

Basisinformatie CBBS

(Versie 6.0)

Geldig vanaf 8 maart 2024

Inhoud

1. ALGEMEEN	9
1.1 OVER DE BASISINFORMATIE.....	10
1.2 CBBS ALGEMEEN	11
1.3 GEBRUIKSMOGELIJKHEDEN.....	13
1.4 OUTPUT	14
1.5 BORGING	16
2. FUNCTIES	17
2.1 HET FUNCTIEBESTAND	18
2.2 ORDENING VAN FUNCTIES	28
2.3 BEREKENINGEN MET GESCHIKTE FUNCTIES.....	30
2.3.1 Inleiding.....	30
2.3.2 Ordening van de geschikte functies op de Samenvatting Arbeidsmogelijkhedenlijst ..	30
2.3.3 Bepalen mediane loonwaarde op grond van de lonen van de geschikte functies.....	30
2.3.4 Bepalen van de uren omvang van de resterende verdien capaciteit	31
2.3.5 Bepalen van de reductiefactor	32
2.3.6 Maximeren van de mediane loonwaarde op het maatmanloon	32
2.3.7 Bepalen van de resterende verdien capaciteit	32
2.3.8 Bepalen van het arbeidsongeschiktheidspercentage en de indeling in de arbeidsongeschiktheidsklasse	33
2.3.9 Bepalen van de resterende verdien capaciteit per maand	33
3. FUNCTIONELE MOGELIJKHEDEN	34
3.1 VERZEKERINGSGENEESKUNDIGE CONCLUSIES	35
3.1.1 Inleiding.....	35
3.1.2 Conclusie	35
3.1.3 Prognose van de duurzaamheid van de arbeidsbeperking	40
3.2 ALLES RONDOM REFERENTIEWAARDEN	41
3.2.1 Inleiding.....	41
3.2.2 Referentiewaarden en eisen in arbeid	41
3.2.3 Referentiewaarden en verdienvermogen	42
3.2.4 Algemene toelichting op tillen of dragen	44
3.2.5 Betekenis van de score: functioneren volgens de referentiewaarde op de FML	45
3.2.6 Het gebied boven de referentiewaarde en signaleringen bij een referentiewaarde ...	46
3.2.7 Oordeel verzekeringsarts: functioneren boven de referentiewaarde	46
3.2.8 Beoordeling door de arbeidsdeskundige	47

3.3	BIJZONDERE ASPECTEN BIJ HET VASTLEGGEN VAN DE MOGELIJKHEDEN VAN CLIËNT	50
3.3.1	Inleiding	50
3.3.2	Beperkende toelichtingen – niet gewenst en erg inefficiënt voor het werk van de arbeidsdeskundige	50
3.3.3	Hogere of lagere waarde	52
3.3.4	Links-rechts-verschillen	54
3.3.5	Rolstoelafhankelijkheid	55
3.3.6	Geven van een toelichting	56
3.3.7	Conditie, constitutie en het vermogen vaardigheden te ontwikkelen	58
4.	ARBEIDSMOGELIJKHEDEN	61
4.1	FUNCTIESELECTIE EN OORDEELSVORMING DOOR DE ARBEIDSDESKUNDIGE.	62
4.1.1	Inleiding	62
4.1.2	Voorafgaand aan het gebruik CBBS	62
4.1.3	Gegevensinvoer ten behoeve van de functieselectie	65
4.1.4	De geautomatiseerde voorselectie	68
5.	DE PROFESSIONELE EINDSELECTIE	69
5.1	ALGEMEEN	70
5.1.1	Het eindselecteren van functies	71
5.1.2	Functieduiding en noodzakelijke voorzieningen	74
5.1.3	Overleg verzekeringsarts en arbeidsdeskundige over de functieduiding	75
5.2	VERANTWOORDING VAN DE FUNCTIESELECTIE	76
5.2.1	Inleiding	76
5.2.2	Richtlijnen voor de beoordeling en verslaglegging in het rapport	76
5.2.3	Voorbeelden van argumentatie	78
6.	BEOORDELINGSPUNTEN	80
6.1	INLEIDING BEOORDELINGSPUNTEN	81
6.2	DE BEGRIPPEN IN DE BEOORDELINGSPUNTEN	82
6.3	CONSULTVRAGEN AAN DE ARBEIDSDESKUNDIG ANALIST	85
	RUBRIEK 1 PERSOONLIJK FUNCTIONEREN	88
	Beoordelingspunt 1.1 Vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren	89
	Beoordelingspunt 1.2 Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren	91
	Beoordelingspunt 1.3 Herinneren in het dagelijks functioneren	93
	Beoordelingspunt 1.4 Inzicht in eigen kunnen in het dagelijks functioneren	95
	Beoordelingspunt 1.5 Doelmatig handelen (taakuitvoering) in het dagelijks functioneren	97
	Beoordelingspunt 1.6 Zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren	99
	Beoordelingspunt 1.7 Handelingstempo in het dagelijks functioneren	102

Beoordelingspunt 1.8 Geen specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid	104
Beoordelingspunt 1.8.1 Geen afleiding door activiteiten van anderen	105
Beoordelingspunt 1.8.2 Voorspelbare werksituatie	108
Beoordelingspunt 1.8.3 Werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen	110
Beoordelingspunt 1.8.4 Werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken	112
Beoordelingspunt 1.8.5 Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is	115
Beoordelingspunt 1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico	118
Beoordelingspunt 1.8.7 Overige specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren...	121
Beoordelingspunt 1.9 Mate van zelfstandigheid.....	122
RUBRIEK 2 SOCIAAL FUNCTIONEREN	125
Beoordelingspunt 2.1 Zien	126
Beoordelingspunt 2.2 Horen	128
Beoordelingspunt 2.3 Spreken	130
Beoordelingspunt 2.4 Schrijven	132
Beoordelingspunt 2.5 Lezen	134
Beoordelingspunt 2.6 Emotionele problemen van anderen hanteren	136
Beoordelingspunt 2.7 Eigen gevoelens uiten	138
Beoordelingspunt 2.8 Omgaan met conflicten	140
Beoordelingspunt 2.9 Samenwerken	142
Beoordelingspunt 2.10 Vervoer	144
Beoordelingspunt 2.11 Beroepsmatig vervoer	146
Beoordelingspunt 2.12.0 Geen specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid	148
Beoordelingspunt 2.12.1 Werk waarin doorgaans weinig of geen rechtstreeks contact met klanten.....	149
Beoordelingspunt 2.12.2 Werk waarin doorgaans weinig of geen direct contact met patiënten of hulpbehoevenden vereist.....	151
Beoordelingspunt 2.12.3 Werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's of leidinggevendenden	153
Beoordelingspunt 2.12.4 Werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is	155
Beoordelingspunt 2.12.5 Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat	158
Beoordelingspunt 2.12.6 Overige specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid	160
RUBRIEK 3 FYSIEKE OMGEVINGSEISEN	161
Beoordelingspunt 3.1 Temperatuur	162
Beoordelingspunt 3.2 Tocht	164

Beoordelingspunt 3.3 Huidcontact.....	166
Beoordelingspunt 3.4 Beschermende middelen	168
Beoordelingspunt 3.5 Stof, rook, gassen en dampen	170
Beoordelingspunt 3.6 Geluidsbelasting	172
Beoordelingspunt 3.7 Trillingsbelasting	174
Beoordelingspunt 3.8 Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden	176
RUBRIEK 4 DYNAMISCHE HANDELINGEN	178
Beoordelingspunt 4.1 Dominantie	179
Beoordelingspunt 4.2 Lokalisatie beperkingen	181
Beoordelingspunt 4.3 Hand- en vingergebruik	183
Beoordelingspunt 4.4 Werken met toetsenbord en/of muis.....	188
Beoordelingspunt 4.5 Tastzin	191
Beoordelingspunt 4.6 Schroefbewegingen met hand en arm	193
Beoordelingspunt 4.7 Reiken	195
Beoordelingspunt 4.8 Frequent reiken tijdens het werk	200
Beoordelingspunt 4.9 Buigen	205
Beoordelingspunt 4.10 Frequent buigen tijdens het werk	209
Beoordelingspunt 4.11 Torderen	213
Beoordelingspunt 4.12 Duwen of trekken	217
Beoordelingspunt 4.13 Tillen	220
Beoordelingspunt 4.14 Dragen	225
Beoordelingspunt 4.15 Hoofdbewegingen maken.....	231
Beoordelingspunt 4.16 Lopen	235
Beoordelingspunt 4.17 Lopen tijdens het werk	240
Beoordelingspunt 4.18 Trappenlopen.....	245
Beoordelingspunt 4.19 Klimmen	249
Beoordelingspunt 4.20 Knielen of hurken.....	253
Beoordelingspunt 4.21 Overige beperkingen van het dynamisch handelen	257
RUBRIEK 5 STATISCHE HOUDINGEN	259
Beoordelingspunt 5.1 Zitten.....	260
Beoordelingspunt 5.2 Zitten tijdens werk	265
Beoordelingspunt 5.3 Staan	269
Beoordelingspunt 5.4 Staan tijdens het werk	273
Beoordelingspunt 5.5 Geknield of gehurkt actief zijn	277
Beoordelingspunt 5.6 Gebogen en/of getordeerd actief zijn	280
Beoordelingspunt 5.7 Boven schouderhoogte actief zijn	284

Beoordelingspunt 5.8 Het hoofd in een bepaalde stand houden tijdens het werk	288
Beoordelingspunt 5.9 Afwisseling van houding	292
Beoordelingspunt 5.10 Overige beperkingen van statische houdingen	294
RUBRIEK 6 WERKTIJDEN	296
Beoordelingspunt 6.1 Perioden van het etmaal	297
Beoordelingspunt 6.2 Uren per dag	300
Beoordelingspunt 6.3 Uren per week	303
Beoordelingspunt 6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden	306
7. DE FUNCTIONELE MOGELIJKHEDENLIJST	308
8. WIJZIGINGEN VERSIE 6.0	324
8.1 Wijziging in versie 6.0 t.o.v. versie 5 (1.3)	325
9. HISTORIE WIJZIGINGEN	326
9.1 Wijzigingen versie 5 (1.3)	327
9.2 Wijzigingen versie 5 (1.2)	327
9.3 Wijzigingen versie 5 (1.1)	328
9.4 Wijzigingen versie 5 (1.0) t.o.v. versie 4	328
9.5 Voorwoord derde druk versie 4	331
9.6 Voorwoord tweede druk versie 4	333
9.7 Voorwoord eerste druk versie 4	334
9.8 HISTORIE EERDERE PUBLICATIES	335

VOORWOORD

Het CBBS-systeem en de basisinformatie CBBS zijn aangepast om de beoordeling van de duurbelastbaarheid beter vorm te geven binnen CBBS, zodat het past binnen de relevante kaders en beter uitvoerbaar is. Voor het realiseren van de wijzigingen worden er voor de beoordelingspunten 6.2 en 6.3 nieuwe scoreregels toegevoegd.

Bij een wijziging op de FML is er sprake van een nieuw versienummer, in dit geval 6.0.

Aanpassingen in CBBS:

- Toevoeging van opties binnen de beoordelingspunten uren per dag en uren per week in de FML.
 - *Toevoegen van waarden binnen het beoordelingspunt uren per week*

De verzekeringsarts is daardoor niet meer verplicht een beperkende toelichting te geven zoals eerder in bepaalde gevallen. Dit is minder foutgevoelig, meer inzichtelijk voor de buitenwereld.

- *Toevoegen optie "niet meer dan".*

Daarnaast is er de mogelijkheid geboden voor een 'niet meer dan' optie op 2, 4, 6 en 8 uur per dag en op 10, 20, 30 en 40 uur per week om een efficiëntere matching mogelijk te maken en de verzekeringsarts te ondersteunen om de cliënt van te voren duidelijkheid te geven.

- Als gevolg hiervan wordt ook de matchingtabel gewijzigd. Hierdoor presenteert CBBS voor de arbeidsdeskundige minder evidente ongeschikte functies in de voorselectie. Daarnaast is de werking van de beoordelingspunten met deze wijziging consistent met de werking van de andere beoordelingspunten.

Aanpassingen in de basisinformatie:

- De basisinformatie wordt aangepast naar aanleiding van bovenstaande veranderingen in CBBS. Daarnaast krijgt de standaard Duurbelastbaarheid in Arbeid een duidelijke plek in de basisinformatie bij beoordelingspunten "uren per dag" en "uren per week".

Amsterdam, maart '24

1. ALGEMEEN

1.1 OVER DE BASISINFORMATIE

Opzet

De Basisinformatie CBBS is opgezet als een naslagwerk voor arbeidsdeskundigen en verzekeringsartsen die opgeleid zijn om met CBBS te werken. Het is geen instructieboek.

De informatie in de Basisinformatie CBBS is niet per discipline opgeschreven. Samenwerking vereist het begrijpen van elkaars 'taal' en weten wat het eigen handelen voor consequenties heeft voor de ander. Daarom is het van belang voor zowel de arbeidsdeskundige als de verzekeringsarts om van alle paragrafen kennis te nemen, zeker bij de beoordelingspunten. Zo is het bijvoorbeeld de bedoeling dat een arbeidsdeskundige zich bij een beoordelingspunt ook verdiept in de paragraaf 'Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts' en dat de verzekeringsarts zich niet tot deze paragraaf beperkt.

In de Basisinformatie beperken we ons tot het gebruik van CBBS zoals voorgeschreven door het criterium WAO 2004-2005, wet WIA en MZW (BEZAVA).

De gebruikershandleidingen arbeidsdeskundige en verzekeringsarts staan op de [homepage](#) van CBBS.

1.2 CBBS ALGEMEEN

Hulpmiddel

CBBS is een hulpmiddel om de mate van arbeidsongeschiktheid te bepalen. Het is een middel ter ondersteuning van de arbeidsongeschiktheidsbeoordeling en niet ter vervanging van die beoordeling. In de Basisinformatie CBBS beperken we ons tot die beoordelingen die vallen onder de criteria vanaf 1 oktober 2004 (WAO/Wajong/nWajong/WIA en wet BeZaVa).

Gebruikers

Het systeem is bedoeld voor intern UWV-gebruik. Op aanvraag of in bezwaar- en beroepszaken kunnen prints uit het systeem aan externen worden verstrekt.

De volgende functionarissen werken met CBBS:

- Arbeidsdeskundig analisten leggen informatie over concreet voorkomende functies vast in het systeem.
- Verzekeringsartsen leggen informatie over de functionele mogelijkheden van een cliënt vast in CBBS in de Functionele mogelijkhedenlijst (FML) die een bijlage is bij hun rapportage.
- Arbeidsdeskundigen leggen bepaalde informatie over de maatmanuren, maatmanloon en opleidingsniveau van een cliënt vast in het systeem, naast informatie die zij vastleggen in hun rapportage.

Werking

CBBS kan op grond van de ingevoerde gegevens geautomatiseerd functies selecteren die *evident ongeschikt* dan wel *potentieel geschikt* zijn voor een bepaalde cliënt. Het systeem signaleert bij de potentieel geschikte functies beoordelingspunten die in ieder geval extra aandacht behoeven bij de beoordeling of deze functie daadwerkelijk geschikt is voor de cliënt.

De arbeidsdeskundige beoordeelt of de potentieel geschikte functies daadwerkelijk geschikt zijn en heeft daarover zo nodig overleg met de verzekeringsarts of met de arbeidsdeskundig analist.

Daarnaast motiveert de arbeidsdeskundige de geschiktheid van deze functie(s) in het systeem of in een (bijlage bij) arbeidsdeskundige rapportage.

Naast de geschiktheid van de functie, is het voor CBBS belangrijk welke functie de hoogste resterende verdien capaciteit realiseert. De potentieel geschikte functies na de eerste geautomatiseerde selectie worden automatisch daarop geordend. De daadwerkelijk geschikte functies na de beoordeling door de arbeidsdeskundige eveneens.

Prints

Na een beoordelingsproces met hulp van CBBS kunnen de volgende documenten worden opgeslagen in EAED of nog geprint wanneer er niet digitaal wordt gewerkt, zoals bij de arbeidsongeschiktheidsbeoordelingen in het kader van de WAO:

Documentnaam	Inhoud
Functionele mogelijkhedenlijst (FML)	Lijst waarop de functionele mogelijkheden van de cliënt staan vermeld
Kritische FML	Alleen de functionele mogelijkheden waarop de cliënt beperkt is en die functionele mogelijkheden waarop de verzekeringsarts een toelichting heeft gegeven
Recapitulatie voorselectie	De arbeidsdeskundige gegevens die zijn vastgelegd in CBBS en het kwantitatieve resultaat van de geautomatiseerde voorselectie
Resultaat functiebeoordeling	Per daadwerkelijk geschikte functie de omschrijving, de functiebelasting en markering van die beoordelingspunten waaraan extra aandacht is besteed
Arbeidsmogelijkhedenlijst (AML)	Gegevens van de cliënt (urenomvang en loon van de maatman) en gegevens per daadwerkelijk geschikte functie, zoals loonwaarde, werksoort functie- en opleidingsniveau, vereiste opleiding en ervaring alsmede het arbeidspatroon
Samenvatting AML	De arbeidsplaatsen, lonen en reductiefactoren van de daadwerkelijk geschikte arbeid alsmede door CBBS berekend: het arbeidsongeschiktheidspercentage, de arbeidsongeschiktheidsklasse en alleen voor de wet WIA de resterende verdien capaciteit per maand

Overige gebruikersmogelijkheden

Naast bovenstaande heeft CBBS nog de volgende mogelijkheden:

- Voorkeur SBC's, dit is een overzicht van de SBC-codes die zijn geselecteerd door het systeem. Per arbeidsongeschiktheidsklasse kan deze worden uitgedraaid en eventueel worden meegenomen naar het gesprek met de cliënt.
- Verkorte omschrijving van de functies die gebruikt worden voor de schatting.
- Via het systeem kan een arbeidsdeskundige een vraag stellen aan een verzekeringsarts en de beantwoording kan ook via het systeem verlopen.
- De arbeidsdeskundige kan notities vastleggen in CBBS tijdens het beoordelen van de daadwerkelijke geschiktheid van een functie.
- Het uitdraaien van een formulier voor het onderzoek naar (de geschiktheid van) de eigen functie van een cliënt. In dit formulier zijn de functionele mogelijkheden van de cliënt verwerkt.
- Overzicht van niet eindgeselecteerde functies. Alle functies waar de arbeidsdeskundige tijdens de eindselectie 'langs' is gegaan (al dan niet bekeken), maar die niet daadwerkelijk geschikt zijn bevonden.
- De resultaten van beoordelingen uit het verleden terughalen en ook kan men beoordelingen op een datum in het verleden verrichten.
- De gegevens van de cliënten die ooit met het systeem zijn beoordeeld blijven beschikbaar.
- Alle beschrijvingen van functies blijven beschikbaar.
- Het maken van individuele maandrapportages.

Bij al deze mogelijkheden kunnen de gegevens ook worden geprint.

1.3 GEBRUIKSMOGELIJKHEDEN

Zie hiervoor de [gebruikershandleiding](#) verzekeringsarts en arbeidsdeskundige.

1.4 OUTPUT

Inleiding

Als output levert CBBS een aantal documenten in Pdf-formaat, die kunnen worden geprint of elektronisch opgeslagen. Zolang de beoordeling nog niet definitief is staat er ook elke uitdraai het woord "concept" schuin door de tekst. Het tekstconcept wordt verwijderd als de beoordeling definitief wordt gemaakt.

Deze documenten dienen voornamelijk om het beoordelingsproces reproduceerbaar te houden terwijl enkele documenten ook kunnen dienen om de cliënt te informeren over de beoordeling. Hieronder staan de documenten met een korte beschrijving en het doel.

Standaard documenten bij een functieselectie

- De 'FML' (*Functionele Mogelijkhedenlijst*) waarop de verzekeringsarts de functionele mogelijkheden van de cliënt aangeeft. Dit document is een bijlage bij het rapport van de verzekeringsarts. In dit document ligt een deel van het oordeel van de verzekeringsarts vast mede met het oog op de overdracht aan de arbeidsdeskundige. Het document kan, ook ongevraagd, aan de cliënt worden verstrekt.
- De 'Kritische FML' met alleen de functionele mogelijkheden waarop de cliënt beperkt is en de functionele mogelijkheden waarop de verzekeringsarts een toelichting heeft gegeven. Het betreft dus alle beoordelingspunten waar niet zonder meer de referentiewaarde geldt. Het document is bedoeld voor intern gebruik. Het is minder geschikt om de cliënt te informeren, omdat de nadruk dan sterk komt te liggen op beperkingen in plaats van mogelijkheden.
- De 'Recapitulatie voorselectie' met de arbeidsdeskundige gegevens die zijn vastgelegd in CBBS en het kwantitatieve resultaat van de geautomatiseerde voorselectie. Getoond wordt per arbeidsongeschiktheidsklasse het aantal SBC-codes, functies en arbeidsplaatsen die de arbeidsdeskundige ter beschikking heeft voor de professionele eindselectie. Getoond wordt ook het aantal verworpen functies als gevolg van uitgesloten opleidingsrichting(en), het uitsluiten van structureel nachtwerk, het ingevulde opleidingsniveau, de ingevulde leeftijd en de belastbaarheid. Met dit document kan de arbeidsdeskundige zijn ingevoerde gegevens heroverwegen. Samen met het eindresultaat van de beoordeling geeft dit document zicht op het aantal al dan niet geschikt bevonden functies in de professionele eindselectie. Met behulp van de Recapitulatie voorselectie kan worden beschouwd of de uitkomst van de arbeidsongeschiktheidsbeoordeling plausibel is: geen onnodig hoog arbeidsongeschiktheidspercentage. Ook kan met dit document de invoer van gegevens door de arbeidsdeskundige worden gecheckt. Dit document is alleen bedoeld voor intern gebruik.
- Het 'Resultaat functiebeoordeling' bevat per daadwerkelijk geschikte functie de omschrijving, de functiebelasting en markering van die beoordelingspunten waaraan extra aandacht is besteed.

Dit document is bedoeld voor intern gebruik. Alleen desgevraagd en bij bezwaar en beroep wordt het aan de cliënt verstrekt. Bij inzage in het dossier neemt de cliënt vanzelfsprekend ook kennis van dit document. Tevens wordt dit document en eventueel andere documenten uit CBBS aan cliënt verstrekt als dat de enige mogelijkheid is om in de informatiebehoefte van de cliënt te voorzien.

In dit document zijn ook de signaleringen op de beoordelingspunten opgenomen. De arbeidsdeskundige zal de geschiktheid van de functie op deze punten motiveren in het systeem of in een (aparte) rapportage. Zo mogelijk wordt dit categoriaal gedaan.
- De 'AML' (*Arbeidsmogelijkhedenlijst*) bevat enkele gegevens van de cliënt (zoals urenomvang en loon van de maatman) en een aantal gegevens per daadwerkelijk geschikte functie, zoals loonwaarde, werksoort functie- en opleidingsniveau, vereiste opleiding en ervaring alsmede het arbeidspatroon. Dit document is bedoeld voor intern gebruik. Extern verstrekken kan in dezelfde situaties gebeuren als bij het 'Resultaat'.
- De 'Samenvatting AML' met enkele gegevens van de cliënt (zoals urenomvang en loon van de maatman). Verder met een beperkt aantal gegevens per daadwerkelijk geschikte SBC-code, namelijk: het aantal arbeidsplaatsen, het mediane loon en de reductiefactor.

Alsmede door CBBS berekend: het arbeidsongeschiktheidspercentage, de arbeidsongeschiktheidsklasse en alleen voor de WIA tevens de resterende verdien capaciteit per maand. Op dit document is het eindresultaat van de beoordeling samengevat zichtbaar met de consequenties die dat heeft voor de arbeidsongeschiktheid en de inkomenseis WIA (= helft van de resterende verdien capaciteit per maand). De gegevens van dit interne document worden overgenomen in de arbeidsdeskundige rapportage en het zal dus zelden extern worden verstrekt. Extern verstrekken kan echter in dezelfde situaties gebeuren als bij het 'Resultaat functiebeoordeling'.

Overige documenten bij een functieselectie

- De '*korte beschrijving AML-functies*' is een kort overzicht van de inhoud van de geduide functies. Dit kan worden verstrekt aan de cliënt, zodat hij een beeld heeft van de functies die zijn geduid.
- Het '*Overzicht verworpen functies*' bevat alle functies waar de arbeidsdeskundige tijdens de eindselectie 'langs' is gegaan (al dan niet bekeken), maar die niet daadwerkelijk geschikt zijn bevonden. Door het geven van een voorkeur aan één of meer SBC-codes voorafgaand aan de eindselectie worden ten opzichte van de standaard ordening SBC-codes als het ware overgeslagen. Dit overslaan van SBC-codes komt niet tot uitdrukking op het 'Overzicht van niet eindgeselecteerde functies'. De bedoeling van dit overzicht is per cliënt inzicht te geven in de potentieel geschikte functies die niet geschikt zijn bevonden door de arbeidsdeskundige, hetgeen bij kwaliteitswaarneming een rol kan spelen. Dit is een intern document.
- Het document '*Overzicht vragen en antwoorden VA-AD*' bevat de vraag van de arbeidsdeskundige bij een of meer functies en het antwoord van de verzekeringsarts daarop. Het stellen van vragen met behulp van CBBS is facultatief. De arbeidsdeskundigen en eventueel de verzekeringsarts verwerken deze informatie altijd in een rapportage, zodat dit document in beginsel niet extern wordt verstrekt.
- Het '*Overzicht notities*' geeft notities weer die de arbeidsdeskundige per functie heeft gemaakt tijdens de professionele eindselectie. Het gebruik van dit document is facultatief. Deze notities zijn te beschouwen als werkaantekeningen, ze worden zo nodig verwerkt in de arbeidsdeskundige rapportage. Het document wordt niet extern verstrekt.
- De '*Functiebeschrijving*' geeft samen met de 'Loongegevens' alle informatie per functie weer die in CBBS beschikbaar is voor arbeidsdeskundigen en verzekeringsartsen. Als de arbeidsdeskundige of de verzekeringsarts behoefte hebben aan de meest volledige en gedetailleerde informatie per functie kunnen zij deze documenten raadplegen. Niet bedoeld voor extern gebruik.

Overige documenten uit CBBS

- Het document '*Onderzoek eigen functie*' is bedoeld om de belasting in (de taken van) de eigen functie te vergelijken met de functionele mogelijkheden van een cliënt. Hiermee kan de arbeidsdeskundige het onderzoek naar de geschiktheid van de eigen functie van de cliënt structureren. De gegevens van de functionele mogelijkhedenlijst zijn hierop ingevuld.
- De '*Individuele Maandrapportage Arbeidsdeskundige (AD)*' en de '*Individuele Maandrapportage Verzekeringsarts (VA)*' geven inzicht in een aantal handelingen die een arbeidsdeskundige of een verzekeringsarts in een bepaalde maand met CBBS heeft verricht. Met deze informatie kan kwaliteitsborging worden bewerkstelligd, onder meer door zelfsturing, onderlinge toetsing, coaching door de adviseurs en sturing door het management. Adviseurs arbeidsdeskundige, adviseurs verzekeringsarts, senior bezwaararbeidsdeskundige en senior bezwaarverzekeringsarts kunnen over de individuele maandrapportages van respectievelijk arbeidsdeskundigen en verzekeringsartsen beschikken.
- De uitdraai '*Voorkeur SBC's*' geeft een overzicht van de SBC-codes met de benaming van de functies. Deze kan worden gebruikt in het gesprek met de cliënt, maar ook om een overzicht te krijgen van welke functies in een bepaalde arbeidsongeschiktheidsklasse voorkomen. Per arbeidsongeschiktheidsklasse kan dit overzicht worden uitgedraaid. Deze uitdraai is voor intern gebruik.

1.5 BORGING

Inleiding

Met CBBS is het mogelijk om de door verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen ingevoerde gegevens te analyseren. Dit wordt de borgingsfunctie van CBBS genoemd.

De volgende documenten kunnen verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen maken en printen:

- *De Individuele Maandrapportage Verzekeringsarts (VA)*
- *De Individuele Maandrapportage Arbeidsdeskundige (AD)*

(Landelijk-)adviseurs verzekeringsartsen, (Landelijk-) adviseurs arbeidsdeskundigen, senior bezwaararbeidsdeskundige en senior bezwaarverzekeringsarts kunnen daarnaast respectievelijk van elke verzekeringsarts en van elke arbeidsdeskundige het individuele overzicht maken. Zie hiervoor de [gebruikershandleiding](#).

Het resultaat van de analyse kan op landelijk niveau gebruikt worden om de kwaliteit van de claimbeoordeling te waarborgen, voor de sturing van de gevalsbehandeling door het management en voor de verantwoording aan derden (ministerie, toezicht).

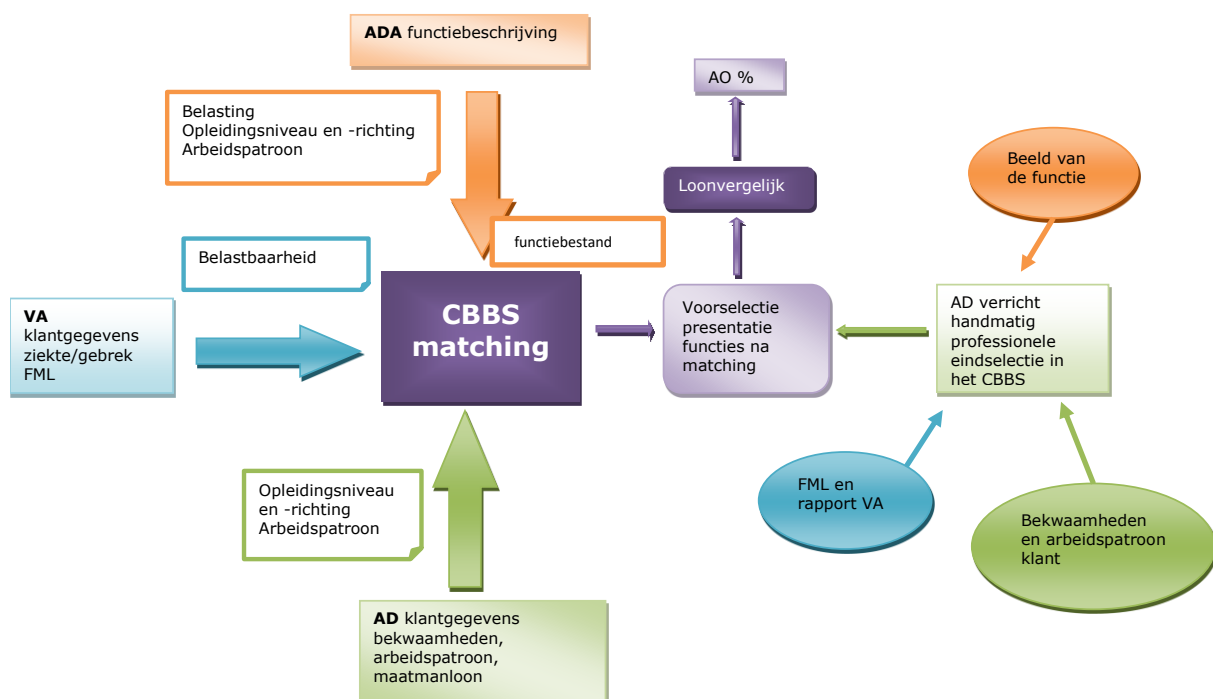
2. FUNCTIES

2.1 HET FUNCTIEBESTAND

UWV heeft onder meer het bepalen van de mate van arbeidsongeschiktheid tot taak. Vanaf 1 januari 2002 worden claims met een beroep op de WAO, WAZ, Wajong (tot 2015), WIA en Eerstejaars Ziektewet-beoordelingen beoordeeld en geborgd met behulp van het Claim Beoordelings- en Borgings Systeem (CBBS). Wat is dit voor een systeem, hoe is het opgezet en hoe wordt het gebruikt? Op deze vragen wordt in dit hoofdstuk nader ingegaan.

CBBS is een systeem dat selecteert en sorteert op basis van invoergegevens van professionals

In CBBS worden kenmerken van personen vergeleken met kenmerken van arbeid. Om deze vergelijking mogelijk te maken is in CBBS aan de ene kant een database opgenomen met informatie over functies die voorkomen op de Nederlandse arbeidsmarkt (het functiebestand). Aan de andere kant voeren de verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige persoonskenmerken van de cliënt van UWV in het CBBS-systeem in. In schema ziet het er als volgt uit:

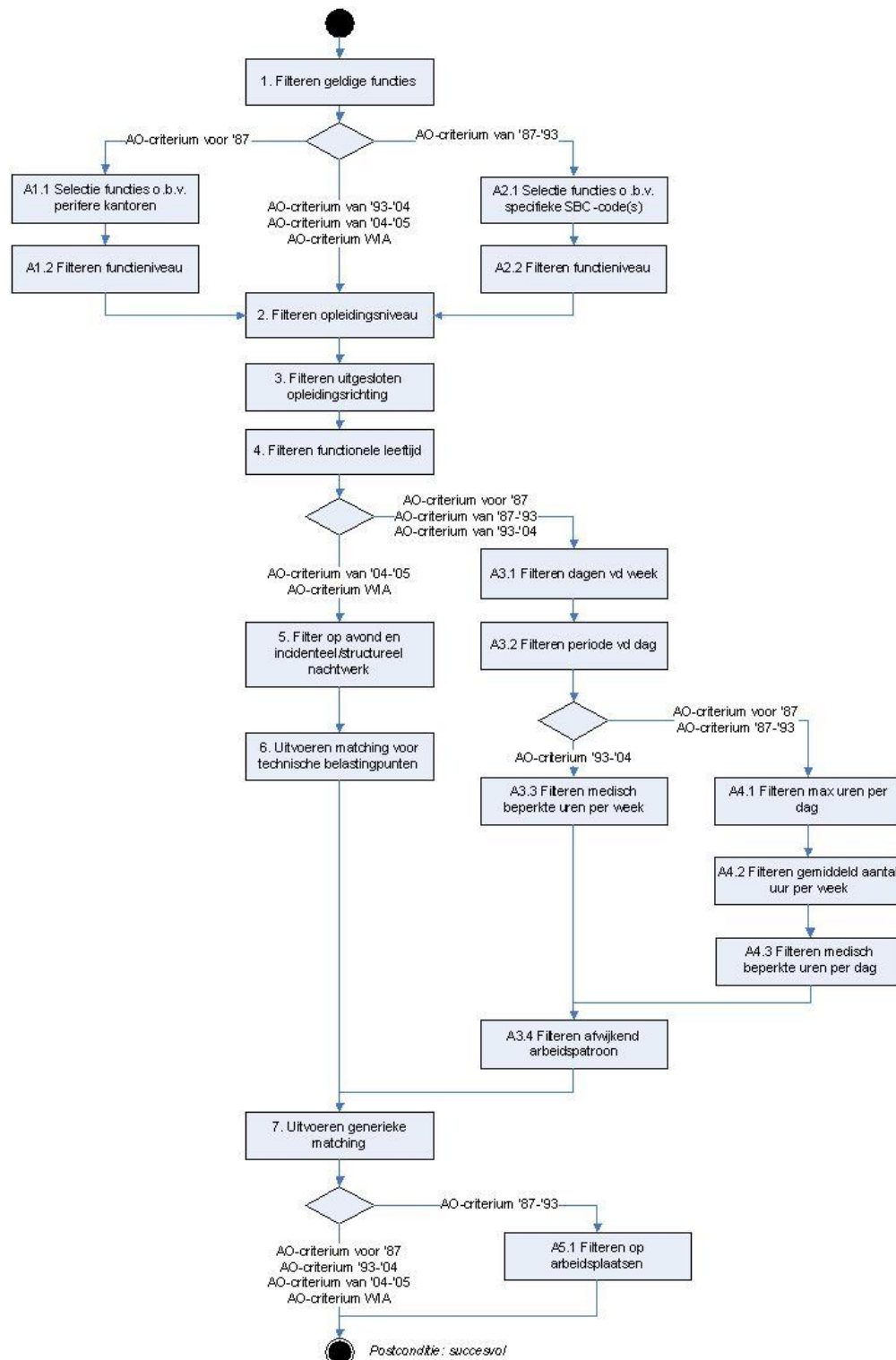

De verzekeringsarts bepaalt of er bij de cliënt sprake is van ziekte of gebrek en voert in het CBBS-systeem de mogelijkheden en beperkingen van de cliënt om arbeid te verrichten in. Dit doet de verzekeringsarts aan de hand van een lijst met beoordelingspunten waarop mogelijkheden en voorwaarden voor werk benoemd staan. Deze lijst wordt de functionele mogelijkhedenlijst (FML) genoemd. De arbeidsdeskundige voert in CBBS het aantal gewerkte uren, de gevolgde opleiding (opleidingsrichting en opleidingsniveau) en het maatmanloon en (als aan de orde) structureel nacht van de cliënt in. De arbeidsdeskundig analist voert in CBBS-gegevens van een specifieke functie op de Nederlandse arbeidsmarkt in zoals de belasting, het arbeidspatroon, de vereiste opleiding en het loon van die functie.

CBBS gaat vervolgens met de gegevens van de cliënt en de gegevens van de functie selecteren of te wel 'matchen'. Het geautomatiseerde selectieproces bestaat uit een serie vergelijkingen die CBBS uitvoert volgens vaste beslisregels. Dit selectieproces heeft tot doel om het functiebestand in twee deelbestanden te splitsen: een deelbestand met voor de cliënt evident ongeschikte functies en een deelbestand met voor de cliënt mogelijk geschikte functies. Dit laatste deelbestand heet de 'voorselectie'.

Matchingsdiagram

Het onderstaande diagram toont het proces waarmee de functiebeschrijvingen in de voorselectie gefilterd worden.

Figuur 1 Procesdiagram van de filtering van functiebeschrijvingen in de voorselectie.

Het loon dat de cliënt verdiende voor uitval wordt als sortingscriterium gebruikt. CBBS vergelijkt het loon van de cliënt met het loon van de functies zodanig dat de functies waarmee de cliënt het meeste kan verdienen het eerst zichtbaar worden in de voorselectie. Deze verzameling functies in de voorselectie wordt door de arbeidsdeskundige beoordeeld op geschiktheid voor de cliënt. Zo nodig consulteert hij daar de verzekeringsarts voor. Deze handmatige beoordeling door de arbeidsdeskundige wordt de 'professionele eindselectie' genoemd.

Het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten¹ schrijft voor dat ten minste drie functies met elk ten minste drie arbeidsplaatsen door de arbeidsdeskundige geschikt moeten worden geacht voor de cliënt. Voor de voorliggende schattingsbesluiten gelden afwijkende voorwaarden. Vindt de arbeidsdeskundige geen geschikte functies, dan is de cliënt 80-100% arbeidsongeschikt. Vindt de arbeidsdeskundige in minimaal 3 SBC-codes geschikte functies met minimaal 3 arbeidsplaatsen per SBC-code, dan berekent CBBS de mediane loonwaarde van deze functies. De mediane loonwaarde van de functies wordt door CBBS vergeleken met het loon dat de cliënt heeft verdiend in zijn eigen werk voordat hij uitviel (het zogenaamde maatmanloon). Het verschil tussen beide lonen is het loonverlies dat voor de cliënt wordt vastgesteld. Dit loonverlies bepaalt de mate van arbeidsongeschiktheid van de cliënt.

Het functiebestand is representatief en draagt bij aan het realiteitsgehalte van de claimbeoordeling

UWV gaat uit van twee belangrijke waarden bij de claimbeoordeling, namelijk het realiteitsgehalte van de claimbeoordeling en de representativiteit van het functiebestand. Deze waarden vinden hun oorsprong en bevestiging in het Schattingsbesluit, de nota van toelichting op het Schattingsbesluit, antwoorden naar aanleiding van Kamervragen en uitspraken van de Centrale Raad van Beroep.

Om deze begrippen verder uit te leggen is het nodig om eerst het verschil tussen beroepencodes en functies uit te leggen. In het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten staat dat er ten minste drie functies moeten worden geduid met elk ten minste drie arbeidsplaatsen. Waar in het Schattingsbesluit gesproken wordt over drie functies, wordt bedoeld: drie SBC²-codes. SBC-codes zijn beroepencodes van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Samenstelling SBC-code

In een SBC-code zijn gelijksoortige functies samengevoegd. Gelijksoortige functies zijn functies die voor tenminste 65% uit hetzelfde soort werk bestaan. De in CBBS gebruikte SBC-code is afgeleid van de code van het Centraal Bureau voor de Statistiek en bestaat uit 6 cijfers.

Het *eerste* cijfer geeft het niveau aan van de voor de functie meest geëigende opleiding

1	= elementair
2 of 3	= lager
4 of 5	= middelbaar
6 of 7	= hoger
8 of 9	= wetenschappelijk

Het *tweede* cijfer geeft de hoofdrichting van de meest geëigende opleiding aan.

Het *derde* cijfer geeft de richting van de meest geëigende opleiding aan.

De overige cijfers hebben geen inhoudelijke betekenis.

¹ De 3x3 regel geldt voor het arbeidsongeschiktheids criterium vanaf oktober 2004

² SBC staat voor Standaard Beroepenclassificatie

Werksoorten

Aan elke SBC-code zijn één tot drie werksoorten gekoppeld. Voorbeelden:

- 372030 MEDEWERKER BEDIENING RESTAURANT, met werksoorten:
 - Aan kassa of loket afrekenen, plaatsbewijzen verstrekken etc.
 - Dranken en maaltijden serveren.
- 372050 FACILITAIR MEDEWERKER, met werksoorten:
 - Schoonmaakwerkzaamheden verrichten in de huishouding of op school, kantoor, bedrijf of, ziekenhuis.
 - In productiebedrijf of keuken met handgereedschap bereiden van eten.

De werksoorten worden weergegeven bij de desbetreffende functie op het Resultaat Functiebeoordeling en op de Arbeidsmogelijkhedenlijst (AML).

Realiteitsgehalte van de claimbeoordeling

Bij het realiteitsgehalte van de claimbeoordeling gaat het over het gebruik van concrete, bestaande arbeid om het verdienvermogen van een cliënt vast te stellen hierbij wordt een getalscriterium gehanteerd dat een voldoende reëel karakter heeft. In het schattingsbesluit is vastgelegd dat dit moet bestaan uit minimaal drie beroepencodes met elk drie arbeidsplaatsen. Het gaat over arbeid die in voldoende mate op de Nederlandse arbeidsmarkt voorkomt en waar de cliënt, gezien zijn krachten en bekwaamheden, in theorie bij een vacature direct zou kunnen beginnen als er een vacature beschikbaar is én deze arbeid dan ook naar behoren kan vervullen. Op grond van het begrip 'algemeen geaccepteerde arbeid' in het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten moeten functies landelijk voorkomen. Dit is door UWV geoperationaliseerd door de eis dat elke beroepencode minimaal door één functie met minimaal één arbeidsplaats is vertegenwoordigd in elk van de vijf regio's waarin UWV Nederland heeft verdeeld. De functies zijn verder nog ingedeeld in 32 vestigingsbestanden, die alleen nog betekenis hebben voor het begrip 'ter plaatse waar' in de arbeidsongeschiktheidscriteria van voor 1987.

Beroepencode / SBC-code bestaat uit:

- Functie(s) regio 1, arbeidsplaatsen ≥ 1
- Functie(s) regio 2, arbeidsplaatsen ≥ 1
- Functie(s) regio 3, arbeidsplaatsen ≥ 1
- Functie(s) regio 4, arbeidsplaatsen ≥ 1
- Functie(s) regio 5, arbeidsplaatsen ≥ 1

Representativiteit van het functiebestand

Bij representativiteit van het functiebestand wordt gewaarborgd door gemotiveerde keuzes om bepaalde arbeid zoals dat in Nederland voorkomt, inclusief gemotiveerde keuzes om bepaalde beroepen niet in CBBS op te nemen en inclusief gemotiveerde keuzes om bepaalde beroepen meer of minder vertegenwoordigd te laten zijn in CBBS. Bovendien moeten de beroepen een toegevoegde waarde hebben om recht te doen aan het gebruiksdoel van CBBS: passend bij en bruikbaar voor de cliënten van UWV.

Criteria voor opname van functies in het functiebestand

Op dit moment is ongeveer een kwart van de beroepen in Nederland in CBBS opgenomen. UWV heeft een aantal criteria geformuleerd, al dan niet ingegeven door wetgeving, die een reden zijn om bepaalde beroepen niet op te nemen in CBBS. Beroepen met een zeer zware mentale en fysieke belasting, of beroepen die alleen na doorgroei binnen een bedrijf bereikt kunnen worden, worden niet opgenomen in het functiebestand. Beroepen in bepaalde sectoren zijn om uiteenlopende redenen integraal uit het bestand gehouden, bijvoorbeeld: religieuze functies, functies in het leger en prostitutie. Ook moeten de beroepen in CBBS 'gangbaar' zijn. Dit houdt in dat als het beroep op de Nederlandse arbeidsmarkt minder dan 100 arbeidsplaatsen telt, dit beroep niet in het bestand wordt opgenomen of uit het bestand verwijderd wordt. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt dit waarbij ook het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wordt geraadpleegd.

Naast uitgangspunten die betrekking hebben op beroepen (SBC-codes) worden er ook keuzes gemaakt met betrekking tot de onderliggende functies. Er worden alleen functies opgenomen die uitzicht bieden op een dienstverband voor onbepaalde tijd. Daarom zijn oproepkrachten, nul-urencontracten en veel uitzendwerk niet opgenomen in het bestand. Datzelfde geldt voor functies waarin een extreem hoog loon wordt betaald in relatie tot andere functies in dezelfde SBC-code.

Naast het voorgaande wordt periodiek beoordeeld of het bestand moet worden aangepast op grond van het gebruik van het beroep/de functie in de claimbeoordeling en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Zo kunnen SBC-codes en/of functies die zelden worden gebruikt voor de bepaling van het arbeidsongeschiktheidspercentage uit het bestand worden verwijderd en kunnen nieuwe SBC-codes en/of functies worden opgenomen.

Al met al is het CBBS-functiebestand een dynamisch bestand dat een gewogen afspiegeling weergeeft van de Nederlandse arbeidsmarkt.

De arbeidsdeskundig analisten onderhouden het functiebestand van CBBS

De functies in het CBBS-bestand zijn beschreven en worden onderhouden door regionaal werkzame arbeidsdeskundig analisten. Onderhoud van het functiebestand houdt in dat de arbeidsdeskundig analisten elk anderhalf jaar de functies opnieuw bij de desbetreffende werkgever onderzoeken. Ook gaan zij op zoek naar nieuwe functies voor het bestand. Het onderhoud is erop gericht om te waarborgen dat de gebruikte gegevens niet ouder zijn dan 24 maanden, een eis die in het Schattingsbesluit is vastgelegd.

Het CBBS-functiebestand kent drie sub bestanden

De functies van het functiebestand zijn ingedeeld in drie sub bestanden: toekomstige functies, actuele functies en voorheen actuele functies.

Het *toekomstige bestand* is het werk-bestand van de arbeidsdeskundig analist. Na het bezoek aan de werkgever kopieert de arbeidsdeskundig analist de actuele functie zodat deze in een toekomst bestand komt te staan. De arbeidsdeskundig analist past de functie aan naar aanleiding van nieuwe gegevens verkregen tijdens het werkplekonderzoek. Na akkoord van de werkgever wordt deze toekomstige functie geactualiseerd en komt daarmee in het actuele bestand. Ook staan in het toekomstige bestand functies die (nog) niet voldoen aan bijvoorbeeld de landelijke spreiding van de desbetreffende SBC-code. Het toekomstige bestand is alleen toegankelijk voor de arbeidsdeskundig analisten.

Met het *actuele bestand* wordt het gros van de arbeidsgeschiktheidsbeoordelingen verricht. Dit bestand is toegankelijk voor de arbeidsdeskundige. De informatie van deze functies in dit bestand zijn niet ouder dan 21 maanden vanaf de onderzoeksdatum.

Het *voorheen actuele bestand* bevat alle beschrijvingen van functies die ooit actueel waren. Hiermee kunnen beoordelingen worden gereproduceerd en beoordelingen met terugwerkende kracht plaatsvinden.

Onderdelen functiebeschrijving

UWV definieert een functie als 'een geheel van taken, uitgevoerd in een bepaald arbeidspatroon door een persoon in een organisatorisch verband op een bepaalde locatie van een specifiek bedrijf'. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt en legt de volgende gegevens van een functie vast in CBBS: de naam van de functie zoals die door de werkgever gehanteerd wordt, de opleiding en werkervaring die minimaal nodig zijn om de functie te kunnen vervullen, de inhoud en taken zoals die bij deze specifieke werkgever worden ingevuld, het loon dat een starter die voldoet aan de minimale vereisten verdient in de functie, en het aantal arbeidsplaatsen per arbeidspatroon. Bij deze laatste gaat de arbeidsdeskundig analist uit van het aantal uren per week en per dag zoals die door de werknemers op het moment van onderzoek worden ingevuld.

Hieronder is te lezen wat de belangrijkste onderdelen zijn van de functiebeschrijvingen.

Algemene identificatiegegevens

- De SBC-code met bijbehorende benaming en werksoort(en).
- De functienaam zoals gebruikt door de werkgever.
- De aard van het bedrijf waar de functie voorkomt.
- Het elf-cijferige functienummer: de eerste vier cijfers zijn de SBI-code (Standaard Bedrijf Indeling-code van de Kamer van Koophandel) van het bedrijf, die met de volgende vier cijfers een uniek bedrijfsnummer vormen. De laatste drie cijfers zijn een volgnummer voor verschillende functies binnen één bedrijf.
- De naam van de arbeidsdeskundig analist en de onderzoek bronnen.
- De onderzoeksdatum en de actualisatie- of historisatiedatum.

Functionele leeftijd

De functionele leeftijd, waaronder of waarboven de functie niet mag worden uitgeoefend volgens wettelijke regeling of CAO.

Aantal arbeidsplaatsen

Het aantal arbeidsplaatsen van de functie is het aantal personen dat de functie in beschreven vorm op een bepaalde vestiging van een bepaald bedrijf uitoefent. Als er sprake is van één functie die met verschillende arbeidspatronen wordt uitgeoefend, worden daarvan verschillende beschrijvingen gemaakt (bijvoorbeeld: fulltime en parttime varianten van de functie).

Loonwaarde

De loonwaarde van de functie wordt per uur en per maand weergegeven. Het is een brutobedrag met de loonelementen die daar volgens wet, regelgeving of beleid wel of juist niet bij horen. Bij de bepaling van de loonwaarde gaan de arbeidsdeskundig analisten uit van het Sociaal Verzekeringsloon.

Functieniveau

Het functieniveau kent een schaal van 1 tot en met 7 en is gebaseerd op het opleidingsniveau en de mate van zelfstandigheid.

Bekwaamheden

Bekwaamheden zijn de minimale eisen die de werkgever stelt aan een persoon die de betreffende functie wil uitoefenen. De bekwaamheden bestaan uit een opleidingseis en een werkervaringseis. Deze eisen worden door de arbeidsdeskundig analist weergegeven in tekst. Voor de matching in CBBS stelt de arbeidsdeskundig analist het opleidingsniveau en de opleidingsrichting vast op basis van de eis die de werkgever stelt.

Het opleidingsniveau is de laagste meest algemene (niet beroepsgerichte) harde werkgeverseis op een schaal van 1 tot en met 7 met de volgende indeling:

Cbbs Opl niveau	OPLEIDINGSNIVEAU (Definitie)	INDICATIE OPLEIDINGEN (Voorkeursafkorting)	Beknopte aanduiding en indicator voor conversie naar SBC's "niveau van bekwaamheden"	Niv bekwaamheden	1° 2 cijfers SBC-code
Algemeen: opleidingen en cursussen met een duur van < 2 jaar zijn niet niveau verhogend t.o.v. de laagste vooropleiding.					
1	Geen eisen worden gesteld aan rekenen, lezen of schrijven. In de functie kan wel tel- en leeswerk op de laagste niveaus voorkomen. Bijvoorbeeld het tellen van een aantal goederen, het lezen van een opschrift /aanduiding.	Geen tot enkele jaren Basisonderwijs (BO). Tot en met het niveau van algemeen gebruikelijke bekwaamheden (AGB).	Minder dan BO-voltuoid	E L E M E N T A I R	11
2	Moet kunnen lezen, schrijven en rekenen op eind basisschool niveau. Bijvoorbeeld het lezen van een eenvoudige gebruiksaanwijzing of instructies; delen en vermenigvuldigen.	Getuigschrift Basisonderwijs en eventueel meerdere jaren (klassen) vervolgonderwijs zonder diploma of andere opleidingen op dit niveau. <i>Oudere/alternatieve opleidingen:</i> Niveau (alle klassen doorlopen, geen diplma): VBO, MAVO, LHNO, LEAO, LDS, LTO, LAS, LTS, ULO, MUL0, ETS en VGLO (voltuoid)	BO-voltuoid <i>Ter orientatie: ook het meer kennen dan hetgeen onder defenitie opl-niveau 1 is beschreven.</i> NT2 Prog 1 niveau 3		
3	Lees-, schrijf-, rekenbekwaamheden, verbale en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid en algemene vorming en voorbereidende beroepsbekwaamheden. "Beginnend Beroepsbeoefenaar" (MBO-niveau 1 en 2*)	Voortgezet onderwijs (voorbereidend beroepsonderwijs), afgesloten met diploma of andere opleidingen op dit niveau. De opleidingen zijn met het basisonderwijs toegankelijk. <i>Oudere/alternatieve opleidingen:</i> VBO, MAVO, LHNO, LEAO, LDS, LTO, LAS, LTS, 3 jaar ULO, 4 jaar MUL0, ETS, Primaire opleiding Leerlingwezen (kort)	Diploma VMBO leerwegen: basisberoepsgericht, kaderberoepsgericht, qemenqd en theoretisch Diploma MBO Niveau 1 en/of 2 Enkele jaren HAVO/VWO Niveau MBO Niveau 3 Niveau MBO niveau 2 (<i>indien vooropl. diploma VMBO/MBO niveau 1 anders gelijk aan vooropleiding</i>)	L A G E R	21 tot en met 37
4	Vakbekwaam "Zelfstandig Beroepsbeoefenaar" (MBO-niveau 3*)	Voortgezet onderwijs (middelbaar beroepsonderwijs) of andere opleidingen op dit niveau. <i>Oudere/alternatieve opleidingen:</i> Alle leerjaren/klassen HBS, MMS, GYMNASIUM, ATHENEUM en HAVO zonder diploma. Voortgezette opleiding leerlingwezen, (tussen) MBO	Niveau MBO Niveau 4 Diploma MBO Niveau 3 Niveau HAVO/VWO/GYM		
5	Middelbare Beroeps Opleiding gediplomeerd of gelijkwaardig "Kaderfunctionaris en/of Gespecialiseerd Beroepsbeoefenaar" (MBO-niveau 4*)	Voortgezet onderwijs (algemeen vormend, voorbereidend wetenschappelijk en middelbaar beroepsonderwijs) afgesloten met een diploma of andere opleidingen op dit niveau zoals alle leerjaren/klassen HBO zonder diploma. De opleidingen geven toegang tot niveau 6. <i>Oudere/alternatieve opleidingen:</i> MMS, Handelsdagschool (4 jr.), GYMNASIUM, HBS, UTS, MNO, MEAO, MDS, MAS, Politieschool, Tertiaire opleiding Leerlingwezen	Diploma HAVO/VWO Diploma MBO Niveau 4 HBO Propedeuse WO Propedeuse	M I D D E L B A A R	41 tot en met 59
6	Hogere Beroeps Opleiding gediplomeerd of gelijkwaardig	Hoger beroepsonderwijs afgesloten met een diploma of andere opleidingen op dit niveau zoals post- HBO opleidingen. <i>Oudere/alternatieve opleidingen:</i> SPD, diverse BACHELOR opleidingen, Kweekschool, PABO, LO-, NO- en MO-A acten, Kandidaatsopleiding Universiteit, HBO-V, HEAO, HTS, MTS (jaren '40-'50)	Diploma HBO (oude) Diploma HBO Bachelor Diploma HBO + WO Propedeuse Diploma post HBO		
7	Wetenschappelijke Opleiding voltuoid of gelijkwaardig	Wetenschappelijk onderwijs (zoals drs, ir, dr, mr) afgesloten met een diploma en andere opleidingen op dit niveau zoals postdoctorale en postacademische opleidingen (doorgaans 2-jarig met een toelatingseis WO of HBO). <i>Oudere/alternatieve opleidingen:</i> Diverse MASTER opleidingen, Politie academie, NIVRA, MO-B acte	Niveau WO (Bachelor) Diploma HBO Master	H O G E R	62 tot en met 79
			Diploma WO Bachelor Diploma WO Master		
				W E T E N S C H	82 tot en met 98

Naast het opleidingsniveau (1 t/m 7) geeft de arbeidsdeskundig analist de opleidingsrichting aan (1 t/m 8) waarin de opleidingseis van de werkgever voor de functie wordt ondergebracht:

1. Algemeen
2. Agrarisch
3. Technisch
4. Diensten
5. Gezondheidszorg
6. Commercieel
7. Administratief
8. Kunst en Cultuur

Het gaat bij het vaststellen van de richting niet om het soort werk! Als iemand bijvoorbeeld administratief werk verricht, waarvoor de werkgever een havodiploma eist, wordt de functie ondergebracht in de richting '1. Algemeen'. Had de werkgever MBO Administratief (niveau 3) geëist dan was de richting '7. Administratief' geweest.

Het gaat alleen om de richting en niet om het niveau. Ook is het niet van belang of er een diploma in die richting wordt vereist. Als een werkgever dus enkele jaren VMBO-Groen (dus geen diploma) eist, valt de functie dus onder de opleidingsrichting '2. Agrarisch'.

Als de werkgeverseisen het toelaten zal de arbeidsdeskundig analist de functie bij voorkeur onderbrengen in de richting '1. Algemeen'.

Arbeidspatroon

Bij het arbeidspatroon worden de volgende gegevens weergegeven:

- Toeslag afwijkend arbeidspatroon (ook wel Afwijkend arbeidspatroon of Wisselende dienst) als er een toeslag wordt betaald vanwege een afwijkend arbeidspatroon (bijvoorbeeld: onregelmatigheidstoeslag). Dit laatste heeft alleen betekenis voor de arbeidsongeschiktheidscriteria tot 2004.
- Het maximumaantal uren per dag dat wordt gewerkt. De arbeidsdeskundig analist geeft de waarde weer bij dagelijks en indien aan de orde bij niet dagelijks. Bijvoorbeeld: een functionaris werkt 8 uur per dag en 1x in de week werkt hij 's avonds 2 uur extra. De arbeidsdeskundig analist noteert dan bij dagelijkse uren 8 uur en bij niet dagelijkse uren 10 uur. De hoogste waarde wordt vergeleken met een eventuele urenbeperking aan de kant van de cliënt bij beoordelingspunt [6.2 Uren per dag](#).
- Het gemiddelde aantal uren per week dat wordt gewerkt. Hierin zijn alle feitelijk gewerkte uren begrepen, dus ook bijvoorbeeld overuren. Als in een functie een verschillend aantal uren per week wordt gewerkt (bijvoorbeeld fulltime en parttime) dan worden er verschillende functiebeschrijvingen gemaakt in CBBS.
- De weekdays waarop wordt gewerkt verdeeld in: maandag tot en met vrijdag, zaterdag en zondag. Dit laatste heeft alleen betekenis voor de arbeidsongeschiktheidscriteria tot 2004.
- De perioden van de dag waarop wordt gewerkt: voormiddag (06 tot 12 uur), namiddag (12 tot 18 uur), avond (18 tot 24 uur) en nacht (24 tot 06 uur). Hierbij is nacht nog onderverdeeld in incidenteel (≤ 4 maal per jaar) en structureel (> 4 maal per jaar). Voor de arbeidsongeschiktheidscriteria/wetten vanaf 2004 hebben alleen de avond en de nacht betekenis.

Functieomschrijving

De functieomschrijving is een weergave van de functie in tekst, verdeeld in:

- De inhoud: een beschrijving van de werkzaamheden die in de functie voorkomen volgens de structuur:
 - Doel functie
 - Werkomgeving
 - Input
 - Proces
 - Output
- De hoofdtaken worden weergegeven met het percentage van de tijd die zij in beslag nemen.

Belasting in de functie

De systematiek van CBBS kent drie soorten belastingpunten: "mate-frequentie belastingpunten"(1), "kenmerkende belastingpunten"(2) en "bijzondere belastingpunten"(3). Deze belastingpunten worden verschillend beoordeeld door de arbeidsdeskundig analist:

1. Bij de mate-frequentie belastingpunten (bijvoorbeeld lopen) zijn meerdere scores mogelijk. Als het belastingpunt conform definitie en interpretatiekader voorkomt in het werk wordt deze altijd in een score weergegeven, ook al is het een minimale of incidentele score.
2. Bij kenmerkende belastingpunten (bijvoorbeeld lawaai) wordt beoordeeld of het belastingpunt kenmerkend is of niet. Onder kenmerkend wordt verstaan dat de belasting op of boven een bepaalde grenswaarde ligt.
3. Bij bijzondere belastingpunten (bijvoorbeeld samenwerken) maakt de arbeidsdeskundig analist een keuze uit de beschreven mogelijkheden die het meest met de feitelijke situatie overeenkomt.

De arbeidsdeskundig analist gaat bij de analyse uit van een taakuitvoerder van wie alle lichaamsfuncties intact zijn en die een normaal postuur heeft; de lichaamsafmetingen van een gemiddeld mens. Verder maakt de arbeidsdeskundig analist geen onderscheid tussen man of vrouw (noch wordt een onderscheid gemaakt in leeftijd, afkomst, geloofsovertuiging enzovoort). De beoordeling van de belasting kent alleen vereisten in het daadwerkelijke uitgevoerde werk. De arbeidsdeskundig analist baseert zijn beoordeling en beschrijving op basis van de feitelijk waargenomen situatie, aangevuld met informatie verkregen uit interviews met functionarissen of ter zake kundige derden. Tevens houdt de analist rekening met werkzaamheden die op moment van analyse niet direct waarneembaar zijn maar wel voorkomen in de functie. Persoonlijke inzichten van de analist ten aanzien van mogelijke andere vormen van functie-uitoefening of mogelijkheden om een bepaalde belasting te vermijden worden niet verwerkt in de weergave van de belasting.

Worden de werkzaamheden door diverse werknemers in dezelfde functie op meerdere verschillende wijzen uitgevoerd, dan bepaalt de door de meerderheid gevolgde werkwijze de belastingscore. Is er geen duidelijke meerderheid, dan kunnen er meerdere versies van de functie gemaakt worden (bijvoorbeeld: een versie voor zitten en een versie voor staan). Ook het aantal arbeidsplaatsen wordt dan gesplitst.

Elk belastingpunt wordt afzonderlijk beoordeeld, op basis van het aantal uren per werkdag dat feitelijk gewerkt wordt. Bij van dag tot dag wisselende werkzaamheden kan het voorkomen dat voor de diverse basishoudingen (zitten, staan en lopen) een volledige werkdag wordt gescoord. Bijvoorbeeld: een productiemedewerker bedient de ene week een machine waarbij gestaan moet worden en de andere week een machine waarbij gezeten moet worden. Beide scores worden weergegeven in een totale dag belasting. Zodoende wordt de maximale/hogste belasting vastgelegd.

In verband met de toegankelijkheid van de functie besteedt de arbeidsdeskundig analist altijd aandacht aan de verplaatsingen die nodig zijn om toegang te verkrijgen tot het bedrijf(sterrein), de werkplek, was- en kleedruimten, toiletten, kantine en dergelijke.

De arbeidsdeskundig analist gradeert overeenkomstig de dag- en weekbelasting. De gradering voorziet niet in een maand- en/of jaarbelasting.

Arbeidsanalyse algemeen

De arbeidsdeskundig analisten van de afdeling Operationele Arbeidsanalyse hebben als taak het functiebestand zoals onder paragraaf 1 beschreven op te bouwen en te onderhouden. Ook kunnen de arbeidsdeskundig analisten geconsulteerd worden over het functiebestand. De arbeidsdeskundig analisten hebben de beschreven functies gezien en kunnen dus informatie verstrekken die de in CBBS vastgelegde informatie aanvult.

Bij het updaten van de informatie van een functie kunnen de arbeidsdeskundig analisten vaak terecht bij het bedrijf waar zij eerder de functie hebben geanalyseerd. Als dat niet mogelijk is, zoeken zij een nieuw bedrijf waar een functie is, die onder dezelfde SBC-code valt.

2.2 ORDERING VAN FUNCTIES

Inleiding

Op twee momenten in het proces van functieselectie zijn er relevante ordeningen van de geselecteerde functies, te weten: na de geautomatiseerde voorselectie en na de professionele eindselectie. Grosso modo zijn beide ordeningen primair gericht op het realiseren van een zo hoog mogelijke resterende verdien capaciteit en secundair op de acceptatie voor de cliënt. Deze acceptatie wordt bewerkstelligd door zoveel mogelijk aan te sluiten bij de maatgevende uren omvang per week van de maatman.

Ordering na de geautomatiseerde voorselectie

Hierna wordt de ordening na de geautomatiseerde voorselectie beschreven. Daar waar de arbeidsdeskundige mogelijkheden heeft om de standaard ordening te veranderen/beïnvloeden, is dat aangegeven.

Ordering arbeidsongeschiktheidsklassen

De potentieel geschikte functies die na de geautomatiseerde voorselectie worden gepresenteerd zijn geordend volgens de arbeidsongeschiktheidsklassen. In de laagste klasse waarin een SBC-code voorkomt is er binnen die SBC-code minimaal één functie die gezien het product van loonwaarde en reductiefactor (volgens het Besluit beleidsregels uurloonschatting 2004) in die klasse thuis hoort. Voor de overige functies binnen een SBC-code in die klasse is alleen de loonwaarde bepalend voor de indeling. In de overige klassen zijn de functies die qua loonwaarde in die klasse horen samengevoegd per SBC-code.

De arbeidsdeskundige kan deze ordening niet beïnvloeden.

Consequentie van deze ordening is dat er in een (bepaalde arbeidsongeschiktheids)klasse functies kunnen worden geselecteerd die op zich leiden tot indeling in een hogere klasse.

Voorbeeld:

Maatman € 20,00 per uur, gemiddeld 40 uur per week

In de klasse minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn binnen één SBC-code de volgende functies:

A € 30,00 per uur, gemiddeld 30 uur per week, reductiefactor 0,75

B € 20,00 per uur, gemiddeld 20 uur per week, reductiefactor 0,5

Als A én B geschikt worden bevonden leidt deze SBC-code tot een arbeidsongeschiktheid van:

$\{€ 20,00 - (€ 20,00 + € 30,00) : 2 \times 0,75\} : € 20,00 \times 100\% = 6,25\%$ dus minder dan 35%

Bij alleen een geschiktheid van A wordt de berekening:

$\{€ 20,00 - (€ 30,00 \times 0,75)\} : € 20,00 \times 100\% = - 12,5\%$ dus minder dan 35%

Bij alleen een geschiktheid van B wordt de berekening:

$\{€ 20,00 - (€ 20,00 \times 0,5)\} : € 20,00 \times 100\% = 50\%$ dus 45 tot 55%

Het uiteindelijke arbeidsongeschiktheidspercentage (de uiteindelijke arbeidsongeschiktheidsklasse) is afhankelijk van de loonwaarden en reductiefactoren van de functies in de andere SBC-codes, waarmee de resterende verdien capaciteit wordt aangetoond.

Ordering SBC-codes

Als er in een voorgaande klasse al functies binnen bepaalde SBC-codes zijn geselecteerd worden deze SBC-codes in de volgende arbeidsongeschiktheidsklasse als eerste gepresenteerd en daarna de SBC-codes waarvan nog geen functies zijn geselecteerd. Zo ontstaan binnen een klasse als het ware twee groepen.

Binnen elke groep in een klasse worden eerst de SBC-codes getoond met alleen functies met een urenomvang op en/of boven de urenomvang van de maatman. Daarna de SBC-codes met functies met een omvang op en/of boven én onder de maatmanomvang. Tenslotte de SBC-codes met functies met een omvang onder de maatmanomvang.

Binnen deze ordening komen eerst de SBC-codes met één of meer functies zonder signaleringen en daarna SBC-codes met alleen functies met signaleringen.

Binnen deze ordening wordt aflopend geordend op arbeidsplaatsen per SBC-code.

De arbeidsdeskundige kan deze ordening veranderen door voor bepaalde SBC-codes na de geautomatiseerde voorselectie een voorkeur aan te geven, waardoor deze SBC-codes binnen de arbeidsongeschiktheidsklasse naar voren worden gehaald.

Tevens kan de arbeidsdeskundige deze ordening beïnvloeden door na het selecteren van een functie de desbetreffende SBC-code compleet te verklaren, waardoor in alle hogere arbeidsongeschiktheidsklassen geen functies binnen die SBC-code zullen worden gepresenteerd. Bij een grote urenomvang van de maatman of een urenbeperking op verzekeringsgeneeskundige gronden kleiner dan de maatmanomvang leidt deze ordening vrijwel volledig tot een volgorde op aflopend aantal arbeidsplaatsen. Er zijn dan namelijk vrijwel alleen functies met een urenomvang kleiner dan de maatmanomvang. Dan bepaalt het aantal arbeidsplaatsen de volgorde, behoudens uitzonderingen vanwege het ontbreken van signaleringen.

Ordering functies

Tenslotte worden binnen een SBC-code in een klasse eerst de functies gepresenteerd met een urenomvang op en/of boven de maatmanomvang, oplopend qua urenomvang. Daarna de functies met een urenomvang kleiner dan de maatmanomvang, aflopend qua urenomvang. Bij gelijke urenomvang eerst functies zonder signalering.

Deze ordening is niet door de arbeidsdeskundige te beïnvloeden.

Ordering na de professionele eindselectie

Nadat de arbeidsdeskundige voldoende geschikte SBC-codes met arbeidsplaatsen heeft geselecteerd, ordent CBBS geautomatiseerd de functies en berekent het arbeidsongeschiktheidspercentage, de arbeidsongeschiktheidsklasse en de resterende verdien capaciteit per maand. De bovenste drie SBC-codes op de Samenvatting Arbeidsmogelijkhedenlijst leiden tot het laagste arbeidsongeschiktheidspercentage. Daarbij is rekening gehouden met de mediane loonwaardes en de reductiefactoren van de SBC-codes. Deze ordening is door de arbeidsdeskundige alleen te wijzigen door functies te laten vervallen. Elke keer als er een functie komt te vervallen zal er een nieuwe ordening plaatsvinden, waarbij de hoogste loonwaarde wordt berekend.

2.3 BEREKENINGEN MET GESCHIKTE FUNCTIES

2.3.1 Inleiding

Met de gegevens die de verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige invoeren en de gegevens van de uiteindelijk geschikt bevonden eindgeselecteerde functies voert CBBS een aantal berekeningen uit. De uitkomsten verschijnen op de 'Samenvatting Arbeidsmogelijkhedenlijst'.

Hieronder staan de rekenregels waarop deze berekeningen zijn gebaseerd.

2.3.2 Ordening van de geschikte functies op de Samenvatting Arbeidsmogelijkhedenlijst

In CBBS worden alle geschikte functies per SBC-code gegroepeerd.

SBC-codes met minder dan drie arbeidsplaatsen worden weergegeven op de 'Samenvatting Arbeidsmogelijkhedenlijst' onder de kop 'Onbruikbare functies', omdat dat aantal arbeidsplaatsen onvoldoende is. De SBC-codes met drie of meer arbeidsplaatsen zijn zo gegroepeerd dat de bovenste drie leiden tot de hoogste resterende verdien capaciteit per maand/uur en het laagste arbeidsongeschiktheidspercentage.

Als er van de bovenste drie één SBC-code wordt verwijderd is niet gegarandeerd dat de dan resterende bovenste drie leiden tot de hoogste resterende verdien capaciteit per maand/uur en het laagste arbeidsongeschiktheidspercentage. Mede daarom is het altijd raadzaam om het systeem de berekeningen van het arbeidsongeschiktheidspercentage en de resterende verdien capaciteit per maand/uur te laten uitvoeren (via de optie 'Aanmaken definitieve AML' of 'Losse AML/TWK'). Bij een handmatige benadering is er een kans op een niet correcte uitkomst.

2.3.3 Bepalen mediane loonwaarde op grond van de lonen van de geschikte functies

Bij het eind selecteren van meerdere verschillende functies binnen één SBC-code wordt door CBBS van de uurlonen van die functies de mediane waarde bepaald om de loonwaarde van die SBC-code te bepalen. Bij een even aantal wordt het gemiddelde van de twee mediane waardes genomen.

Voor het vaststellen van het uurloon voor de berekening van het arbeidsongeschiktheidspercentage neemt CBBS de middelste van de drie SBC-codes met het hoogste uurloon (rekening houdend met de reductiefactor).

Om te komen tot het laagste arbeidsongeschiktheidspercentage en de hoogste resterende verdien capaciteit per maand loont het vaak de moeite dat de arbeidsdeskundige indien mogelijk functies met een relatief laag uurloon binnen een SBC-code laat vervallen.

NB

Het voorbeeld hieronder dient om de werking van het CBBS-systeem uit te leggen. De voorbeelden zijn ter illustratie van een eindselectie waar de arbeidsdeskundige met zijn laatste keuzes het resultaat van de selectie kan beïnvloeden, bijvoorbeeld door functies met een laag loon te laten vervallen. De werking van het systeem wordt door middel van het voorbeeld uitvergroet.

De arbeidsdeskundige kan om twee redenen binnen één SBC meerdere functies met ≥ 3 arbeidsplaatsen selecteren (zoals in het voorbeeld hieronder bij SBC-code A):

1. Het hoogste uurloon en de hoogste reductiefactor tot uitdrukking brengen.
2. De arbeidsdeskundige zoekt een grotere dekking van het aantal functies per SBC vooral als het aantal SBC slechts 3 bedraagt.

Is situatie 1 en 2 niet aan de orde dan stopt de arbeidsdeskundige met selecteren als hij binnen een SBC-code ≥ 3 arbeidsplaatsen heeft gevonden.

Voorbeeldfuncties met een relatief laag uurloon laten vervallen:

SBC-code A	Functie A1:	10 arbeidsplaatsen	€ 12,00 per uur
	Functie A2:	5 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur
SBC-code B	Functie B1:	1 arbeidsplaats	€ 9,00 per uur
	Functie B2:	1 arbeidsplaats	€ 10,00 per uur
	Functie B3:	1 arbeidsplaats	€ 11,00 per uur
SBC-code C	Functie C1:	2 arbeidsplaatsen	€ 12,00 per uur
	Functie C1:	2 arbeidsplaatsen	€ 14,00 per uur

Met A1 en A2 (als de arbeidsdeskundige niets laat vervallen):

SBC-code C:	4 arbeidsplaatsen	€ 13,00 per uur
SBC-code A:	15 arbeidsplaatsen	€ 11,00 per uur
SBC-code B:	3 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur

EINDRESULTAAT: 22 arbeidsplaatsen **€ 11,00 per uur**

Als de arbeidsdeskundige A1 laat vervallen:

SBC-code C:	4 arbeidsplaatsen	€ 13,00 per uur
SBC-code A:	5 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur
SBC-code B:	3 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur

EINDRESULTAAT: 12 arbeidsplaatsen **€ 10,00 per uur**

Als de arbeidsdeskundige A2 laat vervallen:

SBC-code C:	4 arbeidsplaatsen	€ 13,00 per uur
SBC-code A:	10 arbeidsplaatsen	€ 12,00 per uur
SBC-code B:	3 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur

EINDRESULTAAT: 17 arbeidsplaatsen **€ 12,00 per uur**

2.3.4 Bepalen van de urenomvang van de resterende verdien capaciteit

Voor de berekening van de urenomvang per week wordt door CBBS de functie genomen met de grootste omvang. Van de zo berekende urenomvang van de SBC-codes wordt de kleinste van de eerste drie genomen voor de resterende verdien capaciteit. De urenomvang van de SBC-code dient om te bepalen welke reductiefactor moet worden toegepast.

Voorbeeld bepalen urenomvang door CBBS:

SBC-code A	Functie A1:	10 uur per week
	Functie A2:	18 uur per week
SBC-code B	Functie B1:	5 uur per week
	Functie B2:	10 uur per week
	Functie B3:	15 uur per week
SBC-code C	Functie C1:	14 uur per week
	Functie C1:	16 uur per week

SBC-code A:	18 uur per week
SBC-code B:	15 uur per week
SBC-code C:	16 uur per week

EINDRESULTAAT: **15 uur per week**

2.3.5 **Bepalen van de reductiefactor**

De reductiefactor is de urenomvang van de resterende verdien capaciteit per week gedeeld door de urenomvang van de maatman per week. De reductiefactor is kleiner dan of gelijk aan 1.

2.3.6

Maximeren van de mediane loonwaarde op het maatmanloon

De mediane loonwaarde wordt alleen gemaximeerd op het maatmaninkomen per uur als er sprake is van een urenbeperking per week op verzekeringsgeneeskundige gronden die kleiner is dan de maatmanomvang per week én er tevens een reductiefactor kleiner dan 1 is.

2.3.7 **Bepalen van de resterende verdien capaciteit**

CBBS hanteert een resterende verdien capaciteit die als volgt is berekend:

De mediane loonwaarde, die bij een reductiefactor kleiner dan 1 is gemaximeerd op het maatmanloon per week, vermenigvuldigd met de reductiefactor. De eventuele maximering vindt dus plaats voordat vermenigvuldigd wordt met de reductiefactor.

Zowel de mediane loonwaarde als de reductiefactor bepalen dus de resterende verdien capaciteit. Om tot het laagste arbeidsongeschiktheidspercentage en de hoogste resterende verdien capaciteit per maand te komen, verdient het soms de voorkeur dat de arbeidsdeskundige een functie selecteert met een lagere loonwaarde, maar een veel grotere urenomvang. Dit in tegenstelling tot de aanbeveling onder 2 hiervoor.

NB

Het voorbeeld hieronder dient om de werking van het CBBS-systeem uit te leggen. De voorbeelden zijn ter illustratie van een eindselectie waar de arbeidsdeskundige met zijn laatste keuzes het resultaat van de selectie kan beïnvloeden, bijvoorbeeld door functies met een lagere loonwaarde maar met een grotere urenomvang te handhaven. De werking van het systeem wordt door middel van het voorbeeld toegelicht.

Voorbeeld:

De maatman werkt 40 uur per week en verdient € 20,00 per uur. Er is een urenbeperking op verzekeringsgeneeskundige gronden van 20 uur per week.

SBC-code A	Functie A1:	10 arbeidsplaatsen	€ 12,00 per uur	10 uur per week
	Functie A2:	5 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur	18 uur per week
SBC-code B	Functie B1:	1 arbeidsplaats	€ 9,00 per uur	5 uur per week
	Functie B2:	1 arbeidsplaats	€ 10,00 per uur	10 uur per week
	Functie B3:	1 arbeidsplaats	€ 11,00 per uur	15 uur per week
SBC-code C	Functie C1:	2 arbeidsplaatsen	€ 12,00 per uur	14 uur per week
	Functie C1:	2 arbeidsplaatsen	€ 14,00 per uur	16 uur per week

Met A1 en A2 (als de arbeidsdeskundige niets laat vervallen):

SBC-code C:	4 arbeidsplaatsen	€ 13,00 per uur	16 uur per week
SBC-code A:	15 arbeidsplaatsen	€ 11,00 per uur	18 uur per week
SBC-code B:	3 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur	15 uur per week

EINDRESULTAAT:	22 arbeidsplaatsen	€ 11,00 per uur	15 uur per week
	Reductiefactor 15/40		
	Resterende verdien capaciteit $15/40 \times € 11,00 = € 4,13$ per uur		

Als de arbeidsdeskundige A1 laat vervallen:

SBC-code C:	4 arbeidsplaatsen	€ 13,00 per uur	16 uur per week
SBC-code A:	5 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur	18 uur per week
SBC-code B:	3 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur	15 uur per week

EINDRESULTAAT: 12 arbeidsplaatsen € 10,00 per uur 15 uur per week
Reductiefactor 15/40
Resterende verdien capaciteit $15/40 \times € 10,00 = \text{€ } 3,80 \text{ per uur}$

Als de arbeidsdeskundige A2 laat vervallen:

SBC-code C:	4 arbeidsplaatsen	€ 13,00 per uur	16 uur per week
SBC-code A:	10 arbeidsplaatsen	€ 12,00 per uur	10 uur per week
SBC-code B:	3 arbeidsplaatsen	€ 10,00 per uur	15 uur per week

EINDRESULTAAT: 17 arbeidsplaatsen € 12,00 per uur 10 uur per week
Reductiefactor 10/40
Resterende verdien capaciteit $10/40 \times € 12,00 = \text{€ } 3,00 \text{ per uur}$

2.3.8 Bepalen van het arbeidsongeschiktheidspercentage en de indeling in de arbeidsongeschiktheidsklasse

CBBS berekent het arbeidsongeschiktheidspercentage met de volgende formule:

$(\text{Maatmanloon per uur} - \text{resterende verdien capaciteit}) / \text{maatmaninkomen per uur} \times 100\%$.

Voor de indeling in arbeidsongeschiktheidsklassen gebruikt CBBS de WAO-arbeidsongeschiktheidsklassen, ook voor WIA- en Wajong-beoordelingen.

2.3.9 Bepalen van de resterende verdien capaciteit per maand

Sinds 2 maart 2007 is de berekening voor de resterende verdien capaciteit per maand gewijzigd als er geen urenbeperking is op verzekeringsgeneeskundige gronden en/of als de reductiefactor de waarde 1 heeft (zie hiervoor ook [2.3.6 maximeren van de mediane loonwaarde op het maatmanloon](#)).

Als die situatie aan de orde is, voert de arbeidsdeskundige de berekening uit als volgt: 'mediane loonwaarde per uur' maal de kleinste waarde van 'de uren omvang van de maatman per week' en 'de uren omvang van de resterende verdien capaciteit per week' maal 52,2/12 (voorselectie vanaf 1 juli 2008) of 52/12 (voorselecties tot 1 juli 2008)

Met andere woorden: Je hebt twee waarden (hierboven weergegeven tussen aanhalingstekens), die vergelijk je en je neemt telkens de kleinste en die kleinste waarden vermenigvuldig je met elkaar en met 52,2/12 of 52/12.

Bijvoorbeeld

Het maatmanloon per uur = € 20,00

De mediane loonwaarde per uur = € 11,00

De uren omvang van de maatman per week = 40

De uren omvang van de resterende verdien capaciteit per week = 15

Voor voorselecties vanaf 01-07-2008 is de berekening: $11 \times 15 \times 52,2/12 = \text{€ } 717,75 \text{ per maand}$.

3. FUNCTIONELE MOGELIJKHEDEN

3.1 VERZEKERINGSGENEESKUNDIGE CONCLUSIES

3.1.1 *Inleiding*

Dit hoofdstuk besteedt aandacht aan de wijze waarop de verzekeringsarts zijn conclusies in CBBS weergeeft.

Kennisname van dit hoofdstuk door de arbeidsdeskundige is noodzakelijk, omdat kennis van elkaars werkwijze een vereiste is voor een succesvolle professionele samenwerking!

Binnen CBBS heeft de verzekeringsarts daartoe als hulpmiddel de Functionele Mogelijkhedenlijst (FML). De FML is er in de eerste plaats voor bedoeld om de mogelijkheden tot functioneren van cliënt zo vast te leggen, dat op een efficiënte manier potentieel geschikte functies kunnen worden geselecteerd. Daarnaast legt de verzekeringsarts nog enkele andere gegevens en conclusies vast. Dat laatste gebeurt op het zogeheten voorblad van de FML.

Vertrekpunt voor deze beschrijving is dat de verzekeringsarts zijn oordeelsvorming heeft afgerond. Hoe hij tot zijn oordeel komt en wat belangrijke aspecten daarbij zijn, staat elders beschreven en maakt geen deel uit van (de basisinformatie over) CBBS.

Voor verdere invulling van het systeem zie '[Gebruikershandleiding VA](#)'.

3.1.2 *Conclusie*

Afhankelijk van de conclusie van de verzekeringsarts verschijnt een blokje met vier (actieve) velden ter onderbouwing van (duurzaam) benutbare mogelijkheden, of een blokje met vijf velden ter onderbouwing van geen (duurzaam) benutbare mogelijkheden.

- A. Bij (duurzaam) benutbare mogelijkheden:
- A1 Cliënt is in staat om het eigen werk volledig uit te voeren
 - A2 Cliënt is in staat tot functioneren volgens de referentiewaarde (zie rubrieken)
 - A3 Cliënt heeft beperkingen ten opzichte van functioneren volgens de referentiewaarde (zie rubrieken)
 - A4 Anders, zie rapportage verzekeringsarts

A1 Cliënt is in staat om het eigen werk volledig uit te voeren

Het vaststellen van de geschiktheid voor eigen werk vindt na langdurig verzuim in beginsel plaats door een gecombineerd verzekeringsgeneeskundig en arbeidsdeskundig onderzoek. Alleen als evident is dat cliënt weer helemaal geschikt is voor het eigen werk kan van een arbeidsdeskundig onderzoek worden afgezien. Dat is het geval als aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

1. De verzekeringsarts oordeelt dat cliënt in staat is om het eigen werk volledig uit te voeren.
Om tot dit oordeel te komen is een gedegen inventarisatie van de eisen die het werk stelt en een beschrijving daarvan in de rapportage noodzakelijk.
2. Cliënt is zelf van mening dat hij in staat is het eigen werk volledig uit te voeren.

A2 Cliënt is in staat tot functioneren volgens de referentiewaarde (zie rubrieken)

De verzekeringsarts klinkt deze mogelijkheid aan als hij van mening is dat cliënt voor geen enkel beoordelingspunt een beperking heeft ten opzichte van functioneren op het niveau van de referentiewaarde.

Dit is niet hetzelfde als 'onbeperkt' of 'geen ziekte of gebreken':

- Er kunnen beperkingen zijn ten opzichte van het voormalige niveau van functioneren, zonder dat cliënt beperkt is ten opzichte van het niveau van de referentiewaarde;
- Er kunnen beperkingen zijn ten opzichte van het functioneren op het niveau van de referentiewaarde die niet samenhangen met ziekte of gebrek, maar wel een rol spelen bij de beoordeling van arbeidsmogelijkheden (zie hierna bij [Bijzondere aspecten: onderdeel Constitutie](#)).

In de bijzondere situatie dat tevens sprake is van geschiktheid voor eigen werk klinkt de verzekeringsarts die mogelijkheid aan, omdat dat een meer specifieke conclusie is dan functioneren volgens de referentiewaarde.

De toevoeging 'zie rubrieken' verwijst naar de concrete mogelijkheden om te functioneren zoals die onder de zes rubrieken bij de verschillende beoordelingspunten staan beschreven.

A3 Cliënt heeft beperkingen ten opzichte van functioneren volgens de referentiewaarde (zie rubrieken)

De verzekeringsarts klinkt deze mogelijkheid aan als hij van oordeel is dat cliënt op ten minste één beoordelingspunt een beperking heeft ten opzichte van de referentiewaarde.

De toevoeging 'zie rubrieken' verwijst naar de concrete mogelijkheden om te functioneren zoals die onder de zes rubrieken bij de verschillende beoordelingspunten staan beschreven.

A4 Anders, zie rapportage verzekeringsarts

Deze mogelijkheid is gecreëerd voor het geval zich een situatie voordoet waarin cliënt weliswaar over (duurzaam) benutbare mogelijkheden beschikt, maar één van de drie andere gespecificeerde mogelijkheden niet van toepassing is.

De ervaring leert dat deze mogelijkheid vooral gebruikt wordt voor situaties waarin de verzekeringsarts van mening is dat er geen beperkingen zijn op grond van ziekte of gebrek, zonder dat evident is dat cliënt helemaal geschikt is voor het eigen werk.

B. Bij geen (duurzaam) benutbare mogelijkheden³:

- B1 Cliënt disfunctioneert persoonlijk en sociaal o.g.v. een ernstige psychische stoornis (bij Criterium WIA en Criterium '04-'05) of;
- B2 Cliënt is opgenomen in een ziekenhuis of Wet Langdurige Zorg (Wlz)-toegelaten instelling
- B3 Cliënt is bedlegerig (grootste deel van de dag en langdurig)
- B4 Cliënt is in grote mate ADL-afhankelijk
- B5 Cliënt heeft sterk wisselende mogelijkheden/verlies van mogelijkheden < 3 maanden – 1 jaar

Opmerking: strikt genomen kan de laatste situatie niet worden aangemerkt als een situatie van geen benutbare mogelijkheden, maar wordt die situatie er vanwege de consequentie aan gelijkgesteld: de verzekeringsarts kan afzien van een arbeidsdeskundig onderzoek en tot volledige arbeidsongeschiktheid concluderen (zie ook de toelichting hieronder).

³ Bij vaststellen of er sprake is van een van de eerste vier criteria, kan gebruik worden gemaakt van de [UWV-richtlijn voor verzekeringsartsen](#).

B1 Cliënt disfunctioneert persoonlijk en sociaal o.g.v. een ernstige psychische stoornis of: Cliënt is sterk beperkt in het persoonlijk en/of sociaal functioneren

Hier verschilt de formulering afhankelijk van het gekozen criterium.

Het Schattingsbesluit spreekt van 'dermate minimaal functioneren dat cliënt niet zelfredzaam is'. In de Nota van Toelichting bij het Schattingsbesluit wordt het begrip 'onvermogen tot persoonlijk en sociaal functioneren' gebruikt. Omdat vrijwel altijd wel sprake is van enig functioneren, ook als cliënt niet zelfredzaam is, is op de FML gekozen voor de formulering 'sterk beperkt in het persoonlijk en/of sociaal functioneren'.

Bij de wijziging van het Schattingsbesluit van oktober 2004 is als extra vereiste om 'geen benutbare mogelijkheden' te kunnen vaststellen geregeld dat het onvermogen tot persoonlijk en sociaal functioneren het gevolg moet zijn van een ernstige psychische stoornis. Deze wijziging geldt ook voor alle WIA-beoordelingen. Daarom is dit element ook op de FML toegevoegd. De verandering van de formulering van het eerste deel in 'Cliënt disfunctioneert persoonlijk en sociaal' heeft uitsluitend te maken met ruimtegebrek in het betreffende veld. Deze noodgedwongen tekstuele inkorting heeft dus geen inhoudelijke betekenis.

De rubrieken 1 en 2 zijn zodanig ontworpen dat veel voorkomende problemen in het persoonlijk en sociaal functioneren, zoals die bij deze categorie cliënten voorkomen, op gestandaardiseerde wijze op de FML kunnen worden weergegeven. Daarom worden deze beide rubrieken alleen gebruikt om functies te selecteren voor cliënten met benutbare mogelijkheden.

Als cliënt sterk beperkt is in het functioneren op micro- en mesoniveau, is het uitgesloten dat hij op macroniveau nog wel zou kunnen functioneren. Functioneren in arbeid maakt deel uit van het functioneren op macroniveau. Het benoemen van voorwaarden waaronder cliënt nog wel in arbeid zou kunnen functioneren is dan niet zinvol en in strijd met de reeds getrokken conclusie.

Opmerking: De onderbouwing van de conclusie 'geen benutbare mogelijkheden' vindt plaats in de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

B2 Cliënt is opgenomen in een ziekenhuis of Wlz-toegelaten instelling

In essentie gaat het hier om het niet beschikbaar zijn van cliënt voor arbeid als gevolg van een zeer intensieve en langdurige behandeling.

Onder zeer intensief wordt verstaan: dagelijks, waarbij de behandeling een groot deel van de dag in beslag neemt, dan wel cliënt als gevolg van de behandeling te weinig energie overhoudt voor andere activiteiten of werk. Het is evident dat een opname in een ziekenhuis of Wlz-toegelaten instelling hier in ieder geval onder valt. Maar ook een dagbehandeling kan hieronder vallen, of een intensieve revalidatiebehandeling waarbij cliënt dagelijks een intensief revalidatieprogramma moet volgen. Als de behandeling niet dagelijks plaatsvindt en er overigens sprake is van benutbare mogelijkheden ligt het voor de hand tot een verminderde arbeidsduur te concluderen (die kan worden weergegeven in [rubriek 6 'Werktijden'](#)).

Onder langdurig wordt verstaan: naar verwachting ten minste drie maanden durend. Kortdurende behandelingen die niet gepaard gaan met langdurige immobilisatie vallen dus niet onder dit criterium.

B3 Cliënt is bedlegerig (grootste deel van de dag en langdurig)

Onder bedlegerigheid moet in deze context worden verstaan dat cliënt als gevolg van ziekte of handicap zodanig beperkt is dat hij niet anders kan dan het bed houden, dan wel niet tot ander gedrag in staat is. Ook een psychiatrisch ziektebeeld kan gepaard gaan met bedlegerigheid. Het gaat erom dat er een zodanig verlies van autonomie dan wel een stringent medisch voorschrift is dat cliënt geen andere keus heeft dan het bed te houden.

Onder bedlegerigheid moet niet worden verstaan het nemen van enkele extra rusturen overdag, bijvoorbeeld vanwege een stoornis op energetisch gebied.

B4 Cliënt is in grote mate ADL-afhankelijk

Het gaat hier om een dermate afhankelijkheid bij de activiteiten van het dagelijks leven dat cliënt niet lichamelijk zelfredzaam is. Daarbij kan worden gedacht aan activiteiten als eten, drinken, zichzelf wassen, gebitsverzorging, toiletgang en aan- en uitkleden. Ook nu geldt dat een met ziekte of gebrek samenhangend verlies van autonomie aan de afhankelijkheid ten grondslag moet liggen.

De hier bedoelde situatie zal meestal in veel opzichten overeenkomst vertonen met 'de toestand van hulpbehoevendheid, welke geregelde oppassing en verzorging nodig maakt', zoals vastgelegd in artikel 22 WAO, artikel 53 en 63 in de WIA en artikel 3:9 van de Wajong. (Neem dit aspect mee in de rapportage, zodat op grond daarvan meteen kan worden besloten tot een eventuele ophoging van de uitkering).

B5 Cliënt heeft sterk wisselende mogelijkheden/verlies van mogelijkheden < 3 maanden – 1 jaar

Het gaat hier om drie weliswaar verschillende en in het Schattingsbesluit afzonderlijk benoemde situaties, die echter op één belangrijk aspect overeenkomst vertonen en waarvoor om die reden op het voorblad van de FML één gemeenschappelijke keuzemogelijkheid is gecreëerd.

De drie verschillende situaties worden als volgt beschreven:

- B5.1 Er is bij cliënt sprake van een in de tijd sterk wisselende belastbaarheid.
- B5.2 Cliënt zal zijn zelfredzaamheid binnen drie maanden zeker of zeer waarschijnlijk verliezen.
- B5.3 Cliënt heeft een zeer slechte levensverwachting door een ziekte met terminale afloop, als gevolg waarvan een verslechtering binnen afzienbare tijd is te verwachten; daarbij kan in het algemeen worden gedacht aan een periode van ongeveer een jaar.

Deze situaties hebben als gemeenschappelijk kenmerk dat op het moment van beoordeling veelal nog niet wordt voldaan aan de voorwaarde dat cliënt niet zelfredzaam is. Cliënt heeft weliswaar benutbare mogelijkheden, maar essentieel is dat deze mogelijkheden niet duurzaam zijn (duurzaam in de oorspronkelijke betekenis van de standaard 'Geen duurzaam benutbare mogelijkheden': naar verwachting ten minste drie maanden).

B5.1: Het gaat hier om aandoeningen met een wisselend beloop en/of een recidiverend karakter. Voorwaarde is dat periodiek langere tijd sprake is van een situatie waarin cliënt niet of nauwelijks zelfredzaam is.

Als hier slechts af en toe kortere tijd sprake van is, of als er weliswaar sprake is van periodes van verslechtering, maar niet zodanig dat cliënt zijn zelfredzaamheid verliest, dan behoren de mogelijkheden van cliënt wel op een FML te worden vastgelegd ten behoeve van een arbeidsdeskundige beoordeling. De verzekeringsarts neemt daarbij dan als uitgangspunt het niveau van functioneren zoals dat door cliënt voor langere tijd kan worden vastgehouden.

Te denken valt aan aandoeningen als de ziekte van Crohn, reumatische aandoeningen in een bepaald stadium, bepaalde psychiatrische aandoeningen met een cyclisch karakter. Om voor langere tijd van heronderzoek af te kunnen zien zal de verzekeringsarts het wisselende beloop daadwerkelijk moeten vaststellen aan de hand van een goed beeld van de recente ziektegeschiedenis en door eigen (her)onderzoek.

B5.2: Het gaat hier om ernstige chronische en veelal progressieve aandoeningen waarbij cliënt al zodanig beperkt is dat hij de grens van verlies van zelfredzaamheid naar verwachting binnen drie maanden zal bereiken.

Te denken valt aan aandoeningen als taaislijmziekte, een vergevorderd stadium van longemfyseem, een vergevorderd stadium van reumatische aandoeningen.

De verzekeringsarts gaat na verloop van ongeveer drie maanden na of de afname van mogelijkheden daadwerkelijk is opgetreden, alvorens hij concludeert dat cliënt blijvend niet over benutbare mogelijkheden beschikt (van een dergelijk heronderzoek kan hij afzien als de slechte prognose ten aanzien van de belastbaarheid met een grote mate van zekerheid vaststaat en als van een behandeling in dit opzicht geen positief effect meer kan worden verwacht).

B5.3: Bij een ziekte met terminale afloop kan de verzekeringsarts afzien van arbeidsdeskundig onderzoek en concluderen tot volledige arbeidsongeschiktheid. Ook als de verslechtering van de belastbaarheid niet te verwachten is binnen drie maanden.

De beoordeling hiervan kan complex zijn. De wetgever heeft enerzijds willen regelen dat cliënten die in de laatste fase van hun leven verkeren, bij een zeker verlies van arbeidsvermogen schadeloosgesteld kunnen worden als waren zij volledig arbeidsongeschikt. Voor ten minste een deel van deze cliënten zal werk, in vergelijking met andere zaken in het leven, weinig betekenis hebben. Vrijgesteld worden van werk geeft hen de kans om hun aandacht en energie te besteden aan zaken die in deze fase het belangrijkste zijn.

Maar anderzijds heeft de wetgever niet willen regelen dat iedereen die aan een ziekte met terminale afloop lijdt min of meer automatisch, zonder de ernst van het ziek-zijn, de mate van beperkingen en het te verwachten beloop bij de beoordeling te betrekken, recht krijgt op een uitkering naar volledige arbeidsongeschiktheid.

De problematiek die zich daarbij aandient voor de oordeelsvorming door de verzekeringsarts is de volgende. Het gaat hier niet zomaar om een wettelijke regeling, maar om één waarbij de wetgever uitdrukkelijk ruimte heeft willen creëren voor wat we 'de menselijke maat' kunnen noemen.

Daarom is sprake van ruime kaders waarbinnen de verzekeringsarts tot zijn oordeel moet komen, juist om de individuele situatie van cliënt zo veel mogelijk 'recht' te doen. Daarbij wordt meer dan gemiddeld een beroep gedaan op zijn inlevingsvermogen en op zijn vermogen om een ethisch verantwoorde beslissing te nemen. Daar komt nog bij dat meer dan gemiddeld persoonlijke opvattingen en mogelijk ook persoonlijke ervaringen bij de afweging een rol kunnen spelen.

Bovenstaande betekent ook dat de verzekeringsarts er goed aan doet om zich bij de verantwoording van zijn besluit mede te baseren op afwegingen die niet uitsluitend het wettelijk kader betreffen.

Om de beoordeling toch enige richting te kunnen geven zijn de volgende aspecten van belang:

- Cliënt is zodanig ziek of lijdt aan een zodanige aandoening of combinatie van aandoeningen, dat (vrijwel) vaststaat dat hij als gevolg daarvan binnen afzienbare tijd zal overlijden.
- Zolang sprake is van een in opzet op genezing gerichte behandeling kan dit criterium niet worden toegepast, ook al is de prognose ten aanzien van blijvend herstel uiterst onzeker. Voorbeeld: een carcinoom is behandeld en er zijn bij daarop gericht onderzoek geen signalen die wijzen op aanwezigheid van tumor of metastasen. Dit criterium kan dan niet worden toegepast, ook al is de meerjaarsoverlevingskans in een specifiek geval niet groot.
- De termijn van een jaar is niet absoluut, maar richtinggevend. Het gaat erom dat (vrijwel) is uitgesloten dat nog herstel plaatsvindt en dat niets erop wijst de huidige mogelijkheden en medische situatie gelijk zullen blijven.
- De verzekeringsarts verantwoordt zich in termen van beloop van mogelijkheden en beperkingen en niet (in de eerste plaats) in termen van kansen en termijnen.
- Het Schattingsbesluit spreekt van een afzienbare termijn waarbinnen *verslechtering van mogelijkheden* valt te verwachten. Er wordt van de verzekeringsarts dus niet verwacht dat hij zich uitsprekt over de levensverwachting.
- De verzekeringsarts hoeft dit criterium niet toe te passen, ook al biedt de situatie van cliënt de mogelijkheid daartoe. Als cliënt op gangbare arbeid of op gerealiseerde verdiensten wil worden beoordeeld, dan kan de gebruikelijke weg van de arbeidsdeskundige beoordeling worden gevolgd.

3.1.3 Prognose van de duurzaamheid van de arbeidsbeperking

Dit onderdeel verschijnt uitsluitend als het criterium 'WIA' is aangeklikt.

De mate van duurzaamheid van de (volledige) arbeidsongeschiktheid is bepalend voor de beslissing over de uitkeringsregeling waaronder cliënt valt.

Verzekeringsartsen spreken hun oordeel over de duurzaamheid van de arbeidsbeperkingen uit door aan te geven wat de verwachting is ten aanzien van verbetering van de belastbaarheid:

- Verwachting verbetering van de belastbaarheid is redelijk tot goed;
- Verbetering van de belastbaarheid is niet of nauwelijks te verwachten;
- Verbetering van de belastbaarheid is uitgesloten.

Slechts één mogelijkheid kan worden aangeklikt.

Zijn er geen benutbare mogelijkheden, dan moet de verzekeringsarts de conclusie over de duurzaamheid van de arbeidsbeperkingen meteen invullen. Doet hij dat niet, dan volgt een herinnering en kan de casus niet worden afgesloten.

Zijn er wel benutbare mogelijkheden, dan heeft de verzekeringsarts de mogelijkheid een conclusie over de duurzaamheid van de arbeidsbeperkingen in eerste instantie achterwege te laten. Een uitspraak is pas vereist als op grond van een arbeidsdeskundige beoordeling is vastgesteld dat cliënt volledig arbeidsongeschikt is.

Schematisch overzicht invoergegevens door de verzekeringsarts

Conclusie	Toelichting Uitkomst van de beoordeling	Invullen rubrieken Functionele mogelijkheden- lijst	Arbeids- deskundige beoordeling
Duurzaam benutbare mogelijkheden	o geschikt eigen werk	Nee	Nee
	o functioneren volgens de referentiewaarde	Nee	Ja
	o beperkingen t.o.v. functioneren volgens de referentiewaarde	Ja	Ja
	o anders	Nee	Nee
Geen duurzaam benutbare mogelijkheden	o sterk beperkt in persoonlijk en/of sociaal functioneren <i>of</i> persoonlijk en sociaal disfunctioneren als gevolg van een ernstige psychische stoornis o opname in ziekenhuis of Wlz-instelling o bedlegerigheid o ADL-afhankelijkheid o sterk wisselende mogelijkheden/verlies mogelijkheden < 3mnd - 1 jr	Nee	Nee

3.2 ALLES RONDOM REFERENTIEWAARDEN

3.2.1 *Inleiding*

CBBS gaat als hulpmiddel voor de beoordeling van geschikte arbeid voor cliënt uit van de mogelijkheden van cliënt. De verzekeringsarts legt die vast in een Functionele Mogelijkheden Lijst (FML).

Uitgaan van mogelijkheden betekent: iets pas een beperking noemen als het gewone functioneren in het gedrang komt. Het gewone functioneren ofwel het functioneren in het dagelijks leven. Daarom is ervoor gekozen om het functioneren in het dagelijks leven te kiezen als referentiepunt voor het vaststellen van de mogelijkheden en de eventuele beperkingen van cliënt. Dit niveau van functioneren is in de FML gedefinieerd als de referentiewaarde. We spreken pas van een beperking als cliënt belemmeringen ondervindt bij het functioneren in het dagelijks leven. Is er geen belemmering, dan achten we cliënt in staat om te functioneren volgens de referentiewaarde (norm).

Op de functionele mogelijkhedenlijst wordt de referentiewaarde aangeduid als norm.

In dit hoofdstuk worden de referentiewaarden en het gebruik ervan als volgt verder uitgewerkt:

1. Een uitwerking van het referentiewaardebegrip en de relatie met eisen in arbeid.
2. Referentiewaarden en verdienvermogen.
3. Een uiteenzetting wat het betekent als de verzekeringsarts 'referentiewaarde' scoort op de functionele mogelijkhedenlijst.
4. Het gebied boven de referentiewaarde en signaleringen bij een referentiewaarde.
5. Een instructie voor de verzekeringsarts hoe om te gaan met een beoordeling 'functioneren boven de referentiewaarde'.
6. Een instructie voor de arbeidsdeskundige hoe om te gaan met signaleringen bij een referentiewaarde

3.2.2 *Referentiewaarden en eisen in arbeid*

De referentiewaarden zijn deels op basis van onderzoek, deels op basis van een beredeneerde keuze vastgesteld. De referentiewaarden vertegenwoordigen een niveau van functioneren waartoe gezonde personen in de leeftijd van 16 tot 65 jaar *minimaal* in staat zijn. Deze waarde is in eerste instantie bij de ontwikkeling van CBBS gebaseerd op 160.000 belastbaarheidsprofielen uit het FIS⁴. Op grond van nieuwe medische inzichten, (nieuwe) Arbonormen, voortschrijdend inzicht en uitspraken van de CRvB zijn een aantal beoordelingspunten bijgesteld.

Als iemand kan functioneren volgens de referentiewaarde dan betekent dat doorgaans dat hij zelfstandig aan de eisen die het dagelijks leven stelt kan voldoen. Door vast te stellen dat iemand kan functioneren volgens de referentiewaarde geeft de verzekeringsarts ook de boodschap af dat in beginsel mag worden verondersteld dat iemand dan ook kan werken. In beginsel, want het functioneren in arbeid stelt soms meer en vaak andere eisen dan het dagelijks leven.

Voor de FML heeft dit tot gevolg gehad dat een aanvullende beoordelingspunten zijn toegevoegd op het kunnen functioneren in arbeid. Voor deze beoordelingspunten geldt dat het begrip referentiewaarde niet is geassocieerd met het dagelijks leven, maar met functioneringseisen zoals die voor arbeid als 'norm' worden beschouwd. Veel van deze punten zijn te herkennen door hun naam.

⁴ Het FIS is het functie informatiesysteem dat is gebruikt tot 2001 en is de voorloper op CBBS.

Voorbeelden:

- [4.17: lopen tijdens het werk](#) – hier gaat het om hogere eisen dan doorgaans in het dagelijks leven;
- [2.12.1: werk waarin meestal weinig of geen rechtstreeks contact met klanten vereist is](#) – hier gaat het om andere eisen dan die in het dagelijks leven.

De keuze van de referentiewaarde als hoogste standaardwaarde heeft nog een gevolg in relatie tot de (soms hogere) eisen in arbeid. CBBS is zo ingericht dat functies, met hogere eisen dan de referentiewaarde aangeeft, niet op grond van een vergelijking met de mogelijkheden van cliënt kunnen worden verworpen. CBBS 'weet' immers niet of en in hoeverre cliënt tot meer in staat is dan de referentiewaarde aangeeft.

Er is bewust voor gekozen om dit gebied 'boven de referentiewaarde' niet verder in te vullen met waarden waarop de voorselectie verder zou kunnen worden verfijnd. Wanneer arbeid hogere eisen stelt dan het dagelijks leven, moet expliciet worden beoordeeld of deze eisen nog binnen de mogelijkheden van cliënt vallen.

3.2.3 Referentiewaarden en verdienvermogen

Er is geen relatie tussen het (gekozen) niveau van de referentiewaarden en het eventuele verlies aan verdienvermogen van cliënt. Afhankelijk van de maatman, het maatmaninkomen en andere kenmerken van de cliënt kan functioneren volgens de referentiewaarde in het ene geval betekenen dat het verdienvermogen is afgenomen, in het andere geval zal dat niet zo zijn.

Het verdienvermogen van cliënt in de periode voordat hij beperkt raakte bepaalt de maatman.

Het verdienvermogen van cliënt in de periode nadat hij beperkt is geraakt wordt medebepaald door zijn actuele, feitelijke niveau van functioneren. Dit actuele niveau van functioneren kan zowel boven, op, als onder het referentiewaardeniveau liggen.

De keus die is gemaakt voor het referentiewaardeniveau heeft geen invloed op het oordeel over het actuele niveau van functioneren van cliënt

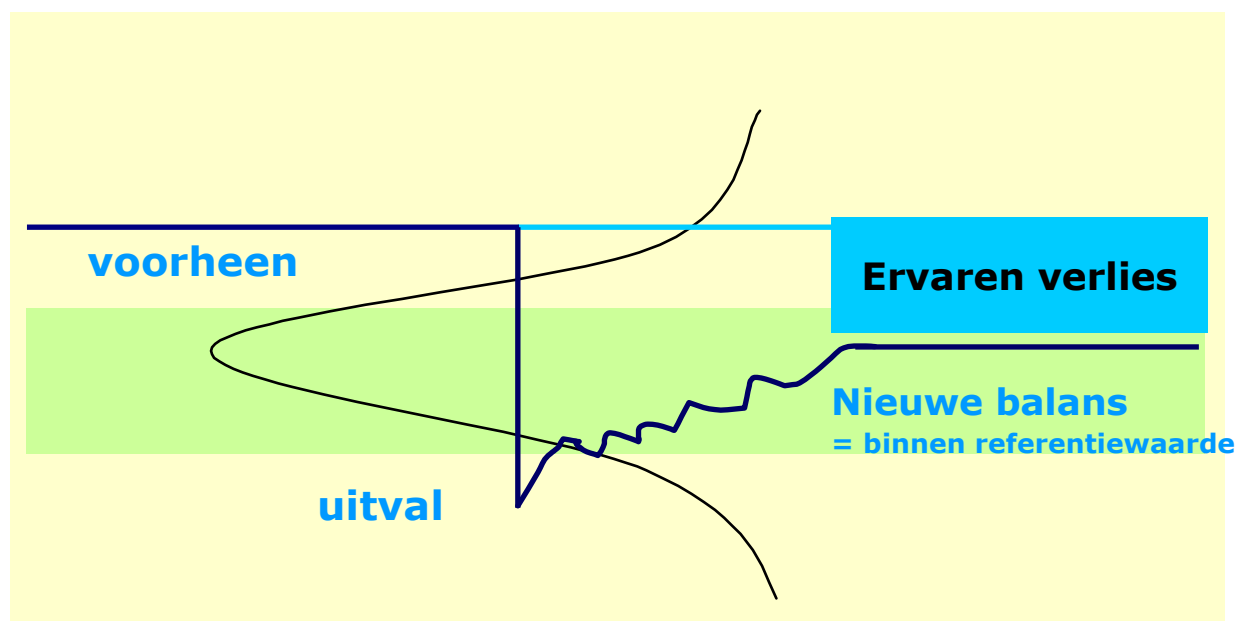
Voorbeeld

Voor het beoordelingspunt lopen is de referentiewaarde 'ongeveer een uur achtereen lopen'. Cliënt kan ongeveer een half uur achtereen lopen, hij is dus (licht) beperkt.

Werkzaamheden waarbij hij meer dan incidenteel wat langer dan een half uur moet lopen kan deze cliënt niet uitvoeren.

Stel dat het niveau van de referentiewaarde was bepaald op 'ongeveer een half uur achtereen lopen'. Dezelfde cliënt, in dezelfde toestand, kan nog steeds ongeveer een half uur achtereen lopen. We noemen cliënt nu niet beperkt, want ongeveer een half uur achtereen lopen is wat de referentiewaarde aangeeft: cliënt functioneert in dit opzicht op het niveau van de referentiewaarde. Voor de werkbelasting die cliënt aankan maakt dat niet uit. Ook nu geldt dat hij werkzaamheden waarbij hij meer dan incidenteel wat langer dan een half uur moet lopen niet kan uitvoeren. De functieduiding zal door de andere keuze voor het referentiewaardeniveau dus niet tot een ander resultaat leiden en daarmee zal de bepaling van het (resterende) verdienvermogen ook op hetzelfde uitkomen.

Onderstaande figuur geeft een en ander grafisch weer.

Toelichting

- De verticale as geeft het niveau van functioneren aan.
- De horizontale as geeft de tijd aan.
- De dunne zwarte lijn geeft de verdeling van het globale functioneren van de Nederlandse bevolking weer.
- De groene band is het gebied waarbinnen over functioneren op het niveau van de referentiewaarde wordt gesproken; de excentrische projectie van de Gausskromme op het groene gebied laat zien dat voor de referentiewaarde een vrij laag niveau is gekozen.
- De dikke zwarte lijn laat het verloop van functioneren zien van een willekeurige cliënt. Deze cliënt functioneerde voorheen boven de referentiewaarde. Op het moment van uitval raakt hij beperkt ten opzichte van de referentiewaarde. Na herstel beweegt zijn functioneren zich binnen de referentiewaarde.

De figuur laat het volgende zien:

- Deze cliënt is beperkt ten opzichte van zijn voormalige niveau van functioneren.
- Deze cliënt functioneert (na herstel) op het niveau van de referentiewaarde.

Of sprake is van verlies aan verdienvermogen kan niet uit de figuur worden afgeleid. Dat hangt ervan af of deze cliënt met dit niveau van functioneren nog ongeveer hetzelfde kan verdienen of niet. 'Functioneren volgens de referentiewaarde' is dus niet hetzelfde als 'geen verlies aan verdienvermogen'.

Als de referentiewaarde op een ander niveau zou zijn vastgesteld zou dit slechts tot gevolg hebben dat de groene band naar onder of naar boven verschuift. De lijn van het niveau van functioneren na herstel kan dan boven of onder de groene band komen te liggen: je zou dan dus moeten zeggen dat cliënt boven de referentiewaarde functioneert, respectievelijk beperkt is. De kenmerken van cliënt, inclusief het niveau van functioneren, veranderen door die verschuiving echter niet. En daardoor zal ook de bepaling van het resterende verdienvermogen op hetzelfde uitkomen.

3.2.4 *Algemene toelichting op tillen of dragen*

Tillen is een aspect van fysieke belasting dat al decennia prominent de aandacht krijgt in onderzoek, beleidsvorming en publiciteit op het gebied van arbeid en gezondheid. Dit heeft enige jaren geleden geresulteerd in aanbevelingen voor gezondheidkundige grenswaarden, met name een maximaal tilgewicht van 25 kg. Er is in Nederland echter nog steeds geen wettelijke norm ten aanzien van tillen.

Wél is er inmiddels een algemeen geaccepteerd uitgangspunt om het maximaal toelaatbare tilgewicht te bepalen, uitgaande van een aantal relevante kenmerken van de tiltaak(situatie): de NIOSH-methode. Deze methodiek (afkomstig van het National Institute of Occupational Safety and Health in de VS) doet met name recht aan de extra belastende effecten van de houding waarin getild wordt en de kenmerken van de te tillen last. Daarom leent zij zich bij uitstek voor ergonomisch onderzoek gericht op verbetering van de inrichting van specifieke werkplekken en werkwijzen.

Deze methodiek veronderstelt concrete informatie over de voorwaarden waaronder getild moet worden in werk. De verzekeringsarts beoordeelt echter de mogelijkheden van de cliënt in algemene zin, los van concrete voorwaarden. Daarom is de NIOSH-methode niet geschikt voor deze algemene beoordeling van de mogelijkheden van de cliënt.

In CBBS is gekozen is voor een oriëntatie op toelaatbare tilgewichten. De normaalwaarde voor tillen in CBBS is 15 kg en houdt op voorhand rekening met eventuele verzwarende omstandigheden. (Het maximale tilgewicht volgens de NIOSH-methode onder gunstige omstandigheden is 23 kg). In CBBS wordt bij de normaalwaarde van 15 kg een bandbreedte gehanteerd tot 25 kg voor incidentele activiteiten. Dat is de gezondheidkundige grenswaarde voor veelvuldig tillen in arbeid volgens de aanbeveling van de Gezondheidsraad.

3.2.5 *Betekenis van de score: functioneren volgens de referentiewaarde op de FML*

Voor die beoordelingspunten waarbij een belasting in het gebied boven de referentiewaarde kan voorkomen, heeft een score 'norm' op de FML de volgende, inhoudelijke, betekenis:

1. Cliënt is in staat tot datgene wat de referentiewaarde aangeeft.
2. Cliënt kan tevens structureel een marginaal hogere belasting aan dan wat de referentiewaarde aangeeft.
3. Cliënt kan tevens incidenteel een piekbelasting aan boven het aangegeven niveau.
4. Cliënt is tot meer in staat dan wat de definitie van de referentiewaarde aangeeft, tenzij sprake is van één van de volgende situaties:
 - a. De verzekeringsarts heeft voor het betreffende beoordelingspunt expliciet aangegeven dat wat de referentiewaarde exact aangeeft de bovengrens is en/of dat een incidentele piekbelasting niet is toegestaan;
 - b. Een structureel hoge totaalbelasting ten opzichte van de referentiewaarde;
 - c. Een extreme piekbelasting.

Hieronder volgt per punt een toelichting.

Toelichting bij 1

(Cliënt is in staat tot datgene wat de referentiewaarde aangeeft)

Hoe de referentiewaarde is gedefinieerd staat in deze basisinformatie per beoordelingspunt vermeld. Daaronder vallen niet alleen de mate of de duur, maar ook de frequentie van de activiteit, voor zover CBBS daar bij de voorselectie rekening mee houdt⁵.

Toelichting bij 2

(Cliënt kan tevens structureel een marginaal hogere belasting aan dan wat de referentiewaarde aangeeft)

Dit is inherent aan de systematiek van de FML, waarbij is gekozen voor een globale omschrijving van de mogelijkheden en beperkingen.

Toelichting bij 3

(Cliënt kan tevens incidenteel een piekbelasting aan boven het aangegeven niveau)

Dit is een afspraak, gemaakt bij de ingebruikname van de FML, die expliciet bovenaan elke FML staat vermeld.

Toelichting bij 4

(Cliënt is tot meer in staat dan wat de definitie van de referentiewaarde aangeeft, tenzij sprake is van één van de volgende situaties)

In de praktijk blijkt CBBS bij de voorselectie bij diverse referentiewaarden heel vaak signaleringen af te geven. Bij beschouwing van het totaalbeeld van de functiebelasting op dit punt blijkt dan in het algemeen geen sprake van een extreme piekbelasting en/of structureel hoge totaalbelasting op het betreffende beoordelingspunt. Meestal gaat het om een hogere frequentie dan die in het interpretatiekader van de referentiewaarde is opgenomen, terwijl de mate of duur van de belasting ruim onder het niveau van de referentiewaarde ligt. De totale belasting ligt dan binnen de mogelijkheden van cliënt.

⁵ Waar de frequentie de variabele is zal in de informatie bij het beoordelingspunt eventueel nadere informatie over de mate of de duur van de belasting worden gegeven, waarmee bij de voorselectie rekening wordt gehouden.

Toelichting bij 4a

(De verzekeringsarts heeft voor het betreffende beoordelingspunt expliciet aangegeven dat wat de referentiewaarde exact aangeeft de bovengrens is en/of dat een incidentele piekbelasting niet is toegestaan)

Deze situatie is een *inperking* van de mogelijkheden van cliënt ten opzichte van de gebruikelijke betekenis, zoals hierboven onder 2 en 3 weergegeven.

Dit is *geen* beperkende toelichting. Daarvan is pas sprake als de verzekeringsarts in zijn toelichting een beperking opneemt ten opzichte van wat de referentiewaarde zelf aangeeft. Situatie 4a doelt daarentegen op een beperking ten opzichte van het gebied boven de referentiewaarde.

Toelichting bij 4b en 4c

(Een structureel hoge totaalbelasting ten opzichte van de referentiewaarde; een extreme piekbelasting)

Deze situaties moeten als overschrijding van de gebruikelijke betekenis van de referentiewaarde worden beschouwd en zijn alleen beargumenteerd toegestaan.

3.2.6 Het gebied boven de referentiewaarde en signaleringen bij een referentiewaarde

Omdat de referentiewaarden op een relatief laag niveau zijn vastgesteld komt het vaak voor dat de belastbaarheid van een cliënt (op onderdelen) daar bovenuit gaat. Ook de belasting in arbeid vereist nogal eens meer dan wat het functioneren in het dagelijks leven vergt.

Op de FML kan de verzekeringsarts niet op gestandaardiseerde wijze een belastbaarheid weergeven die uitstijgt boven het niveau van de referentiewaarde. Gevolg is dat in dit zogenaamde gebied boven de referentiewaarde geen geautomatiseerde voorselectie van functies op potentiële geschiktheid plaatsvindt. Bij een FML-score 'norm' moeten functies met een belasting die uitstijgt boven het niveau van de referentiewaarde dan ook altijd nader op hun geschiktheid worden beoordeeld.

Als hulpmiddel voor de beoordeling genereert CBBS in dit soort situaties een signalering. Een signalering wijst de arbeidsdeskundige er in dat geval op dat de functiebelasting het niveau van de referentiewaarde overstijgt.

3.2.7 Oordeel verzekeringsarts: functioneren boven de referentiewaarde

De verzekeringsarts kan van mening zijn dat cliënt op onderdelen tot meer in staat is dan de referentiewaarde uitdrukt. Er zijn nu twee mogelijkheden:

1. De mogelijkheden van cliënt zijn wel begrensd, maar deze liggen duidelijk boven de referentiewaarde.
2. De mogelijkheden van cliënt zijn niet beperkt als gevolg van ziekte of gebrek.

In beide situaties geeft de verzekeringsarts dit weer in een toelichting op de FML of in de rapportage. Als het gaat om slechts één of enkele beoordelingspunten geeft de verzekeringsarts een toelichting bij de betreffende beoordelingspunten op de FML.

Een veel voorkomende situatie zal zijn dat cliënt ten aanzien van een cluster van beoordelingspunten of ten aanzien van alle beoordelingspunten in een rubriek geen beperkingen ondervindt ten gevolge van ziekte of gebrek. In dat geval geeft de verzekeringsarts dit weer in de beschouwing van zijn rapportage. Dit is praktisch, omdat dan niet per beoordelingspunt een toelichting hoeft te worden gegeven. Het is ook beter, omdat de rapportage bedoeld is om een totaalbeeld te schetsen van de mogelijkheden van cliënt. Daarin passen ook overwegingen in de trant van: 'om die en die redenen is cliënt voor wat betreft 'dynamische handelingen' in het geheel niet beperkt als gevolg van ziekte of gebrek'. De verzekeringsarts moet zich daarbij wel realiseren dat in dat geval de mogelijkheden boven de referentiewaarde van cliënt niet zichtbaar worden op de afdruk van de (kritische) FML.

3.2.8 *Beoordeling door de arbeidsdeskundige*

De arbeidsdeskundige wordt per voorgeselecteerde functie nogal eens met een aantal signaleringen geconfronteerd. Het is de taak van de arbeidsdeskundige om deze signaleringen op waarde te schatten in het perspectief van de beoordeling: is een functie geschikt voor deze cliënt of niet?

Een aantal van de signaleringen betreft signaleringen bij referentiewaarden. Gelet op het belang van een goede interpretatie tegen de achtergrond van de betekenis van een score 'norm' wordt aan deze signaleringen afzonderlijk aandacht besteed.

Beoordelingsproces

De arbeidsdeskundige zet de volgende stappen om in een concrete situatie tot een juiste weging van een signalering te komen:

1. Hij stelt vast wat de referentiewaarde inhoudt;
2. Hij gaat na waarom het systeem een signalering afgeeft door vast te stellen of de signalering een beoordelingspunt betreft waarvoor geldt dat belasting en belastbaarheid in maat en getal worden uitgedrukt of niet:
 - a. Als belasting en belastbaarheid in maat en getal worden uitgedrukt is sprake van een overschrijding van het niveau van de referentiewaarde; de arbeidsdeskundige stelt vast op welk aspect van de referentiewaarde de signalering betrekking heeft;
 - b. Als belasting en belastbaarheid niet in maat en getal worden uitgedrukt heeft de signalering mogelijk betrekking op de toelichting van de verzekeringsarts;
3. Hij stelt vast of voor *deze* cliënt sprake is van een mogelijke of daadwerkelijke overschrijding.

Toelichting bij 1

(Hij stelt vast wat de referentiewaarde inhoudt)

De definitie zoals die op het scherm verschijnt is vaak niet volledig. Voor de volledige definitie kan de arbeidsdeskundige de beschrijving per beoordelingspunt in deze Basisinformatie raadplegen of gebruik te maken van op het scherm bij de signaleringen.

Toelichting bij 2

(Hij gaat na waarom het systeem een signalering afgeeft door vast te stellen of de signalering een beoordelingspunt betreft waarvoor geldt dat belasting en belastbaarheid in maat en getal worden uitgedrukt of niet)

Een signalering bij een referentiewaarde kan twee oorzaken hebben:

- De belasting in de functie overstijgt het niveau van de referentiewaarde.
Onder het niveau van de referentiewaarde wordt verstaan de exacte waarde die bij de vergelijking van functiebelasting met de FML-score wordt aangehouden. Bij het beoordelingspunt 'zitten' bijvoorbeeld: norm = kan ongeveer twee uur achtereen zitten; de daarbij behorende *exacte* waarde is twee uur.
- De verzekeringsarts heeft de score 'referentiewaarde' voorzien van een toelichting.

Per beoordelingspunt geldt dat een signalering bij de referentiewaarde altijd het gevolg is van of de ene of de andere oorzaak.

Beoordelingspunten waarvoor geldt dat belasting en belastbaarheid in maat en getal worden uitgedrukt kennen uitsluitend signaleringen op basis van overschrijding van het niveau van de referentiewaarde.

Beoordelingspunten waarvoor geldt dat belasting en belastbaarheid niet in maat en getal worden uitgedrukt kennen uitsluitend signaleringen op basis van een toelichting van de verzekeringsarts bij de referentiewaarde.

Toelichting bij 3

(Hij stelt vast of voor deze cliënt sprake is van een mogelijke of daadwerkelijke overschrijding)

I. De signalering heeft betrekking op overschrijding van het niveau van de referentiewaarde. De arbeidsdeskundige stelt eerst vast of de verzekeringsarts een toelichting heeft gegeven bij de betreffende referentiewaarde, of in de beschouwing extra aandacht heeft geschonken aan bepaalde clusters beoordelingspunten of bepaalde rubrieken, welke van toepassing zijn op het betreffende beoordelingspunt.

Er kunnen nu drie situaties worden onderscheiden:

- a. De verzekeringsarts heeft bij het betreffende beoordelingspunt geen aanvullende opmerkingen gemaakt. In dat geval gaat de arbeidsdeskundige na of de signalering verwijst naar een extreme piekbelasting of een structureel hoge totaalbelasting. Indien dit niet het geval is stelt de arbeidsdeskundige vast dat hier geen sprake is van een overschrijding. Indien dit wel het geval is oordeelt de arbeidsdeskundige dat sprake is van een overschrijding. De arbeidsdeskundige overweegt of hij zelf tot besluitvorming kan komen, of dat nader overleg met de verzekeringsarts aan de orde is.
- b. De verzekeringsarts heeft aangegeven dat cliënt op het betreffende beoordelingspunt geen beperkingen ondervindt als gevolg van ziekte of gebrek. De arbeidsdeskundige oordeelt op grond van de overige door hem verzamelde en hem bekende gegevens of de functie-eisen binnen de mogelijkheden van cliënt vallen.
- c. De verzekeringsarts heeft wel aanvullende opmerkingen gemaakt in de zin van nadere grenzen aangegeven, ofwel op ofwel boven het niveau van de referentiewaarde. In dat geval oordeelt de arbeidsdeskundige of sprake is van een mogelijke of daadwerkelijke overschrijding. De arbeidsdeskundige overweegt of hij zelf tot besluitvorming kan komen of dat nader overleg met de verzekeringsarts aan de orde is.

- II. De signalering is het gevolg van een toelichting van de verzekeringsarts bij de referentiewaarde. De arbeidsdeskundige stelt vast of de belasting in de functie binnen de mogelijkheden van cliënt valt, zoals die mede blijken uit de door de verzekeringsarts gegeven toelichting. De arbeidsdeskundige overweegt of hij zelf tot besluitvorming kan komen of dat nader overleg met de verzekeringsarts aan de orde is.

Inhoudelijke afweging

De arbeidsdeskundige tracht altijd in eerste instantie zijn eigen oordeel te vormen. Hij baseert zich daarbij, behalve op de rapportage van de verzekeringsarts, ook op:

1. De informatie over cliënt en het beeld dat hij van cliënt heeft. Hij kan zich hiervoor oriënteren op:
 - a) De wijze waarop cliënt het eigen werk uitvoerde;
 - b) De belasting van voorheen door cliënt uitgeoefende functies;
 - c) Activiteiten die cliënt doorgaans privé onderneemt.
2. Hoe hij de belasting in de functie ten aanzien van het betreffende beoordelingspunt weegt in de context van het geheel aan eisen die de functie stelt.

Er kunnen geen harde grenzen worden aangegeven voor de beoordelingsruimte van de arbeidsdeskundige. Die wordt namelijk voor een deel bepaald door de context van de individuele beoordeling.

Er kunnen wel enkele gedragsadviezen worden geformuleerd die aangeven of overleg met de verzekeringsarts in het algemeen gewenst is:

- Als de 'harde' gegevens de arbeidsdeskundige doen concluderen dat de belastbaarheid bij de uitoefening van een functie daadwerkelijk wordt overschreden, terwijl hij op grond van andere overwegingen de functie toch als geschikt zou willen beoordelen, zal meestal overleg met de verzekeringsarts gewenst zijn;
- Als sprake is van twijfel kunnen argumenten ontleend aan de hierboven onder 1.a, 1.b en 1.c genoemde gegevens zodanig overtuigend zijn dat overleg met de verzekeringsarts weinig of geen toegevoegde waarde heeft;
- Als de 'harde' gegevens niet wijzen op een overschrijding van de belastbaarheid, maar het beeld van cliënt in relatie tot de functiebelasting de arbeidsdeskundige doet overwegen de functie als niet passend te beoordelen, is overleg met de verzekeringsarts gewenst om tot een definitief oordeel te komen;
- Als de arbeidsdeskundige, ondanks de omstandigheid dat hij zelf overtuigd is van zijn oordeel, kan inschatten dat zijn oordeel bij anderen vragen kan oproepen, zal overleg met de verzekeringsarts in een aantal gevallen kunnen bijdragen aan versterking van de onderbouwing van het oordeel; dit geldt vooral als de arbeidsdeskundige voor zijn oordeel mede een beroep doet op eigen waarnemingen betrekking hebbend op de mogelijkheden van cliënt.

3.3 BIJZONDERE ASPECTEN BIJ HET VASTLEGGEN VAN DE MOGELIJKHEDEN VAN CLIËNT

3.3.1 *Inleiding*

De FML is een beperkte weergave van de mogelijkheden van cliënt. Beperkt om ten minste twee redenen:

- Niet alle aspecten van de mogelijkheden van cliënt kunnen binnen een limitatieve lijst als de FML worden gevangen;
- De mogelijkheden van cliënt kunnen voor een belangrijk deel slechts op een aantal standaardniveaus worden vastgelegd.

Eenzijds schetst de FML dan ook geen volledig en genuanceerd beeld van de mogelijkheden van cliënt. Anderzijds is het werken met standaardniveaus noodzakelijk om de FML als hulpmiddel binnen de CBBS-omgeving te kunnen gebruiken om uit een veelheid van functies die functies te selecteren die potentieel geschikt zijn voor cliënt. Daarom heeft de FML ook eigenschappen die het mogelijk maken om als dat middel te fungeren.

Die eigenschappen en de beperkingen van de FML dragen er niet altijd toe bij dat de FML een 'correct' beeld schetst van de mogelijkheden van cliënt. Sterker nog: soms is het nodig niet voor de meest voor de hand liggende weergave van de mogelijkheden van cliënt op de FML te kiezen om te bereiken dat CBBS als selectie-instrument zo efficiënt mogelijk werkt.

Dit hoofdstuk gaat over die aspecten van het gebruik van de FML die speciale aandacht behoeven om ervoor te zorgen dat CBBS binnen het geheel van het beoordelingsproces optimaal wordt ingezet. Daarbij zullen ook enkele punten worden aangeroerd die minder 'FML-specifiek' zijn.

Inhoud

In dit hoofdstuk worden de volgende onderwerpen behandeld:

1. Beperkende toelichtingen – algemeen
2. Hogere of lagere waarde
3. Links-rechts-verschillen
4. Rolstoelafhankelijkheid
5. (Liever) geen toelichting
6. Conditie, constitutie en het vermogen vaardigheden te ontwikkelen

3.3.2 *Beperkende toelichtingen – niet gewenst en erg inefficiënt voor het werk van de arbeidsdeskundige*

CBBS is geen zuiver selectie- en ordeningsinstrument. Selecteren van potentieel geschikte functies en deze volgens bepaalde criteria ordenen is wel de belangrijkste functie van CBBS. CBBS heeft daarnaast nog een aantal andere mogelijkheden en kenmerken die van invloed zijn op de producten die CBBS levert en op de wijze waarop met deze 'output' moet worden omgegaan. In dit verband zijn de volgende kenmerken relevant:

- CBBS fungeert voor een deel tevens als registratie-instrument; dit geldt bijvoorbeeld voor een aantal beoordelingspunten die niet worden gebruikt in de geautomatiseerde voorselectie en dus geen deel uitmaken van CBBS als selectie-instrument (de niet geautomatiseerd vergeleken punten); en het geldt bijvoorbeeld ook voor gegevens over de diagnose en het type beoordeling;
- CBBS biedt een uitgebreide mogelijkheid tot het geven van toelichtingen, dat geldt voor de FML, maar dat geldt ook voor de functiebeschrijvingen; ook voor deze toelichtingen geldt dat zij wel worden geregistreerd, maar geen onderdeel uitmaken van de selectie.

- CBBS genereert signaleringen in de volgende situaties:
 - a. De verzekeringsarts '(sterk)beperkt' scoort op de FML en de waarde aan de functiekant in enigerlei mate hoger is (matchend beoordelingspunt). De standaardwaarde '(sterk)beperkt' die de verzekeringsarts invult is nooit exact maar 'ongeveer', bovendien vult de verzekeringsarts altijd de lagere waarde in ten opzichte van de mogelijkheden van cliënt en geeft een verruimende toelichting.
 - b. De verzekeringsarts 'norm' scoort op de functionele mogelijkhedenlijst (cliënt heeft geen beperkingen) en de waarde aan de functiekant hoger is dan de referentiewaarde (matchend beoordelingspunt). De referentiewaarden zijn vrij laag vastgesteld dus dit komt regelmatig voor.
 - c. De verzekeringsarts een nadere toelichting op de FML geeft (matchend beoordelingspunt). Voor een aantal beoordelingspunten geldt dat er dan een signalering komt.
 - d. De verzekeringsarts '(sterk)beperkt' scoort op de FML en als aan de functiekant dit beoordelingspunt niet wordt beoordeeld, de zogenaamde niet matchende beoordelingspunten. Dus er komt altijd een signalering ook al komt deze belasting aan de functiekant niet voor.

Bij de eindselectie betreft de arbeidsdeskundige altijd alle aspecten die relevant zijn voor beantwoording van de vraag of een functie voor een bepaalde cliënt geschikt is. Tot die aspecten behoren in ieder geval ook de door de verzekeringsarts gegeven toelichtingen, de eventuele beperkingen ten aanzien van niet-geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten en de beoordeling van de betekenis van de verschillende signaleringen (zie de [standaard Professionele eindselectie arbeidsdeskundige](#) en de hoofdstukken [3.2](#) en [4.1](#) van deze Basisinformatie).

CBBS is enkele keren onderwerp van bespreking geweest bij zittingen van de Centrale Raad van Bestuur (CRvB). Steeds weer stonden de inzichtelijkheid en de toetsbaarheid van de beoordelingen hoog op de agenda en stelde de Raad extra eisen aan beoordelingen die hieraan niet in alle opzichten op het door de Raad gewenste niveau voldeden. Verdere aanpassingen van CBBS volgden en hadden onder andere tot consequentie dat het aantal signaleringen toenam.

In de context van de besprekingen bij de CRvB is ook het begrip 'beperkende toelichting' ontstaan. Onder een beperkende toelichting wordt een toelichting verstaan waaruit blijkt dat cliënt ten opzichte van het op de FML aangegeven niveau⁶ beperkt is. Het gevolg daarvan is dat functies kunnen worden gepresenteerd met een belasting die uitstijgt boven het niveau van de mogelijkheden van cliënt zonder dat CBBS dat door middel van een signalering inzichtelijk maakt. De CRvB heeft geoordeeld dat daardoor het risico ontstaat dat functies worden geaccepteerd met een belasting die uitstijgt boven de mogelijkheden van cliënt, terwijl het lijkt of de functie geschikt is, omdat CBBS geen signalering afgeeft. In dit verband wordt ook wel gesproken van een 'verborgen beperking', die door de CRvB als ongewenst wordt beschouwd.

Door het werken met beperkende toelichtingen is de kwaliteit van de in beginsel niet noodzakelijkerwijs in het geding. De arbeidsdeskundige betreft immers alle toelichtingen bij de eindselectie. De kans dat hij een aspect overslaat lijkt in theorie wel groter dan wanneer maximaal van de mogelijkheid tot signalering door CBBS gebruik wordt gemaakt. Bovendien vergroot het achterwege laten van beperkende toelichtingen de efficiëntie: een handmatige vergelijking van belasting en belastbaarheid op detailniveau kan achterwege blijven en de arbeidsdeskundige kan zich meteen richten op de inhoud van de toelichting.

⁶ Hiermee wordt de exacte waarde bedoeld waarop CBBS geautomatiseerd vergelijkt met de belasting zoals die in een functie voorkomt.

Zowel het oordeel van de CRvB als de overwegingen van efficiëntie waren aanleiding om het gebruik van beperkende toelichtingen tot onjuiste werkwijze te verklaren. Nadere analyse van de werking van CBBS en de inrichting van de geautomatiseerde vergelijking van de verschillende beoordelingspunten dwong echter tot het formuleren van uitzonderingen op deze hoofdregel, zoals uit het vervolg zal blijken.

Het fenomeen van de beperkende toelichting maakt duidelijk dat het geven van een beschrijving van de mogelijkheden en beperkingen die zo goed mogelijk aansluit bij de conclusies van de beoordeling er op belangrijke onderdelen anders kan uitzien dan de beschrijving die nodig is om een hulpmiddel als CBBS optimaal te gebruiken. Optimaal is in dit verband: zorgen voor de scherpst mogelijke voorselectie, zorgen dat de arbeidsdeskundige bij de eindselectie zo min mogelijk 'handwerk' moet verrichten door de mogelijkheden van het systeem maximaal te benutten en ervoor zorgen dat de output de voor cliënt, gebruikers, kwaliteitsbeoordelaars en toetsende instanties maximaal mogelijke inzichtelijkheid verschaft.

Bij een aantal van de hiernavolgende onderwerpen spelen dergelijke aspecten een rol. Bij enkele andere gaat het om de vraag hoe met bepaalde kenmerken van cliënt om te gaan in het perspectief van het vastleggen van de mogelijkheden van cliënt.

3.3.3 Hogere of lagere waarde

Achtergrond

CBBS is gevuld met een groot aantal gestandaardiseerde beoordelingspunten en daarbij behorende referentiewaarden. De mogelijkheden van cliënt worden door de verzekeringsarts niet altijd op een 'standaard' niveau ingeschat. De vraag is dan wat de verzekeringsarts op de FML moet invullen.

De betekenis van hetgeen de verzekeringsarts invult, reikt verder dan de standaardwaarde die hij op de FML invult. De verzekeringsarts geeft immers aan wat ongeveer of ten minste de mogelijkheden van cliënt zijn, terwijl een incidentele piekbelasting eveneens is toegestaan. Meestal is dat voldoende om, rekening houdend met de mate van nauwkeurigheid waarmee de verzekeringsarts uitspraken kan doen, de mogelijkheden en beperkingen van cliënt op één van de standaardniveaus vast te leggen. Er zijn twee redenen waarom de verzekeringsarts er toch behoefte aan kan hebben mogelijkheden en beperkingen op een ander niveau te bepalen dan de referentiewaarden op de FML aangeven:

1. Bij sommige beoordelingspunten van de FML is sprake van een zodanig groot verschil tussen opeenvolgende referentiewaarden dat het in de praktijk nogal eens voorkomt dat de hoogste van de twee ruimschoots meer aangeeft dan wat voor cliënt mogelijk is, terwijl de laagste een te beperkte inschatting van de mogelijkheden van cliënt vertegenwoordigt.
2. De specifieke situatie van cliënt maakt duidelijk dat zijn mogelijkheden op een niveau liggen dat niet als referentiewaarde voorkomt op de FML; vaak zal het dan gaan om aanwijzingen uit de praktijk, door cliënt opgedane concrete ervaringen, die een in zekere zin nauwkeuriger inschatten van de mogelijkheden toelaten.

Voor die situaties is het dus de vraag wat de verzekeringsarts op de FML moet invullen: de hogere of de lagere waarde ten opzichte van het door hem ingeschatte niveau.

Uit wat hierboven over beperkende toelichtingen is beschreven blijkt dat de verzekeringsarts de lagere waarde moet invullen. De verzekeringsarts geeft in een toelichting aan op welk (tussenvolgend) niveau hij de mogelijkheden van cliënt met betrekking tot het specifieke beoordelingspunt inschat.

Meer in detail kan de keus om in dit soort situaties de lagere waarde in te vullen als volgt worden uiteengezet.

CBBS selecteert niet alleen functies tot het door de verzekeringsarts aangegeven niveau, maar meestal ook minimaal één niveau hoger. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen dagelijks en niet dagelijks voorkomende belasting en algemeen of bijzonder voorkomende belasting (al dan niet het merendeel van de werkdag - zie verder [hoofdstuk 5](#)). De wijze van selecteren door CBBS garandeert dus dat alle potentieel geschikte functies worden gepresenteerd.

Zodra in een functie meer van cliënt wordt geëist dan de door de verzekeringsarts bij het betreffende beoordelingspunt ingevulde waarde aangeeft, wordt die functie met een signalering gepresenteerd. Dat geldt altijd, los van het gegeven of de verzekeringsarts nog een aanvullende toelichting heeft gegeven. De arbeidsdeskundige moet zich in dit soort situaties dus ook altijd afvragen wat de betekenis is van de betreffende signalering.

Zou de verzekeringsarts de hogere waarde invullen dan heeft dit drie belangrijke nadelen:

1. Er worden tevens functies geselecteerd (te) ruim boven de belastbaarheid van cliënt (de FML-score inclusief de beperkende toelichting); uit de voorselectie komen relatief veel functies die bij nadere beschouwing moeten worden verworpen omdat zij te hoge eisen blijken te stellen (vergeleken met het invullen van de lagere waarde).
2. De functies die qua belasting vallen binnen de door de verzekeringsarts ingevulde FML-score, maar boven de belastbaarheid van cliënt zoals blijkt uit de toelichting, worden zonder signalering gepresenteerd. Consequentie is dat de arbeidsdeskundige *alle* functies tijdens de eindselectie op het desbetreffende beoordelingspunt aan een nadere beschouwing moet onderwerpen. Het is immers op voorhand niet duidelijk bij welke functies de belastbaarheid wel en bij welke niet kan zijn overschreden. Het invullen van de hogere waarde door de verzekeringsarts heeft dan ook tot gevolg dat CBBS als selectie-instrument minder efficiënt werkt.
3. Als gevolg van 1 en 2 vereist deze werkwijze een grotere inspanning van de kant van de arbeidsdeskundige, zonder dat dit de kwaliteit van de beoordeling ten goede komt.

Hieronder volgt een meer specifieke uiteenzetting van de te volgen werkwijze, waarbij een onderscheid is gemaakt naar rubrieken.

Rubrieken 1 en 2 (persoonlijk functioneren en sociaal functioneren)

Niet geautomatiseerd vergeleken punten

Voor de rubrieken 1 en 2 geldt dat een groot deel van de beoordelingspunten geen deel uitmaakt van de geautomatiseerde voorselectie. Een keus voor een hogere of lagere waarde heeft dan ook geen invloed op de voorselectie. Het is uit oogpunt van consequent handelen gewenst ook bij deze punten dezelfde systematiek toe te passen.

Tweekeuzepunten met uitsluitend signalering

De overige punten van de rubrieken 1 en 2 zijn vaak tweekeuzepunten, waarbij bovendien geldt dat bij een beperking een functie niet wordt verworpen. Bij deze punten moet altijd beperkt worden gescoord met een toelichting, zodra de referentiewaarde niet zonder meer van toepassing is.

Overige punten

Resteren nog de volgende beoordelingspunten:

- [2.8 Omgaan met conflicten](#)
- [2.9 Samenwerken](#)
- [2.12.2 Werk waarin meestal weinig of geen direct contact met patiënten of hulpbehoevenden vereist is](#)
- [2.12.4 Werk waarin meestal geen direct contact met collega's vereist is](#)
- [2.12.5 Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat](#)

Zie voor deze beoordelingspunten de beschrijving in [hoofdstuk 5](#).

Rubriek 3 (fysieke omgevingseisen)

Voor rubriek 3 geldt dat het hier steeds tweekeuzepunten betreft waarbij de beperking door de verzekeringsarts moet worden omschreven, zodat de keus voor een hogere of lagere waarde zich niet voordoet.

Rubrieken 4 en 5 (dynamische handelingen en statische houdingen)

Een groot deel van de beoordelingspunten van de rubrieken 4 en 5 zijn meerkeuzepunten waarop de hoofdregel van toepassing is. Daarnaast zijn er enkele tweekeuzepunten waarvoor geldt dat altijd beperkt moet worden gescoord met een toelichting, zodra de referentiewaarde niet zonder meer van toepassing is.

Dan resteren er nog enkele beoordelingspunten die een bijzondere of uitzonderingspositie innemen:

- [4.1 Dominantie](#)
- [4.2 Lokalisatie beperkingen](#)
- [4.15 Hoofdbewegingen maken](#)

Zie voor deze beoordelingspunten de beschrijving in [hoofdstuk 5](#).

Rubriek 6 (werktijden)

Het gaat hier om de eerste drie beoordelingspunten. Op 6.2 (uren per dag) is de hoofdregel van toepassing. Afwijkende instructies zijn van toepassing op:

- [6.1 Perioden van het etmaal](#)
- [6.3 Uren per week](#)

Zie voor deze beoordelingspunten de beschrijving in [hoofdstuk 5](#).

3.3.4 Links-rechts-verschillen

Hier is de vraag aan de orde of de verzekeringsarts bij het invullen van de FML de mogelijkheden van de best functionerende zijde moet weergeven of die van de slechtst functionerende zijde.

Als de verzekeringsarts de FML invult afgaande op de mogelijkheden van de best functionerende zijde ontstaat het probleem dat bij de voorselectie een overmaat aan functies aan de arbeidsdeskundige zal worden gepresenteerd waarvan er bij nader inzien vele niet geschikt blijken. De FML geeft immers te ruime mogelijkheden aan voor cliënt. CBBS is de arbeidsdeskundige ook verder niet tot hulp, omdat geen signaleringen worden gegenereerd in het gebied dat onder het op de FML aangegeven niveau ligt.

Als de verzekeringsarts daarentegen de FML invult afgaande op de mogelijkheden van de slechtst functionerende zijde ontstaat het probleem dat bij de voorselectie veel functies kunnen worden verworpen die potentieel geschikt zijn. Cliënt zal immers in het algemeen tot meer in staat zijn dan op de FML staat aangegeven. De mate waarin potentieel geschikte functies worden verworpen hangt samen met het verschil in mogelijkheden tussen de best en de slechtst functionerende zijde en met de vraag of functies met een belasting tot het eerstvolgende of ook tot het daaropvolgende niveau (met signalering) worden gepresenteerd.

Een sluitende oplossing is voor dit vraagstuk niet te geven. Niet binnen CBBS, maar waarschijnlijk ook niet binnen elk ander enigszins vergelijkbaar systeem. Dat heeft ermee te maken dat CBBS databestanden vergelijkt door het niveau van elk onderdeel binnen het ene bestand te vergelijken met het niveau van het vergelijkbare onderdeel van het andere bestand. Bij het werken met twee handen/armen (of twee benen) speelt ook de interactie tussen links en rechts een rol. Die interactie wordt bij beperkingen met een links-rechts-verschil op een manier verstoord die niet uitsluitend kan worden uitgedrukt in de niveaus waarlangs CBBS vergelijkt. Dat is onder andere hieruit af te leiden dat cliënten met een forse beperking aan één zijde zeer verschillende mogelijkheden hebben.

Dit geldt in zijn algemeenheid altijd voor de relatie stoornis–beperking-handicap, maar vanwege het interactieaspect bij links-rechts-verschillen in grotere mate. Bij een éézijdige beperking kan ook overbelasting van de andere ('normale') zijde ontstaan wanneer van die 'normale' zijde uitgegaan wordt van functioneren op het niveau van de referentiewaarde (die doorgaans gebaseerd is op gebruik in het dagelijks leven van beide lichaamszijden, in samenwerking of afwisselend).

Instructie voor het invullen van de FML

De best-practice oplossing is dat de verzekeringsarts een beperking aangeeft op een niveau dat tussen dat van de best en de slechtst functionerende zijde in zit.

In de praktijk zal vrijwel altijd kunnen worden volstaan met score 1. In een toelichting omschrijft de verzekeringsarts het links-rechts-verschil en geeft aan dat activiteiten waarvoor twee goed functionerende armen (of benen) een voorwaarde zijn, niet mogelijk zijn.

De score 'norm' kan alleen worden gegeven als het prestatieniveau van beide zijden samen op dat niveau (of hoger) ligt. Ook dan omschrijft de verzekeringsarts in een toelichting het links-rechts-verschil.

Zijn beide zijden beperkt met een score lager dan 1 dan houdt de verzekeringsarts het niveau van de best functionerende zijde aan – wat praktisch neerkomt op score 2.

De verschillen tussen individuele cliënten zijn groot en dat geldt ook voor de verschillen in geautomatiseerde vergelijking en signalering tussen de beoordelingspunten van de FML. Daarom moet bovenstaande instructie worden gezien als een richtlijn die in de meeste situaties tot het beste resultaat leidt of in ieder geval tot een acceptabel resultaat – in termen van efficiënt gebruik van het systeem en voorkomen van verwerpen van potentieel geschikte functies.

De feitelijke gegevens kunnen aanleiding zijn om in afwijking van deze instructie bij bepaalde beoordelingspunten op een ander niveau te scoren. De mate waarin cliënt in staat is gebleken het functieverlies te compenseren kan hiertoe bijvoorbeeld aanleiding zijn. Ook de omstandigheid of de dominante of de niet-dominante zijde (meer) beperkt is, is in dit verband van belang.

Tot slot kan een onverwachte of onbedoelde uitkomst aanleiding zijn de FML op onderdelen aan te passen. Dit zal met name het geval kunnen zijn wanneer CBBS bepaalde typen functies heeft verworpen waarvan werd verwacht dat die nu juist wel geschikt zouden zijn.

Aanpassen van de score op de FML betekent in dit geval niet dat de mogelijkheden van cliënt op een ander niveau worden vastgelegd, maar dat die op een voor het gebruik van CBBS adequatere wijze op de FML worden ingevuld. Uiteindelijk gaat het erom dat de motivering waarom een functie geschikt is, plausibel is in relatie tot hetgeen in de verzekeringsgeneeskundige rapportage staat beschreven.

Bij links-rechts-verschillen zal de arbeidsdeskundige alle voorgeselecteerde functies aan een nadere beschouwing moeten onderwerpen, ook als op voor dit aspect relevante beoordelingspunten geen signalering plaatsvindt.

3.3.5 Rolstoelafhankelijkheid

Als cliënt rolstoelafhankelijk is kan hij (vrijwel) niet lopen. De definitie van lopen luidt: het zich te voet verplaatsen. Uitgaande van deze definitie ontstaan bij het gebruik van CBBS de volgende problemen:

- De FML biedt niet de mogelijkheid volledig onvermogen in te vullen; de minimale score is 'sterk beperkt' (kan minder dan ongeveer 5 minuten achtereen lopen; mutatis mutandis geldt hetzelfde voor het beoordelingspunt lopen tijdens het werk);
- Als op de FML bij deze punten 'sterk beperkt' wordt ingevuld vervallen zeer veel functies, waarvan vele potentieel geschikt zijn.

Immers, voor rolstoelgebruikers geldt dat niet alleen sprake is van functieverlies maar ook van compensatiegedrag, in belangrijke mate mogelijk gemaakt door het hulpmiddel rolstoel. De rolstoelgebruiker kan weliswaar niet lopen, maar zich in het maatschappelijk verkeer in veel opzichten net zo goed verplaatsen als degene die wel kan lopen.

Voor een cliënt die een rolstoel gebruikt is het noodzakelijk de beoordelingspunten die op lopen betrekking hebben te lezen als 'zich (per rolstoel) verplaatsen'. De verzekeringsarts scoort dan hoe lang achtereen de cliënt zich per rolstoel kan verplaatsen ([4.16 Lopen](#)) respectievelijk het totaal aantal uren dat de cliënt zich gedurende een volledige werkdag per rolstoel kan verplaatsen ([4.17 Lopen tijdens het werk](#)). Omdat toelichting onder beoordelingspunt 4.16 en 4.17 niet altijd tot een signalering leidt, dient gebruik van rolstoel ook toegelicht te worden onder [4.21 - Overige beperkingen van het dynamisch handelen](#).

Voor het beoordelingspunt vervoer ([2.10](#)) is het verlies van de loopfunctie op zich niet relevant. De kern van dit beoordelingspunt is of cliënt in staat is zich zelfstandig te verplaatsen en niet de manier waarop hij dat doet. Zo kunnen bijvoorbeeld mensen met een ernstige fobie meestal goed lopen, terwijl zij zich toch niet zelfstandig over straat kunnen begeven. Veel rolstoelgebruikers kunnen dat wel.

Alleen als cliënt-rolstoelgebruiker binnen de gebruikelijke tijd de werkplek niet kan bereiken geeft de verzekeringsarts hier een beperking aan.

In geval van rolstoelafhankelijkheid geldt voor diverse andere beoordelingspunten dat sprake is van (vrijwel) volledig onvermogen (o.a. staan, knielen, hurken). De optie 'sterk beperkt' schetst dan een te positief beeld van de mogelijkheden van cliënt.

In al dit soort situaties is een nadere specificatie van de (on)mogelijkheden van cliënt door middel van een toelichting vereist.

In de rapportage van de verzekeringsarts moeten zaken als transfers en andere specifieke aspecten uitvoerig belicht en toegelicht worden.

Van de arbeidsdeskundige mag worden verwacht dat hij de bij de voorselectie gepresenteerde functies altijd beoordeelt op geschiktheid en toegankelijkheid voor een rolstoelgebruiker, waarbij hij tevens rekening houdt met cliënt specifieke aspecten, zoals beschreven in de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

Vaak zal aanvullend overleg tussen verzekeringsarts en arbeidsdeskundige nodig zijn.

3.3.6 Geven van een toelichting

CBBS genereert bij de vergelijking van de mogelijkheden van cliënt met de functie-eisen een aantal signaleringen. Deze signaleringen hebben tot doel de arbeidsdeskundige en de verzekeringsarts erop te wijzen dat belasting en belastbaarheid mogelijk niet op elkaar aansluiten en dat daarom aan het betreffende beoordelingspunt gericht aandacht moet worden besteed. De signaleringen vergemakkelijken het beoordelen van de geschiktheid van functies in zoverre dat het systeem de aandacht vestigt op een mogelijke discrepantie, waar anders punt voor punt handmatig eventuele discrepanties zouden moeten worden onderkend.

In CBBS zijn een aantal opties ingebouwd voor het geven van een toelichting, namelijk:

- Een toelichting bij dit beoordelingspunt is verplicht
- Een toelichting bij dit beoordelingspunt is optioneel
- Een toelichting bij dit beoordelingspunt is niet mogelijk

Deze laatste optie is voornamelijk aan de orde als de functionele mogelijkhedenlijst aangeeft dat er geen beperkingen zijn. In die situatie is het niet mogelijk om een toelichting te geven, omdat het dan vaak gaat om een beperkende toelichting. In die situatie zal altijd '(licht) beperkt' moeten worden aangegeven met een toelichting tot wat mogelijk is.

Bij beoordelingspunten waar toelichting optioneel is, geldt dat in een aantal gevallen een signalering uitsluitend het gevolg kan zijn van een toelichting door de verzekeringsarts op de FML. De verzekeringsarts moet zich, gelet op de nadelen verbonden aan de signaleringen die het gevolg zijn van zijn toelichtingen, twee dingen afvragen:

1. Is de toelichting als aanvulling op wat de FML als standaard vermeldt wel zinvol?
2. Is de FML wel de beste plek voor de informatie die de toelichting vermeldt?

Ook al kan er een goede reden zijn om de mogelijkheden van cliënt niet op een standaardniveau in te schatten, de verzekeringsarts zal zich altijd moeten afvragen of daarmee niet te veel een schijnnaauwkeurigheid in de oordeelsvorming wordt gesuggereerd.

Een tweede belangrijk aandachtspunt is of de informatie, die in de vorm van een toelichting op de FML kan worden gegeven, niet even goed of beter onderdeel kan uitmaken van de beschrijving van de belastbaarheid van cliënt in de beschouwing van de rapportage. Daarvoor zijn in algemene zin twee goede redenen:

1. De beschouwing behoort een goed en compleet beeld te geven van de belastbaarheid. Het is daarom niet gewenst om elders (i.c. op de FML) informatie weer te geven die een wezenlijk onderdeel van de beschouwing behoort uit te maken.
2. De essentie van CBBS als hulpmiddel bij de claimbeoordeling is het selecteren van potentieel geschikte functies en het verwerpen van evident ongeschikte functies. Toelichtingen hebben geen enkele invloed op die selectie en er is wat dat betreft dan ook geen noodzaak om aanvullende gegevens in de vorm van toelichtingen op de FML te vermelden⁷.

Er is dus alle aanleiding, zowel vanuit professionele invalshoek als vanuit overwegingen van een 'zuiver' gebruik van CBBS, om ervoor te zorgen dat de beschouwing bepalend is voor het beeld van de mogelijkheden van cliënt. Daarbij gaat het om een schets op hoofdlijnen met accenten op die aspecten die kritisch zijn voor de bepaling van de arbeidsmogelijkheden. In dat geval is de FML niet zozeer een meer gedetailleerde uitwerking van de mogelijkheden van cliënt, maar vooral het hulpmiddel dat, binnen de kaders van CBBS, een scherpe selectie van potentieel geschikte functies mogelijk maakt. De aldus geselecteerde functies moeten primair aan het in de beschouwing geschetste beeld van cliënt worden getoetst. Als de overwegingen er dan toe leiden dat een functie voor cliënt geschikt wordt bevonden kan als laatste stap een toets plaatsvinden aan de hand van de door CBBS gegenereerde signaleringen. De beoordeling van die signaleringen – in ieder geval van die welke hun oorsprong vinden in een overschrijding van het op de FML vastgelegde niveau – kan ook pas in dit stadium plaatsvinden. Die beoordeling is namelijk alleen goed mogelijk in de context van een goed beeld van zowel de essentie van de mogelijkheden en kenmerken van cliënt als de essentie van de functie-eisen.

Op basis van bovenstaande overwegingen luidt de instructie dan ook:

- dat de verzekeringsarts alle informatie van belang voor het schetsen van een beeld van de mogelijkheden van cliënt onder de beschouwing van de rapportage moet onderbrengen;
- dat de verzekeringsarts het gebruik van toelichtingen op de FML, waar deze niet verplicht is, zo veel mogelijk moet beperken tot de velden waar dat noodzakelijk is.

⁷ In het verleden is betoogd dat het voor de hand ligt om bij elkaar behorende gegevens ook bij elkaar te zetten. Ofwel: aspecten die specifiek een bepaald beoordelingspunt betreffen juist in een toelichting op de FML te vermelden. Nu het inzicht is gegroeid dat een verdergaande detaillering van het beschrijven van de mogelijkheden van klant dan op de FML kan worden weergegeven meestal niet gewenst is en dat het schetsen van een totaalbeeld van klant des te noodzakelijker is om richting te kunnen geven aan de beoordeling door de arbeidsdeskundige, blijft het vermelden van een toelichting op de FML grotendeels beperkt tot die beoordelingspunten waarvoor geldt dat een toelichting verplicht is om de aard van de beperking duidelijk te maken (bijvoorbeeld: zien: beperkt, namelijk...).

3.3.7 *Conditie, constitutie en het vermogen vaardigheden te ontwikkelen*

Inleiding

Een discussie die met enige regelmaat wordt gevoerd is die rondom de vraag of met bepaalde kenmerken van cliënt die niet voortvloeien uit ziekte of gebrek rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van de geschiktheid van een functie. De vraag die daaruit voortvloeit is of de invloed van dergelijke kenmerken op het functioneren van cliënt op de FML tot uitdrukking moet komen.

De vraag dringt zich nog sterker op omdat de FML uitgaat van referentiewaarden als maatstaf voor de mogelijkheden tot functioneren in het dagelijks leven van mensen die tot de beroepsbevolking behoren. De referentiewaarden zijn op een vrij laag niveau bepaald, omdat in beginsel ieder gezond persoon tussen de 16 en de 65 jaar (zie [3.2.2](#)) geacht wordt op het niveau van de referentiewaarden te kunnen presteren.

De vraag is dan ook relevant of aspecten die geen verband houden met ziekte of gebrek aanleiding kunnen geven tot het vaststellen van beperkingen ten opzichte van dit normale niveau van functioneren.

Wettelijke context

In de Nederlandse arbeidsongeschiktheidswetgeving is (het krijgen van) ziekte of gebrek als zodanig niet verzekerd, noch (het krijgen van) eventueel daaruit voortvloeiende handicaps. Wel verzekerd is het verlies van verdienvermogen dat het gevolg is van ziekte of gebrek. Om dit vast te stellen beoordelen we wat iemand op de reguliere arbeidsmarkt kan verdienen en hoe zich dat verhoudt tot wat hij voorheen kon verdienen, gegeven de kenmerken die hij heeft, welke worden samengevat als zijn krachten en bekwaamheden.

Onder de 'krachten' vallen eventueel ook beperkingen die niet voortvloeien uit ziekte of gebrek. De stelling dat dergelijke kenmerken niet verzekerd zijn en dat er *daarom* geen rekening mee moet worden gehouden bij het opstellen van de FML is dus niet juist. Dat dergelijke kenmerken op zich niet verzekerd zijn (geen deel uitmaken van het verzekerd object) is juist. Zij maken echter wel deel uit van het geheel van kenmerken van cliënt dat bepalend is voor het verzekerd object i.c. hetgeen iemand voorheen kon verdienen. Deze kenmerken kunnen dan niet, op het moment dat het eventuele verlies aan verdienvermogen moet worden vastgesteld, buiten de beoordeling worden gelaten. Er zouden dan in feite verschillende grondslagen worden gehanteerd voor het bepalen van het verdienvermogen vóór respectievelijk na het optreden van de schade.

Conditie

Het begrip conditie kan twee verschillende achtergronden hebben:

1. Conditie gerelateerd aan ziekte of gebrek. Van een verminderde conditie kan sprake zijn bij een infectie die heftig verloopt of bij een chronisch, al dan niet stabiel ziekteproces. Bijvoorbeeld een verminderde conditie bij reumatoïde artritis, bij kanker, maar bijvoorbeeld ook bij een langer durende depressie.
2. Conditie zoals gehanteerd in het dagelijks spraakgebruik: we spreken van een goede of slechte conditie. Of iemand een goede conditie heeft hangt vaak samen met enerzijds de mate van algeheel welbevinden ('het gaat goed met mij'), anderzijds met de mate waarin hij is getraind (waarbij de hoeveelheid lichaamsbeweging en activiteiten als fitness, training en sport een rol spelen).

In eerstgenoemde situatie kan de verminderde conditie beperkingen in het dagelijks leven met zich meebrengen, waarmee de verzekeringsarts rekening moet houden bij het opstellen van de FML.

In de tweede situatie kan ook sprake zijn van een zekere mate van beperkt functioneren in het dagelijks leven of ten opzichte van het voormalig niveau van functioneren. Hier hoeft echter bij het vastleggen van de functionele mogelijkheden geen rekening mee te worden gehouden.

De eventuele beperkingen zijn nogal betrekkelijk en niet het gevolg van 'niet kunnen' maar hangen vaak samen met gebrek aan lichaamsbeweging, gewenning en passiviteit. Cliënt is in staat wat aan zijn conditie te doen en kan zo zijn mogelijkheden om te functioneren te vergroten. Daarbij zal er veelal weinig voor nodig zijn om in ieder geval het niveau van het normale functioneren te bereiken.

Concreet betekent dit dat de verzekeringsarts in laatstgenoemde situatie geen beperking ten opzichte van de referentiewaarde hoeft aan te geven.

De vraag kan worden gesteld in hoeverre de arbeidsdeskundige rekening moet houden met een (beroep op een) slechte conditie van cliënt bij de beoordeling van functies met een belasting boven de referentiewaarde. De arbeidsdeskundige kan zich voor die beoordeling immers mede oriënteren op de activiteiten die cliënt doorgaans privé onderneemt (zie hoofdstuk [3.2 Alles rondom referentiewaarden](#)). Dit laatste moet echter niet zo worden geïnterpreteerd dat een relatief laag activiteitsniveau (bijvoorbeeld als gevolg van een matige conditie) op zich voor de arbeidsdeskundige aanleiding kan zijn een functie te verwerpen. Ook de arbeidsdeskundige moet ervan uitgaan dat van cliënt verwacht mag worden dat hij zo nodig zijn activiteitsniveau verhoogt. De arbeidsdeskundige moet dus kritisch omgaan met hetgeen cliënt hem over zijn functioneren vertelt.

Samengevat speelt een slechte conditie bij de beoordeling van de arbeidsmogelijkheden alleen een rol als de verzekeringsarts oordeelt dat er een relatie is met ziekte of gebrek en dat de mogelijkheden van cliënt daardoor beperkt zijn. Door cliënt ervaren belemmeringen als gevolg van een slechte conditie anderszins zijn voor de verzekeringsarts geen grond om beperkingen ten opzichte van de referentiewaarden aan te geven.

Constitutie

Een ander woord voor constitutie is gestel. Ofwel: het geheel van eigenschappen van het organisme die men als een eenheid beschouwt. Onder constitutie verstaan we dan ook niet alleen persoonskenmerken die te maken hebben met het lichamelijk functioneren, maar ook persoonskenmerken die te maken hebben met het psychisch en sociaal functioneren. Een andere veel gebruikte term is ook 'zo-zijn'.

Voor het begrip constitutie geldt onverkort wat hierboven onder wettelijke context naar voren is gebracht. Bij het opstellen van de FML wordt dus ook rekening gehouden met die eigenschappen die leiden tot een niveau van functioneren dat ligt onder het niveau van de referentiewaarden. De vraag of een bepaalde eigenschap samenhangt met ziekte is dan in dit verband een academische.

Voorbeeld 1

Een lichaamslengte van 130 cm beschouwen wij voor een volwassen persoon als abnormaal en kan in die zin als een gebrek worden betiteld. Het antwoord op de vraag waar de grens ligt valt niet te geven. Dat is ook niet relevant als het gevolg van de beperkte lichaamslengte in termen van functioneren centraal staat en niet de lichaamslengte als zodanig.

Voorbeeld 2

Iemand wordt in zijn persoonlijk functioneren gekenmerkt door een rigide opstelling. Hij heeft het dagelijks leven zo vormgegeven dat hij daarvan eerder gemak dan hinder ondervindt. Hij zal echter geen werk kunnen doen waarbij bijvoorbeeld intensief moet worden samengewerkt. De vraag of wij mogelijk te maken hebben met een obsessief-compulsieve persoonlijkheidsstoornis of dat 'slechts' sprake is van een 'zo-zijn' is voor het beantwoorden van de vraag of wij met de geconstateerde beperkingen rekening moeten houden niet relevant.

Samengevat houdt de verzekeringsarts bij het opstellen van de FML rekening met alle constitutionele eigenschappen.

Vermogen vaardigheden te ontwikkelen

De arbeidsdeskundige betreft bij de beoordeling van de arbeidsmogelijkheden op twee niveaus de bekwaamheden van cliënt:

1. de bekwaamheden waarover cliënt moet beschikken om aan de aanvangseisen van een functie te voldoen;
2. de bekwaamheden waarover cliënt moet kunnen beschikken om een functie (op termijn) goed te kunnen blijven uitoefenen.

Voorbeeld

Aan de functie van magazijnbediende kan de eis worden gekoppeld dat hij in staat moet zijn een heftruckrijbewijs te halen. Bij zijn beoordeling of de functie geschikt is betreft de arbeidsdeskundige of cliënt, gelet op opleiding, ervaring en reeds verworven bekwaamheden in staat is dit rijbewijs te halen.

Het vermogen om dergelijke vaardigheden te ontwikkelen wordt in eerste instantie bepaald door vast te stellen of cliënt over de vereiste opleiding, ervaring en overige bekwaamheden beschikt die nodig zijn om deze nieuwe vaardigheden te ontwikkelen. Dat cliënt, gelet op zijn mogelijkheden in staat is, zoals in het voorbeeld, een heftruck te besturen, is onvoldoende om de functie geschikt te achten, ook al heeft cliënt geen beperkingen die hem hinderen bij het besturen van een heftruck. Het vermogen om dergelijke vaardigheden te ontwikkelen kan wel medebepaald worden door de beperkingen van cliënt. De arbeidsdeskundige betreft relevante beperkingen zo nodig bij zijn oordeelsvorming.

Voorbeeld

Voor het volgen van een cursus zal in het algemeen een redelijke tot goede concentratie vereist zijn.

Het betreft hier cliëntkenmerken die ter beoordeling staan van de arbeidsdeskundige. De verzekeringsarts spreekt zich dus niet uit over het vermogen vaardigheden te ontwikkelen, omdat dit, voor zover bepaald door de beperkingen van cliënt, daarvan een afgeleide is.

- In beginsel geldt dat cliënt, gelet op opleiding, ervaring en reeds verworven bekwaamheden, ten minste in staat moet zijn om aan de aanvangseisen van een functie te voldoen. Als cliënt zich *daartoe* nog vaardigheden moet eigen maken en dus pas op termijn aan de aanvangseisen van een functie kan voldoen, is de functie op het moment van de beoordeling niet geschikt.
- Met de wijziging van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten per 1 oktober 2004 is een uitzondering gemaakt voor twee vaardigheden:
 1. Mondelinge beheersing van de Nederlandse taal.
Hieronder wordt verstaan: het verstaan en spreken van de Nederlandse taal voor zover dit nodig is bij functies waarvoor geen opleiding dan wel een opleidingsniveau tot afgerond basisonderwijs is vereist.
 2. Eenvoudig computergebruik.
Hieronder wordt verstaan: het bedienen van computerapparatuur voor zover dit nodig is bij functies waarvoor geen opleiding dan wel een opleidingsniveau tot afgerond basisonderwijs is vereist en waarvoor geen schriftelijke taalbeheersing nodig is.
- Als een cliënt niet over deze vaardigheden beschikt kan de arbeidsdeskundige een functie waarvoor dergelijke vaardigheden zijn vereist dus wel voor de schatting gebruiken.

Samengevat beoordeelt de arbeidsdeskundige het vermogen van cliënt vaardigheden te ontwikkelen voor een (uiteindelijk) goede uitoefening van een functie. De verzekeringsarts spreekt zich hierover niet afzonderlijk uit. De arbeidsdeskundige gaat na in hoeverre de beperkingen van cliënt van invloed zijn op de mogelijkheid om een specifieke vaardigheid te ontwikkelen.

4. ARBEIDSMOGELIJKHEDEN

4.1 FUNCTIESELECTIE EN OORDEELSVORMING DOOR DE ARBEIDSDISKUNDIGE.

4.1.1 *Inleiding*

Dit hoofdstuk behandelt de wijze waarop de arbeidsdeskundige met behulp van CBBS-functies selecteert. Centraal daarbij staat de gedachte dat CBBS slechts een hulpmiddel is. Het is de professional die uiteindelijk beslist of een functie passend voor de cliënt is.

Kennisname van dit hoofdstuk door de verzekeringsarts is noodzakelijk omdat kennis van elkaars werkwijze een vereiste is voor een succesvolle professionele samenwerking!

Het gebruik en de interpretatie van de verschillende schermen waarop CBBS de functiegegevens presenteert komen aan de orde.

Tevens wordt – voor zover relevant – aandacht besteed aan de methodiek van het systeem om de oordeelsvorming die aan de functieselectie voorafgaat te expliciteren.

De structuur van dit hoofdstuk wordt gevormd door de verschillende stappen die doorlopen worden bij tijdens en voorafgaand aan het gebruik van CBBS:

- voorafgaand aan het gebruik CBBS
- gegevensinvoer ten behoeve van de functieselectie
- de geautomatiseerde voorselectie
- de professionele eindselectie.

Om onderscheid te maken tussen inhoudelijke toelichting en de technische kant van het systeem, is de uitleg over de schermen en de verschillende schermnavigatiemogelijkheden cursief weergegeven.

4.1.2 *Voorafgaand aan het gebruik CBBS*

4.1.2.1 **Beeldvorming over cliënt**

Voordat de arbeidsdeskundige CBBS raadpleegt, verzamelt hij gegevens waarmee hij een beeld krijgt van de cliënt en van zijn mogelijkheden om arbeid te verrichten. Deze gegevens worden **mede in contact** met de cliënt verzameld. Alleen afgaan op 'papieren' informatie geeft veel minder sturing aan de beoordeling, met als gevolg dat de arbeidsdeskundige meer afhankelijk is van de informatie die CBBS genereert en de beoordeling zich te veel gaat toespitsen op allerlei details. Wanneer de arbeidsdeskundige de cliënt ziet voor de CBBS-raadpleging, leidt dit dan ook tot een completer beeld van de cliënt en daarmee tot meer kwaliteit en meer maatwerk. Met behulp van de verzekeringsgeneeskundige rapportage waarin de verzekeringsarts een sociaal-medisch profiel van de cliënt geschetst heeft, de bijbehorende FML en eventueel een mondelinge toelichting van de verzekeringsarts krijgt de arbeidsdeskundige inzicht in de belastbaarheid van de cliënt.

De arbeidsdeskundige maakt de bekwaamheden van cliënt inzichtelijk door onderzoek te doen naar het arbeidsverleden, gevolgde opleiding, specifieke vaardigheden en hobby's. Verder vormt hij zich een beeld over de arbeid bij uitval. Hierbij brengt hij de taakelementen, belastingseisen, werkomstandigheden en omvang van de functie op taakniveau in kaart.

Op de bovenbeschreven wijze vormt de arbeidsdeskundige zich een beeld van de cliënt en diens mogelijkheden in werk. Met deze informatie is de arbeidsdeskundige voldoende in staat om te beoordelen of functies in CBBS geschikt zijn voor cliënt.

4.1.2.2 Functieselectie bij cliënten met zeer geringe mogelijkheden tot functioneren

De arbeidsdeskundige kan worden geconfronteerd met cliënten met zeer geringe mogelijkheden tot functioneren. De arbeidsdeskundige moet, nog meer dan bij andere casus, afgaan op zijn professioneel oordeel. Dit geldt te meer als de beperkingen van cliënt (vooral) betrekking hebben op de beoordelingspunten die bij CBBS-raadpleging niet geautomatiseerd worden vergeleken. Omdat de meeste beoordelingspunten van de rubrieken 1 en 2 niet geautomatiseerd worden vergeleken met eisen in arbeid zal juist bij geringe mogelijkheden op het gebied van het persoonlijk en sociaal functioneren een groot beroep worden gedaan op de professionele kennis en oordeelsvorming.

Een persoonlijke overdracht door de verzekeringsarts aan de arbeidsdeskundige is zeker in dit soort situaties vereist. Indien cliënt over zeer geringe mogelijkheden tot functioneren beschikt kan de verzekeringsarts aan de arbeidsdeskundige te kennen geven wat zijn argumenten zijn die de conclusie kunnen rechtvaardigen dat cliënt niet of nauwelijks tot arbeid in staat is, ook al voldoet cliënt niet aan de criteria voor 'geen benutbare mogelijkheden'.

Alle gegevens tezamen kunnen vervolgens voor de arbeidsdeskundige aanleiding zijn te veronderstellen dat voor de betreffende cliënt geen geschikte functies kunnen worden geselecteerd.

De vraag dient zich aan of in een dergelijke situatie altijd een uitputtende functieselectie noodzakelijk is of dat daarvan kan worden afgezien, omdat deze exercitie in dit geval niet zinvol en bovendien erg tijdrovend is.

Het antwoord op de vraag of van een uitputtende functieselectie kan worden afgezien, hangt vooral hiermee samen of raadpleging van CBBS als selectie-instrument een bijdrage levert aan de vaststelling van de arbeidsmogelijkheden (of: -onmogelijkheden). Daartoe worden de volgende situaties onderscheiden:

1. De zeer geringe mogelijkheden hangen (overwegend) samen met beoordelingspunten waarbij wel geautomatiseerde vergelijking plaatsvindt.
2. De zeer geringe mogelijkheden hangen (overwegend) samen met beoordelingspunten waarbij geen geautomatiseerde vergelijking plaatsvindt:
 - a. de arbeidsdeskundige schat in dat nauwelijks geschikte functies resteren;
 - b. de arbeidsdeskundige heeft aanleiding te oordelen dat geen enkele functie geschikt is.

Situatie 1: wel geautomatiseerde vergelijking

In deze situatie werkt CBBS ondersteunend bij de functie(voor)selectie. Het aantal functies dat resteert na voorselectie is gering, de eindselectie verhoudingsgewijs weinig tijdrovend en zinvol. Er is geen aanleiding af te zien van raadpleging van CBBS.

Situatie 2: geen geautomatiseerde vergelijking

In deze situatie, welke voornamelijk speelt bij rubriek 1 en 2, werkt CBBS in mindere mate dan in situatie 1 of maar zeer ten dele ondersteunend bij de functieselectie.

Hiermee vergelijkbaar is de situatie waarbij de toelichting van de verzekeringsarts bij één of meer beoordelingspunten sterk beperkend werkt. Ook kan de verzekeringsarts in de rapportage een toelichting geven die de arbeidsmogelijkheden zeer beperkt.

In dergelijke situaties kan het voorkomen dat de opbrengst van de geautomatiseerde voorselectie honderden functies omvat, terwijl de arbeidsdeskundige verwacht, afgaande op het totaalbeeld, bij de eindselectie weinig of geen functies te kunnen accepteren.

Situatie 2a

Niet geautomatiseerd te vergelijken FML-scores en/of toelichtingen leiden tot de inschatting dat na de eindselectie weinig functies resteren. Terwijl het aantal functies dat overblijft bij de geautomatiseerde voorselectie groot is. Het betreft hier voornamelijk niet-matchende punten, die in alle rubrieken voorkomen.

Uitgangspunt zal moeten zijn dat alle door CBBS gepresenteerde functies beoordeeld worden. Niet uit te sluiten is immers dat voldoende functies en arbeidsplaatsen overblijven voor een schatting.

Dit kan veel tijd kosten omdat alle voorgeselecteerde functies beoordeeld moeten worden. En bovendien vergt de beoordeling per functie vaak veel tijd. Als de functie gelet op de opleidingseisen en ervaringseisen voldoet, dan is relatief vaak kennisneming van de volledige functie-inhoud en de functiebelasting noodzakelijk.

Juist in dit soort situaties is het zaak de arbeidsdeskundige criteria goed overwogen in te vullen. Te denken valt aan het uitsluiten van opleidingsrichtingen, aan de elementen van het arbeidspatroon en aan het opleidingsniveau. Dit om te voorkomen dat veel functies worden gepresenteerd die alleen al op grond van dit soort gegevens niet kunnen worden geaccepteerd.

Daarnaast is het mogelijk de eindselectie te sturen met het aanvinken van een voorkeur in de volgorde van te presenteren SBC-codes per arbeidsongeschiktheidsklasse. Leveren de SBC-codes met voorkeur echter onvoldoende op dan dient de arbeidsdeskundige alsnog alle overige SBC-codes afzonderlijk te beoordelen.

Situatie 2b

Eén score op de FML afwijkend van de referentiewaarde zal niet kunnen leiden tot afzien van raadpleging van CBBS. Het is immers niet zinvol om in CBBS beoordelingspunten op te nemen die in alle gevallen (voor alle cliënten) een 100% discriminerende werking hebben. Ofwel: de laagst mogelijke score bij een bepaald beoordelingspunt zou tot verwerping van alle functies leiden. Wel kunnen een combinatie van (ernstige) beperkingen of één of meer toelichtingen door de verzekeringsarts bij een beoordelingspunt of in de rapportage vermeld, aanleiding zijn voor de arbeidsdeskundige te oordelen dat geen enkele functie geschikt is.

In dat geval kan de arbeidsdeskundige afzien van raadpleging van CBBS. De arbeidsdeskundige moet kunnen motiveren waarom elke mogelijk geschikte functie mede op grond van de door de verzekeringsarts gestelde beperking(en), toch afvalt.

In de rapportage zal duidelijk tot uitdrukking moeten worden gebracht:

- waarom de arbeidsdeskundige heeft afgezien van een (volledige) raadpleging van CBBS;
- welke overwegingen doorslaggevend zijn voor de conclusie dat geen enkele functie geschikt is;
- dat overleg hierover met de verzekeringsarts heeft plaatsgevonden.

In geval cliënt over zeer geringe mogelijkheden tot functioneren beschikt is eigenlijk altijd sprake van een zwaarwegende beslissing. Enerzijds is cliënt nog tot een bepaalde mate van functioneren in staat en zal dus heel goed moeten worden verantwoord waarom hij toch niet in staat is gangbare arbeid te verrichten. Anderzijds zal het veelal zo zijn dat cliënt in het dagelijks leven al moeizaam functioneert en zal dus goed moeten worden onderbouwd waarom hij desondanks eventueel toch in staat is gangbare arbeid te verrichten.

In beide situaties is terugkoppeling door de arbeidsdeskundige naar de verzekeringsarts dan ook altijd een vereiste, opdat een definitieve afweging zoveel mogelijk door de professionele inbreng van beide disciplines wordt ondersteund. Aansluitend op wat hiervoor al is opgemerkt kan een dergelijk overleg de volgende functies vervullen:

1. voorkomen dat onbedoeld en onterecht het eindoordeel luidt dat geen enkele functie geschikt is;
2. voorkomen dat functies geschikt worden gevonden, die dat bij nadere afweging niet blijken te zijn;
3. inzichtelijk maken voor de verzekeringsarts dat, in strijd met zijn verwachtingen, wel degelijk gangbare arbeid voor cliënt kan worden geduid.

Geconcludeerd moet dus worden dat een arbeidsdeskundige niet van raadpleging van CBBS kan afzien. Een uitzondering moet worden gemaakt voor die situaties waarin de arbeidsdeskundige er van overtuigd is dat elke door CBBS voorgeselecteerde functie uiteindelijk toch door hem zal moeten worden verworpen. Overleg met de verzekeringsarts is dan altijd aan de orde.

4.1.3 *Gegevensinvoer ten behoeve van de functieselectie*

Inleiding

Voordat de voorselectie wordt gestart voert de arbeidsdeskundige enkele gegevens in CBBS in. Deze elementen gebruikt CBBS voor het selecteren en ordenen van functies. Hieronder worden ze kort beschreven.

4.1.3.1 Gegevensinvoer

Zie ook '[Gebruikershandleiding AD](#)'.

Leeftijd

Op grond van de invoer Beoordelingsdatum leeftijd wordt door het systeem automatisch de leeftijd berekend die op de systeemdatum geldt.

Urenomvang maatman per week

De urenomvang van de maatman wordt vastgesteld zoals beschreven in de paragraaf 'Maatgevende omvang' in de [Instructies Wet- en regelgeving AG](#).

De urenomvang per week wordt in twee decimalen achter de komma ingevoerd.

De maatmanomvang bepaalt de reductiefactor en heeft daardoor indirect invloed op de volgorde waarin functies na de voorselectie worden getoond. Tevens beïnvloedt de maatmanomvang de ordening van en berekeningen met de functies die de arbeidsdeskundige geschikt acht en wordt het gebruikt bij de maximering van de resterende verdien capaciteit bij een medische urenbeperking. Zie hiervoor ook het hoofdstuk: '[Ordening van arbeid in CBBS](#)'. Een onjuist ingevoerde maatmanomvang heeft invloed op de door CBBS berekende resterende verdien capaciteit en het arbeidsongeschiktheidspercentage.

Maatmanuurloon

Hier wordt het maatmanloon per uur ingevoerd dat is vastgesteld zoals beschreven in de paragraaf 'Maatmanloon, -inkomen' in de [Instructies Wet- en regelgeving AG](#).

De hoogte van het ingevoerde maatmanuurloon heeft invloed op de volgorde waarin functies na de voorselectie worden getoond en waarin de functies op de arbeidsmogelijkhedenlijst worden geplaatst. Verder beïnvloedt het maatmanuurloon alle berekeningen die door CBBS worden gemaakt, zoals de resterende verdien capaciteit, de maximering bij een medische urenbeperking, en het arbeidsongeschiktheidspercentage. Zie ook het hoofdstuk: '[Ordening van arbeid in CBBS](#)'.

Opleidings- en ervaringseisen.

Het opleidingsniveau is een cijfer op een schaal van 1 tot en met 7. Het cijfer geeft aan tot en met welk niveau functies worden betrokken in de voorselectie. Met behulp van de tabel, zie het hoofdstuk '[Opbouw functiebestand](#)', stelt de arbeidsdeskundige het opleidingsniveau vast en voert dit in op het cliëntscherf. Maatgevend is de opleiding die de cliënt heeft gevolgd.

Soms is er sprake van een opleiding die in het buitenland is gevolgd. Een site waarop je deze opleidingen kan vergelijken met de opleidingen in Nederland is die van het [Nuffic](#):

Bij 'Uitgesloten opleidingsrichting' vinkt de arbeidsdeskundige alle richtingen aan waarin cliënt **geen** opleiding heeft gevolgd. Het effect hiervan is dat functies waarvoor een opleiding of diploma in een bepaalde richting vereist is, niet in de voorselectie worden opgenomen. Bij de opleidingsniveaus 1 en 2 zijn volgens de huidige standaard geen uitsluitingsrichtingen aan de orde. Uitsluiten heeft dus geen effect.

Bij de functieanalyse door de arbeidsdeskundig analist wordt de opleidingsrichting ingevuld als er sprake is van een opleidingseis.

Wat betreft de in CBBS opgenomen eisen ten aanzien van opleiding en ervaring is het volgende van belang. Er wordt onderscheid gemaakt tussen diploma-eisen en niveau-eisen. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de eventueel vereiste opleidingsrichting (VMBO techniek is niet hetzelfde als VMBO theoretische leerweg).

Aan niveau-eisen kan worden voldaan door hetzij opleiding, hetzij aanvullende cursussen en relevante (werk-)ervaring. De arbeidsdeskundige beoordeelt op deze wijze of de cliënt op grond van zijn werk- en denkniveau in staat kan worden geacht om bij bepaalde functies de door de werkgever gevraagde bedrijfscursussen te volgen.

De ervaringseis moet duidelijk onderscheiden worden van de opleidingseis. Let er in dit verband op dat het feit dat een cliënt een bepaalde opleiding gevolgd heeft of heeft gefunctioneerd op een bepaald opleidingsniveau niet automatisch inhoudt dat dan ook aan de ervaringseis is voldaan. Indien een cliënt veertig jaar geleden een Mulo-diploma heeft behaald kunnen we niet als vanzelfsprekend aannemen dat er op het voor onze beoordeling relevante moment sprake is van luister- en spreekvaardigheid in de Engelse taal. Daar is nader onderzoek voor nodig.

Voor een ervaringseis geldt dat men daaraan moet voldoen en niet dat men, gelet op bijvoorbeeld het aanwezig geachte niveau, deze ervaring kan verkrijgen.

Geldt voor een bepaalde functie een diploma-eis, dan kan deze functie alleen geduid worden indien cliënt daadwerkelijk over het vereiste diploma beschikt.

Het enkele feit dat cliënt over een *ander* diploma beschikt (eventueel aangevuld met ervaring) maakt niet dat hij aan de gestelde diploma-eis voldoet.

Er is echter een uitzondering: heeft de cliënt een opleiding gevolgd die in het verlengde ligt van de opleiding waarvan een diploma wordt verlangd, dan kan gesteld worden dat hij *wel* aan de diploma-eis voldoet als de arbeidsdeskundige kan beargumenteren dat de opgedane kennis tenminste gelijkwaardig is aan het werk- en denkniveau dat leidt tot het gevraagde diploma.

Toelichting:

Conform de vaste jurisprudentie van de Raad, zoals neergelegd in o.a. ([ECLI:NL:CRVB:1999:ZB8094](#)), kan een functie waarvoor een diploma-eis wordt gesteld niet aan een verzekerde worden opgedragen indien die verzekerde niet beschikt over het vereiste (of een daarmee ten minste gelijk te stellen) diploma. De Raad heeft daarbij overwogen dat een strikte diploma-eis niet kan worden gecompenseerd door een (andere) opleiding al dan niet aangevuld met een door de arbeidsdeskundige van belang geachte praktische ervaring. De Raad heeft hieraan in zijn uitspraak van 11-07-2000 ([ECLI:NL:CRVB:2000:AE8596](#)) toegevoegd dat onder omstandigheden aan een diploma-eis kan worden voldaan indien de verzekerde een opleiding heeft gevolgd die in het verlengde ligt van de opleiding waarvoor een diploma wordt verlangd en die opleiding weliswaar niet met een diploma heeft afgesloten, maar daarin wel geacht kan worden een zodanige kennis te hebben opgedaan dat de opleiding met de gestelde diploma-eis gelijk kan worden gesteld. Tot een dergelijke gelijkstelling kan echter naar het oordeel van de Raad niet lichtvaardig worden geconcludeerd. Daarbij speelt een rol dat een diploma slechts wordt behaald nadat aan een algemeen geldende toets wordt voldaan, wat niet geldt voor een voortijdig afgebroken opleiding. De Raad heeft er hierbij op gewezen dat in onderwijskundig opzicht dient te zijn aangetoond en daarmee boven twijfel verheven dient te zijn, dat de opgedane kennis ten minste gelijk is aan die welke benodigd is voor het behalen van het voor de functie vereiste diploma.

Hoort bij een bepaalde functie een diploma-eis die inhoudt dat het diploma niet bij aanname behaald hoeft te zijn, maar dat de werkgever wel verlangt dat het diploma binnen een zekere tijd na indiensttreding wordt behaald, dan kan de functie worden geduid als de arbeidsdeskundige kan beargumenteren dat de cliënt op grond van zijn opleiding en vaardigheden in staat kan worden geacht het diploma binnen de verlangde termijn te behalen.

Schema opleidingsrichting

Bij de opleidingsniveaus 1 en 2 zijn volgens de huidige standaard geen uitsluitingsrichtingen aan de orde. Hier mag dus niets worden uitgesloten van de onderstaande lijst.

Opleidingsrichting 1(00) Algemeen		
100. Geen opleiding	101. Basisonderwijs	102. Lager Alg. Vormend Onderwijs
103. Middelbaar Alg. Vormend Onderwijs	104. Hoger Alg. Vormend Onderwijs	105. Voorb. Wetenschapp. Onderwijs
106. Lager Beroepsonderwijs	107. Middelbaar Beroepsonderwijs	108. Hoger Beroepsonderwijs
109. Universitair Onderwijs		
Opleidingsrichting 2(00) Agrarisch		
200. Niet specifiek	201. Landbouw	202. Veeteelt
203. Bosbouw	204. Tuinbouw	205. Visserij
Opleidingsrichting 3(00) Technisch		
300. Niet Specifiek	301. Metaalsector	302. Electro
303. Autotechniek	304. Vliegtuigtechniek	305. Scheepsbouwtechniek
306. Fijnmechanische techniek	307. Optiek	308. Tandtechniek
309. Uurwerk maken	310. Scheepswerktuigkunde	311. Machinist/Bedrijfswerktuigkunde
312. Metaal- en Materiaalkunde	313. Computertechniek	314. Installatietechniek
315. Textielbereiding	316. Textielverwerking	317. Bont
318. Schoen- en Lederwarenmaker	319. Laboratorium	320. Keramiek
321. Voedingssector	322. Papierindustrie	323. Kunststoffen/rubbertechniek
324. Grafische sector	325. Houtverwerkende sector	326. Bouwsector
327. Verkeerssector	328. Communicatie	329. Lak- en spuittechnieken
330. Elektronica	331. Procesindustrie	
Opleidingsrichting 4(00) – Diensten		
400. Niet Specifiek	401. Personeelswerk	402. Huishoudelijke dienst
403. Horeca	404. Uiterlijke verzorging	405. Onderwijs
406. Ambtelijke beroepen	407. Militaire beroepen	408. Sport - recreatie - toerisme
409. Beveiliging - politie - douane – parkeercontroleur		
Opleidingsrichting 5(00) Gezondheidszorg		
500. Niet Specifiek	501. Geneeskunde	502. Verpleegkunde/verzorging
503. Tandheelkunde	504. Psychiatrie	505. Farmacie
506. Bewegingswetenschappen	507. Geestelijke gezondheidszorg	508. Maatschappelijk werk
509. Sociaal-pedagogische sector	510. Diergeneeskunde	511. Medische biologie
512. Biotechniek		
Opleidingsrichting 6(00) – Commercieel		
600. Niet Specifiek	601. Bank- en verzekeringswezen	602. Makelaardij
603. Handel	604. Detailhandel	605. Reclame en commerciële publiciteit
Opleidingsrichting 7(00) Administratie		
700. Niet Specifiek	701. Bedrijfsadministratie	702. Boekhouden
703. Automatisering	704. Informatica	705. Magazijn-administratie
706. Accountancy	707. Handelscorrespondentie	708. Documentatie/bibliotheek
709. Bedrijfsorganisatie	710. Logistiek	711. Secretariële richting
Opleidingsrichting 8(00) Kunst en Cultuur		
800. Niet Specifiek	801. Vrije en toegepaste kunst	802. Muziek
803. Dramatische kunst	804. Dans en ballet	805. Expressie door woord en gebaar
806. Film en video	807. Fotografie	808. Literatuur
809. Beeldende kunst		

Arbeidspatroon

Met ingang van het aangepaste Schattingsbesluit van 1 oktober 2004 hoeft de arbeidsdeskundige hier niets meer in te vullen, want alle arbeidspatronen zijn te duiden. Dit houdt in dat standaard functies worden getoond met de patronen: maandag t/m zondag en ochtend, middag, avond en incidenteel nacht (maximaal 4 keer per jaar, zie incidentele nachtarbeid). Functies met structurele nachtarbeid kunnen alleen worden gebruikt als de maatman structureel nachtwerk verrichtte.

Incidentele nachtarbeid

Incidentele nachtarbeid is arbeid die maximaal vier keer per jaar tussen 00.00 en 06.00 uur wordt verricht. Structurele nachtarbeid is arbeid die meer dan vier keer per jaar tussen 00.00 en 06.00 uur wordt verricht.

Toelichting: bewust is gekozen voor vier keer per jaar en niet voor één keer per kwartaal. Ook functies waarin nachtarbeid één keer per jaar enkele 'dagen' aaneen voorkomt, vallen dan onder het criterium incidentele nachtarbeid (bijvoorbeeld als een bedrijf eens per jaar op een vakbeurs present is).

4.1.4 De geautomatiseerde voorselectie

Bij de geautomatiseerde voorselectie kan CBBS slechts functies verwerpen of accepteren (al dan niet met voorbehoud) aan de hand van de geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten uit de FML en de door de arbeidsdeskundige ingevoerde gegevens.

Deze geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten zijn voor een belangrijk deel goed in maat en getal uit te drukken.

De potentieel geschikte functies die het systeem op deze wijze presenteert vormen het ruwe materiaal dat de arbeidsdeskundige gebruikt voor de professionele eindselectie.

Het is de arbeidsdeskundige die uiteindelijk beslist of een functie past bij de mogelijkheden van de cliënt.

Schermbesluiting Voorselectie

Het scherm 'Recapitulatie Voorselectie' toont het resultaat van de geautomatiseerde voorselectie op hoofdlijnen.

Per AO-klasse wordt vermeld hoeveel SBC-codes (met het daaronder vallende aantal functies en arbeidsplaatsen) globaal voldoen aan de ingevoerde waarden van de FML, het arbeidspatroon en de opleidingsrichting, opleidingsniveau en leeftijd van de cliënt.

Onder het tabblad 'verworpen' kan in het scherm 'Recapitulatie Voorselectie' een overzicht worden opgevraagd van het aantal functiebeschrijvingen dat a-priori niet voldoet aan de ingevoerde selectiecriteria. Per selectie criterium wordt aangegeven hoeveel functies er op grond van dit betreffende criterium verworpen werden bij de voorselectie.

Ondanks het feit dat het scherm 'Recapitulatie Voorselectie' slechts een overzicht geeft van een eerste grove selectie op basis van de geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten, kan de arbeidsdeskundige hier waardevolle informatie aan ontleen.

Zo kan het overzicht van het totale aantal voorgeselecteerde functies een indicatie geven van de kans van slagen om voldoende SBC-codes te duiden.

Wanneer de voorselectie slechts een zeer gering aantal functies oplevert, wordt de conclusie aannemelijker dat een cliënt geen verdien capaciteit heeft. Deze conclusie kan de arbeidsdeskundige (na onderzoek) verder onderbouwen aan de hand van de selectiecriteria – zoals opleidingsniveau – op grond waarvan functies verworpen werden.

5. DE PROFESSIONELE EINDSELECTIE

5.1 ALGEMEEN

Tijdens de eindselectie onderzoekt de arbeidsdeskundige de door het systeem gepresenteerde potentieel geschikte functies.

Daarbij moeten de functies met de hoogste loonwaarde prioriteit krijgen.

Om dit proces zo efficiënt mogelijk te laten verlopen zijn de functies bij de voorselectie gerangschikt naar AO-klasse.

Voorselectie

In de voorselectie wordt een lijst zichtbaar van SBC-codes die valt binnen de laagste AO-klasse.

In deze lijst zijn de SBC-codes onder meer geordend naar loonwaarde en reductiefactor. De SBC-codes worden vermeld met hun verzamelnaam.

Indien de laagste AO-klasse onvoldoende functies oplevert, wordt de hieronder beschreven cyclus van voorselectie en eindselecteren van functies weer herhaald voor de volgende AO-klasse.

De gepresenteerde volgorde geeft de grootste kans op het laagste arbeidsongeschiktheidspercentage en de hoogste resterende verdien capaciteit per maand. De arbeidsdeskundige kan op dit scherm de volgorde beïnvloeden waarin de functies tijdens de eindselectie worden gepresenteerd. De consequenties van deze prioritering zijn verschillend voor de WIA en de WAO. Hieronder volgt een korte toelichting.

Voorop dient te staan dat de verdien capaciteit van de cliënt zo hoog mogelijk moet worden ingeschat. Dit wordt bereikt door zo min mogelijk functies uit te sluiten. Door het geven van een voorkeur aan bepaalde functies, kunnen functies met een hogere resterende verdien capaciteit mogelijk worden uitgesloten van de uiteindelijke functieselectie.

Bij een WAO-beoordeling zijn de consequenties van het weglaten van SBC-codes geringer dan bij een WIA-beoordeling, omdat bij de WAO de functies worden getoond in arbeidsongeschiktheidsklassen. Immers; voor de WAO is de klasse relevant. Wanneer het weglaten van SBC-codes leidt tot een verlies aan verdien capaciteit van 42% in plaats van 38%, is het resultaat van de beoordeling nog steeds de arbeidsongeschiktheidsklasse 35-45%. Voor de WIA (lees LAU) is het exacte percentage van belang omdat de resterende verdien capaciteit bepalend is voor de inkomenseis. Daarom wijkt de arbeidsdeskundige bij een WIA-beoordeling alleen van de standaardvolgorde af binnen de klasse 35 tot 80%, als hij op voorhand overtuigd is van de ongeschiktheid van een SBC-code.

Een voorbeeld van het aanbrengen van prioritering in SBC-codes is het zoeken naar functies voor een cliënt die niet in het bezit is van een rijbewijs en die aangewezen is op zittend werk.

Uit het onderstaande rijtje van SBC-codes zal de arbeidsdeskundige functies onder de verzamelnaam 'chauffeur groepsvervoer' niet als eerste aan een nader onderzoek willen onderwerpen. Dergelijke functies zijn evident ongeschikt. Voor deze cliënt ligt het duiden van administratief werk of productiewerk meer voor de hand.

De arbeidsdeskundige markeert de SBC-codes die de voorkeur hebben met een vinkje.

Voorkeur	SBC-code	naam SBC-code
V	315120	telefonist/receptionist
	111241	chauffeur groepsvervoer
V	111180	montagemedewerker kunststofverwerkende industrie

5.1.1 **Het eindselecteren van functies**

Bij het eindselecteren van functies gaat de arbeidsdeskundige uit van het persoonsprofiel dat hij heeft gevormd. Het profiel van de cliënt wordt gevormd aan de hand van de beschouwing die de verzekeringsarts in zijn rapportage geschreven heeft en aan de hand van informatie die hij zelf in het gesprek met de cliënt vooraf heeft verzameld.

In de *Eindselectieschermen* worden nu achtereenvolgens de functiebeschrijvingen getoond die vallen binnen de laagste arbeidsongeschiktheidsklasse.

In het scherm wordt algemene informatie over de functie gegeven zoals functienaam en werksoort (bijvoorbeeld: 'kantoorwerkzaamheden verrichten').

Onder de tabbladen 'functie', 'arbeidspatroon' en 'inhoud' is meer gedetailleerde informatie te vinden over de functie.

De arbeidsdeskundige beslist aan de hand van de informatie die hem op het scherm gepresenteerd wordt of een functie geschikt of ongeschikt is voor de cliënt.

Met name de functieomschrijving (doel van de functie, werkomgeving, input, proces en output alsmede de taken met het daarbij behorende tijdsbeslag) is voor de arbeidsdeskundige een belangrijk hulpmiddel om zich een nader beeld te vormen van de totale belasting in de functie of van de vereiste bekwaamheden (zoals taalbeheersing of computergebruik).

a. Selectie van functies: bekwaamheden

Om de functieselectie zo efficiënt mogelijk uit te voeren onderzoekt de arbeidsdeskundige eerst of de cliënt beschikt over de juiste opleiding en eventueel de gevraagde beroepservaring.

Zo niet, dan is verder onderzoek naar de passendheid van de functie niet zinvol.

b. Selectie van functies: krachten

Indien de cliënt *wel* voldoet aan de opleidings- en ervaringseisen, onderzoekt de arbeidsdeskundige of de functie valt binnen de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid en het algemene beeld dat de arbeidsdeskundige van de cliënt heeft.

Hierboven zagen we dat het systeem in de voorselectie potentieel geschikte functies selecteert. Op een of meerdere beoordelingspunten kunnen daarbij signaleringen optreden: dit zijn *mogelijke* overschrijdingen van de belastbaarheid die nader onderzocht moeten worden.

Men dient zich te realiseren dat de beoordeling van de op passendheid van een functie een professionele weging is.

Ook als het systeem geen signaleringen aangeeft op een aantal beoordelingspunten of op groepen van beoordelingspunten, kan de arbeidsdeskundige concluderen dat de functie ongeschikt is voor de cliënt. De arbeidsdeskundige beoordeelt aan de hand van het beeld dat hij van de cliënt heeft of deze de functie ook werkelijk kan uitoefenen. Het gaat daarbij o.a. om de constitutie van de cliënt. Vaak zal dit in de rapportage van de verzekeringsarts terug zijn te vinden. Dit kan zijn op grond van de lichaamsbouw (kleine lengte in een functie waar veel bovenhands moet worden gewerkt). Daarnaast kan het ook gaan om andere uiterlijke kenmerken die blokkerend kunnen zijn voor het duiden van de functie. Voor alle duidelijkheid: het gaat er hier niet om of deze cliënt al dan niet een *voorkeur* voor deze functie heeft. Wij duiden algemeen gangbare arbeid en de functies die we duiden zijn slechts voorbeeldfuncties.

Het blijft een professionele weging door de arbeidsdeskundige.

Daarnaast kan een optelsom van referentiewaarden uiteindelijk ook te belastend zijn (zie tevens hieronder: 'Samenhang tussen de verschillende belastingpunten').

N.B. Zie [hoofdstuk 3.2](#) voor een uitgebreidere toelichting op het begrip referentiewaarde en referentiewaarde-signaleringen.

Het moet duidelijk zijn dat beslissingen over de geschiktheid van functies nooit aan het systeem zelf overgelaten kunnen worden.

Signaleringen

Met de knop 'signalering' opent de arbeidsdeskundige het scherm 'Signaleren bij functie'. In het scherm wordt aangegeven op welke beoordelingspunten er sprake is van een signalering. Geeft de knop "Sign. (geen)" aan, dan zijn er bij deze functie geen signaleringen aan de orde.

Er zijn vier soorten signaleringen :

1. De verzekeringsarts '(sterk)beperkt' scoort op de FML en de waarde aan de functiekant in enigerlei mate hoger is (matchend beoordelingspunt). De standaardwaarde '(sterk)beperkt' die de verzekeringsarts invult is nooit exact maar 'ongeveer', bovendien vult de verzekeringsarts altijd de lagere waarde in ten opzichte van de mogelijkheden van cliënt en geeft een verruimende toelichting.
2. De verzekeringsarts 'norm' scoort op de functionele mogelijkhedenlijst (cliënt heeft geen beperkingen) en de waarde aan de functiekant hoger is dan de referentiewaarde (matchend beoordelingspunt). De referentiewaarden zijn vrij laag vastgesteld dus dit komt regelmatig voor.
3. De verzekeringsarts een nadere toelichting op de FML geeft (matchend beoordelingspunt).
4. De verzekeringsarts '(sterk)beperkt' scoort op de FML en als aan de functiekant dit beoordelingspunt niet wordt beoordeeld, de zogenaamde niet matchende beoordelingspunten. Dus er komt altijd een signalering ook al komt deze belasting aan de functiekant niet voor.

Toelichting bij 1 en 2: signaleringen op geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten (referentiewaarde en beperking).

Voor elke signalering op een geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt verschijnt op het scherm een toelichting. In deze toelichting wordt de belasting op dit beoordelingspunt weergegeven zoals die door de arbeidsdeskundig analist is beschreven. Tevens wordt een beschrijving van de score in de FML getoond. Aan de hand van deze toelichting en de beeldvorming over de cliënt maakt de arbeidsdeskundige de afweging of de aangegeven belasting in de functie acceptabel is of niet.

Uit oogpunt van efficiency zal de arbeidsdeskundige eerst de signaleringen bij de "belangrijkste of meest onderscheidende" beoordelingspunten moeten bekijken en daarna pas de signaleringen bij de minder zware. Blijkt al dat bij de 'zware' beoordelingspunten de functie komt te vervallen, dan is beoordeling van de andere signaleringen niet meer aan de orde.

Bij het beoordelen van signaleringen dient men zich te realiseren dat de definities van de verschillende geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten een zekere bandbreedte in zich hebben. Dit is ook te zien aan de verwoording van een aantal beoordelingspunten. Zo is de definitie van de referentiewaarde van frequent buigen tijdens het werk 'ongeveer 600 keer per uur' en de definitie van een sterke beperking op frequent reiken tijdens het werk: 'ongeveer 300 keer per uur'. Deze definities hebben dus een globaal karakter en is mede afhankelijk van het aantal graden bij buigen of de afstand bij reiken.

Aan de kant van de functiebelasting daarentegen zijn de scores meer exact en in kleinere stappen gegradeerd dan de belastbaarheid.

Dit kan leiden tot signaleringen die bij nader inzien vallen binnen de grenzen van de definitie. Een belasting van 625 keer per uur reiken kan voldoen aan het begrip 'ongeveer' in de definitie van licht beperkt op frequent reiken (= 600 keer per uur). Het is daarbij wel van belang te weten of de verzekeringsarts de referentiewaarde al dan niet als absolute bovengrens heeft aangegeven. Indien de belasting in de functie binnen de bandbreedte van de definitie valt kan de arbeidsdeskundige zo nodig op een relatief eenvoudige en gestandaardiseerde wijze motiveren waarom de functie op dit punt passend is.

Anders is dat wanneer in de functie veel frequenter bereikt moet worden dan de belastbaarheid toelaat. In dat geval zal een meer inhoudelijke weging gedaan moeten worden. Zo kan het zijn dat de component *frequentie* minder belastend voor de cliënt wordt indien een hogere frequentie gepaard gaat met een veel geringere reikafstand dan de definitie aangeeft: de hogere frequentie wordt gecompenseerd door de geringere reikafstand.

Het kan bij het interpreteren van signaleringen ook van belang zijn te weten *waarom* een cliënt een beperking op reiken heeft. Bij een cliënt met schouderklachten zonder bewegingsbeperking zal de component *frequentie* een aanzienlijk grotere belasting vormen dan de absolute reikafstand. Een hoge frequentie brengt de schouder steeds in beweging. Bij rugklachten zal de *reikafstand* een relatief belangrijker rol spelen dan de frequentie. Hoe groter de afstand hoe verder het bovenlichaam moet buigen en hoe sterker de rug daardoor belast wordt.

Signaleringen vragen dus om interpretatie en beeldvorming. In veel gevallen is het daarbij noodzakelijk dat de arbeidsdeskundige overleg heeft met de verzekeringsarts of gebruik maakt van de beschrijving van de mogelijkheden van de cliënt door de verzekeringsarts in zijn rapportage. De arbeidsdeskundige kan zijn interpretatie van een bepaalde signalering ter toetsing aan hem voorleggen. Daarbij is het raadzaam om een *gerichte vraag* aan de verzekeringsarts te stellen. Deze vraag is een weerslag van de afwegingen die de arbeidsdeskundige gedaan heeft maar die nog vragen om een verzekeringsgeneeskundig oordeel.

Dit overleg kan mondeling plaatsvinden, maar CBBS biedt ook de mogelijkheid langs elektronische weg te communiceren. Vraag en antwoord kunnen dan schriftelijk worden vastgelegd.

Toelichting bij 3: signaleringen op niet-geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten

Niet geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten lenen zich niet voor een geautomatiseerde vergelijking omdat zij bij de functieanalyse niet door de arbeidsdeskundig analist gescoord worden. De belasting in de functie wordt dan ook niet langs gestandaardiseerde weg met de belastbaarheid van de cliënt vergeleken.

De arbeidsdeskundige vormt zich om deze reden dan ook zelf een beeld van de belasting in de functie aan de hand van de functiebeschrijving en beoordeelt de passendheid.

Daarom wordt in het geval van een signalering de functieomschrijving aan de arbeidsdeskundige getoond onder '*belastingpunt*'.

Een voorbeeld hiervan is een cliënt die moeilijk de [emotionele problemen van anderen](#) kan hanteren. Aan de hand van de inhoud van de functie en de beschrijving van de aard en de omvang van de verschillende taken in het werk kan de arbeidsdeskundige concluderen dat bijvoorbeeld de functie aangeeft dat de cliënt voornamelijk alleen achter een lopende band werkzaam is.

De arbeidsdeskundige kan ook in het geval van niet geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunten de verzekeringsarts om nader overleg vragen.

Het betreft met name die beoordelingspunten die voor hun interpretatie sterk afhankelijk zijn van de beeldvorming die de verzekeringsarts daarbij geeft (bijvoorbeeld '[vasthouden van de aandacht in het dagelijks leven](#)' of '[eigen gevoelens uiten](#)').

Samenhang tussen de verschillende belastingpunten.

Men dient zich te realiseren dat CBBS slechts de afzonderlijke beoordelingspunten aan een geautomatiseerde vergelijking onderwerpt, zonder rekening te houden met hun onderlinge samenhang.

Bij de beoordeling van functies zal de arbeidsdeskundige daarom ook deze onderlinge samenhang moeten meewegen.

Een functie waarin een aantal waarden voor afzonderlijke beoordelingspunten globaal binnen de mogelijkheden van de cliënt vallen, kan uiteindelijk niet passend zijn omdat de totale belasting te zwaar voor de cliënt is.

Zo vraagt de beoordeling van belast trappenlopen bij een cliënt met beperkingen ten gevolge van knieproblemen om een interpretatie van de samenhang van twee beoordelingspunten. De combinatie van de afzonderlijke, min of meer toelaatbare belastingen van trappenlopen en dragen zal voor deze cliënt al gauw minder geschikt zijn.

Ook op het vlak van de psychische belastbaarheid kan een optelsom van op zich acceptabele belastingen een functie als geheel ongeschikt maken.

De totale functiebelasting kan invloed hebben op het maken van een afweging op een afzonderlijk beoordelingspunt. Een voorbeeld daarvan is een cliënt die een medische urenbeperking heeft ten gevolge van een aandoening die leidt tot een verminderde energetische belastbaarheid.

Wanneer de verzekeringsarts heeft aangegeven dat de cliënt voor ongeveer 20 uur per week (met toelichting van de verzekeringsarts van het aantal *meeruren*) belastbaar is, zal een zekere overschrijding van het aantal toegestane werkuren acceptabeler zijn indien de functie fysiek zeer licht is.

De belasting in de functie op een bepaald beoordelingspunt kan ook worden afgezet tegen de taken waarin deze belasting optreedt. Een overschrijding op het vlak van tillen zal eerder acceptabel zijn indien tillen slechts zeer beperkt in een deeltaak voorkomt dan in het geval dat deze belasting zich voordoet gedurende de gehele werkdag.

5.1.2 *Functieduiding en noodzakelijke voorzieningen*

Als een bepaalde functie alleen voor cliënt kan worden geduid na het treffen van een voorziening dan moet door de arbeidsdeskundige worden beoordeeld of het treffen van die voorziening in redelijkheid van de werkgever kan worden geleverd. Zondermeer kan worden uitgegaan dat functies kunnen worden geduid als relatief eenvoudige hulpmiddelen, zoals een stahulp, een aangepaste stoel of communicatiehulpmiddelen voor een visueel gehandicapte noodzakelijk zijn. Ook als cliënt een vervoersprobleem heeft dat met een vervoersvoorziening kan worden opgeheven, staat dit de functieduiding niet in de weg.

Ook bouwkundige voorzieningen, zoals een invalidentoilet, toegankelijkheid van het bedrijf of aanpassing van een toilet voor verschooning e.d., behoren tot de mogelijkheid om toch tot functieduiding over te gaan. Dit kan ook aan de orde zijn bij redelijke dure (technische) investeringen, zoals een mover .

In principe bestaat er vanuit het wettelijk kader geen twijfel waar het gaat om redelijkheid en billijkheid. Het enige dat de arbeidsdeskundige niet kan inschatten is de aard en omvang van het bedrijf. Daarvoor zal altijd de arbeidsdeskundig analist geconsulteerd moeten worden.

De arbeidsdeskundige bevraagt bij een dergelijke voorziening altijd de arbeidsdeskundig analist over de eventuele mogelijkheden binnen het bedrijf. Op basis hiervan maakt de arbeidsdeskundige zijn weging of hij desbetreffende functie kan duiden.

Wat zeggen andere wetten over redelijkheid van een werkgever te verwachten?

1. *Wet gelijke behandeling*

Volgens de "Wet gelijke behandeling handicap of chronische ziekte" (WGBH/CZ) heeft iedere werknemer met een handicap of chronische ziekte recht op gelijke behandeling. Als een werknemer met een handicap of chronische ziekte een aanpassing nodig heeft om het werk te kunnen uitoefenen, dan is de werkgever verplicht deze aanpassing te doen. Er zijn twee voorwaarden: de aanpassing moet geschikt zijn en noodzakelijk. Met geschikt wordt bedoeld dat de aanpassing inderdaad een belemmering wegneemt en de zelfstandigheid van de betrokken werknemer vergroot. Noodzakelijk wil zeggen dat hetzelfde doel niet op een andere manier kan worden bereikt. Wordt aan deze voorwaarden voldaan (er is dan sprake van een doeltreffende aanpassing), dan mag de werkgever alleen afzien van de aanpassing als het 'onevenredig bezwarend' is om ze door te voeren.

Dit is een redelijkheidstoets, waarbij een afweging moet plaatsvinden tussen de belangen van de werknemer bij de aanpassing en de belangen van de werkgever. Daarbij is sprake van een open norm die nader kan worden ingevuld met behulp van de (arbeidsrechtelijke) jurisprudentie die er is met betrekking tot passende arbeid. Elementen die een rol kunnen spelen bij de belangenafweging zijn: de grootte van de organisatie, de kosten van de aanpassing, eventuele financiële tegemoetkomingen, de operationele en technische haalbaarheid van de aanpassing, de financiële draagkracht van de organisatie en de duur van de arbeidsrelatie (TK 2001-2002, 28 169, nr. 3, pag. 8 en 27-29).

NB: Voorop staat het verbod van het maken van onderscheid op grond van handicap of chronische ziekte en de verplichting tot het verrichten van doeltreffende aanpassingen. Dat geen aanpassingen hoeven te worden verricht als die leiden tot een onevenredige belasting is dus een uitzondering (TK 2001-2002, 28 169, nr. 3, pag. 27-29 en nr. 5, pag. 12).

2. *Bouwbesluit*

Ter illustratie nog het volgende: uit de Bouwbesluiten van 2003 en 2012 blijkt dat er al snel sprake is van een verplichting tot het realiseren van een toegankelijkheidssector (zie bijvoorbeeld artikel 4.24 van het Bouwbesluit 2012). In 2015 zijn de regels voor verschillende sectoren aangescherpt (voor panden van 400 naar 250 m²), waardoor er nog eerder sprake is van een dergelijke verplichting. Uit artikel 4.25 van het Bouwbesluit 2012 volgt o.a. dat een gebruiksfunctie met een voorgeschreven toegankelijkheidssector ten minste één integraal toegankelijke toiletruimte (invalidentoilet) moet hebben. Het is dus eerder regel dan uitzondering maar dekt niet alle bestaande situaties zodat bij de functieduiding niet alleen van deze verplichting uitgegaan kan worden maar ook een overleg met de arbeidsdeskundig analist aan de orde is.

5.1.3 *Overleg verzekeringsarts en arbeidsdeskundige over de functieduiding*

Elk besluit ten aanzien van de vaststelling van de mate van arbeidsongeschiktheid is een teambesluit. Dat wil zeggen: arbeidsdeskundige en verzekeringsarts dragen beiden verantwoordelijkheid voor het besluit. In de praktijk betekent dat niet dat de besluitvorming ook altijd expliciet onderwerp van bespreking is of moet zijn. Naarmate de besluitvorming meer 'evident' is en minder tot discussie aanleiding geeft is het minder noodzakelijk hier in een gezamenlijk overleg aandacht aan te besteden. Behalve dat de verzekeringsarts bij de overdracht aan de arbeidsdeskundige kan vragen om expliciete terugkoppeling, is het een belangrijke verantwoordelijkheid voor de arbeidsdeskundige om vast te stellen of dit gewenst is.

Terugkoppeling van het eindresultaat van de functieduiding vindt in elk geval plaats als:

- de arbeidsdeskundige geen enkele functie heeft kunnen duiden, terwijl er volgens de verzekeringsarts geen sprake is van uiterst beperkte belastbaarheid in arbeid.
- Als de arbeidsdeskundige ondanks de marginale belastbaarheid toch voldoende functies heeft kunnen duiden om de resterende verdien capaciteit te kunnen vaststellen.

5.2 VERANTWOORDING VAN DE FUNCTIESELECTIE

5.2.1 *Inleiding*

De buitenwereld eist van UWV transparantie in de wijze waarop onze beoordelingen tot stand komen. Het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur is dat een beslissing zorgvuldig wordt genomen en deugdelijk wordt gemotiveerd. De verslaglegging m.b.t. de functieduiding richt zich op verschillende doelgroepen, zoals cliënt, B&B, collega's enzovoort. De arbeidsdeskundige moet zich daarom in zijn rapport en in aanvullende documenten op twee verschillende communicatieniveaus kunnen verantwoorden.

Argumentatie in de arbeidsdeskundige rapportage afgestemd op het communicatieniveau van cliënt

De onderbouwing van de functieselectie in het arbeidsdeskundig rapport is gericht op de behoefte van de cliënt. Dit houdt in dat de arbeidsdeskundige niet teveel informatie geeft en deze informatie in begrijpelijke taal formuleert. Anders gezegd: de onderbouwing in de arbeidsdeskundige rapportage beperkt zich tot datgene wat de cliënt zou moeten weten en wordt begrensd door wat de cliënt kan begrijpen. De cliënt moet uit het rapport kunnen opmaken welke functies geschikt zijn en waarom, zonder dat er standaard bijlagen betreffende de geschikte functies uit CBBS worden gebruikt.

Aanvullende argumentatie op vaktechnisch niveau

Als blijkt dat behoefte is aan een nadere toelichting op het Resultaat Functiebeoordeling werkt de arbeidsdeskundige zijn oordeelsvorming tot in detail uit. Het is een onderdeel van professioneel handelen van de arbeidsdeskundige om een onderbouwing te geven van belasting/belastbaarheid en het waarom een functie geschikt is.

De arbeidsdeskundige beargumenteert altijd de passendheid van de functie.

De uitwerking betreft vooral de oordeelsvorming over de signaleringen op het Resultaat Functiebeoordeling. Deze onderbouwing wordt, in tegenstelling tot de verslaglegging in het arbeidsdeskundig rapport, uitgebreid uitgewerkt in een aparte rapportage of in het CBBS-systeem en is bovendien technisch van aard.

Het risico van achteraf motiveren van de functies, ook tijdens een bezwaarzaak, is dat mogelijk toch (één van) de geduide functies niet geschikt is en moet komen te vervallen. Dit komt de kwaliteit van de beoordeling niet ten goede.

Daarnaast geldt het argument van tijdswinst bij achteraf motiveren ook niet, omdat achteraf motiveren vaak veel meer tijd kost, omdat er geen werkaantekeningen zijn gezien het feit dat we voornamelijk digitaal werken. Ook draagt dit niet bij tot het belangrijkste argument, namelijk dat 'het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur is dat een beslissing zorgvuldig wordt genomen en deugdelijk wordt gemotiveerd'.

5.2.2

Richtlijnen voor de beoordeling en verslaglegging in het rapport

Aan de standaard Professionele Eindselectie zijn richtlijnen ontleend voor de beoordeling van de geschiktheid van functies in relatie tot de krachten en bekwaamheden van cliënt. Deze richtlijnen geven aan wat in het arbeidsdeskundig rapport (zie voor het arbeidsdeskundig rapport "Richtlijn rapporteren voor arbeidsdeskundigen") moet worden vastgelegd:

- 1) Als de arbeidsdeskundige een functiebeschrijving qua krachten en/of bekwaamheden ongeschikt acht voor een cliënt en dit heeft mogelijk een hogere arbeidsongeschiktheidsklasse (of in de WIA een substantieel lagere RVC) tot gevolg, dan legt hij zijn oordeel en de argumenten daarvoor op categoriaal niveau vast. Dit geldt ook als door dit oordeel niet meer wordt voldaan aan het minimale aantal functies of arbeidsplaatsen.
- 2) De arbeidsdeskundige acht een functie pas dan qua krachten en bekwaamheden geschikt voor een cliënt, als dit oordeel gebaseerd is op een vergelijking van alle relevante en actuele informatie uit het persoons- en functieprofiel. Dit oordeel over de geschiktheid en de argumenten daarvoor legt hij op categoriaal niveau vast.
- 3) Als de arbeidsdeskundige twijfelt of een functie qua krachten geschikt is voor een cliënt, dan legt hij de reden van deze twijfel vast, en treedt hierover in overleg met de verzekeringsarts. In dit overleg beoordelen de verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige of de desbetreffende functie al dan niet geschikt is voor de cliënt. Dit oordeel en de argumenten daarvoor worden vastgelegd.

2.1. Argumenteren op categoriaal niveau in plaats van op detailniveau

In de hiervoor vermelde richtlijnen staat dat de arbeidsdeskundige zijn oordeel en argumentatie op categoriaal niveau vastlegt. 'categoriaal niveau' wil zeggen: alles wat boven het functieniveau uitstijgt. Het gaat om een gemeenschappelijk kenmerk, bijvoorbeeld het soort functies zoals productiefuncties, administratieve functies of zittend werk, of op het niveau van de SBC-code of de vereiste opleiding. Een categorale argumentatie in het AD-rapport is daardoor bij uitstek geschikt in de communicatie naar de cliënt. Immers, de uitleg treedt niet te veel in technische details en is daardoor voor een leek begrijpelijker. Het volgende voorbeeld illustreert dit:

Cliënt heeft beperkingen met betrekking tot het vasthouden van de aandacht. Functies die voortdurende concentratie eisen zoals modinette functies en functies waarbij kwaliteitscontrole (ook visueel bij lopende band werk) aan de orde is, zijn direct verworpen.

2.2. Waar moet de onderbouwing aan voldoen?

De rapportage moet zodanige gegevens bevatten dat de gemaakte keuzes - i.c. het accepteren of verwerpen van functies - aannemelijk zijn. De aannemelijkheid van de gemaakte keuzes staat of valt niet bij de gedetailleerdheid van de gegevens maar wordt vooral bepaald door de kwaliteit van de gegevens en de op grond daarvan gemaakte afwegingen. Soms is één relatief 'klein' gegeven voldoende om met overtuiging een bepaalde keuze te kunnen maken. Soms is een uitgebreide afweging noodzakelijk om, bij veel argumenten voor en veel argumenten tegen, duidelijk te maken waarom de weegschaal nu net naar die ene kant is doorgeslagen.

Doel van de claimbeoordeling en het professioneel handelen is aannemelijk te maken dat nog sprake is van een bepaalde mate van verdien capaciteit (met als uitkomst het vaststellen van het verlies aan verdien capaciteit). Dit betekent dat aan de onderbouwing en motivering van functies die geschikt worden geacht verhoudingsgewijs hogere eisen worden gesteld, vooral als sprake is geweest van gerede twijfel bij de arbeidsdeskundige, op grond waarvan overleg heeft plaatsgevonden met de verzekeringsarts.

Samenvattend kan worden gesteld dat de onderbouwing in het arbeidsdeskundig rapport inzichtelijk moet maken waarom bij deze beoordeling deze uitkomst een kwalitatief verantwoorde uitkomst is.

2.3. Signalering op het Resultaat Functiebeoordeling

Een argumentatie is nodig. Als gevolg van een uitspraak van de CRvB moet er bij iedere signalering een onderbouwing gegeven worden. Dit kan categoriaal in de arbeidsdeskundige rapportage of in CBBS. Niet alleen in een bezwaarzaak zal uitgebreid moeten worden ingegaan op alle belastingpunten waar een signalering aan de orde is.

De letters achter het beoordelingspunt (K), (B) hebben de volgende betekenis:

- K: als het desbetreffende beoordelingspunt alleen aan de cliëntkant is beschreven
- B: als het desbetreffende beoordelingspunt aan de cliëntkant én aan de functiekant is beschreven en beide waarden geautomatiseerd zijn vergeleken (matchend punt)

In het scherm is de knop 'Signalering' te zien. Door daar gebruik van te maken kom je bij de signalering van de functie.

Er staan 6 'standaard' motiveringen opgenomen in CBBS bij de matchende punten (B), dit zijn;

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) De signalering bij <beoordelingspunt> is veroorzaakt door een ander aspect dan waarvoor de verzekeringsarts de beperking heeft aangenomen, omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- f) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

De punten 1 en 2 zijn 'gesloten' zinnen en kunnen los worden gebruikt. Ze zijn natuurlijk wel aan te vullen.

Bij de punten 3 tot en met 6 is altijd een aanvulling nodig, omdat de zin eindigt met 'omdat' .

Bij het formuleren van je motivering kun je gebruik maken van deze standaard tekst, die je kunt aanpassen met een, al of niet verplichte, toelichting.

Bij de signaleringen op grond van de functionele mogelijkhedenlijst (K) zal er altijd handmatige motivering moeten plaatsvinden.

Op de print 'Resultaat functiebeoordeling' staat bij het betreffende beoordelingspunt- of belastingpunt het kopje **Signalering** met daaronder de motivering of wanneer er gekozen is om de motivering apart in het arbeidsdeskundig rapport op te nemen, staat er onder **Signalering**, Motivering: "*Deze signalering is in de (bijlage bij de) rapportage van de arbeidsdeskundige gemotiveerd.*".

5.2.3 Voorbeelden van argumentatie

Hieronder volgt een uitwerking in voorbeelden van argumentatie bij achtereenvolgens niet-geduide functies, wel geduide functies maar zonder overleg met de verzekeringsarts, en wel geduide functies in overleg met de verzekeringsarts.

a. Niet geduid

Voorbeeld 1:

Omdat cliënt ten gevolge van psychische klachten moeite heeft met zelfstandig handelen, en zich slecht kan concentreren en snel afgeleid is, kan zij niet op haar oorspronkelijke MBO-niveau functioneren. Werkzaamheden op dat niveau vereisen namelijk goede cognitieve vermogens en een zelfstandige invulling van de functie. Daarom konden de functies die bij de geautomatiseerde voorselectie in de laagste arbeidsongeschiktheidsklasse werden gepresenteerd niet worden geselecteerd.

Voorbeeld 2:

Bij de geautomatiseerde voorselectie zijn door het ClaimBeoordelings- en BorgingsSysteem (CBBS) tevens functies getoond welke mogelijk tot een hogere verdien capaciteit en daardoor lagere klasse-indeling hadden kunnen leiden. Deze functies zijn tijdens de professionele eindselectie niet geduid uit de volgende arbeidsdeskundige overwegingen:

Clïënt heeft beperkingen t.a.v. rechtstreeks klantencontact, daarnaast dient cliënt voortdurend haar benen te kunnen strekken. Functies waarbij klantcontacten een wezenlijk onderdeel van het takenpakket vormen, zoals medewerker klachtafhandeling en receptionist zijn daarom verworpen. Ook functies waarbij door continue pedaalbediening het strekken van de benen niet mogelijk is, zoals chauffeursfuncties (ook vorkheftruck) en functies als stikster/lockster, stikker lederwaren, gordijnen of meubelkleding, zijn verworpen.

b. Wel geduid (echter zonder overleg met de verzekeringsarts, terwijl er wel signaleringen gemeld werden door CBBS)

Voorbeeld 1:

Bij de geautomatiseerde voorselectie zijn door het ClaimBeoordelings- en BorgingsSysteem (CBBS) tevens functies geselecteerd met signaleringen. Deze functies zijn tijdens de professionele eindselectie toch geduid uit de volgende arbeidsdeskundige overwegingen:

Clïënt heeft beperkingen ten aanzien van het gebruik van de linkerarm: frequent reiken en kracht zetten zijn niet goed mogelijk. Het gebruik van de rechter (dominante) arm is niet beperkt. In de functies acquisiteur, telefonist/receptionist en portier hoeft niet doorlopend met twee handen gewerkt te worden omdat het geen productiewerk betreft. Daardoor staat het gebruik van de dominante, niet beperkte, rechterarm voorop. Bovendien is het werk fysiek niet zwaar zodat de linkerarm niet sterk belast wordt. De functies zijn dan ook passend.

c. Wel geduid (na overleg met de verzekeringsarts)

Voorbeeld 1:

Bij een aantal van de geselecteerde functies is vereist dat cliënt in staat is tot het volgen van een interne bedrijfsopleiding. Gelet op de psychische beperkingen van cliënt heb ik met de verzekeringsarts overlegd of cliënt hiertoe in staat te achten is. De verzekeringsarts ziet hierin geen belemmering omdat het gaat om kortdurende, praktische cursussen (training on the job). In dit soort cursussen worden geen hoge eisen gesteld aan het leervermogen. Deze functies kunnen daarom worden gebruikt voor het bepalen van de resterende verdien capaciteit.

Voorbeeld 2:

Clïënt heeft een beperking ten aanzien van vasthouden van de aandacht. De verzekeringsarts heeft in zijn rapportage toegelicht dat het concentratievermogen van cliënt afneemt naarmate het werk complexer is en meer denkwerk vraagt. De productiefuncties die ik heb geselecteerd zijn praktisch-uitvoerend van aard en worden gekarakteriseerd door overzichtelijke, routinematige taken. Uit overleg met de verzekeringsarts blijkt dat het werk zo eenvoudig is dat cliënt hierin geen noemenswaardige concentratieproblemen zal ondervinden. De theoretische schatting baseer ik daarom op deze functies.

d. Volledig arbeidsongeschikt op arbeidsdeskundige gronden

Er heeft een arbeidsdeskundig onderzoek plaatsgevonden naar de arbeidsmogelijkheden van cliënt. Daarbij is gebruik gemaakt van CBBS. De resultaten van dit onderzoek heb ik besproken met de verzekeringsarts. Clïënt heeft een laag opleidingsniveau (2) en zij heeft een medische urenbeperking tot 10 uur per week. Als gevolg van deze factoren werden slechts enkele functies als potentieel geschikt gepresenteerd na de voorselectie. Het beoordelingsteam acht geen enkele van deze functies geschikt, omdat cliënt is aangewezen op voorgestructureerd werk in een solistische functie, zonder hoog handelingstempo. In de gepresenteerde functies wordt steeds een hoger niveau van zelfstandig handelen gevraagd en/of is wel sprake van een hoog handelingstempo. Clïënt is volledig arbeidsongeschikt op arbeidsdeskundige gronden.

6. BEOORDELINGSPUNTEN

6.1 INLEIDING BEOORDELINGSPUNTEN

De beoordelingspunten zijn hierna beschreven zowel vanuit de optiek van de functionele mogelijkheden als vanuit de belasting van arbeid. Tevens is per beoordelingspunt aangegeven:

- Verzekeringsartsen, arbeidsdeskundigen geacht worden te beschouwen bij hun beoordeling,
- hoe de informatie betreffende arbeid wordt vastgelegd door de arbeidsdeskundig analist,
- de geautomatiseerde verwerking van de gegevens door CBBS.

Rubrieken

De beoordelingspunten zijn verdeeld over 6 rubrieken:

- Rubriek 1 Persoonlijk functioneren
- Rubriek 2 Sociaal functioneren
- Rubriek 3 Fysieke omgevingseisen
- Rubriek 4 Dynamische handelingen
- Rubriek 5 Statische houdingen
- Rubriek 6 Werktijden

Waarom zijn niet alle begrippen in de beoordelingspunten exact weergegeven?

In CBBS is een aantal begrippen niet exact in maat en getal gedefinieerd. Voorbeelden hiervan zijn:

- Op de FML staat vermeld: *'Tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, is een incidentele piekbelasting of structureel marginaal hogere belasting eveneens mogelijk boven zowel de referentiewaarde als de aangenomen beperkte functionele mogelijkheden.'* De waarde van deze incidentele piekbelasting of structureel marginale hogere belasting is echter niet exact gedefinieerd. Wel worden in het algemeen functies met een belasting boven de naast hoger liggende score van de belastbaarheid geautomatiseerd verworpen. Dus functies met een piekbelasting boven de naast hoger liggende belastbaarheid zullen in het algemeen niet voorkomen na de geautomatiseerde verwerking. Dit is niet het geval voor piekbelastingen bij de referentiewaarde, daar is immers geen sprake van een naast hoger liggende score.
- Bij verscheidene beoordelingspunten op de FML staan aanduidingen als 'ongeveer' of 'doorgaans'. Hierop is gebaseerd dat marginale overschrijdingen in het algemeen zijn toegestaan. De mate van deze marginale overschrijding is niet gestandaardiseerd.
- In de definities of het interpretatiekader van de beoordelingspunten staat soms vermeld: substantieel andere activiteiten, waardoor recuperatie kan plaatsvinden. De duur en de aard van de andere activiteiten ligt niet vast.

Deze begrippen zijn vrijwel ongewijzigd gebleven in de Basisinformatie CBBS. De redenen hiervoor zijn:

- In vele situaties leidt het exact aangeven van waarden tot schijnexactheid. Het exact aangeven van met name de functionele mogelijkheden is namelijk vaak niet goed mogelijk. In zekere zin is CBBS in dit opzicht een reactie op de voorganger van dit systeem (het Functie-informatie Systeem), waarin volgens velen wel sprake was van schijnexactheid.
- De begrippen moeten worden geïnterpreteerd in het licht van de (oorzaak van de) beperking en de exacte (combinatie van) belasting(en) en de omstandigheden waaronder deze worden vereist. Zo kan een beperking door een energetische aandoening andere consequenties hebben dan dezelfde beperking voortkomend uit een aandoening aan het bewegingsapparaat. Of is het dragen op een vlakke vloer minder inspannend dan hetzelfde dragen op een trap.

Juist de situaties zoals hiervoor beschreven vereisen een professionele beoordeling die op de kenmerken van het individu is toegesneden.

6.2 DE BEGRIPPEN IN DE BEOORDELINGSPUNTEN

In CBBS worden de begrippen kenmerkende belasting, bijzondere belasting en bijzondere eis gebruikt, hierna worden deze begrippen toegelicht.

Kenmerkende belasting

Als het begrip 'kenmerkend' wordt gebruikt zijn er twee niveaus: 'kenmerkende belasting' of 'geen kenmerkende belasting' (tweekeuze beoordelingspunten wel/niet).

Daarnaast moet één van de volgende voorwaarden aan de orde zijn om de belasting als *kenmerkend* aan te merken. Er moet altijd aan één of meer voorwaarden voldaan worden om de belasting kenmerkend te noemen. Deze voorwaarden verschillen voor de diverse punten.

Eén van de volgende voorwaarden moet in ieder geval aan de orde zijn wil de arbeidsdeskundig analist het beoordelingspunt als kenmerkend aanmerken:

- De belasting moet aanwezig zijn;
- Het betreft eisen die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het normaal dagelijks functioneren;
- Het betreft eisen die beduidend hoger liggen dan doorgaans het geval is in gangbare arbeid;
- Een bepaalde waarde moet worden overschreden;
- De vereiste vaardigheden zijn essentieel voor het uitvoeren van een activiteit binnen de functie. Essentieel wil zeggen dat deze activiteit in het geheel niet of alleen ten koste van kwantiteit of kwaliteit van de taakuitvoering anders kan worden uitgevoerd (minder effectief en efficiënt).

Bij de beschrijving per beoordelingspunt is aangegeven welke voorwaarde van toepassing is. Van een al dan niet kenmerkende belasting is sprake bij de volgende beoordelingspunten (volgens de definities van de arbeidsdeskundig analist dus zonder non-matchende items):

- 1.8.1 Geen afleiding door activiteiten van anderen
- 1.8.2 Voorspelbare werksituatie
- 1.8.3 Werk zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen
- 1.8.4 Deadlines of productiepieken
- 1.8.5 Handelingstempo
- 1.8.6 Persoonlijk risico
- 2.1 Zien
- 2.2 Horen
- 2.3 Spreken
- 2.4 Schrijven
- 2.5 Lezen
- 2.11 Beroepsmatige vervoer
- 2.12.1 Veelvuldig contact met klanten
- 2.12.2 Omgaan met patiënten
- 2.12.3 Geen contact met collega's mogelijk
- 2.12.5 Leidinggevende aspecten
- 3.1.1 Hitte
- 3.1.2 Koude
- 3.2 Tocht
- 3.3 Huidcontact
- 3.4 Beschermende middelen
- 3.5 Stof, rook, gas en dampen
- 3.6 Geluidsbelasting
- 3.7 Trillingen

- 4.3.1 Bolgreep
- 4.3.2 Pengreep
- 4.3.3 Pincetgreep
- 4.3.4 Sleutelgreep
- 4.3.5 Cilindergreep
- 4.3.6 Knijp- en grijpkracht
- 4.3.7 Fijn motorische bewegingen
- 4.3.8 Repetitieve handelingen
- 4.5 Tastzin
- 4.6 Schroefbewegingen hand/arm
- 4.12 Duwen en trekken

De arbeidsdeskundige krijgt de score van de arbeidsdeskundig analist als volgt verwoord:

Persoonlijk risico:

Kenmerkende belasting

Toelichting arbeidsdeskundig analist:.....

Bijzondere belasting

Het begrip '*bijzondere belasting*' wordt gebruikt bij een beoordelingspunt als de belasting weergegeven wordt op meer dan twee niveaus.

Dit is op 3 beoordelingspunten van toepassing:

- Omgaan met conflicten → komt voor of komt niet voor en als het voorkomt bepaalt de arbeidsdeskundig analist hoe het voorkomt
- Samenwerken → komt voor of komt niet voor en als het voorkomt bepaalt de arbeidsdeskundig analist hoe het voorkomt
- Direct contact met collega's vereist → komt voor of komt niet voor en als het voorkomt bepaalt de arbeidsdeskundig analist hoe het voorkomt

Bij de desbetreffende beoordelingspunten is aangegeven welke voorwaarde van toepassing is.

Het begrip '*bijzonder*' betekent dus niet dat slechts enkele mensen dit zouden kunnen.

Integendeel, vrijwel de gehele Nederlandse beroepsbevolking zal deze '*bijzondere belasting*' aankunnen en deze is ook heel gebruikelijk in diverse beroepen.

De arbeidsdeskundige krijgt de score van de arbeidsdeskundig analist als volgt verwoord:

Samenwerken

Geen bijzondere belasting

Omgaan met conflicten:

Bijzondere belasting die voortvloeit uit een face to face situatie, namelijk: toelichting arbeidsdeskundig analist

Direct contact met collega's vereist:

Of er wel direct contact collega's aan de orde is.

De arbeidsdeskundig analist maakt een keuze uit de beschreven mogelijkheden die het meest met de werkelijkheid overeenkomt.

De begrippen 'algemeen voorkomende eis' en 'dagelijks voorkomend'

Algemeen voorkomende eis (en bijzondere eis)

Het begrip '*algemeen voorkomende eis*' wordt in CBBS gebruikt om aan te geven dat een bepaalde belasting in een functie de helft of meer dan het aantal uren van de werkdag voorkomt.

Tegenhanger van '*algemeen voorkomende eis*' is '*bijzondere eis*' (niet te verwarren met '*bijzondere belasting*', zie hiervoor): de belasting komt dan minder dan de helft van het aantal uren van de werkdag voor.

Dagelijks voorkomend

Het begrip '*dagelijks voorkomend*' wordt in CBBS gebruikt om aan te geven dat een bepaalde belasting in een functie de helft of meer van het aantal dagen van de werkweek voorkomt.

Tegenhanger van '*dagelijks voorkomend*' is '*niet dagelijks voorkomend*': de belasting komt dan minder dan de helft van het aantal dagen van de werkweek voor.

De matrix

Bij de geautomatiseerde verwerking van een aantal beoordelingspunten houdt CBBS er rekening mee hoe vaak een belasting per dag en per week voorkomt.

Komt een belasting bijvoorbeeld de gehele werkdag voor, dan wordt de functie verworpen. Maar als die belasting slechts een klein deel van de werkdag voorkomt wordt de functie met een signalering gepresenteerd. Bij het voorgaande maken we gebruik van de onderstaande matrix. De gemaakte keuzes zijn per beoordelingspunt te zien in de tabel die de geautomatiseerde verwerking weergeeft.

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters voor de pijltjes in de tabellen bij de beoordelingspunten.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

6.3

CONSULTVRAGEN AAN DE ARBEIDSDESKUNDIG ANALIST

Het algemene uitgangspunt bij de duiding van functies door de arbeidsdeskundige (AD) is dat de cliënt ondanks zijn beperkingen, na een gebruikelijke inwerkperiode, de *volledige functie* met een *normale productie zelfstandig* kan uitvoeren.

Na de geautomatiseerde voorselectie (matching), waarbij de belastbaarheid die de verzekeringsarts (VA) weergeeft in de functionele mogelijkhedenlijst (FML) wordt vergeleken met de belasting in de functiebeschrijvingen van de arbeidsdeskundig analist (ADA), worden functies geaccepteerd en blijven er functies met signaleringen over. Na deze voorselectie vindt er door de AD een professionele eindselectie plaats. In die eindselectie wordt er bij de functies met signaleringen gewogen of een functie al dan niet te gebruiken is bij de definitieve eindselectie.

Bij een signalering weegt de AD de scoretoelichting bij het betreffende belastingpunt met behulp van de definitie uit het handboek en de informatie uit de functieomschrijving, en gaat indien nodig in overleg met de VA.

Daarnaast kunnen ook externe informatiebronnen geraadpleegd worden zoals het internet (Youtube, websites van opleidingsinstellingen) en vigerende wetgeving (Arbowet, Bouwbesluit, jurisprudentie).

Als er na dit vooronderzoek nog aanvullende informatie nodig is om de juiste weging te kunnen maken, dan kan de AD de ADA raadplegen met een [consultvraag](#). Het door de ADA gegeven antwoord wordt verwerkt in de AD-rapportage.

Voor het beantwoorden van een consultvraag is het van belang dat de ADA de relevante context bij die vraag krijgt. Bij de beantwoording van consultvragen moet vaak contact worden gezocht met een werkgever. Als de ADA niet op de hoogte is van de (context van) de wegings-dilemma's is hij niet in staat de werkgever met de juiste vragen te benaderen.

Voor het stellen van consultvragen aan de ADA gelden de volgende afspraken:

- De vraag wordt gesteld aan de ADA die de functie beoordeeld heeft.
- Bij de vraag wordt de noodzakelijke achtergrondinformatie gegeven (alle relevante context uit het vooronderzoek door de AD). Zonder deze informatie kan de vraag niet beantwoord worden.

De eindselectie van de functies is een taak van de AD waarbij indien nodig aanvullende consultvragen gesteld kunnen worden aan de ADA. Niet alle vragen kunnen door de ADA worden beantwoord.

De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- Indien een handeling op een alternatieve wijze wordt uitgevoerd heeft dit consequenties voor de waargenomen belasting op dat punt. Het kan echter ook consequenties hebben voor de scores op andere belastingpunten. Met het uitvragen van een alternatieve werkwijze wordt een *niet bestaande functie* gecreëerd. De essentie van functieduiding is dat we onderzoeken of een cliënt met zijn beperkingen de functie zoals die beschreven is onvoorwaardelijk kan uitoefenen.

- De ADA beschrijft/gradeert geen zaken die afhankelijk zijn van de invulling van de werkzaamheden door of ten behoeve van individuele werknemers. De VA en de AD dienen een goed onderscheid te maken tussen participatie-gerichte factoren en claimfactoren. In de claimbeoordeling gaat het erom of de cliënt gezien zijn krachten en bekwaamheden (rekening houdend met beperkingen t.g.v. ziekte of gebrek) de functie kan uitoefenen. Uitspraak Centrale Raad van Beroep (03/4418 LJN AU8161); 'Binnen het theoretische kader van de arbeidsongeschiktheidsschatting is geen plaats voor op concrete en daadwerkelijke invulling van functies toegesneden voorwaarden.'

Voorbeelden van vragen die de ADA **niet** kan beantwoorden:

1. Kan het ook anders? Uitvoering / organisatie van het werk

- Er wordt geknield bij het opruimen van het afval, kan er ook 90° gebogen worden?
- Er wordt 15 kg getild, kan dit ook in 2x 7,5kg?
- De werknemer moet 5x per uur 70cm reiken. De VA geeft aan dat 60cm echt maximaal is. Kan dit opgelost worden door dichterbij te gaan staan of iets dergelijks?
- Is de werkgever akkoord met enig productieverlies als de werknemer het werk anders inricht?
- In de functie moet één keer per week een afvalcontainer buiten gezet worden. Dit is voor de cliënt te zwaar. Kan een collega dit doen?
- Kan de werkgever het werk anders organiseren?

2. Kan het ook anders? Arbeidspatroon

- De teamondersteuner komt in het systeem alleen maar voor in de variant van 4 uur per dag, kan het ook 6 uur per dag?
- Er is een werkweek van 25 uur per week, 8 uur per dag. Kan er ook 5 uur per dag, 5 dagen per week gewerkt worden?
- Kan het werk voor 1x per dag voor 15 minuten onderbroken worden?
- Is het mogelijk dat de cliënt 1 tot 3x per uur naar het toilet gaat en dan 5-10 minuten afwezig is?
- De functie wordt uitgeoefend in dag-, avond- en nachtdienst. Kan de functie ook alleen in dagdienst uitgeoefend worden?
- Kan in de functie om 09.30 uur begonnen worden met werken?
- Is het mogelijk dat er een uur pauze wordt genomen tussen de middag?
- Kan er in plaats van 's ochtends ook 's middags gewerkt worden?

3. Vragen die betrekking hebben op de daadwerkelijke re-integratie van de cliënt of vragen waarop het antwoord een subjectieve mening is van de werkgever, werknemer of de ADA.

- Cliënt mag niet werken in een autoritair gekleurde arbeidshiërarchie. Is dat aan de orde in dit bedrijf?
- Cliënt moet functioneren in een stabiele werkomgeving, tevens is het van belang dat er een sociaal klimaat in het bedrijf heerst. Is dat bij deze functie aan de orde?
- Is er bij dit bedrijf veel wisseling in personeel?
- Er dient sprake te zijn van begeleiding in de inwerkperiode, bij veranderingen in de functie-uitoefening en bij eventuele communicatieve problemen, kan de voorman deze begeleiding geven?
- Is er extra begeleiding door de chef of voorman blijvend mogelijk?
- Laat het bedrijf een jobcoach toe voor enige maanden?

Welke vragen kunnen er dan **wél** beantwoord worden?

1. Concrete vragen over de werkomgeving

- Is een voorziening toepasbaar op de werkplek; is er ruimte om een heftafel (afmeting) te plaatsen voor de machine?
- Is de werkplek rolstoeltoegankelijk?
- Wat is de locatie en hoe is de bereikbaarheid van het toilet?
- Komt er daglicht naar binnen?
- Is er sprake van (veel) omgevingslawaai (minder dan 80 dba)?
- Hoeveel mensen werken er ongeveer op de afdeling?
- Heeft betrokkene een vaste werkplek?
- Is er veel beweging op de werkvloer?

2. Concrete vragen over de organisatie van het werk

- Kan het werk gezien de aard ervan spontaan onderbroken worden?
- Mag er op de werkplek gegeten worden?
- Is er sprake van vaste of flexibele aanvangstijden?
- Bestaat de mogelijkheid tot recuperatie binnen het opgenomen arbeidspatroon; de functie is 32 uur per week, 8 uur per dag. Betrokkene heeft na 2 dagen werken een recuperatie dag nodig. Is dit mogelijk?
- Beschikbaarheid van de cliënt op bepaalde dagen van de week (binnen het opgenomen arbeidspatroon); functie is 16 uur per week, 4 uur per dag. Betrokkene kan niet op woensdag werken, is het mogelijk dat er niet op woensdag gewerkt wordt?
- Functie is 24 uur per week, 8 uur per dag. De cliënt is alleen beschikbaar op dinsdag, woensdag en vrijdag in verband met revalidatie, kan dat in deze functie?

NB. Het CBBS systeem laat niet zien op welke dagen doordeweeks gewerkt wordt. Bij de eventuele uitvraag op welke dagen van de week gewerkt kan/moet worden mag er op de verschillende dagen geen andere belasting op treden dan in de opgenomen arbeid. Voorbeeld: Bij een bedrijf worden op maandagochtend de machines opgestart, en op vrijdagmiddag stopt om 12.00 uur de productie en worden de machines gedemonteerd en schoon gemaakt.

3. Concrete vragen over opleiding / werkervaring.

- Hoe lang duurt de opleiding die na aanname gevolgd moet gaan worden?
- Wordt de opleiding onder werktijd gevolgd?
- Gevraagd wordt MBO niveau 2 richting administratie. Cliënt heeft HAVO-diploma. Ziet de werkgever een hogere opleiding die wel algemeen is ook als passende startkwalificatie?

RUBRIEK 1 PERSOONLIJK FUNCTIONEREN

Inleiding

De verzekeringsarts legt in rubriek 1 het persoonlijk functioneren van de cliënt vast.

De rubriek omvat 15 beoordelingspunten. De beoordelingspunten 1.8.1, 1.8.2, 1.8.3, 1.8.4, 1.8.5, 1.8.6, 1.8.7, 1.9.1 en 1.9.2 worden geautomatiseerd vergeleken met belastingpunten in arbeid.

De overige beoordelingspunten in deze rubriek hebben geen corresponderend belastingpunt waarmee zij geautomatiseerd kunnen worden vergeleken.

Beoordelingspunt 1.1

Vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren

1. Definitie

In CBBS is 'vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren' het zich gedurende enige tijd kunnen richten op informatie uit één informatiebron en zich afsluiten voor afleiding door informatie uit andere bronnen.

2. Interpretatiekader

Essentieel is dat iemand in staat is om zich te richten op informatie uit één bron (voorwerp, persoon of gebeurtenis) zonder daarbij afgeleid te worden. Hij moet daartoe zijn aandacht zelfstandig kunnen richten op die informatiebron en deze gerichte aandacht enige tijd achtereen vol kunnen houden.

De moeilijkheidsgraad van de informatie is hierbij niet van belang.

Het begrip aandacht wordt gedefinieerd als de bewuste en selectieve (re)actie waarmee een individu een situatie of omgeving doelgericht onderzoekt op bruikbare of belangrijke informatie.

Dit beoordelingspunt betreft alleen het vermogen om de aandacht vast te houden.

Het niet goed kunnen vasthouden van de aandacht is een symptoom bij psychiatrische, neurologische en ontwikkelingsstoornissen en sluit daarmee aan bij het begrippenkader van de verzekeringsarts.

Het snel afgeleid worden door informatie uit een andere informatiebron dan wel de eigen (afdwalende) gedachten kunnen aanleiding zijn voor een beperkende score.

Onder het begrip 'vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren' wordt niet bedoeld

- het (volledig) kunnen verwerken van informatie;
- het inprenten van informatie;
- reproduceren van informatie
- waakzaamheid.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in het vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren kunnen een relatie hebben met:

- [1.2 Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.3 Herinneren in het dagelijks functioneren](#)
- [1.7 Handelingstempo in het dagelijks functioneren](#)
- [1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico](#)
- [2.10 Vervoer](#)
- [2.11 Beroepsmatig vervoer](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan de aandacht gedurende minstens een half uur richten op één informatiebron.
- 1** beperkt, kan de aandacht niet langer dan een half uur richten op één informatiebron.
- 2** sterk beperkt, kan de aandacht niet langer dan 5 minuten richten op één informatiebron.

Ernstige stoornis

Over het algemeen zal een afwijking in het vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren alleen voorkomen bij mensen met een ernstige stoornis. Denk daarbij aan cliënten met een manische episode, een psychose, een ernstige depressie, of met ernstige schade in de hersenen, aangeboren of verworven.

Vuistregel

Als de cliënt tijdens het gesprek adequaat begrijpt en reageert, is het niet aannemelijk dat de cliënt een stoornis heeft in het vasthouden van de aandacht als bedoeld in dit beoordelingspunt.

Concentratie

Bedenk dat klachten van de cliënt over de concentratie niet synoniem zijn aan tekortkomingen in het vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren zoals bedoeld met dit beoordelingspunt. Vraag daarom bij een cliënt die klaagt over concentratiestoornissen expliciet of de klachten betrekking hebben op het vasthouden van de aandacht, op een verminderde geheugenfunctie of op het niet optimaal verwerken van informatie.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Een beperking of een toelichting bij de belastbaarheid leidt altijd tot een signalering.

1.1 VASTHOUDEN VAN DE AANDACHT IN HET DAGELIJKS FUNCTIONEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	> 0,5 uur	zonder	A
		met	S
1. Beperkt	≤ 0,5 uur	zonder	S
		met	S
2. Sterk beperkt	≤ 5 minuten	zonder	S
		met	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige.

Een beperkende score onder dit beoordelingspunt betekent meestal dat er sprake is van een ernstige stoornis. Maar als de verzekeringsarts meent dat er een probleem bestaat met het vasthouden van de aandacht, zegt dat echter nog niet zonder meer dat de cliënt geen enkele functie zou kunnen uitvoeren.

Relatie van het beoordelingspunt met arbeid

Het gaat om de benodigde tijd die in de functie nodig is voor het richten van de aandacht op de bron van de handelingen of de bron van informatie. Onderwerp van beoordeling in de functie is het ononderbroken werken aan machines, computers of met mensen.

Beoordelingspunt 1.2

Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren

1. Definitie

In CBBS is 'verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren' het vermogen om de aandacht alternerend van de ene naar de andere informatiebron te verleggen zonder daarbij het overzicht te verliezen.

2. Interpretatiekader

Het begrip aandacht wordt gedefinieerd als de bewuste en selectieve (re)actie waarmee een individu een situatie of omgeving doelgericht onderzoekt op bruikbare of belangrijke informatie.

Verdelen van de aandacht vereist dat iemand zich los kan maken van een bepaald object van aandacht inclusief de eigen gedachten en gevoelens. Het gaat om het soepel kunnen omschakelen naar een voorwerp van aandacht met behoud van overzicht op het geheel van de verschillende informatiebronnen.

Het niet goed kunnen verdelen van de aandacht is een symptoom bij psychiatrische, neurologische en neurobiologische ontwikkelingsstoornissen en sluit daarmee aan bij het begrippenkader van de verzekeringsarts.

Preoccupatie met eigen problemen, obsessieve gedachten en fixaties kunnen daarom een belemmering vormen voor een adequate aandacht verdeling.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen bij het verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren kunnen een relatie hebben met:

- [1.1 Vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.3 Herinneren in het dagelijks functioneren](#)
- [1.7 Handelingstempo in het dagelijks functioneren](#)
- [1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico](#)
- [2.10 Vervoer](#)
- [2.11 Beroepsmatig vervoer](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0 norm, kan de aandacht alternerend richten op meerdere uiteenlopende informatiebronnen (met een vervoermiddel deel nemen aan het verkeer).
- 1 beperkt, kan de aandacht alternerend richten op een beperkt aantal uiteenlopende informatiebronnen (het zelfstandig reizen per openbaar vervoer inclusief overstappen).
- 2 sterk beperkt, kan niet of nauwelijks de aandacht alternerend richten op uiteenlopende informatiebronnen (kan niet zelfstandig reizen per openbaar vervoer).

Ernstige stoornis

Over het algemeen zal een afwijking in het verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren alleen voorkomen bij mensen met een ernstige stoornis. Denk daarbij aan cliënten met denkstoornissen, zoals voorkomend bij een depressie of met een uitgesproken traagheid of starheid in denken, cliënten met hallucinaties, angsten of met ernstige schade in de hersenen, aangeboren of verworven.

Vuistregel

Als de cliënt zelfstandig naar het spreekuur is gekomen is het niet aannemelijk dat er een stoornis bestaat in het verdelen van de aandacht zoals bedoeld in dit beoordelingspunt.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Een beperking of een toelichting bij de belastbaarheid leidt altijd tot een signalering.

1.2 VERDELEN VAN DE AANDACHT IN HET DAGELIJKS FUNCTIONEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	meerdere infobronnen	zonder	A
		met	S
1. Beperkt	beperkt aantal infobronnen	zonder	S
		met	
2. Sterk beperkt	erg weinig infobronnen	zonder	S
		met	

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Een beperkende score onder dit beoordelingspunt betekent meestal dat er sprake is van een ernstige stoornis. Maar als de verzekeringsarts meent dat er een probleem bestaat met het verdelen van de aandacht, zegt dat echter nog niet zonder meer dat de cliënt geen enkele functie zou kunnen uitvoeren.

Relatie van het beoordelingspunt met arbeid

Onderwerp van beoordeling in de functie is het schakelen tussen verschillende auditieve en visuele informatiebronnen in combinatie met het verrichten van handelingen, zonder het overzicht te verliezen. De gelijktijdigheid van de informatie en handelingen is hierbij van belang.

De voortgang van het werk wordt bepaald door het afwisselend kunnen verwerken van informatie afkomstig uit verschillende informatiebronnen.

Voorbeelden:

- Een medewerkster kinderdagverblijf moet tijdens een groepsactiviteit met de kinderen ook de veilige positie van de kinderen en hun welbevinden in de gaten houden.
- Een receptioniste/telefoniste moet tijdens een gesprek aan de balie ook zorgen dat het bedrijf bereikbaar is en tijdens een telefoongesprek in de gaten houden of gasten wel afgehaald worden uit de wachtruimte.
- Een machinebediende moet de knoppen van een machine bedienen, maar voor de voortgang ook op tijd een bak met onderdelen aanvullen zodat het productieproces niet wordt onderbroken.

- Geeft de verzekeringsarts een beperkende score aan? Bespreek de eventueel te duiden functies dan altijd.
- Acht je de betreffende functie óndanks een beperkende score op dit beoordelingspunt geschikt?
Motiveer dan zo nodig naar aanleiding van dit overleg waarom.

Beoordelingspunt 1.3 Herinneren in het dagelijks functioneren

1. Definitie

In CBBS is 'herinneren in het dagelijks functioneren' het op elk gewenst moment kunnen reproduceren van informatie, die onmisbaar is voor het dagelijks functioneren.

2. Interpretatiekader

Herinneren is een onderdeel van het geheugen. Het geheugen is het vermogen om informatie vast te leggen, te bewaren en te reproduceren.

Een goed functionerend geheugen is een voorwaarde voor de continuïteit van al het menselijk handelen. Het geheugen is van groot belang voor de samenhang in de uitvoering van alledaagse activiteiten. Het geheugen is eveneens onmisbaar voor de samenhang tussen actuele en historische activiteiten van de persoon.

Een verminderde inprenting en geheugen (vooral voor de korte termijn) komt veel voor bij psychiatrische, neurologische stoornissen en neurobiologische ontwikkelingsstoornissen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in het herinneren in het dagelijks functioneren kunnen een relatie hebben met:

- [1.1 Vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.2 Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.7 Handelingstempo in het dagelijks functioneren](#)
- [1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico](#)
- [2.10 Vervoer](#)
- [2.11 Beroepsmatig vervoer](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan zich doorgaans tijdig zonder ongebruikelijke hulpmiddelen, relevante zaken herinneren.
- 1** Beperkt, moet regelmatig dingen apart opschrijven als geheugensteun om de continuïteit van het handelen te waarborgen.
- 2** Sterk beperkt, weet zich onontbeerlijke alledaagse gegevens (tijd, plaats, persoon, onderwerp) niet te herinneren en kan dit niet compenseren met hulpmiddelen.

Over het algemeen zal een beperking in het herinneren alleen voorkomen bij mensen met een ernstige stoornis. Denk daarbij aan cliënten met een uitgebreide neurocognitieve stoornis (dementie), M. Wernicke-Korsakow of met ernstige schade in de hersenen, aangeboren of verworven.

Het is niet mogelijk altijd op ons geheugen te vertrouwen. Het inschakelen van hulpmiddelen is gebruikelijk: bijvoorbeeld het maken van aantekeningen en lijstjes. Het vaker gebruik moeten maken van een agenda of van boodschappenlijstjes rechtvaardigt dus niet zonder meer een beperkende score. Om van een beperking te kunnen spreken moet ook de continuïteit van het handelen gevaar lopen.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Een beperking of een toelichting bij de belastbaarheid leidt altijd tot een signalering.

1.3 HERINNEREN IN HET DAGELIJKS FUCNTIONEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	tijdig relevante zaken	zonder	A
		met	S
1. Beperkt	moet dingen opschrijven	zonder	S
		met	
2. Sterk beperkt	alledaagse dingen niet	zonder	S
		met	

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Een beperkende score onder dit beoordelingspunt betekent meestal dat er sprake is van een ernstige stoornis. Maar als de verzekeringsarts meent dat er een probleem bestaat met het herinneren, zegt dat echter nog niet zonder meer dat de cliënt geen enkele functie zou kunnen uitvoeren.

Relatie van het beoordelingspunt met arbeid

Het gaat om het opslaan van waargenomen zaken/informatie, het opslaan en later weer boven brengen van de informatie als dat nodig is.

Er zijn functies waarin men zich alleen een werkroutine hoeft eigen te maken. In andere functies is achtergrondinformatie en kennis nodig, die uit het geheugen opgehaald moet worden als dat nodig is.

Probeer uit de functie-informatie op te maken of geheugen een rol speelt in de functie. Kijk naar het belang van de inprenting van de werkroutine, in hoeverre waargenomen zaken later tijdens het werkproces een rol spelen.

Dus: wat moet er ingeprent worden, wat moet uit het geheugen worden gereproduceerd.

Voorbeelden

- Tijdens een gesprek moet een maatschappelijk werker allerlei informatie over de cliënt inprenten en onthouden om het totaal aan gegevens uiteindelijk te kunnen interpreteren, bovendien moet hij informatie die vanuit scholing en ervaring is verkregen aan de informatie toevoegen om samen met de cliënt een behandelplan op te stellen.
- Een machinebediende voert telkens dezelfde handeling uit. Deze handelingen moet hij kunnen inprenten. Daarnaast moet hij uit zijn geheugen kunnen putten als er een calamiteit aan de machine voorkomt of er een afwijking in het proces optreedt.

Bij de score 'sterk beperkt' (2) wordt het zeer onwaarschijnlijk dat er nog arbeid te duiden valt.

- Geeft de verzekeringsarts een beperkende score aan? Bespreek de eventueel te duiden functies dan altijd.
- Acht je de betreffende functie óndanks een beperkende score op dit beoordelingspunt geschikt?
Motiveer dan zo nodig naar aanleiding van dit overleg waarom.

Beoordelingspunt 1.4

Inzicht in eigen kunnen in het dagelijks functioneren

1. Definitie

In CBBS is 'inzicht in eigen kunnen in het dagelijks functioneren' het zich bewust zijn van de reële eigen mogelijkheden tot functioneren.

2. Interpretatiekader

Van belang is het bestaan van een stoornis die leidt tot een verminderde realiteitstoetsing van de eigen mogelijkheden tot functioneren. Deze beperkingen worden ook wel aangeduid als gebrek aan ziekte-inzicht (probleembesef c.q. het zich bewust zijn van de gevolgen van de ziekte voor het eigen functioneren).

Bij adequate realiteitstoetsing gaat het om het taxatievermogen van de eigen mogelijkheden versus de eisen die door de omgeving of de situatie worden gesteld ('appraisal' in de stressliteratuur). Het betreft de sturing van het eigen handelen: wél of niet een actie start, wél of niet een actie voortzet.

Inadequate realiteitstoetsing verhindert adequaat handelen ('coping' in de stressliteratuur): handelen in overeenstemming met de eigen mogelijkheden en de kenmerken van de situatie.

Dit beoordelingspunt is dus niet bedoeld om aan te geven of de cliënt naar het oordeel van de verzekeringsarts een te optimistische of te pessimistische mening heeft over de eigen mogelijkheden. Het beperkte inzicht in eigen kunnen moet het gevolg zijn van een stoornis.

Een verminderd inzicht in eigen kunnen komt voor bij psychiatrische, neurologische en neurobiologische ontwikkelingsstoornissen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in het inzicht in eigen kunnen in het dagelijks functioneren kunnen een relatie hebben met de beoordelingspunten onder:

- [1.8.7 Specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, schat doorgaans de eigen mogelijkheden en beperkingen redelijk in.
- 1** beperkt, overschat doorgaans ernstig de eigen mogelijkheden.
- 2** beperkt, overschat doorgaans ernstig de eigen beperkingen.

Een beperkende score onder dit beoordelingspunt betekent meestal dat sprake is van een ernstige stoornis. Denk daarbij aan cliënten met een manische episode, psychose, narcistische persoonlijkheidsstoornis, prefrontaal syndroom (overschatting) of een ernstige depressie (onderschatting). Het inzicht in eigen kunnen kan ook verminderd of afwezig zijn bij een verstandelijke beperking of autismespectrumstoornis (ASS).

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Een beperking of een toelichting bij de belastbaarheid leidt altijd tot een signalering.

1.4 INZICHT IN EIGEN KUNNEN IN HET DAGELIJKS FUNCTIONEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	schat meestal redelijk in	zonder	A
		met	S
1. Beperkt	overschat mogelijkheden	zonder	S
		met	
2. Sterk beperkt	overschat beperkingen	zonder	S
		met	

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Een beperkende score onder dit beoordelingspunt betekent meestal dat er sprake is van een ernstige stoornis. Maar als de verzekeringsarts meent dat er een probleem bestaat met het inzicht in eigen kunnen, zegt dat echter nog niet zonder meer dat de cliënt geen enkele functie zou kunnen uitvoeren.

Relatie van het beoordelingspunt met arbeid

Kijk naar de verantwoordelijkheden in de functie.

Bij overschatting van de eigen mogelijkheden moet bekeken worden in hoeverre er schade kan ontstaan aan mensen en waardevolle objecten.

Bij onderschatting van de eigen mogelijkheden zal functioneren op een lager niveau dan het eigen niveau waarschijnlijk geen problemen geven. Tenzij de onderschatting zo ernstig is dat cliënt bevriest en helemaal niet meer tot handelen in staat is.

- Geeft de verzekeringsarts een beperkende score aan? Bespreek de eventueel te duiden functies dan altijd.
- Acht je de betreffende functie óndanks een beperkende score op dit beoordelingspunt geschikt?
Motiveer dan zo nodig naar aanleiding van dit overleg waarom.

Beoordelingspunt 1.5

Doelmatig handelen (taakuitvoering) in het dagelijks functioneren

1. Definitie

In CBBS is 'doelmatig handelen (taakuitvoering) in het dagelijks functioneren' het gecoördineerd uitvoeren van afzonderlijke activiteiten afgestemd op het realiseren van een bekend doel.

2. Interpretatiekader

Dit beoordelingspunt is bedoeld om aan te geven of de cliënt in staat is om de dagelijkse routinehandelingen uit te voeren, die nodig zijn voor het onafhankelijk functioneren in algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL).

Met doelmatig handelen wordt vooral de kwaliteit beoordeeld van de coördinatie, planning en controle van benodigde activiteiten (starten, doorgaan, stoppen, afstemming, timing).

Een beperking in het doelmatig handelen (taakuitvoering) in het dagelijks functioneren, komt voor bij psychiatrische, neurologische stoornissen en neurobiologische ontwikkelingsstoornissen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Eigen initiatief is een onderscheidend kenmerk van zelfstandig handelen en als zodanig benoemd in een afzonderlijk beoordelingspunt:

- [1.6 Zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke beperkingen in doelmatig handelen in de routine van het dagelijks functioneren
- 1** beperkt, start niet tijdig activiteiten om het gestelde doel te bereiken
- 2** beperkt, voert de benodigde activiteiten niet in een logische volgorde uit
- 3** beperkt, controleert het verloop van de activiteiten niet
- 4** beperkt, beëindigt de activiteiten niet als het gestelde doel bereikt is, of niet bereikt kan worden
- 5** anderszins beperkt in doelmatig handelen, namelijk.....

Een beperking in het doelmatig handelen (taakuitvoering) in het dagelijks functioneren, komt alleen voor bij mensen met een ernstige stoornis. Denk daarbij aan cliënten met een psychose of met een uitgebreide neurocognitieve stoornis (dementie). Bij ernstige vormen van verstandelijke beperking of autismespectrumstoornis (ASS) is ook sprake van afgenomen doelmatig handelen. Dan speelt vooral gebrek aan trainbaarheid en leerbaarheid een rol.

→ Geef alleen beperkingen aan als er een stoornis bestaat in het functioneren in de ADL.

De bedoeling van de beoordeling op dit onderdeel is een beeld te krijgen van de mogelijkheden van de cliënt om instructie gestuurde getrainde activiteiten uit te voeren. Een goed beeld daarvan kan worden verkregen door na te gaan in hoeverre in het dagelijks leven beperkingen bestaan in het doelmatig handelen.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Beperkt leidt altijd tot een signalering.

1.5 DOELMATIG HANDELEN (TAAKUITVOERING) IN HET DAGELIJKS FUNCTIONEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A
1. Beperkt	start niet tijdig activiteiten	zonder	S
		met	
2. Beperkt	geen logische volgorde	zonder	S
		met	
3. Beperkt	controleert verloop niet	zonder	S
		met	
4. Beperkt	beëindigt activiteiten niet	zonder	S
		met	
5. Anderszins beperkt	specifieke beperkingen	zonder	S
		met	

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Een beperkende score onder dit beoordelingspunt betekent meestal dat er sprake is van een ernstige stoornis. Maar als de verzekeringsarts meent dat er een probleem bestaat met het doelmatig handelen, zegt dat echter nog niet zonder meer dat de cliënt geen enkele functie zou kunnen uitvoeren.

Relatie van het beoordelingspunt met arbeid

Het gaat om arbeid waarin instructie gestuurde getrainde activiteiten voorkomen. Onderwerp van beoordeling is wie het starten, doorgaan, plannen en stoppen van activiteiten bewaakt en wat het afbreukrisico in de functie is als één van deze dingen niet goed getimed of uitgevoerd wordt.

- Zoek bij een beperking op dit beoordelingspunt naar functies met een laag zelfstandigheidsniveau/opleidingsniveau, waarin de sturing hoofdzakelijk door een ander of een machine wordt overgenomen en het afbreukrisico gering is.

Voorbeelden

- De cliënt start activiteiten niet tijdig op. Functies waarin bakken op voorraad worden gemaakt zouden mogelijk zijn. Als de start van een volgende functionaris afhankelijk is van het productietempo dan is de functie niet te duiden.
 - Handmatig inpakken van koekjes is een enkelvoudige routinematige handeling. Punt van beoordeling is dan de mate waarin een persoon verantwoordelijk is voor een deelproces en het daarin zelfstandig starten, stoppen en doorgaan.
- Geeft de verzekeringsarts een beperkende score aan? Bespreek de eventueel te duiden functies dan altijd.
- Acht je de betreffende functie óndanks een beperkende score op dit beoordelingspunt geschikt?
Motiveer dan zo nodig naar aanleiding van dit overleg waarom.

Beoordelingspunt 1.6

Zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren

1. Definitie

In CBBS is 'zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren' het zonder hulp en steun van anderen in staat zijn activiteiten te starten, uit te voeren en te beëindigen.

2. Interpretatiekader

Bij zelfstandig handelen staat het eigen initiatief van het handelen voorop. Het betreft het onderkennen, optimaliseren en benutten van de beschikbare ruimte voor het eigen handelen in het persoonlijk functioneren in het dagelijks leven.

Voorwerp van beoordeling is niet zozeer de dagelijkse routine, zoals bij [1.5 Doelmatig handelen \(uitvoering\) in het dagelijks functioneren](#), maar juist de activiteiten die daarbuiten vallen en waarvoor eigen initiatief een vereiste is.

De kern is het ontdekken, zo nodig verruimen en effectief benutten van aanwezige speelruimte.

Een beperking in het zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren komt voor bij psychiatrische, neurologische stoornissen en neurobiologische ontwikkelingsstoornissen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

De hoeveelheid regelruimte moet beperkt zijn voor cliënten met één of meer beperkingen bij zelfstandig handelen. Het hoe, wanneer en in welke volgorde het werk moet worden uitgevoerd, moet min of meer vaststaan. Er is een duidelijke relatie met de zelfstandigheidsgradatie in arbeid. Zie daarvoor:

- [1.9 Mate van zelfstandigheid](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke beperkingen in het zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren
- 1** beperkt, neemt doorgaans niet uit zichzelf het initiatief tot handelen
- 2** beperkt, stelt zichzelf doorgaans geen doelen
- 3** beperkt, ontwerpt doorgaans zelf geen handelingsvarianten
- 4** beperkt, besluit doorgaans zelf niet welke aanpak de meest geëigende is
- 5** beperkt, onderkent doorgaans zelf niet wanneer de gevolgde aanpak tekortschiet
- 6** beperkt, kiest in dat geval doorgaans niet zelf voor een alternatieve aanpak of een ander doel
- 7** beperkt, gaat uit zich zelf doorgaans niet door totdat het doel bereikt is
- 8** beperkt, doet doorgaans niet zelf tijdig een beroep op hulp van anderen, wanneer de situatie dat gebiedt
- 9** anderszins beperkt in zelfstandig handelen, namelijk.....

Een beperking in het zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren komt alleen voor bij mensen met een ernstige stoornis. Denk daarbij aan cliënten met een ernstige depressieve stemmingsstoornis, met ernstige vormen van hersenschade, met een verstandelijke beperking en bij een ernstige autismespectrumstoornis.

Bepalend voor het aangeven van beperkingen in het zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren is of iemand in het dagelijks functioneren tekortkomingen vertoont op een aantal afzonderlijke aspecten ervan. Het gaat niet om incidenteel falen, maar om structurele beperkingen in het handelen, die kenmerkend zijn voor de mogelijkheden van de persoon.

Beperkingen in het zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren zijn van invloed op meerdere levensterreinen:

- het terrein van de conceptuele vaardigheden (bijvoorbeeld taalbegrip, geldbegrip, zelfsturing);
- het terrein van de praktische vaardigheden (bijvoorbeeld zelfverzorging, zorg voor de eigen veiligheid, mobiliteit);
- het terrein van de sociale vaardigheden (bijvoorbeeld dragen van verantwoordelijkheid; je houden aan wetten en regels).

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen. De arbeidsdeskundig analist spreekt zich echter wel uit over de vereiste mate van zelfstandig functioneren in de functie. Deze informatie wordt gebruikt om een relatie te leggen met scores op beoordelingspunt [1.9 Mate van zelfstandigheid](#).

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Beperkt leidt altijd tot een signalering.

1.6 ZELFSTANDIG HANDELEN IN HET DAGELIJKS FUNCTIONEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A
1. Beperkt	neemt niet uit zichzelf initiatief	zonder	S
		met	
2. Beperkt	stelt zich geen doelen	zonder	S
		met	
3. Beperkt	geen handelingsvarianten	zonder	S
		met	
4. Beperkt	geen besluit beste aanpak	zonder	S
		met	
5. Beperkt	onderkent niet onjuiste aanpak	zonder	S
		met	
6. Beperkt	kiest niet voor andere aanpak	zonder	S
		met	
7. Beperkt	gaat niet door tot doel	zonder	S
		met	
8. Beperkt	doet niet tijdig beroep op hulp	zonder	S
		met	
9. Anderszins beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Een beperkende score onder dit beoordelingspunt betekent meestal dat er sprake is van een ernstige stoornis. Maar als de verzekeringsarts meent dat er een probleem bestaat met het zelfstandig handelen, zegt dat echter nog niet zonder meer dat de cliënt geen enkele functie zou kunnen uitvoeren.

- Geeft de verzekeringsarts een beperkende score aan? Bespreek de eventueel te duiden functies dan altijd.
- Acht je de betreffende functie óndanks een beperkende score op dit beoordelingspunt geschikt?
Motiveer dan zo nodig naar aanleiding van dit overleg waarom.

Beoordelingspunt 1.7

Handelingstempo in het dagelijks functioneren

1. Definitie

In CBBS is 'handelingstempo in het dagelijks functioneren' de snelheid van het handelen in relatie tot de in het dagelijks leven gestelde eisen.

2. Interpretatiekader

Het gaat er om of iemand in staat is een handelingstempo te realiseren in het dagelijkse leven. Het beoordelingspunt is bedoeld om een permanente en aanzienlijke vertraging van het algemene handelen te karakteriseren.

Het handelen hoeft niet zo vertraagd te zijn dat ADL-verrichtingen niet meer mogelijk zijn. Wel kosten dagelijkse activiteiten beduidend meer tijd.

Hier wordt niet bedoeld een vertraging in een specifieke handeling zoals het vertraagd lopen bij iemand met een stoornis in een been.

Het vertraagde handelen moet betrekking hebben op het tempo bij een veelvoud van handelingen en komt voor bij psychiatrische, neurologische, locomotore, energetische aandoeningen en neurobiologische ontwikkelingsstoornissen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in het handelingstempo in het dagelijks functioneren kunnen een relatie hebben met:

- [1.1 Vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.2 Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.3 Herinneren in het dagelijks functioneren](#)
- [1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico](#)
- [2.10 Vervoer](#)
- [2.11 Beroepsmatig vervoer](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, er zijn geen specifieke beperkingen in het handelingstempo in het dagelijks functioneren
- 1** beperkt, het handelingstempo is aanmerkelijk vertraagd

Ernstige stoornis

Over het algemeen zal een aanmerkelijk vertraagd handelingstempo in het dagelijks functioneren alleen voorkomen bij een ernstige stoornis. Denk daarbij aan cliënten met een ernstige depressie, een ernstige dwangstoornis, een psychose, met een verder gevorderde M. Parkinson, een uitgebreide neurocognitieve stoornis (dementie), cliënten met een uitgebreide reumatoïde artritis, een ernstig cardiaal of pulmonaal lijden en aan cliënten met een matige of ernstige verstandelijke beperking of met een ernstige vorm van autismespectrumstoornis (ASS).

→ Scoor dus alleen beperkt als er sprake is van een aanmerkelijk vertraagd tempo

Het is niet van belang of de oorzaak van het vertraagde handelingstempo in het dagelijks functioneren is gelegen in psychische of fysieke factoren.

→ Is het handelingstempo zelf volgens de norm, maar door een beperking in het uithoudingsvermogen van een kortere duur? Overweeg dan om een arbeidsduurbepending vast te stellen. Zie voor een nadere uiteenzetting de toelichtingen bij Rubriek 6 Werktijden.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen. De arbeidsdeskundig analist kan wel bij [1.8.5 Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist](#) is een kenmerkende eis aangaande een hoog handelingstempo aangeven.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Beperkt leidt altijd tot een signalering.

1.7 HANDELINGSTEMPO IN HET DAGELIJKS FUNCTIONEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A
1. Beperkt	aanmerkelijk vertraagd	zonder	S
		met	

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Een beperkende score onder dit beoordelingspunt betekent meestal dat er sprake is van een ernstige stoornis.

Als de verzekeringsarts meent dat er sprake is van een aanmerkelijk vertraagd handelingstempo in het dagelijks leven, is de kans dat cliënt functies op de arbeidsmarkt zou kunnen uitvoeren klein.

Relatie van het beoordelingspunt met arbeid

Het gaat om het tempo waarin handelingen in arbeid moeten worden uitgevoerd.

Voorwerp van beoordeling in de functie zijn:

- het tempo van handelen;
- het tempo waarin de handelingen elkaar opvolgen;
- de invloed van het handelingstempo op de productie van anderen (onderlinge afhankelijkheidsrelatie);
- de omvang van het afbreukrisico voor mensen en waardevolle objecten als het tempo lager ligt.

Geeft de verzekeringsarts aan dat de cliënt een aanmerkelijk vertraagd handelingstempo heeft?

- Vraag je dan bij de eventueel mogelijke functies af of het in redelijkheid van een werkgever te verlangen zou zijn om met iemand in zee te gaan die dit handelingstempo heeft.
- Geeft de verzekeringsarts een beperkende score aan? Bespreek de eventueel te duiden functies dan altijd.
- Acht je de betreffende functie óndanks een beperkende score op dit beoordelingspunt geschikt?
Motiveer dan zo nodig naar aanleiding van dit overleg waarom.

Beoordelingspunt 1.8 Geen specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid

1. Definitie

In CBBS is 'geen specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid' de score om aan te geven dat er voor de verzekeringsarts geen aanleiding bestaat specifieke voorwaarden aan de arbeid te stellen, die betrekking hebben op het persoonlijk functioneren.

2. Interpretatiekader

De specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid worden aangegeven in de beoordelingspunten 1.8.1 tot en met 1.8.6.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Er is een relatie met de andere beoordelingspunten 1.8.1 tot en met 1.8.6.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 Nee, er gelden geen specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid.

Is er wel een specifieke voorwaarde voor het persoonlijk functioneren in arbeid?

→ Scoor die dan bij de beoordelingspunten 1.8.1 t/m 1.8.6

Het geven van een toelichting op dit beoordelingspunt is niet mogelijk. Is er wel sprake van specifieke voorwaarde voor het persoonlijk functioneren in arbeid, maar anders dan genoemd bij 1.8.1 t/m 1.8.6?

→ Geef dat dan aan bij [1.8.7 Overige specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren](#).

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Dit punt is geen geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt. Uit de algemene beschrijving van de functie door de arbeidsdeskundig analist kan worden afgeleid of aan de specifieke voorwaarde wordt voldaan.

6. Geautomatiseerde vergelijking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

Dit beoordelingspunt wordt altijd geaccepteerd. Een toelichting van de verzekeringsarts op dit beoordelingspunt is niet mogelijk.

1.8 SPECIFIEKE VOORWAARDEN VOOR HET PERSOONLIJK FUNCTIONEREN IN ARBEID				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Nee	voorspelbare werksituatie	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

→ De arbeidsdeskundige krijgt op dit beoordelingspunt geen signalering.

Beoordelingspunt 1.8.1

Geen afleiding door activiteiten van anderen

1. Definitie

In CBBS is 'afleiding door activiteiten van anderen' de situatie waarin sprake is van activiteiten van anderen rond de werkplek die uitvoering van de eigen taak kunnen verstoren.

2. Interpretatiekader

Dit beoordelingspunt heeft te maken met werksituaties waarin anderen bij de uitvoering van hun taken of anderszins een potentiële bron van afleiding van de aandacht zijn voor de cliënt.

De afleidende prikkels kunnen zowel auditief als visueel van aard zijn.

Om van afleiding door anderen te spreken moet deze mogelijkheid tot afleiding substantieel aanwezig zijn op een werkplek.

Voorbeelden zijn:

- Een bouwplaats waar druk gewerkt wordt door een ploeg bouwvakkers (machinegeluiden en heen en weer rijdende voertuigen)
- Volle kantoortuin waarin mensen frequent bewegen en spreken
- Balie / receptie in een drukke ontvangsthal van bijvoorbeeld een ziekenhuis waarin bezoekers en patiënten een bron van visuele onrust kunnen vormen
- Ticketverkoop/advies op een perron of stationshal van een grote stad

Cliënten die snel afgeleid zijn zullen onder dergelijke omstandigheden moeite hebben de continuïteit van hun werkzaamheden te waarborgen.

Verwar dit beoordelingspunt niet met beoordelingspunt [1.8.3 Werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen](#). Waar het bij 'afleiding door activiteiten van anderen' om gaat om *niet* afgeleid te worden, gaat het er bij 'veelvuldige storingen en onderbrekingen' juist om de aandacht op een andere deeltaak te kunnen richten. Bijvoorbeeld tijdens invoer van gegevens in de computer plotseling een klant te woord staan aan de telefoon.

Het voortzetten van de taak waar men mee bezig is zonder afgeleid te worden door activiteiten van anderen (dit beoordelingspunt) is duidelijk een andere belasting: men moet juist voorkómen uit het werk gehaald te worden en zich juist af kunnen sluiten voor externe prikkels.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in geen afleiding door activiteiten van anderen kunnen een relatie hebben met:

- [2.6 Emotionele problemen van anderen hanteren](#)
- [2.7 Eigen gevoelens uiten](#)
- [2.9 Samenwerken](#)
- [2.11.1 Werk waarin doorgaans weinig of geen contract met klanten](#)
- [2.11.2 Werk waarin doorgaans weinig of geen contact met patiënten](#)
- [2.11.4 Werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 1** Ja, cliënt is aangewezen op werk waarbij hij niet of nauwelijks wordt afgeleid door activiteiten van anderen, namelijk

Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt beperkt is om te werken in werksituaties waarin anderen een potentiële bron van afleiding van de aandacht zijn. Is de cliënt in het geheel niet in staat, scoor dat dan bij [1.8.7 Overige specifieke voorwaarden in arbeid](#).

Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt beperkt of geheel niet in staat is om te werken in werksituaties waarin anderen een potentiële bron van afleiding van de aandacht zijn. Dit kan aan de orde zijn bij cliënten, die verhoogd afleidbaar zijn, die zich moeilijk kunnen concentreren, die een verhoogde prikkelbaarheid hebben of die zich anderszins niet of onvoldoende kunnen afsluiten voor prikkels van buiten.

Geef aan in welke mate de cliënt verhoogd afleidbaar is en of dit voor alle situaties geldt waarin er sprake is van activiteiten van anderen om zich heen. Activiteiten van anderen kunnen bijvoorbeeld meer of minder belastend zijn, afhankelijk van de intensiteit van de uitwendige prikkel. Voorbeelden van stoornissen, die gepaard kunnen gaan met een verhoogde afleidbaarheid zijn overspanning, depressie, manische episode, borderline persoonlijkheidsstoornis, PTSS, niet aangeboren hersenletsel en ADHD.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef altijd een toelichting, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Afleiding door activiteiten anderen is een kenmerkend belastingpunt.

De arbeidsdeskundig analist scoort de belasting in de functie als kenmerkend als er sprake is van substantiële externe auditieve of visuele prikkels die veroorzaakt worden door anderen op of in de directe werkomgeving van de functionaris.

Onder substantieel wordt verstaan: de afleiding komt

- minimaal 3x per uur voor **en**
- $\geq 50\%$ van de werkdag **en**
- minimaal 1x per week.

Ook kan de arbeidsdeskundig analist de duur van de afleiding meenemen in de beoordeling van substantieel. De arbeidsdeskundig analist doet dit als er geen frequentie is aan te geven, de duur van de afleiding moet dan minimaal 1 uur per week aaneengesloten zijn. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt dit punt door vragen en observeren.

De arbeidsdeskundig analist geeft een toelichting indien de eis in het werk kenmerkend is:

- Aard van de afleiding (visueel/auditief)
- Onverwacht optreden van de afleiding

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts dit beoordelingspunt heeft gescoord, dan wordt een signalering gegeven als er sprake is van een kenmerkende belasting op dit onderdeel.

1.8.1 GEEN AFLEIDING DOOR ACTIVITEITEN VAN ANDEREN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
1. Nee	voorspelbare werksituatie	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

CBBS kan bij dit beoordelingspunt slechts accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden als geen afleiding door activiteiten van anderen een kenmerkende belasting vormt, ligt daarom bij de arbeidsdeskundige. Bij twijfel is overleg met de verzekeringsarts zinvol.

Probeer een beeld te vormen van de functiebelasting aan de hand van de functieomschrijving en taken.

Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 1.8.2 Voorspelbare werksituatie

1. Definitie

In CBBS is een 'voorspelbare werksituatie' een werksituatie waarin de functionaris niet flexibel hoeft in te spelen op sterk wisselende uitvoeringsomstandigheden en/of taakinhoud.

2. Interpretatiekader

Sterk wisselende omstandigheden en/of taakinhoud betreft werk dat niet voorspelbaar is omdat het programma voor een werkdag van tevoren niet vaststaat. Er is bijvoorbeeld geen vaste agenda, geen duidelijke structuur of er zijn steeds veranderende prioriteiten. Ook kan het gaan om een functie die op steeds wisselende werkplekken wordt uitgevoerd of waarin men steeds met andere personen te maken krijgt. De taakinhoud kent een diversiteit die niet goed van tevoren in te schatten is.

Het zich telkens opnieuw moeten instellen op onverwacht wisselende werkomstandigheden vergt flexibiliteit van de cliënt.

Voorbeelden van functies met sterk wisselende uitvoeringsomstandigheden en/of taakinhoud zijn: storingsmonteur, conciërge, verpleegkundige op de eerste hulp van een ziekenhuis.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in voorspelbare werksituatie kunnen een relatie hebben met:

- [1.8.3 Werk zonder veelvuldige storingen of onderbrekingen](#)
- [1.8.4 Werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken](#)
- [1.8.5 Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is](#)
- [2.8 Omgaan met conflicten](#)
- [2.12.3 Werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's](#)
- [2.12.5 Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 2** Ja, cliënt is aangewezen op een voorspelbare werksituatie, kan niet of nauwelijks flexibel inspelen op sterk wisselende uitvoeringsomstandigheden en/of taakinhoud, namelijk

Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt beperkt is op voorspelbare werksituatie. Is de cliënt in het geheel niet in staat, scoor dat dan bij [1.8.7 Overige specifieke voorwaarden in arbeid](#).

Een voorspelbare werksituatie kan noodzakelijk zijn voor cliënten die onzeker worden door (plotselinge) veranderingen. Zij zijn rigide en hebben behoefte aan houvast en voorspelbaarheid. Afwijken van afspraken vinden ze moeilijk. Ze houden disproportioneel vast aan regels, richtlijnen en routines. Ze kunnen er niet goed tegen als ze geconfronteerd worden met onverwachte veranderingen op het werk of in het werkproces.

Voorbeelden van stoornissen die gepaard gaan met behoefte aan voorspelbaarheid zijn angststoornissen, een C-clusterpersoonlijkheidsstoornis, autismespectrumstoornis en een verstandelijke beperking. Men kan dan bijvoorbeeld denken, zover dit niet in andere beoordelingspunten is opgenomen, aan duidelijke structuur en taakstelling, niet meerdere taken tegelijk, niet steeds wisselende werkplekken of andere personen.

Men kan ook op een andere manier moeite hebben met het flexibel inspelen op wisselende uitvoeringseisen. Denk hierbij aan cliënten met een persoonlijkheidsstoornis uit het B-cluster. Het gebrek aan adaptatie- en inlevingsvermogen is de oorzaak van het gebrek aan flexibiliteit, omdat ze zich niet goed aanpassen aan wensen en meningen van anderen of aan een situatie die aanpassing vereist.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef altijd een toelichting, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Een onvoorspelbare werksituatie is een kenmerkend belastingpunt.

Onvoorspelbaarheid

De ADA scoort de belasting in de functie als kenmerkend als er sprake is van een onverwachte situatie. De functionaris weet misschien wel dát er iets zal gebeuren maar niet wát, hoe en/of wanneer. De ADA beoordeelt dit punt door vragen en observeren.

Sterk wisselend

Onder sterk wisselend wordt verstaan: de onvoorspelbaarheid komt:

- minimaal 3x per uur voor **én**
- $\geq 50\%$ van de werkdag **én**
- minimaal 1x per week.

Ook kan de ADA de duur van de onvoorspelbaarheid meenemen in de beoordeling van sterk wisselend. De ADA doet dit als er geen frequentie is aan te geven, de duur van de onvoorspelbaarheid moet dan minimaal 1 uur per week aaneengesloten zijn.

De arbeidsdeskundig analist geeft een toelichting over de aard van de onvoorspelbaarheid indien de eis in het werk kenmerkend is.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts dit beoordelingspunt heeft gescoord, dan wordt een signalering gegeven als er sprake is van een kenmerkende belasting op dit onderdeel.

1.8.2 VOORSPELBARE WERKSITUATIE				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
2. Ja	voorspelbare werksituatie	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

CBBS kan bij dit beoordelingspunt slechts accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden als voorspelbare werksituatie een kenmerkende belasting vormt, ligt daarom bij de arbeidsdeskundige. Bij twijfel is overleg met de verzekeringsarts zinvol.

Probeer een beeld te vormen van de functiebelasting aan de hand van de functieomschrijving en taken.

Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 1.8.3

Werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen

1. Definitie

In CBBS is 'een werksituatie met veelvuldige storingen en onderbrekingen' een werksituatie met veelvuldige onderbrekingen door externe factoren, waardoor men gedwongen wordt een taak te onderbreken of te beëindigen en zich te richten op een andere deeltaak van de functie.

2. Interpretatiekader

De storingen en onderbrekingen komen voort uit de eisen die de functie stelt. Men moet zich functioneel op een andere deeltaak van het werk richten in plaats van het werk waar men mee bezig was.

Hier wordt niet bedoeld dat men door anderen van het werk gehouden wordt, bijvoorbeeld een collega die een praatje komt maken.

Voorbeelden van functies waarin veelvuldige storingen en onderbrekingen voorkomen zijn:

- Receptionist / baliewerk waarbij de medewerker continu moet schakelen tussen administratief werk en klanten ontvangen
- Kinderopvang waarbij de medewerker steeds moet schakelen tussen verschillende taken door het gedrag van de kinderen
- Schadebehandelaar die naast het administratief verwerken van schadeclaims tevens klanten aan de telefoon te woord moet staan

Verwar dit beoordelingspunt niet met beoordelingspunt [1.8.1 Geen afleiding door activiteiten van anderen](#). Bij dat beoordelingspunt gaat het er juist om *niet* afgeleid te worden.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen kunnen een relatie hebben met:

- [1.8.2 Voorspelbare werksituatie](#)
- [1.8.4 Werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken](#)
- [1.8.5 Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is](#)
- [2.8 Omgaan met conflicten](#)
- [2.12.3 Werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's](#)
- [2.12.5 Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 3** Ja, de cliënt is aangewezen op een werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen, namelijk

Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt beperkt is te werken in een werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen. Is de cliënt in het geheel niet in staat, scoor dat dan bij [1.8.7 Overige specifieke voorwaarden in arbeid](#).

Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt beperkt of geheel niet in staat is om te werken in omstandigheden met veelvuldige storingen en onderbrekingen.

Dit is mogelijk aan de orde bij cliënten die problemen hebben met het verleggen van de concentratie, dan wel bij cliënten die zo rigide zijn dat ze niet willen dat hun werk door invloeden van buitenaf wordt onderbroken. Het betreft ook een verminderd vermogen om zich tijdelijk te concentreren op een onverwachte andere situatie en zich nadien weer te concentreren op de activiteit die werd onderbroken.

Voorbeelden van ziektebeelden die gepaard kunnen gaan met een verminderde concentratie zijn aanpassingsstoornis, depressieve stoornis, manische episode, borderline persoonlijkheidsstoornis, PTSS, ADHD, (niet) aangeboren hersenletsel.

Voorbeelden van ziektebeelden die gepaard kunnen gaan met verminderde flexibiliteit zijn een obsessief compulsieve persoonlijkheidsstoornis, autisme spectrumstoornissen, vormen van depressie en verstandelijke beperking.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef altijd een toelichting, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Storingen en onderbrekingen is een kenmerkend belastingpunt.

De arbeidsdeskundig analist scoort de belasting in de functie als kenmerkend als er sprake is van veelvuldige storingen/onderbrekingen door externe factoren die de functionaris dwingen om zijn taak te onderbreken en zich functioneel te richten op andere taak.

Onder veelvuldig wordt verstaan: de storing of onderbreking komt:

- minimaal 3x per uur voor **én**
- $\geq 50\%$ van de werkdag **én**
- minimaal 1x per week.

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt dit punt door vragen en observeren.

De arbeidsdeskundig analist geeft een toelichting over de aard van de storing/onderbreking indien de eis in het werk kenmerkend is.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts dit beoordelingspunt heeft gescoord, dan wordt een signalering gegeven als er sprake is van een kenmerkende belasting op dit onderdeel.

1.8.3 WERKSITUATIE ZONDER VEELVULIGE STORINGEN EN ONDERBREKINGEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
3. Nee	voorspelbare werksituatie	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

CBBS kan bij dit beoordelingspunt slechts accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden als een werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen een kenmerkende belasting vormt, ligt daarom bij de arbeidsdeskundige. Bij twijfel is overleg met de verzekeringsarts zinvol.

Probeer een beeld te vormen van de functiebelasting aan de hand van de functieomschrijving en taken.

Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 1.8.4

Werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken

1. Definitie

In CBBS is 'werk met veelvuldige deadlines of productiepieken' werk waarin minstens eenmaal per week gedurende het merendeel van het jaar of meerdere keren per week gedurende een kortere periode van het jaar sprake is van strikte oplevertijdstippen of verhoogde productie-eisen die een beduidend hogere inzet vragen dan normaal.

2. Interpretatiekader

Het is voor de interpretatie van dit beoordelingspunt in werk van belang te weten dat deadlines of productiepieken binnen CBBS specifiek gedefinieerd zijn. In het dagelijkse spraakgebruik wordt vaak losser met deze begrippen omgegaan.

Deadlines zijn tijdslimieten, die hun dwingende karakter ontleen aan hun onherroepelijkheid en de sanctie die staat op het overschrijden van de opleveringstermijn. Het werk moet af zijn voor een bepaald tijdstip, anders heeft dit gevolgen voor de taakuitvoerder en soms ook voor de onderneming (afbreukrisico). Het werken met tijdslimieten vereist een zorgvuldige planning en organisatie.

Productiepieken zijn tijdelijk opgeschroefde eisen aan de kwantitatieve output van de cliënt. Hierbij zal het werktempo (de snelheid van handelen) tijdelijk beduidend hoger zijn dan normaal gesproken gevraagd wordt in gangbare arbeid. Dit tijdelijk hogere handelingstempo is niet kenmerkend voor de gebruikelijke wijze waarop de functie wordt uitgeoefend. Verwar dit daarom niet met '[1.8.5 hoog handelingstempo](#)' zoals aldaar gedefinieerd.

Productiepieken hebben een tijdelijk karakter. Bij een productiepiek wordt, net als bij deadlines, van de functionaris een duidelijk geïntensiverde inzet gevraagd om het werk op tijd af te krijgen.

Een duidelijk geïntensiverde inzet betekent in dit verband: een beduidend hoger tempo van fysiek handelen en/of een beduidend hogere mentale inspanning dan wat normaal gebruikelijk is in gangbare arbeid.

Deadlines of productiepieken hebben te maken met *intensivering* van het werk. Zodra de problemen alleen opgelost kunnen worden door overwerk, dus door *extensivering* van het werk, is er geen sprake meer van belasting op het vlak van dit beoordelingspunt.

Wanneer in een functie het werk 'aan het eind van de dag af' moet zijn, is het daarom van belang te weten of het feit dat het werk niet af is consequenties voor de taakuitvoerder heeft en hij dus tijdelijk grotere inzet moet leveren vanwege een deadline en het daarbij behorende afbreukrisico (intensivering). Als het werk aan het eind van de dag niet af is omdat er eenvoudigweg te veel werk was, is de oplossing van het probleem te vinden in overwerk (extensivering) en is er geen sprake van een deadline volgens de definitie. Ook kan een efficiëntere uitvoering van een taak er voor zorgen dat het werk wel aan het eind van de dag af is.

Strikt genomen heeft volgens deze redenering bijvoorbeeld een artsbezoeker die volgens een van te voren vastgesteld schema afspraken met huisartsen heeft en in de file vast komt te staan niet te maken met deadlines. Hij kan immers bellen dat hij later komt en de reden van het te laat zijn is buiten zichzelf gelegen.

Deadlines of productiepieken zijn pas een kenmerkend aspect van een functie wanneer ze, naast bovenstaande eisen, minstens eenmaal per week optreden gedurende het merendeel van het jaar, of meerdere keren per week gedurende een kortere periode van het jaar.

Voorbeelden van functies waarin deadlines kunnen voorkomen zijn de volgende:

- Een chauffeur betonmixer: Het beton moet uiterlijk om 17 uur gestort zijn om voldoende droogtijd te garanderen, meerdere keren per week zijn en onverwachte opstoppenen waardoor alles op alles gezet moet worden om op tijd klaar te zijn.
- Een buschauffeur waarbij meerdere keren per dag vertragingen voorkomen. Het op tijd rijden komt in de knel.
- Een beleidsmedewerker die veel zaken tijdig moet regelen in een omgeving met tegenstrijdige belangen en doorlopend te maken heeft met deadlines in complexe projecten. Hierdoor treden er onvoorspelbare vertragingen en blokkades op.

Voorbeelden van functies waarin productiepieken kunnen voorkomen zijn:

- Een horecamedewerker die tijdens lunchtijd ineens veel gasten moet bedienen.
- Een operator waarbij gemiddeld 1 à 2 keer per week een plotselinge storing optreedt, waardoor gedurende 10 tot 20 minuten handmatig dozen van de band moeten worden genomen en op een pallet gezet.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken kunnen een relatie hebben met:

- [1.8.2 Voorspelbare werksituatie](#)
- [1.8.3 Werk zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen](#)
- [1.8.5 Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is](#)
- [2.8 Omgaan met conflicten](#)
- [2.12.3 Werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's of leidinggevende](#)
- [2.12.5 Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat](#)

Deadlines of productiepieken worden vaak verward met het begrip hectiek.

Hoewel er wel raakvlakken zijn met deadlines of productiepieken, duidt hectiek meer de beleving van de functionaris aan wanneer de indeling van zijn werkdag die hij in zijn hoofd had, steeds verstoord wordt door zaken die om aandacht vragen, terwijl hij nog iets anders af wilde maken. Er is bij hectiek een duidelijke relatie met beoordelingspunt [1.8.3 Werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 4** Ja, cliënt is aangewezen op werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken, namelijk

Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt beperkt of geheel niet in staat is om te plannen, te organiseren of tijdelijk een kwantitatieve of kwalitatieve extra inspanning te leveren. Bedenk dat een productiepiek iets anders is dan het langer door moeten werken om iets af te krijgen (zie interpretatiekader).

Vele psychiatrische en neurologische ziektebeelden gaan gepaard met een verminderd vermogen om geconfronteerd te worden met het onherroepelijke van een deadline en die adequaat te hanteren.

Bijvoorbeeld: een depressieve stoornis, een obsessieve-compulsieve stoornis, een al dan niet-aangeboren hersenletsel, een autisme spectrumstoornis (ASS) en een verstandelijke beperking.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef altijd een toelichting, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Het aangewezen zijn op een werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken is een geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt.

De arbeidsdeskundig analist scoort dit belastingpunt als het *kenmerkend* is voor de functie: dat is als aan de definitie wordt voldaan met inachtneming van de boven omschreven begrippen.

Praktisch betekent dit dat de arbeidsdeskundig analist zich achtereenvolgens het volgende afvraagt:

- Is er wel eens sprake van tijdelijk harder werken (fysiek en/of mentaal)?
- Waardoor wordt dat veroorzaakt (welke deadlines, productiepieken)?
- Gaat het daarbij om harder werken dan wat normaal is in gangbaar werk?
- Komt dit (minstens) 1 keer per week gedurende het merendeel van het jaar of meerdere keren per week gedurende een kortere periode van het jaar voor?

Als op al deze vragen bevestigend wordt geantwoord, scoort de arbeidsdeskundig analist. In de toelichting vermeldt de arbeidsdeskundig analist in welke situatie het harder werken optreedt (dus wat de oorzaak is, oftewel waaruit de deadlines en/of productiepieken bestaan), en hoe vaak.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts dit beoordelingspunt heeft gescoord, dan wordt een signalering gegeven als er sprake is van een kenmerkende belasting op dit onderdeel.

1.8.4 WERK ZONDER VEELVULDIGE DEADLINES OF PRODUCTIEPIEKEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
4. Nee	voorspelbare werksituatie	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

CBBS kan bij dit beoordelingspunt alleen accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden als deadlines of productiepieken een kenmerkende belasting vormen, ligt daarom bij de arbeidsdeskundige.

CBBS signaleert als de arbeidsdeskundig analist deadlines of productiepieken als kenmerkend heeft aangemerkt, maar het is aan de arbeidsdeskundige om te beoordelen of dit een probleem voor de cliënt is. Weeg de aard en de frequentie van de pieken mee in het oordeel. De zwaarte van de belasting in de functie op het vlak van pieken en deadlines kan bijvoorbeeld afhangen van het functieniveau. De informatie die de arbeidsdeskundig analist geeft in een toelichtende tekst bij dit beoordelingspunt kan daarbij van nut zijn. Raadpleeg, indien nodig, de verzekeringsarts.

Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 1.8.5

Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is

1. Definitie

In CBBS is 'werk waarin een hoog handelingstempo vereist is', werk waarbij er sprake is van handelingen die continu in een tempo worden uitgevoerd dat beduidend hoger ligt dan het gebruikelijke handelingstempo in gangbare arbeid.

2. Interpretatiekader

Om van een kenmerkende belasting in een functie te spreken moet het gaan om handelingen die continu in een beduidend hoger tempo uitgevoerd worden. Continu betekent in dit verband meer dan de helft van de werktijd.

Het tempo van handelen is synoniem met de snelheid van handelen, het gaat om de fysieke uiting. Het gaat niet om de snelheid van reageren zoals snel beslissingen moeten nemen.

Een hoog handelingstempo vinden we bijvoorbeeld bij montagewerkzaamheden van kleine onderdelen met een korte cyclustijd en bij sommige lopende band gebonden werkzaamheden (bijvoorbeeld koekjes inpakken). Een ander voorbeeld is sorteerder van groenten bij een inpakbedrijf. Productiewerkzaamheden aan een transportrail in een pluimveeslachterij worden gekenmerkt door een hoog handelingstempo. Ook het invoeren van gegevens in de computer kan, afhankelijk van de aard van het werkzaamheden, gepaard gaan met een hoog handelingstempo.

Het feit dat werkzaamheden machine- of lopende band gebonden zijn hoeft niet automatisch te betekenen dat er ook altijd sprake is van een hoog handelingstempo. Een dwingend werktempo is dus niet altijd synoniem met een hoog handelingstempo!

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt dient onderscheiden te worden van beoordelingspunt [1.7 Handelingstempo in het dagelijks functioneren](#), dat bedoeld is om een permanente en aanzienlijke vertraging van het algehele handelen in het dagelijks leven aan te geven.

Beperkingen in werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is kunnen een relatie hebben met:

- [4.3.8 Repetitieve hand/vingerbewegingen](#)
- [4.7 Reiken](#)
- [4.8 Frequent reiken tijdens het werk](#)
- [4.9 Buigen](#)
- [4.10 Frequent buigen tijdens het werk](#)
- [4.16 Lopen](#)
- [4.17 Lopen tijdens het werk](#)

Hierbij dient wel het volgende opgemerkt te worden. De neiging bestaat om dit punt rechtstreeks te koppelen aan andere belastingpunten, voornamelijk de fysieke belastingpunten waarin de frequentie een rol speelt. Dit is niet juist. Een hoge frequentie op een bepaald belastingpunt is een indicatie, het geeft aanleiding voor de arbeidsdeskundig analist om alert te zijn of er mogelijk sprake is van een hoog handelingstempo volgens de geldende criteria. Omgekeerd ligt het niet direct voor de hand om bij louter lage frequenties toch te spreken van een hoog handelingstempo, maar toch is ook dat mogelijk. Een simpel voorbeeld is een zeer hoge reikfrequentie over een hele kleine reikafstand: geen score op reiken, toch een hoog handelingstempo. De frequenties geven dus wel een denkrichting, maar verder worden de diverse punten door de arbeidsdeskundig analist altijd los van elkaar beoordeeld volgens de eigen regels.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 5** Ja, de cliënt is aangewezen op arbeid waarin geen hoog handelingstempo vereist is, namelijk

Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt beperkt of geheel niet in staat is om een hoog handelingstempo in arbeid te realiseren.

Het onvermogen om een hoog handelingstempo te realiseren kan zich zowel bij somatische als psychische ziektebeelden voordoen.

Complexiteit

Bedenk dat het al dan niet kunnen realiseren van een hoog handelingstempo mede afhankelijk is van de complexiteit van de arbeid. Zo zullen bij een psychiatrische stoornis routinematige taken vaak nog wel in een hoog tempo kunnen worden uitgevoerd, maar meer complexe taken niet. Dit geldt bijvoorbeeld voor een cliënt met een obsessief compulsieve persoonlijkheidsstoornis, die handelingen zelf wel snel kan uitvoeren, maar bij complexe taken 'komt er te weinig uit zijn handen'.

Depressie

Bij een depressie hoeft het handelingstempo in het dagelijkse leven niet per se verlaagd te zijn, maar door aandriftverlies kan *in werk* geen hoog handelingstempo worden gerealiseerd.

Neurologische beelden

Bij neurologische beelden (CVA, hersentrauma, M. Parkinson) kan het voorkomen dat geen hoog tempo kan worden gehanteerd. Dit geldt ook bij het gebruik van sommige medicijnen (o.a. benzodiazepines).

Lopende band

Vermijd aanvullingen als 'geen lopende band werk'. Los van het feit dat niet alle lopende bandwerk snelheid van handelen vereist, zijn dergelijke termen niet eenduidig en alleen maar verwarrend.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef altijd een toelichting, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Het aangewezen zijn op werk waarin geen hoog handelingstempo wordt vereist is een geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt.

De arbeidsdeskundig analist scoort dit belastingspunt als het kenmerkend is voor de functie: dat is als aan de definitie wordt voldaan met inachtneming van de omschreven begrippen.

Praktisch betekent dit dat de arbeidsdeskundig analist zich achtereenvolgens het volgende afvraagt:

- Is er sprake van een fysiek hoog handelingstempo?
- Gaat het daarbij om een beduidend hoger fysiek handelingstempo dan wat gebruikelijk is in gangbare arbeid?
- Komt dit gedurende meer dan de helft van de totale arbeidstijd (per dag en per week, maand en jaar) voor?

Als het antwoord op al deze vragen bevestigend is, scoort de arbeidsdeskundig analist, altijd met een toelichting.

De arbeidsdeskundig analist geeft in de toelichting de aard van de handelingen aan, in elk geval zodanig dat de lezer kan afleiden of ze enkelvoudig of complex zijn, routinematig of dat er nagedacht moet worden tijdens de handelingen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts dit beoordelingspunt heeft gescoord, dan wordt een signalering gegeven als er sprake is van een kenmerkende belasting op dit onderdeel.

1.8.5 WERK WAARIN GEEN HOOG HANDELINGSTEMPO VEREIST IS				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
5. Ja	geen hoog handelingstempo	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

CBBS kan bij dit beoordelingspunt slechts accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden als een hoog handelingstempo een kenmerkende belasting vormt, ligt daarom bij de arbeidsdeskundige. In sommige functies komt een hoog handelingstempo slechts bij deeltaken voor. In een dergelijk geval kan overleg met de verzekeringsarts zinvol zijn om te beslissen of er voldoende recuperatie plaats kan vinden bij andere werkzaamheden in de functie. De informatie die de arbeidsdeskundig analist geeft in een toelichtende tekst bij dit beoordelingspunt kan daarbij van nut zijn. Raadpleeg, indien nodig, de verzekeringsarts.

Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico

1. Definitie

In CBBS is een 'verhoogd persoonlijk risico' een verhoogde kans op lichamelijk letsel bij de uitoefening van een functie.

2. Interpretatiekader

Het gaat om risico's die voor de medewerker zelf verbonden zijn aan het uitoefenen van een functie. Deze risico's vallen binnen de grenzen die in de Arbowetgeving zijn bepaald. Vaak is een medewerker bij een verhoogde kans op persoonlijk risico bij de uitoefening van zijn functie verplicht persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen of veiligheidsvoorschriften in acht te nemen.

Persoonlijk risico kan voortvloeien uit de uitoefening van de functie zelf, maar kan ook door externe omstandigheden ontstaan. Een voorbeeld daarvan is een magazijnmedewerker die werkt in de nabijheid van hijskranen of heftrucks, die een potentieel ongevalsrisico vormen omdat hij zich in geval van een calamiteit snel uit de voeten moet kunnen maken. Voor iemand die bijvoorbeeld doof is, kan een dergelijke werksituatie gevaar opleveren.

Voorbeelden

Voorbeelden van functies die persoonlijk risico kennen zijn:

- werkzaamheden langs de openbare weg waarbij een aanzienlijk risico op een ongeval bestaat (wegwerkers, beladers van huisvuil, parkeercontroleurs etc.);
- werkzaamheden in de bouw (valrisico bij gebruik van ladders en steigers en gevaar van vallende voorwerpen);
- het werken met gevaarlijke machines en gereedschappen (hout- en metaalbewerking machines, snijmachines etc.);
- het hanteren van zeer zware lasten;
- functies waarbij omgegaan wordt met chemicaliën (zuren etc.) zoals laborant of sommige beroepen in de zware industrie (open vuren, vloeibare metalen, hete buizen en leidingen);
- het werken met hoge elektrische spanning (kabels en apparaten), bijvoorbeeld in de functie van elektromonteur

Met persoonlijk risico wordt *niet* het risico voor schade (materieel en emotioneel) aan derden bedoeld.

Bestaat er in de werksituatie zo'n verhoogd risico voor collega's, klanten en/of anderen, overweeg dan een score bij de beoordelingspunten:

- [2.12.1 Werk waarin meestal weinig of geen rechtstreeks contact met klanten vereist is](#)
- [2.12.2 Werk waarin meestal weinig of geen direct contact met patiënten op hulpbehoevenden vereist is](#)
- [2.12.4 Werk waarin meestal geen direct contact met collega's vereist is](#)
- [2.12.5 Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat](#)

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in werk zonder verhoogd persoonlijk risico kunnen een relatie hebben met:

- [1.1 Vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.2 Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.3 Herinneren in het dagelijks functioneren](#)
- [1.7 Handelingstempo in het dagelijks functioneren](#)
- [2.10 Vervoer](#)
- [2.11 Beroepsmatig vervoer](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

6 Ja, de cliënt is aangewezen op werk zonder verhoogd persoonlijk risico, namelijk

Geef hier een score aan als er bij de cliënt sprake is van een ziektebeeld waarbij een grotere kans op persoonlijk letsel bestaat dan bij de soortgelijke gezonde.

Het gevaar voor persoonlijk risico heeft betrekking op:

- de alertheid, zoals bij het gebruik van bepaalde medicijnen zoals benzodiazepines;
- de kans op een verminderd bewustzijn (epilepsie, narcolepsie);
- het kunnen inschatten van gevaar zoals na een hersentrauma of een verstandelijke beperking;
- de zintuiglijke functies, bijvoorbeeld een verminderd gehoor of gezichtsvermogen waardoor waarschuwingssignalen niet worden waargenomen, een verminderde tastzin door een neuropathie met het gevaar op verwondingen;
- het snel kunnen reageren op en handelen in gevaarlijke situaties, zoals bij een motorische stoornis of M. Parkinson;
- verminderde herstelkansen na een verwonding, zoals bij diabetes mellitus of stollingsstoornis.

Geef in de rapportage de aard en ernst van de kwetsbaarheid aan.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef altijd een toelichting, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Het bestaan van een verhoogd risico in een functie is een geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt.

De arbeidsdeskundig analist licht toe hoe, waar en wanneer de potentiële gevaarlijke omstandigheid zich in de functie vóórdoet als er sprake is van een *kenmerkende belasting*.

Dat is aan de orde als de eisen duidelijk hoger liggen dan doorgaans het geval is in gangbare arbeid.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts dit beoordelingspunt heeft gescoord, dan wordt een signalering gegeven als er sprake is van een kenmerkende belasting op dit onderdeel.

1.8.6 WERK ZONDER VERHOOGD PERSOONLIJK RISICO				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
6. Ja	geen verhoogd persoonlijk risico	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

CBBS kan bij dit beoordelingspunt slechts accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden indien persoonlijk risico een kenmerkende belasting vormt, ligt bij de arbeidsdeskundige.

Beoordeel of de door de verzekeringsarts aangegeven beperking relevant is voor de door het systeem gemelde signalering op dit beoordelingspunt. Geeft de verzekeringsarts bijvoorbeeld aan dat er een verhoogd persoonlijk risico is bij werken op grote hoogtes/steigers, terwijl de functiebeschrijving alleen een verhoogd persoonlijk risico noemt door werken met gevaarlijke snijdgereedschappen, dan is de belasting op dit punt niet relevant.

Is sprake is van een voor de cliënt verhoogd persoonlijk risico, beoordeel dan of dit aanvaardbaar is voor de cliënt, eventueel in overleg met de verzekeringsarts.

Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 1.8.7

Overige specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren

1. Definitie

In CBBS zijn 'overige specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren' de voorwaarden voor het persoonlijk functioneren waaraan de arbeid moet voldoen, die niet aan de orde zijn gekomen in de onderdelen van beoordelingspunten 1.8.1 t/m 1.8.6

2. Interpretatiekader

Hier kan de verzekeringsarts voorwaarden benoemen, die niet al besproken zijn bij de andere voorwaarden onder 1.8.1 t/m 1.8.6

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt heeft een relatie met de punten 1.8.1 tot en met 1.8.6.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

7 ja, er gelden specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren, namelijk

Bij het scoren van dit beoordelingspunt moet het wel gaan om een wezenlijk andere voorwaarde dan voorwaarden die al aan de orde zijn gekomen onder 1.8.1 tot 1.8.6.

Geef hier geen toelichtingen op eerder gescoorde beoordelingspunten.

Een toelichting op dit beoordelingspunt van de verzekeringsarts is noodzakelijk, daarbij kan gedacht worden aan opmerkingen als toilet in de buurt, niet in de horeca, geen eindverantwoordelijkheid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Overige specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid is geen geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt. Uit de algemene beschrijving van de functie door de arbeidsdeskundig analist kan worden afgeleid of aan de specifieke voorwaarde wordt voldaan.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Het betreft hier een niet geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt. CBBS signaleert altijd als dit beoordelingspunt wordt gescoord.

1.8.7 OVERIGE SPECIFIEKE VOORWAARDEN VOOR HET PERSOONLIJK FUNCTIONEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
7. Ja	specifieke voorwaarden	verplicht	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

De arbeidsdeskundig analist legt bij dit niet geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt geen informatie over de functiebelasting vast. Probeer daarom een beeld te vormen van de functiebelasting aan de hand van de functieomschrijving en taken.

Zoek bij twijfel contact met de arbeidsdeskundig analist die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Motiveer, eventueel in overleg met de verzekeringsarts, waarom de functie al dan niet geschikt is.

Beoordelingspunt 1.9 Mate van zelfstandigheid

1. Definitie

In CBBS is het begrip zelfstandigheid de mate waarin de cliënt in staat is om persoonlijke invulling te geven aan de functie.

2. Interpretatiekader

Bij dit beoordelingspunt beoordeel je of cliënt is aangewezen op vaste bekende werkwijzen of volledig voorgestructureerd werk.

Bij '*vaste bekende werkwijzen*' gaat het om werk waarbij de taken per opdracht grotendeels vastliggen. De instructies laten beperkt eigen keuzes toe bij de uitvoering van de werkwijze. De opdrachten zijn concreet en niet erg ingewikkeld: wat, wanneer, hoelang, één taak per opdracht. Tevens is de uitvoeringswijze grotendeels voorgeschreven.

Bij '*volledig voorgestructureerd werk*' gaat het om werk waarbij de werkwijze per opdracht geheel vastliggen. De instructies laten geen eigen keuzes toe bij de uitvoering van de werkwijze. De opdrachten zijn concreet en enkelvoudig: wat, wanneer, hoelang, één taak per opdracht. Tevens is de uitvoeringswijze (hoe) voorgeschreven.

Aan deze zware voorwaarde wordt in bedrijven slechts in uitzonderlijke gevallen voldaan.

Deze voorwaarden kunnen aan de orde zijn als er sprake is van een ernstige psychiatrische of ontwikkelingsstoornis.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in mate van zelfstandigheid in arbeid kunnen een relatie hebben met:

- [1.4 Inzicht in eigen kunnen in het dagelijks functioneren.](#)
- [1.5 Doelmatig handelen](#)
- [1.6 Zelfstandig handelen](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** Norm, geen beperkingen
- 1** Beperkt, is aangewezen op vaste bekende werkwijzen
- 2** Sterk beperkt, aangewezen op volledig voorgestructureerd werk

Het gaat bij *vaste bekende werkwijzen* om de mate van zelfstandigheid en daarmee de aangeboden structuur in de arbeid. Van belang is of de cliënt enige keuzestrategie kan hanteren en of hij daartoe de flexibiliteit heeft.

Denk bij het stellen van de beperking bij '*aangewezen op vaste bekende werkwijze*' aan cliënten met een persoonlijkheidsstoornis, geheugenfunctiestoornissen, een zeer lichte of lichte verstandelijke beperking of een autisme gerelateerde stoornis.

Het gaat bij *volledig gestructureerd werk* om de mate van zelfstandigheid en daarmee de vereiste structuur in de arbeid.

Denk bij het stellen van de beperking bij '*aangewezen op volledig voorgestructureerd werk*' aan cliënten met een ernstige persoonlijkheidsstoornis, ernstige geheugenfunctiestoornissen, een verstandelijke beperking of ernstiger vormen van een autistisch spectrum stoornis.

Bij enkele aandoeningen, zoals ADHD en een borderline persoonlijkheidsstoornis, kan volledig voorgestructureerd werk juist gecontra-indiceerd zijn.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist geeft aan in welke mate in het werk sprake is van zelfstandigheid.

De arbeidsdeskundig analist gaat bij het bepalen van de mate waarin het uitvoeren van een functie een appèl doet op het zelfstandig handelen, uit van de 7 gradaties. Voor de beoordeling van dit beoordelingspunt zijn de eerste drie gradaties van belang.

Zelfstandigheidsgradatie 1

Er is **geen** sprake van persoonlijke invulling van de functie door de functionaris. De functionaris is voor frequentie, duur en volgorde van zijn handelingen geheel afhankelijk van een machine of procedure.

Voorbeelden zijn: eenvoudig productiewerk, eenvoudige invoer achter een computerscherm waarbij kwantitatieve normen (invoersnelheid) strikt gehanteerd kunnen worden, veel eenvoudig assemblagewerk.

Zelfstandigheidsgradatie 2

Er is sprake van **minimale** persoonlijke invulling van de functie door de functionaris door invloed op frequentie en/of duur en/of volgorde en door het maken van eenvoudige keuzen.

Meest kenmerkend verschil ten opzichte van gradatie 1: de functionaris moet met grotere frequentie reageren op stimuli buiten de 'kernhandeling' in de functie (zoals fouten in het materiaal, vragen van klanten, hulp invoeren van collega's).

Voorbeelden:

- beoordelen of een product een bepaalde behandeling moet ondergaan,
- in een stomerij beoordelen of en hoe een vlek behandeld moet worden,
- assemblagewerk waarbij de handelingen niet volledig vastgelegd zijn,
- caissière in een supermarkt,
- het timmeren van betonbekistingen,
- benzinepomp bedienen.

Zelfstandigheidsgradatie 3

De invulling van de functie wordt **voor een beperkt deel** aan de functionaris overgelaten. De zeggenschap over de inhoud van de functie beperkt zich tot de wijze waarop één en ander wordt gedaan. Het doel en de specificaties van het werk liggen in belangrijke mate vast, maar deze kunnen op verschillende manieren worden bereikt. Dit soort werk wordt vaak gekenmerkt als 'werk waarbij je niet op de vingers wordt gekeken'. Een beroepskwalificatie is niet altijd noodzakelijk.

Voorbeelden: winkelverkoop, schilderen, timmeren, chauffeurswerk, telefonist/receptionist.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS accepteert bij vaste bekende werkwijze functies met zelfstandigheidsgradatie tot en met 3.

Boven zelfstandigheidsgradatie 3 worden functies verworpen.

CBBS accepteert bij volledig voorgestructureerd werk functies met zelfstandigheidsgradatie 1 en 2.

Boven zelfstandigheidsgradatie 2 worden functies verworpen.

1.9 MATE VAN ZELFSTANDIGHEID									
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie						
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Gradatie						
			1	2	3	4	5	6	7
0	norm	niet mogelijk	A	A	A	A	A	A	A
1	vaste bekende werkwijzen	niet mogelijk	A	A	A	V	V	V	V
2	volledig voor-gestructureerd werk	niet mogelijk	A	A	V	V	V	V	V

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Acht je op grond van dit beoordelingspunt de functie ongeschikt en is mede hierdoor een hogere arbeidsongeschiktheidsklasse aan de orde?

→ Motiveer dan, zo mogelijk categoriaal in de rapportage, waarom de functie ongeschikt is.

RUBRIEK 2 SOCIAAL FUNCTIONEREN

De verzekeringsarts legt in rubriek 2 het sociaal functioneren van de cliënt vast.

De rubriek omvat 12 beoordelingspunten. De beoordelingspunten in deze rubriek worden geautomatiseerd vergeleken met belastingpunten in arbeid, behalve de beoordelingspunten 2.6, 2.7, 2.10 en 2.12.6 die geen corresponderend belastingpunt hebben.

Beoordelingspunt 2.1 Zien

1. Definitie

In CBBS is 'zien' het waarnemen met de ogen.

2. Interpretatiekader

Het gaat om het opnemen van visuele informatie, al dan niet met visuele hulpmiddelen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Een beperking in zien kan relatie hebben met:

- [2.4 Schrijven](#)
- [2.5 Lezen](#)
- [2.10 Vervoer](#)
- [2.11 Beroepsmatig vervoer](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke beperking in dagelijks functioneren
- 1** beperkt, namelijk

Hulpmiddelen

Als een tekortkoming aan het gezichtsvermogen (visus) opgeheven kan worden met gebruikelijke hulpmiddelen (bril of contactlenzen), is er geen sprake van een beperking.

Beperkend in arbeidssituaties

- Geef ook een beperkende score aan bij al die stoornissen in het zien die in arbeidssituaties beperkend kunnen zijn, terwijl ze geen beperkingen hoeven op te leveren in het dagelijkse functioneren (zoals bijvoorbeeld stoornissen in het kleuren zien).

Beperkingen en mogelijkheden

- Beschrijf de stoornis zo nauwkeurig mogelijk. Bijvoorbeeld:
- Geldt de beperking voor één oog of beide ogen?
 - Is er een beperking in het gezichtsveld of het centrale zien?
 - Is het diepte zien gestoord of is er sprake van blindheid voor bepaalde (combinaties van) kleuren? Is het gezichtsvermogen 's nachts gestoord?
 - Is er sprake van dubbelzien met of zonder metamorphopsie (vervorming van het beeld)?

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt de functie alleen op eisen aan de visuele waarneming die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het dagelijks functioneren. Als dat het geval is, is de belasting *kenmerkend*.

Bijvoorbeeld:

- als kleuren onderscheiden belangrijk is (verfmenger);
- als geregeld een loep of microscoop gebruikt moet worden (horlogemaker);
- als zonder hulpmiddelen zeer kleine details onderscheiden moeten worden (medisch laborant).

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Geldt een beperking bij het zien, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

2.1 ZIEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Als een functie ten aanzien van zien geen hogere eisen stelt dan in het dagelijkse functioneren, dan wordt de belasting als 'niet kenmerkend' beschouwd. Een niet kenmerkende belasting leidt nooit tot een signalering in de geautomatiseerde verwerking.

Na de geautomatiseerde verwerking kan het dus voorkomen dat voor een volledig blinde cliënt een functie worden gepresenteerd waarin wordt autogereden, omdat het autorijden in de functie niet als een bijzondere belasting ten aanzien van het zien wordt beoordeeld.

→ Beoordeel daarom dus of een cliënt met een specifieke beperking in het zien kan voldoen aan de eisen van de functie, ook als er geen signalering wordt gegeven.

Soms is het mogelijk dat een specifieke beperking kan worden gecompenseerd.

Bijvoorbeeld mondelinge communicatie in plaats van schriftelijke, vergroting van tekens op een computerscherm, brailleleesregel, extra verlichting en dergelijke.

Als het toepassen daarvan in redelijkheid van een werkgever kan worden verlangd, kan een functie qua zien toch geschikt zijn voor de cliënt.

Beoordelingspunt 2.2 Horen

1. Definitie

In CBBS is 'horen' het waarnemen met de oren.

2. Interpretatiekader

Het gaat er om of iemand in staat is om adequaat auditieve informatie op te nemen. Een goed gehoor is belangrijk voor de communicatie en heeft ook een signaalfunctie ten aanzien van gevaar.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Een beperking in horen kan een relatie hebben met:

- [2.3 Spreken](#)

Het is mogelijk om met hulpmiddelen een tekortkoming aan het gehoorvermogen gedeeltelijk te compenseren.

Overweeg bij een cliënt met een stoornis in het gehoorsysteem, ter preventie van verdere schade, ook een beperking bij [3.6 Geluidsbelasting](#). Het zal van de specifieke arbeidsomstandigheden afhangen of ter preventie van schade gehoor bescherming met bijv. oordoppen praktisch haalbaar is.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke beperking in dagelijks functioneren
- 1** beperkt, namelijk.....

Hulpmiddelen

Een verminderd gehoor kan slechts gedeeltelijk worden gecompenseerd door een gehoorapparaat.

→ Geef bij een beperkende score in een toelichting aan waar de specifieke problemen liggen.

Beperkend in arbeidssituaties

→ Geef ook een beperkende score aan bij al die stoornissen in het horen die in arbeidssituaties beperkend kunnen zijn, terwijl ze geen beperkingen hoeven op te leveren in het dagelijkse functioneren.

Aandachtspunten

- Onderzoek of cliënt in een groepsgesprek goed kan horen of alleen in een tweegesprek.
- Heeft cliënt last van recruitment? (= abnormale gevoeligheid voor sterke geluiden, waarbij een geringe toename van de geluidsdruk wordt ervaren als een sterke toename van de luidheid).
- Is er sprake van een gehoorverlies in een bepaald frequentiegebied?
- Zijn er problemen met telefoneren?

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt de functie alleen op eisen aan de auditieve waarneming die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het dagelijks functioneren. Als dat het geval is, is de belasting *kenmerkend*.

Bij dit beoordelingspunt gaat het om de specifieke eisen ten aanzien van het gebruik van de oren. Voorbeelden van functies met een kenmerkende belasting betreffende het horen zijn: musicus, pianostemmer, controleur geluidsdragers, kwaliteitsmedewerker glasindustrie.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Geldt een beperking bij het horen, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

2.2 HOREN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Als een functie ten aanzien van horen geen hogere eisen stelt dan in het dagelijkse functioneren, dan wordt de belasting als 'niet kenmerkend' beschouwd. Een niet kenmerkende belasting leidt nooit tot een signalering in de geautomatiseerde verwerking.

- Overweeg daarom bij een cliënt met een specifieke gehoorbeperking altijd of hij kan voldoen aan de eisen die worden gesteld in de functie.

Verzwarende omstandigheden bij het horen kunnen zijn: achtergrondgeluid/lawaai, veel dynamiek in het waar te nemen geluid, het moeten kunnen horen van bepaalde (verschillende) toonhoogten en de duur van het waarnemen van de auditieve signalen.

- Onderzoek of een specifieke beperking kan worden gecompenseerd. Bijvoorbeeld: optische signaleringssystemen in plaats van auditieve, geluidsversterking, schriftelijke communicatie in plaats van mondelinge. Als het toepassen daarvan in redelijkheid van een werkgever kan worden verlangd, kan een functie qua horen toch geschikt zijn voor de cliënt.

Beoordelingspunt 2.3 Spreken

1. Definitie

In CBBS is 'spreken' het mondeling overdragen van informatie.

2. Interpretatiekader

Het gaat er om of iemand beperkingen ondervindt in de verbale communicatie door problemen met het spreken als gevolg van een stoornis. Een beperking in het spreken wordt alleen aangegeven als die het gevolg is van een medische stoornis.

Onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal kan de uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands spreken weliswaar beperken, maar valt niet onder dit beoordelingspunt. Onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal kan eventueel opgenomen worden in de rapportage of onder [2.12.6 Overige specifieke voorwaarden in arbeid](#).

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Een beperking in spreken kan relatie hebben met:

- [2.2 Horen](#)
- [2.8 Omgaan met conflicten](#)
- [2.12.1 Werk waarin meestal weinig of geen rechtstreeks contact met klanten](#)
- [2.12.2 Werk waarin meestal weinig of geen contact met patiënten](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, geen specifieke beperking in het dagelijks functioneren

1 beperkt, namelijk.....

→ Geef ook een beperkende score aan bij al die stoornissen in het spreken die in arbeidssituaties beperkend kunnen zijn, terwijl ze geen beperkingen hoeven op te leveren in het dagelijkse functioneren.

→ Omschrijf het probleem in de toelichting zo exact mogelijk. Bijvoorbeeld of er sprake is van een woordvindstoornis, motorische of sensorische afasie, stotteren, een sterk vertraagd tempo, een beperkte duur van het kunnen spreken of problemen met de articulatie.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt alleen eisen aan de mondelinge uitdrukkingsvaardigheid die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het dagelijks functioneren. Als dat het geval is, is de belasting *kenmerkend*. Bij dit beoordelingspunt gaat het om het geregeld spreken, dat noodzakelijk is voor een adequate uitvoering van de functie. Voorbeelden van dit type functies zijn: medewerker klantenservice, vertegenwoordiger, telefonisch verkoper.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

Geldt een beperking bij het spreken, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

2.3 SPREKEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige.

Als een functie ten aanzien van spreken geen hogere eisen stelt dan in het dagelijkse functioneren, dan wordt de belasting als 'niet kenmerkend' beschouwd. Een niet kenmerkende belasting leidt nooit tot een signalering of in de geautomatiseerde verwerking.

- Overweeg daarom bij een cliënt met een specifieke beperking in het spreken altijd of deze kan voldoen aan de eisen die worden gesteld in de functie.
Bij functies met een niet kenmerkende belasting kan het spreken toch onontbeerlijk zijn. Verzwarende omstandigheden bij spreken kunnen de vereiste snelheid en de duur zijn.
- Onderzoek of een specifieke beperking kan worden gecompenseerd. Bijvoorbeeld: schriftelijke communicatie in plaats van mondelinge.
Als het toepassen daarvan in redelijkheid van een werkgever kan worden verlangd, kan een functie qua spreken toch geschikt zijn voor de cliënt

Beoordelingspunt 2.4 Schrijven

1. Definitie

In CBBS is 'schrijven' het schriftelijk vastleggen van informatie.

2. Interpretatiekader

Het gaat er hierbij om of de cliënt beperkingen ondervindt in de schriftelijke communicatie door problemen met het schrijven. Het kan de motoriek van het schrijven betreffen, het vasthouden van de pen, het maken van een correcte schrijfbeweging enz. Maar het kan ook onvermogen betreffen dat bijvoorbeeld het gevolg is van een verstandelijke beperking.

Analfabetisme valt niet onder dit beoordelingspunt, omdat deze beperking niet het gevolg is van een medische stoornis. Analfabetisme kan als aandachtspunt eventueel wel opgenomen worden in de rapportage of onder [2.12.6 Overige specifieke voorwaarden in arbeid](#).

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Een beperking in schrijven kan een relatie hebben met:

- [2.1 Zien](#)
- [2.5 Lezen](#)

Betreft het een motorische stoornis dan is er een relatie met [4.3 hand- en vingergebruik](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, geen specifieke beperking in het dagelijks functioneren

1 beperkt, namelijk.....

Problemen met het schrijven kunnen verschillende oorzaken hebben.

Bijvoorbeeld stoornissen in het gebruik van de dominante hand door een handletsel, een parese door een perifere of centrale zenuwuitval na CVA of bij M. Parkinson maar bijvoorbeeld ook een conversiestoornis of een verstandelijke beperking.

Geef in de toelichting de aard van de beperking aan.

→ Geef eventueel ook aan of er sprake is van een vertraagd tempo en een beperking in duur.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt de functie alleen op eisen aan het schrijven die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het dagelijks functioneren. Als dat het geval is, is de belasting *kenmerkend*.

Voorbeelden van functies met een kenmerkende belasting ten aanzien van het schrijven zijn: notulist, secretaresse, corrector.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

Geldt een beperking bij het schrijven, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

2.4 SCHRIJVEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Als een functie ten aanzien van schrijven geen hogere eisen stelt dan in het dagelijkse functioneren, dan wordt de belasting als 'niet kenmerkend' beschouwd. Een niet kenmerkende belasting leidt nooit tot een signalering in de geautomatiseerde verwerking.

- Overweeg daarom bij een cliënt met een specifieke schrijfbepanking altijd of deze kan voldoen aan de eisen die worden gesteld in de functie.
Bij functies met een niet kenmerkende belasting kan het schrijven toch onontbeerlijk zijn. Verzwarende omstandigheden bij schrijven kunnen de vereiste snelheid en de duur zijn.
- Onderzoek of een specifieke beperking kan worden gecompenseerd.
Bijvoorbeeld: mondelinge communicatie in plaats van schriftelijke.
Als het toepassen daarvan in redelijkheid van een werkgever kan worden verlangd, kan een functie qua schrijven toch geschikt zijn voor de cliënt.

Beoordelingspunt 2.5 Lezen

1. Definitie

In CBBS is 'lezen' het tot zich nemen en begrijpen van schriftelijke informatie.

2. Interpretatiekader

Het gaat er om of iemand beperkingen ondervindt in de schriftelijke communicatie door problemen met het lezen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen ontbrekende vaardigheden (geen gevolg van ziekte of gebrek) en een onvermogen ten gevolge van een medische stoornis.

Analfabetisme valt niet onder dit beoordelingspunt, omdat deze beperking niet het gevolg is van een medische stoornis. Analfabetisme kan als aandachtspunt eventueel wel opgenomen worden in de rapportage.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperking in zien kan relatie hebben met:

- [1.1 Vasthouden van de aandacht](#)
- [2.1 Zien](#)
- [2.4 Schrijven](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, geen specifieke beperking in het dagelijks functioneren

1 beperkt, namelijk.....

Ontbrekende vaardigheden waaraan geen ziekte of gebrek ten grondslag ligt wordt als norm gescoord.

Beperkend in arbeidssituaties

- Geef ook een beperkende score aan bij al die stoornissen in het lezen die in arbeidssituaties beperkend kunnen zijn, terwijl ze geen beperkingen hoeven op te leveren in het dagelijkse functioneren.

Beperkingen en mogelijkheden

- Beschrijf de beperking zo nauwkeurig mogelijk.
Geef bijvoorbeeld aan of het gaat om een gestoord woordbeeld of interpretatieproblemen (verminderde cognitie). Ook het tempo is hier van belang.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt de functie alleen op eisen aan het lezen die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het dagelijks functioneren. Als dat het geval is, is de belasting *kenmerkend*. Bijvoorbeeld als er in de functie geregeld snel en veel gelezen moet worden. Voorbeelden van functies met een kenmerkende belasting betreffende het lezen zijn: beleidsmedewerker, redacteur, secretaresse, corrector.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

Geldt een beperking bij het lezen of heeft de verzekeringsarts een toelichting vermeld, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

2.5 LEZEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
2. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
3. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige.

Als een functie ten aanzien van lezen geen hogere eisen stelt dan in het dagelijkse functioneren, dan wordt de belasting als 'niet kenmerkend' beschouwd. Een niet kenmerkende belasting leidt nooit tot een signalering in de geautomatiseerde verwerking.

- Overweeg daarom bij een cliënt met een specifieke beperking op lezen altijd of deze kan voldoen aan de eisen die worden gesteld in de functie.
Bij functies met een niet kenmerkende belasting kan het lezen toch onontbeerlijk zijn.
Verzwarende omstandigheden bij het lezen kunnen de inhoud, de vereiste snelheid en de duur zijn.
- Onderzoek of een specifieke beperking kan worden gecompenseerd.
Bijvoorbeeld: mondelinge communicatie in plaats van schriftelijke.
Als het toepassen daarvan in redelijkheid van een werkgever kan worden verlangd, kan een functie qua lezen toch geschikt zijn voor de cliënt.

Beoordelingspunt 2.6

Emotionele problemen van anderen hanteren

1. Definitie

In CBBS is 'emotionele problemen van anderen hanteren' het evenwichtig omgaan met emotionele problemen van anderen.

2. Interpretatiekader

Bij dit beoordelingspunt gaat het om het inadequaatt omgaan met emotionele uitingen van anderen dat leidt tot verminderde handelingsmogelijkheden van de taakuitvoerder (cliënt) zelf wegens (ontstane) overgevoeligheid of onverschilligheid/ongevoeligheid.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het evenwichtig omgaan met problemen van anderen houdt impliciet in dat de cliënt er zelf geen hinder van ondervindt. Tekortkomingen in het hanteren van emotionele problemen van anderen kunnen een overlap hebben met andere beoordelingspunten zoals:

- [1.8.1](#) [Geen afleiding door activiteiten van anderen](#)
- [2.7](#) [Eigen gevoelens uiten](#)
- [2.9](#) [Samenwerken](#)
- [2.12.1](#) [Werk waarin doorgaans weinig of geen contract met klanten](#)
- [2.12.2](#) [Werk waarin doorgaans weinig of geen contact met patiënten](#)
- [2.12.4](#) [Werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0	norm, kan zich doorgaans inleven in problemen van anderen, maar kan daarvan afstand nemen in gedrag en beleving.
1	beperkt, trekt zich doorgaans problemen van anderen erg aan, kan desondanks wel voldoende afstand nemen in gedrag, echter niet in beleving.
2	beperkt, trekt zich doorgaans problemen van anderen onvoldoende aan, kan zich desondanks wel enigszins inleven in anderen en hen bijstaan/ondersteunen.
3	sterk beperkt, trekt zich doorgaans problemen van anderen erg aan en kan daarvan noch in gedrag noch in beleving afstand nemen.
4	sterk beperkt, trekt zich doorgaans problemen van anderen onvoldoende aan, kan zich niet inleven in anderen en hen ook niet bijstaan/ondersteunen

In de praktijk zullen zich in het algemeen weinig situaties voordoen waarbij onder dit beoordelingspunt een beperkende score moet worden aangegeven.

→ Geef daarom onder dit beoordelingspunt bij voorkeur de referentiewaarde aan.

Bij specifieke cliëntgroepen, bijvoorbeeld cliënten met een verstandelijke beperking, CVA, of met een ernstige psychische stoornis, komen beperkingen op dit gebied verhoudingsgewijs vaak voor.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Een beperking of een toelichting bij de belastbaarheid leidt altijd tot een signalering.

2.6 EMOTIONELE PROBLEMEN VAN ANDEREN HANTEREN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	kan inleven en afstand nemen	zonder	A
		met	S
1. Beperkt	trekt zich meestal problemen van anderen erg aan	zonder	S
		met	
2. Beperkt	trekt zich meestal problemen van anderen onvoldoende aan	zonder	S
		met	
3. Sterk beperkt	kan noch in gedrag noch in beleving afstand nemen.	zonder	S
		met	
4. Sterk beperkt	kan zich niet inleven in anderen en hen ook niet bijstaan /ondersteunen	zonder	S
		met	

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

- Kijk in de functieomschrijving of er in contact met mensen moet worden gewerkt en zo ja, de mate waarin deze mensen in dat contact hun problemen etaleren en in hoeverre de medewerker moet acteren op deze problemen.
- Onderzoek of een specifieke beperking kan worden gecompenseerd. Bijvoorbeeld door de arbeid zo te organiseren dat de cliënt minder of niet met mensen in aanraking komt. Als een dergelijke compensatie in redelijkheid van een werkgever te vergen is, kan de arbeid qua '*emotionele problemen van anderen hanteren*' toch geschikt zijn voor de cliënt. Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 2.7 Eigen gevoelens uiten

1. Definitie

In CBBS is 'eigen gevoelens uiten' de manier waarop de cliënt de inhoud van zijn gevoelens naar buiten toe vormgeeft.

2. Interpretatiekader

Het gaat er om of iemand zijn gevoelens adequaat kan uiten. Dat houdt in dat emotionele uitingen tot op zekere hoogte worden afgestemd op het verwachtingspatroon van anderen.

Binnen de gezonde populatie treffen we introverte en extraverte mensen aan die zeer wel in staat zijn om hun gevoelens adequaat te uiten. Het gaat er ook niet om of cliënt zich onderscheidt door een narrig of opgeruimd humeur.

Dit beoordelingspunt is bedoeld om de beperkingen te beoordelen die voortkomen uit een stoornis, die kan leiden tot gevoelsuitingen die door anderen als overdreven of vreemd worden ervaren.

Ook het nauwelijks of geen uiting kunnen geven aan gevoelens (blokkeren) terwijl de context van het contact daarom vraagt, moet als een beperking worden beschouwd.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt kan een relatie hebben met andere beoordelingspunten zoals:

- [1.8.1](#) [Geen afleiding door activiteiten van anderen](#)
- [2.6](#) [Emotionele problemen van anderen hanteren](#)
- [2.9](#) [Samenwerken](#)
- [2.12.1](#) [Werk waarin doorgaans weinig of geen contract met klanten](#)
- [2.12.2](#) [Werk waarin doorgaans weinig of geen contact met patiënten](#)
- [2.12.4](#) [Werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan doorgaans persoonlijke gevoelens op een voor anderen duidelijke en acceptabele manier in woord en gedrag tot uiting brengen.
- 1** beperkt, is doorgaans niet in staat gevoelens te uiten (blokkeert zichzelf)
- 2** beperkt, brengt anderen in verwarring door onduidelijke, onvoorspelbare of onconventionele wijze van gevoelsuitingen
- 3** beperkt, uit gevoelens op ongecontroleerde (ongeremde) wijze.

→ Geef bij een beperkende score bij voorkeur een toelichting op dit beoordelingspunt, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid. Daarbij kan aan de orde komen in welke situaties inadequate gevoelsuitingen optreden, t.o.v. welke personen en of het al dan niet vaak vóórkomt.

Voorbeelden zijn ziekten met een gestoorde reality-testing, het spreken van wartaal, geagiteerd gedrag, een gestoorde agressieregulatie, vreemde grimassen, decorumverlies, zoals voorkomt bij schizofrenie, een psychose of een manisch toestandsbeeld. Ook bij een verstandelijke beperking, een autismspectrumstoornis, een uitgebreide neurocognitieve stoornis (dementie) en persoonlijkheidsstoornissen kan een beperking op dit punt een rol spelen.

Bij een ernstige depressieve stoornis kan de interactie met anderen totaal geblokkeerd raken.

→ Neem niet te snel een beperkende score aan. Bijvoorbeeld: iemand die snel geëmotioneerd raakt, hoeft anderen niet in verwarring te brengen.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Een beperking of een toelichting bij de belastbaarheid leidt altijd tot een signalering.

2.7 EIGEN GEVOELEN UITEN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	duidelijk en acceptabel	zonder	A
		met	S
1. Beperkt	niet in staat gevoelens te uiten (blokkeert zichzelf)	zonder	S
		met	S
2. Beperkt	brengt anderen in verwarring	zonder	S
		met	S
3. Beperkt	uit gevoelens op (ongeremde) ongecontroleerde wijze	zonder	S
		met	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

- Kijk in de functieomschrijving of er in contact met mensen moet worden gewerkt en zo ja de mate waarin. Het kunnen zowel collega's zijn als klanten of patiënten.
- Onderzoek of compensatie mogelijk is. Bijvoorbeeld door het werk zo te organiseren dat er weinig of geen contact met mensen is of dat het aantal mensen waarmee contact is beperkt is.
Als een dergelijke compensatie in redelijkheid van de werkgever kan worden gevergd, kan het werk qua '*eigen gevoelens uiten*' toch geschikt zijn voor de cliënt.
Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 2.8 Omgaan met conflicten

1. Definitie

In CBBS is 'omgaan met conflicten' het omgaan met een conflict met anderen of tussen anderen.

2. Interpretatiekader

Onder conflict wordt verstaan een verschil van mening waarbij emoties een belangrijke rol spelen. Het kan gaan om een conflict met iemand anders of bemoeienis met een conflict tussen anderen. Een conflict binnen de persoon (intrapersoonlijk) wordt buiten beschouwing gelaten. Het omgaan met conflicten kan betrekking hebben op rechtstreeks contact, telefonisch en schriftelijk contact waarbij omgegaan moet worden met agressieve of onredelijke mensen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in het omgaan met conflicten kunnen een relatie hebben met:

- [1.8.2 Voorspelbare werksituatie](#)
- [1.8.3 Werk zonder veelvuldige storingen of onderbrekingen](#)
- [1.8.4 Werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken](#)
- [1.8.6 Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is](#)
- [2.12.3 Werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's of leidinggevende](#)
- [2.12.5 Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke beperkingen
- 1** beperkt, kan een conflict met agressieve of onredelijke mensen uitsluitend in telefonisch of schriftelijk contact hanteren;
- 2** sterk beperkt, kan doorgaans geen conflict hanteren.

Bij cliënten met een psychische stoornis (bijvoorbeeld persoonlijkheidsstoornissen, ernstige PTSS) is een beperking op dit punt vaak aan de orde.

Ook bij een neurobiologische ontwikkelingsstoornis, waarbij de kwetsbaarheid van de cliënt vaak een gegeven is, moet in veel gevallen met een beperking rekening worden gehouden.

Het hanteren van een conflict via de telefoon is van een andere (zwaardere) orde dan het schriftelijk hanteren van een conflict.

- Geef zo nodig in een verruimende toelichting onder score 2 aan of cliënt wel een schriftelijk conflict kan oplossen of dat cliënt wel sporadisch een conflict kan hanteren. Alle functies waarvoor tenminste enige conflicthantering noodzakelijk is worden dan met signalering gepresenteerd

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt de functie op eisen die gesteld worden ten aanzien van het omgaan met conflicten.

Het is een *bijzondere belasting* in werksituaties waarin het hanteren van conflicten meer voorkomt dan in het normale dagelijks functioneren en waarbij in geval van een conflict niet direct doorverwezen kan worden naar een collega of leidinggevende. De functionaris is de eerst aangewezen om het conflict op te lossen.

De arbeidsdeskundig analist heeft 3 scoremogelijkheden om de eisen in de functie te beoordelen:

- geen conflicten vaker en groter dan in het dagelijks functioneren;
- in telefonisch of schriftelijk contact omgaan met agressieve en/of onredelijke mensen;
- in rechtstreeks contact omgaan met agressieve en/of onredelijke mensen.

In de toelichting geeft de arbeidsdeskundig analist de aard en de frequentie van het conflict aan.

Voorbeelden van functies met een bijzondere belasting ten aanzien van het omgaan met conflicten zijn: conducteur van een trein of tram, kaartcontroleur openbaar vervoer, parkeerwachter, medewerker bij een klachtentelefoon en baliemedewerker klantenservice.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

CBBS signaleert als de belastbaarheid bij 0 norm als er een toelichting is gegeven door de verzekeringsarts en verder bij 1 beperkt bij *face to face* contacten en bij een toelichting door de verzekeringsarts bij *telefonisch of schriftelijk* in de functie en bij sterk beperkt als de contacten telefonisch of schriftelijk zijn.

2.8 OMGAAN MET CONFLICTEN					
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie		
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet	Tel. of schriftelijk	Face to face
0. Norm	geen beperkingen dagelijks functioneren	zonder	A	A	A
		met	A	A	S
1. Beperkt	telefonisch of schriftelijk	zonder	A	A	S
		met	A	S	S
2. Sterk beperkt	kan doorgaans niet hanteren	zonder	A	S	V
		met			

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Functies waarin conflicthantering niet anders is dan in het dagelijks functioneren worden in de geautomatiseerde verwerking nooit gesignaleerd of verworpen.

- Overweeg bij een cliënt met een specifieke beperking op conflicthantering daarom altijd of deze kan voldoen aan de eisen die worden gesteld in de functie. Raadpleeg zo nodig de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Het aantal malen dat contact met mensen plaats heeft en de duur kunnen van invloed zijn op geschiktheid van de functie. Ook de aard en intensiteit van het conflict kan de geschiktheid van de functie bepalen.

- Onderzoek of een specifieke beperking kan worden gecompenseerd door een andere organisatie van het werk. Bijvoorbeeld: schriftelijke communicatie in plaats van mondelinge. Als een dergelijke organisatie in redelijkheid van een werkgever kan worden verlangd, kan een functie met signalering qua '*omgaan met conflicten*' toch geschikt zijn voor de cliënt. Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 2.9 Samenwerken

1. Definitie

In CBBS is 'samenwerken' het met meerdere personen gezamenlijk een taak uitvoeren.

2. Interpretatiekader

Het gaat er om of iemand met één of meer personen samen en in onderlinge overeenstemming een taak kan uitvoeren.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt kan een relatie hebben met andere beoordelingspunten zoals:

- [1.8.1 Geen afleiding door activiteiten van anderen](#)
- [2.6 Emotionele problemen van anderen hanteren](#)
- [2.7 Eigen gevoelens uiten](#)
- [2.12.1 Werk waarin doorgaans weinig of geen contract met klanten](#)
- [2.12.2 Werk waarin doorgaans weinig of geen contact met patiënten](#)
- [2.12.4 Werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is](#)

Als de contactuele beperking van de cliënt verder gaat dan de samenwerking sec en ook betrekking heeft op andere aspecten in het contact met collega's, geef dan tevens een score onder [2.12.4 'werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is'](#) en specificeer dit in de rapportage.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan in onderlinge afstemming met anderen een taak gezamenlijke uitvoeren (werken in teamverband);
- 1** beperkt, kan met anderen samenwerken, maar met een eigen, van tevoren afgebakende deeltaak;
- 2** sterk beperkt, kan doorgaans niet met anderen samenwerken.

→ Geef aan in hoeverre iemand met anderen kan samenwerken. Het gaat om flexibiliteit, communicatievermogen, inlevingsvermogen enz. Mensen met rigide persoonlijkheidstrekken hebben hier moeite mee.
Denk ook aan cliënten met persoonlijkheidsproblematiek uit het B-cluster, AD(H)D en autistischespectrumstoornis.

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

In CBBS is informatie voorhanden over werk waarin eisen aan het samenwerken met één of meer personen worden gesteld.

De arbeidsdeskundig analist heeft 3 scoremogelijkheden om de eisen in de functie te beoordelen:

- er hoeft voor het uitvoeren van de taak niet samengewerkt te worden;
- er moet voor het uitvoeren van de taak met anderen gewerkt worden, maar er is sprake van een eigen afgebakende deeltaak;
- in onderlinge afstemming met anderen moet een taak gezamenlijk worden uitgevoerd.

Bij de laatste 2 scoremogelijkheden is er sprake van een *bijzondere belasting*. Dit is aan de orde als de vereiste vaardigheden essentieel zijn voor het uitvoeren van een activiteit binnen de functie. Essentieel wil zeggen dat deze activiteit in het geheel niet of alleen ten koste van kwantiteit of kwaliteit van de taakuitvoering anders kan worden uitgevoerd (minder effectief en efficiënt).

Voorbeelden van functies met eisen aan het samenwerken zijn: een medewerker aan de lopende band met meerdere werkposities, die een deelbewerking uitvoert (eigen deeltaak) en een medewerker in een ploeg die kabels trekt (teamverband).

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert bij een beperkte belastbaarheid als er gezamenlijk wordt gewerkt en bij een sterk beperkte belastbaarheid als er wel sprake is van een eigen afgebakende deeltaak.

2.9 SAMENWERKEN					
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie		
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet	Eigen deeltaak	Gezamenlijk
0. Norm	kan gezamenlijk uitvoeren	niet mogelijk	A	A	A
1. Beperkt	met anderen, eigen deeltaak	zonder	A	A	S
		met			
2. Sterk beperkt	niet met anderen	zonder	A	S	V
		met			

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

- Let op de volgende aspecten, die van invloed kunnen zijn op de geschiktheid van de functie:
- De aard van de samenwerking;
 - De intensiteit van de samenwerking;
- Onderzoek of een specifieke beperking kan worden gecompenseerd door een andere organisatie van het werk. Als een dergelijk organisatie in redelijkheid van een werkgever kan worden verlangd, kan een functie qua 'samenwerken' toch geschikt zijn voor de cliënt. Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 2.10 Vervoer

1. Definitie

In CBBS is 'vervoer' het zich verplaatsen over grotere afstanden.

2. Interpretatiekader

Woon-werkvervoer is noodzakelijk vervoer om de werkplek te kunnen bereiken. Het gaat erom of iemand met het vervoer in staat is om zelfstandig en zonder specifieke vervoersvoorzieningen binnen de daarvoor gebruikelijke tijd het werk weet te bereiken. Woon-werkvervoer vindt plaats voor of na werktijd. Onder woon-werkvervoer valt het openbaar vervoer en eigen vervoer zoals auto, brommer en fiets. Beperkingen in het woon-werkvervoer kunnen opgelost worden door inzet van een ander vervoersmiddel (bijvoorbeeld het openbaar vervoer in plaats van de auto) of een vervoersvoorziening.

Mensen met een beperkende 'code 100' op het rijbewijs zijn alleen geschikt voor het privé besturen van een voertuig en zijn daarmee geschikt voor woon-werkvervoer.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in vervoer hebben een relatie met:

- [1.1 Vasthouden van de aandacht](#)
- [1.2 Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.3 Herinneren in het dagelijks functioneren](#)
- [1.7 Handelingstempo in het dagelijks functioneren](#)
- [1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico](#)
- [2.11 Beroepsmatig vervoer](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke beperkingen. Kan zelfstandig reizen; autorijden of fietsen (verkeersdeelname) of zelfstandig gebruik maken van het openbaar vervoer.
- 1** beperkt, kan niet zelfstandig reizen, namelijk

- Geef een beperkende score aan bij elke beperking van de mobiliteit die leidt tot het niet zelfstandig kunnen reizen.
Het betreft dus ook andere aspecten dan de noodzaak van hulp van anderen.

Vervoersproblemen kunnen zich voordoen bij fysieke, psychische, cognitieve en ontwikkelingsstoornissen.

- Geef aan in hoeverre vervoersproblemen kunnen worden gecompenseerd.

Bij beperkt is een toelichting van de verzekeringsarts noodzakelijk.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt functies niet op dit beoordelingspunt.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Een beperking leidt altijd tot een signalering.

2.10 VERVOER			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A
1. Beperkt	kan niet zelfstandig reizen	verplicht	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige.

Het betreft hier de vraag of de cliënt het werk kan bereiken (dus niet het vervoer tijdens het werk).

In het algemeen kunnen problemen met het woon-werkvervoer worden opgelost met een vervoersvoorziening. Op grond van een beperking op dit beoordelingspunt zal een functie dus meestal geschikt zijn.

Als de cliënt het werk echter ook met een voorziening (of begeleiding) niet kan bereiken, is de functie niet geschikt.

Beoordelingspunt 2.11 Beroepsmatig vervoer

1. Definitie

In CBBS is 'beroepsmatig vervoer' het zich verplaatsen middels een voertuig tijdens werktijd.

2. Interpretatiekader

Beroepsmatig vervoer is elke verplaatsing in of op een voertuig tijdens werktijd over een afstand van meer dan één meter, waarbij de verplaatsing staand of zittend plaatsvindt. Onder beroepsmatig vervoer valt het beroepsmatig besturen en/of bedienen van een voertuig zoals (vracht)auto, bus, shovel, mobiele kraan, tractor, heftruck, dragline, (elektrische) fiets, brugkraan. Voorwaarde is dat de functionaris op of in het voertuig zit. Een chauffeur die met een kraan materiaal lost waarbij hij de kraan bedient met een afstandsbediening valt niet onder beroepsmatig vervoer.

Bij beroepsmatig vervoer is het essentieel of er medische (en daarmee samenhangende wettelijke) factoren zijn waardoor er sprake is van ongeschiktheid voor het beroepsmatig besturen van een voertuig.

Ten aanzien van houders van een rijbewijs van groep 1 (categorie A, B en BE) die dit rijbewijs beroepsmatig gebruiken (bijvoorbeeld taxichauffeurs, chauffeurs van busjes voor personenvervoer), gelden in een aantal gevallen dezelfde strenge eisen als voor houders van rijbewijs van groep 2 (categorie C, D, CE, DE), zie hiervoor ook de '[Regeling eisen geschiktheid 2000](#)'.

Mensen met een beperkende 'code 100' op het rijbewijs zijn alleen geschikt voor het privé besturen van een voertuig en zijn daarmee geschikt voor woon-werkvervoer.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in vervoer hebben een relatie met:

- [1.1 Vasthouden van de aandacht](#)
- [1.2 Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren](#)
- [1.3 Herinneren in het dagelijks functioneren](#)
- [1.7 Handelingstempo in het dagelijks functioneren](#)
- [1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico](#)
- [2.10 Vervoer](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 Norm, geen specifieke beperkingen.

1 Beperkt, kan niet of beperkt beroepsmatig een voertuig besturen, namelijk

Vervoersproblemen kunnen zich voordoen bij fysieke, psychische, cognitieve en ontwikkelingsstoornissen.

Bij beperkt is een toelichting van de verzekeringsarts aan de orde.

Er zijn diverse soorten beroepsmatig vervoer, naast het zelf besturen van een voertuig moet ook gedacht worden aan de rijinstructeur. Bij beperkt kan door de verzekeringsarts worden aangegeven of er een nuancering is in beroepsmatig een voertuig besturen.

Is de cliënt beperkt op het bedienen van beweegbare machines (denk hierbij aan het lossen van materiaal met een kraan waarbij de functionaris de kraan op afstand bedient met een kastje of een loopkat in een fabriek om materiaal mee te tillen), dan kan de verzekeringsarts dit kwijt onder 'overige beperkingen op sociaal functioneren'.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt of in de functie sprake is van beroepsmatig vervoer. Als dat het geval is, is de belasting kenmerkend. Voorbeelden van functies met een kenmerkende belasting betreffende vervoer zijn: chauffeur personenvervoer, heftruckchauffeur, vrachtwagenchauffeur, vertegenwoordiger. In de toelichting beschrijft de arbeidsdeskundig analist de aard en eventueel de frequentie en duur.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

Geldt een beperking ten aanzien van beroepsmatig vervoer dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

2.11 BEROEPSMATIG VERVOER				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen.	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	kan niet of beperkt beroepsmatig een voertuig besturen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige.

Het betreft hier de vraag of de cliënt het tijdens het werk beroepsmatig een voertuig kan besturen.

CBBS kan bij dit beoordelingspunt slechts accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden als beroepsmatig vervoer een kenmerkende belasting vormt, ligt daarom bij de arbeidsdeskundige. Bij twijfel is overleg met de verzekeringsarts zinvol.

Probeer een beeld te vormen van de functiebelasting aan de hand van de functieomschrijving en taken.

Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming

Beoordelingspunt 2.12.0 Geen specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid

1. Definitie

In CBBS is 'geen specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid' de score om aan te geven dat er voor de verzekeringsarts geen aanleiding bestaat om aan de arbeid specifieke voorwaarden te stellen die betrekking hebben op het sociaal functioneren.

2. Interpretatiekader

De specifieke voorwaarden worden aangegeven in de beoordelingspunten 2.12.1 t/m 2.12.5.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Er is een relatie met de andere beoordelingspunten 2.12.1 t/m 2.12.5.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 Nee, er gelden geen specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid

Hier is de score altijd dan 0.

Is er wel een specifieke voorwaarde voor het sociaal functioneren in arbeid, maar anders dan genoemd bij 2.12.1 t/m 2.12.5?

→ Geef dat dan aan bij [2.12.6. Overige specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren](#).

Een toelichting geven van een toelichting op dit beoordelingspunt is niet mogelijk. Voor een toelichting is 2.12.6 doorgaans meer geëigend.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Niet van toepassing.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Dit beoordelingspunt wordt altijd geaccepteerd. Een toelichting van de verzekeringsarts op dit beoordelingspunt is niet mogelijk.

2.12.0 SPECIFIEKE VOORWAARDEN VOOR HET SOCIAAL FUNCTIONEREN IN ARBEID			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Nee	geen specifieke voorwaarden	niet mogelijk	A

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

De arbeidsdeskundige krijgt op dit beoordelingspunt geen signalering.

Beoordelingspunt 2.12.1 Werk waarin doorgaans weinig of geen rechtstreeks contact met klanten

1. Definitie

In CBBS is 'rechtstreeks contact met klanten' het omgaan met externe klanten als kenmerkende taak in de functie.

2. Interpretatiekader

Bij het beoordelingspunt klantcontact gaat het uitdrukkelijk *niet* om *interne* klanten (bijvoorbeeld medewerkers van een andere vestiging van een bedrijf), maar om de *externe* klant waar een functionaris mee te maken kan krijgen. In dit contact met de klant wordt van de functionaris verwacht dat hij in een face-to-face contact professioneel, adequaat en doelmatig communiceert. Daarbij spelen overtuigingskracht, inlevingsvermogen en een dienstverlenende instelling een belangrijke rol. Telefonisch contact met een klant valt niet onder dit beoordelingspunt.

Voorbeelden van functies waarin regelmatig rechtstreeks contact met klanten voorkomt zijn: baliemedewerker, verkoper detailhandel of buschauffeur.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt kan een relatie hebben met de volgende beoordelingspunten:

- [1.8.1](#) [Geen afleiding door activiteiten van anderen](#)
- [2.6](#) [Emotionele problemen van anderen hanteren](#)
- [2.7](#) [Eigen gevoelens uiten](#)
- [2.9](#) [Samenwerken](#)
- [2.12.2](#) [Werk waarin doorgaans weinig of geen contact met patiënten](#)
- [2.12.4](#) [Werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 1** Ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin doorgaans weinig of geen rechtstreeks contact met klanten vereist is (sommige beroepen in de dienstverlening), namelijk

Een toelichting op dit beoordelingspunt van de verzekeringsarts is altijd aan de orde.

→ Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt niet of beperkt om kan gaan met klanten.

Niet met klanten kunnen omgaan heeft twee aspecten:

- De cliënt zelf ervaart belemmeringen in de communicatie met anderen door zijn stoornis.
Voorbeelden: een angststoornis, een depressieve stoornis of een cluster C persoonlijkheidsstoornis.
 - De cliënt ervaart geen belemmeringen in de communicatie, maar de stoornis van cliënt leidt tot inadequate communicatie met de klant, waardoor het beoogde doel van het klantcontact niet zal worden gehaald.
Voorbeelden: een manische episode, een psychose en een cluster B-persoonlijkheidsstoornis.
- Geef een toelichting op de aard en ernst van de beperking. Zo zullen er cliënten zijn die een oppervlakkig klantcontact (bijvoorbeeld lokettist bioscoop) wel kunnen hanteren maar een intensiever contact (bijvoorbeeld verkoper detailhandel) niet.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De belasting is kenmerkend als verplicht frequent face-to-face contact met externe klanten in de functie voorkomt (interne klanten beoordeelt de arbeidsdeskundig analist niet bij dit punt). In dit contact vindt een rechtstreekse communicatie met de klant plaats. Zonder frequent klantcontact kan de functie niet worden uitgevoerd.

De arbeidsdeskundig analist legt in het geval van een kenmerkende belasting informatie met betrekking tot dit beoordelingspunt vast in een korte toelichtende zin (soort klanten, aard van de contacten, frequentie).

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert als er sprake is van een kenmerkende belasting.

2.12.1 WEINIG OF GEEN CONTACT MET KLANTEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
1. Ja	weinig of geen contact klanten	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

CBBS kan bij een kenmerkende belasting op dit beoordelingspunt slechts accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden of alsnog geaccepteerd, ligt dus bij de arbeidsdeskundige.

De aard, intensiteit en de frequentie van het klantcontact speelt een rol bij deze beslissing. Nader overleg met de verzekeringsarts en/of de arbeidsdeskundig analist kan daarbij aan de orde zijn. Maak ook gebruik van de toelichting die de verzekeringsarts gegeven heeft.

Indien de functie, ondanks de signalering, als passend wordt beschouwd, motiveer dan in je rapportage waarom.

Als het verwerpen van de functie leidt tot een hogere arbeidsongeschiktheidsklasse, licht dat dan kort toe (eventueel categoriaal).

Beoordelingspunt 2.12.2 Werk waarin doorgaans weinig of geen direct contact met patiënten of hulpbehoevenden vereist

1. Definitie

In CBBS is 'contact met patiënten of hulpbehoevenden' het behandelen of begeleiden van mensen met een hulpvraag als kenmerkende taak in een functie.

2. Interpretatiekader

Het gaat er om dat het noodzakelijk omgaan met patiënten of hulpbehoevenden een voor de functie *kenmerkende* taak is. Het moet dus gaan om een wezenlijk aspect van de functie. Het is daarbij belangrijk dat 'omgang met' hier betekent dat men patiënten moet begeleiden, verzorgen, behandelen en adviseren. Het gaat dus niet om de meer zijdelingse en oppervlakkige contacten met patiënten die men tegenkomt als schoonmaker in een verpleeghuis of als receptionist in een ziekenhuis.

Dit beoordelingspunt onderscheidt zich van [2.12.1 Werk waarin meestal weinig of geen rechtstreeks contact met klanten vereist is](#) doordat het contact met patiënten en hulpbehoevenden meestal indringender en langduriger is en de patiënt in een afhankelijke positie verkeert. Daarbij moet de functionaris zich bewust zijn van de wisselwerking tussen zijn eigen gevoelens en die van de klant en hier zo nodig afstand van nemen.

Voorbeelden van functies, waarin contact met patiënten of hulpbehoevenden kenmerkend is: verpleeghulp, verzorgende IG, medewerker bloedafname en doktersassistent.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt kan een relatie hebben met de volgende beoordelingspunten:

- [1.8.1 Geen afleiding door activiteiten van anderen](#)
- [2.6 Emotionele problemen van anderen hanteren](#)
- [2.7 Eigen gevoelens uiten](#)
- [2.9 Samenwerken](#)
- [2.12.1 Werk waarin doorgaans weinig of geen contact met klanten](#)
- [2.12.4 Werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 2** Ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin doorgaans weinig of geen direct contact met patiënten of hulpbehoevenden vereist is (zoals in sommige beroepen in de zorg- en hulpverlening), namelijk

Een toelichting op dit beoordelingspunt van de verzekeringsarts is altijd aan de orde.

- Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt niet of beperkt om kan gaan met patiënten en hulpbehoevenden.

Het niet kunnen omgaan heeft twee aspecten:

- De cliënt zelf ervaart belemmeringen in de communicatie met anderen door zijn stoornis. Voorbeelden: een angststoornis, depressieve stoornis of een cluster C persoonlijkheidsstoornis.
- De cliënt ervaart geen belemmeringen in de communicatie, maar de stoornis van de cliënt leidt tot inadequate communicatie met de patiënt, waardoor het beoogde doel van het patiëntcontact niet zal worden gehaald en mogelijk leidt tot schade bij de patiënt. Voorbeelden: een manische episode, een psychose, een verstandelijke beperking en een cluster B-persoonlijkheidsstoornis.

- Geef een toelichting op de aard en ernst van de beperking. Zo zullen er cliënten zijn die een oppervlakkig patiëntencontact (bijvoorbeeld thuishulp A) wel kunnen hanteren maar een intensiever contact (bijvoorbeeld verpleegkundige A of B) niet.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De belasting is kenmerkend als verplicht contact face-to-face met patiënten en hulpbehoevenden in de functie voorkomt. De verzorging, begeleiding, behandeling of advisering is een wezenlijk aspect van de functie.

De arbeidsdeskundig analist legt in het geval van een kenmerkende belasting informatie met betrekking tot dit beoordelingspunt vast in een korte toelichtende zin (soort klanten, aard van de contacten, frequentie).

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert als er sprake is van een kenmerkende belasting.

2.12.2 WEINIG OF GEEN CONTACT MET PATIËNTEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
2. Ja	weinig of geen contact patiënten	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Bij een beperking worden na de geautomatiseerde voorselectie functies gepresenteerd waarin sprake is van een kenmerkend patiëntcontact. De arbeidsdeskundig analist kan immers een eenduidig antwoord geven op de vraag of contact met patiënten of hulpbehoevenden een wezenlijk aspect van een functie is. Bij een beperking op dit beoordelingspunt kan CBBS daarom slechts accepteren of signaleren.

Heeft de verzekeringsarts de cliënt op dit beoordelingspunt beperkt aangegeven? Dan is een nadere motivering van de arbeidsdeskundige over het passend zijn van een functie dus altijd nodig.

Beoordelingspunt 2.12.3 Werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's of leidinggevenden

1. Definitie

In CBBS is 'werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's of leidinggevenden' werk waarbij de functionaris te allen tijde een onmiddellijk beroep kan doen op hulp van collega's en/of leidinggevenden.

2. Interpretatiekader

Het gaat hier om de mogelijkheid om bij problemen steun, hulp en advies te vragen of te ontvangen van collega's en/of direct leidinggevenden. Het gaat om onmiddellijke en fysieke hulp ter plekke. In de meeste functies is dit mogelijk.

Het gaat niet om hulp of advies op afstand (bijvoorbeeld telefonisch).

Voorbeelden van solitaire functies waarin geen mogelijkheid bestaat tot directe fysieke hulp, zijn: vrachtwagenchauffeur, buschauffeur, vertegenwoordiger of bediende tankstation, brug- en sluiswachter.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's kunnen een relatie hebben met:

- [1.8.2 Voorspelbare werksituatie](#)
- [1.8.3 Werk zonder veelvuldige storingen of onderbrekingen](#)
- [1.8.4 Werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken](#)
- [1.8.5 Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is](#)
- [2.8 Omgaan met conflicten](#)
- [2.12.5 Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 3** Ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's of leidinggevenden (géén solitaire functie).

Het geven van een toelichting op dit beoordelingspunt van de verzekeringsarts is niet aan de orde.

Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt aangewezen is op een functie waarin zo nodig kan worden teruggevallen op collega's of direct leidinggevende (geen solitaire functie). Scoor alleen op dit beoordelingspunt als voortdurende en onmiddellijke fysieke aanwezigheid van collega's of leidinggevenden vereist is. Bijvoorbeeld: een cliënt met een verstandelijke beperking, epilepsie en diabetes mellitus.

De cliënt kan de hulp nodig hebben wegens problemen die hij ervaart bij de uitvoering van de werkzaamheden en die hij niet onmiddellijk zelfstandig kan oplossen. Bijvoorbeeld: een cliënt met een afhankelijke persoonlijkheidsstoornis.

De hulp kan ook nodig zijn vanwege een noodsituatie die uit de ziekte van de cliënt voortvloeit, bijvoorbeeld een paniekstoornis, een epileptisch insult of een diabetische hypoglycaemie.

Scoor dit beoordelingspunt **niet** als de cliënt in staat is om hulp op afstand (bijvoorbeeld telefonisch of per e-mail) in te roepen dan wel uitstel van hulp kan verdragen.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De belasting is kenmerkend als niet teruggevallen kan worden op collega's of leidinggevenden in de onmiddellijke nabijheid. In zo'n geval is er sprake van een solitaire functie en is er sprake van een kenmerkende belasting op dit beoordelingspunt.

De arbeidsdeskundig analist scoort of er op dit beoordelingspunt sprake is van een kenmerkende belasting. In een korte, toelichtende zin geeft hij aan waarom of in welke mate er solitair gewerkt moet worden in de functie. Ook geeft de arbeidsdeskundig analist aan of er een terugvalmogelijkheid bestaat op collega's/leidinggevende door bijvoorbeeld de mogelijkheid tot telefonisch contact.

6. Geautomatiseerde vergelijking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt signaleert CBBS nooit.

2.12.3 MOET KUNNEN TERUGVALLEN OP COLLEGA'S OF LEIDINGGEVENDE				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
3. Ja	terugvallen op collega's of leidinggevenden	niet mogelijk	A	V

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Bij de geautomatiseerde voorselectie worden alleen functies gepresenteerd waarin niet solitair gewerkt hoeft te worden. De arbeidsdeskundig analist kan immers een eenduidig antwoord geven op de vraag of een functie volgens bovenstaande definitie een solitair karakter heeft. Bij een beperking op dit beoordelingspunt kan CBBS daarom slechts accepteren of verwerpen.

Heeft de verzekeringsarts de cliënt op dit beoordelingspunt niet beperkt aangegeven, maar in een toelichting bij [2.12.6 Overige specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren](#) wel een nader beeld geschetst van specifieke voorwaarden die gelden voor het terugvallen op collega's of leidinggevenden, dan ligt het anders. Dan kan een functie die bij de geautomatiseerde voorselectie als geschikt gepresenteerd wordt, bij de professionele eindselectie vragen om een nadere motivering door de arbeidsdeskundige. Let hierbij op de reden en omstandigheden van solitair werken zoals omschreven in de functie. Overleg zo nodig met de verzekeringsarts en/of de arbeidsdeskundig analist.

Beoordelingspunt 2.12.4 Werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is

1. Definitie

In CBBS is 'direct contact met collega's' de aanwezigheid van en de sociale omgang met collega's in een werksituatie.

2. Interpretatiekader

In vrijwel alle functies is contact met collega's onvermijdelijk. Dat contact kan voortvloeien uit de functie-inhoud zelf, waarin met collega's moet worden samengewerkt, maar het kan ook gaan om de meer informele sociale omgang.

Hoe meer er moet worden samengewerkt met anderen, hoe frequenter en intensiever er direct contact zal zijn met collega's.

Beoordelingspunt 2.12.4 onderscheidt zich echter van beoordelingspunt [2.9. samenwerken](#) doordat het contact met collega's een veel ruimer begrip is. Direct contact met collega's betreft ook het meer informele en oppervlakkige contact in een werksituatie: bijvoorbeeld de aanwezigheid van een collega in dezelfde ruimte of het sociale contact buiten het directe werk zoals de contacten in het personeelsrestaurant e.d. Dit beoordelingspunt heeft betrekking op cliënten die (ook) beperkt zijn in dit soort informele en oppervlakkige contacten.

Voorbeelden van functies met minimale contacten met collega's zijn: brugwachter, nachtwaker op een haven terrein, maar ook (internationaal) chauffeur of bezorger.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is kan een relatie hebben de volgende beoordelingspunten:

- [1.8.1 Geen afleiding door activiteiten van anderen](#)
- [2.6 Emotionele problemen van anderen hanteren](#)
- [2.7 Eigen gevoelens uiten](#)
- [2.9 Samenwerken](#)
- [2.12.1 Werk waarin doorgaans weinig of geen contact met klanten](#)
- [2.12.2 Werk waarin doorgaans weinig of geen contact met patiënten](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 4** Ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is.

Scor dit beoordelingspunt als de cliënt naast een beperking in het samenwerken (onder [2.9](#)) ook beperkt is in andere aspecten van de sociale omgang met anderen.

Het niet kunnen omgaan met collega's heeft twee aspecten:

- de cliënt zelf ervaart door zijn stoornis belemmeringen in de sociale omgang met anderen; bijvoorbeeld een angststoornis of een depressieve stoornis.
- de cliënt ervaart weliswaar geen belemmeringen in de sociale omgang, maar de stoornis van de cliënt kan leiden tot een inadequate communicatie met anderen (bijvoorbeeld bij een autismespectrumstoornis).

Ernstige psychiatrische stoornis

Bedenk dat het stellen van deze voorwaarde een ernstige beperking inhoudt, die alleen te motiveren is vanuit een ernstige psychiatrische stoornis. Bijvoorbeeld een ernstige persoonlijkheidsstoornis, neurobiologische stoornis of ontwikkelingsstoornis.

Score in relatie tot samenwerken.

Gebruik dit punt als een uitbreiding van beoordelingspunt [2.9 Samenwerken](#). Geef in de rapportage aan wat, naast de problemen in de samenwerking op zich, het specifieke probleem is van cliënt in het contact met collega's. Functies waarin samenwerken een kenmerkende belasting is worden verworpen of gesignaleerd, afhankelijk van de intensiteit van de samenwerking. Bij een beperking in het directe contact met collega's bestaat er sowieso ook een beperking in het samenwerken. Met andere woorden: als de verzekeringsarts een beperkende score aanneemt onder 2.12.4 (dit beoordelingspunt) zal hij altijd sterk beperkt moeten scoren onder [samenwerken \(2.9\)](#).

Toelichting door de verzekeringsarts

Geef eventueel een aanvullende toelichting bij een beperkende score, zodat het voor de arbeidsdeskundige duidelijk is welke betekenis de beperking heeft in relatie tot te duiden arbeid.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist scoort dit beoordelingspunt niet. Wel besteedt de arbeidsdeskundig analist, als dit aan de orde is, in de inhoudsbeschrijving aandacht aan de sociale werkomgeving en de onderlinge afhankelijkheid tussen collega's. In CBBS wordt voor de beoordeling van werk waarin meestal geen direct contact met collega's vereist is, gebruik gemaakt van de beschikbare informatie over de vereiste samenwerking in de functie. De arbeidsdeskundig analist gaat er vanuit dat, naarmate er minder noodzaak tot samenwerking in de functie is, daarmee ook de noodzaak tot contact met collega's zal afnemen.

De arbeidsdeskundig analist enquêteert functies dus op samenwerken (zie 2.9). De aard en intensiteit van samenwerken worden daarom ook gebruikt bij de geautomatiseerde vergelijking t.b.v. 2.12.4 (zie 6).

De arbeidsdeskundig analist heeft 3 scoremogelijkheden om de eisen van samenwerking in de functie te beoordelen:

- er hoeft voor het uitvoeren van de taak niet samengewerkt te worden;
- er moet voor het uitvoeren van de taak met anderen gewerkt worden, maar er is sprake van een eigen afgebakende deeltaak;
- in onderlinge afstemming met anderen moet een taak gezamenlijk worden uitgevoerd.

Bij de laatste 2 scoremogelijkheden is er sprake van een *bijzondere belasting*. Dit is aan de orde als de vereiste vaardigheden essentieel zijn voor het uitvoeren van een activiteit binnen de functie. Essentieel wil zeggen dat deze activiteit in het geheel niet of alleen ten koste van kwantiteit of kwaliteit van de taakuitvoering anders kan worden uitgevoerd (minder effectief en efficiënt).

6. Geautomatiseerde vergelijking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Als de cliënt aangewezen is op werk waarbij doorgaans geen contact met collega's vereist is (dit beoordelingspunt) signaleert CBBS automatisch functies waarin samenwerking plaats vindt op basis van een eigen afgebakende deeltaak.

2.12.4 WERK WAAR DOORGAANS GEEN DIRECT CONTACT MET COLLEGA'S VEREIST IS					
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie		
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet	Eigen deeltaak	Gezamenlijk
4. Ja	geen contact met collega's	zonder	A	S	V
		met			

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Bij dit beoordelingspunt wordt informatie gepresenteerd over de mate waarin samengewerkt moet worden in de functie. De aanname daarbij is dat, naarmate er minder samengewerkt hoeft te worden, daarmee ook de noodzaak van direct contact met collega's zal afnemen.

Het gegeven dat CBBS een functie accepteert betekent dat er geen samenwerking in de uitoefening van de functie is vereist. Dat betekent dus niet zonder meer dat voldaan is aan de voorwaarde dat doorgaans geen direct contact met collega's is vereist.

Omdat het begrip 'direct contact met collega's' ruimer gedefinieerd is dan het functionele contact met collega's in de zin van samenwerken sec, moet je je altijd een eigen beeld vormen van de aard en intensiteit van het contact met collega's in een functie.

Vaak zal nader overleg met de verzekeringsarts nodig zijn. Zoek eventueel ook [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft.

Beoordelingspunt 2.12.5

Werk dat geen leidinggevende aspecten bevat

1. Definitie

In CBBS is 'leidinggeven' het aansturen van één of meerdere personen als kenmerkende taak in een functie.

2. Interpretatiekader

Het gaat hier uitdrukkelijk om leidinggevende aspecten die duidelijk verbonden zijn aan het uitvoeren van de functie. Het instrueren c.q. begeleiden van stagiaires wordt alleen als leidinggevend aspect gezien als dit een eis is die aan de functie verbonden is en niet aan de uitvoerder. Met andere woorden: het incidenteel begeleiden van een stagiaire wordt niet als een wezenlijk kenmerk van een functie gezien.

Voorbeelden van functies met leidinggevende aspecten zijn: hoofd van een administratieve afdeling, ploegbaas van een inpaklijn en uitvoerder in de bouw.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in werk dat geen leidinggevende aspecten bevat kan een relatie hebben met:

- [1.8.2 Voorspelbare werksituatie](#)
- [1.8.3 Werk zonder veelvuldige storingen of onderbrekingen](#)
- [1.8.4 Werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken](#)
- [1.8.5 Werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is](#)
- [2.8 Omgaan met conflicten](#)
- [2.12.3 Werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's of leidinggevende](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

5 Ja, de cliënt is aangewezen op werk dat geen leidinggevende aspecten bevat, namelijk

→ Scoor dit beoordelingspunt als de cliënt niet of beperkt om kan gaan met leidinggevende aspecten. Dit zal doorgaans bij psychische stoornissen het geval zijn. Leidinggeven vereist onder andere psychische stabiliteit, spankracht en sociale vaardigheden.

Een toelichting op dit beoordelingspunt van de verzekeringsarts is altijd aan de orde.

→ Geef een toelichting op de aard en ernst van de beperking. Zo zullen er cliënten zijn die wel leiding kunnen geven aan een kleine groep (bijvoorbeeld meewerkend voorman) wel kunnen hanteren maar een intensiever contact (bijvoorbeeld leiding geven in een (grote) organisatie) niet.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De belasting is kenmerkend als leidinggevende aspecten verbonden zijn aan het uitvoeren van de functie. Het gaat om het geven van opdrachten aan personen en het bevorderen van de uitvoering ervan.

De arbeidsdeskundig analist scoort of er op dit beoordelingspunt sprake is van een kenmerkende belasting. In dat geval geeft hij in een korte, toelichtende zin nadere informatie over de aard van de belasting op dit punt.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid
CBBS signaleert als er sprake is van een kenmerkende belasting.

2.12.5 WERK DAT GEEN LEIDINGGEVENDE ASPECTEN BEVAT				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
5. Ja	geen leidinggeven	verplicht	A	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Bij de geautomatiseerde voorselectie worden alleen functies gepresenteerd waarin sprake is van een kenmerkende belasting als de verzekeringsarts een beperking met een toelichting heeft aangegeven. De arbeidsdeskundig analist kan immers een eenduidig antwoord geven op de vraag of in een functie leidinggevende aspecten aan de orde zijn volgens bovenstaande definitie. Bij een beperking op dit beoordelingspunt kan CBBS daarom slechts accepteren of signaleren.

Heeft de verzekeringsarts de cliënt op dit beoordelingspunt beperkt en er is sprake van een kenmerkende belasting? Dan is een nadere motivering van de arbeidsdeskundige over het passend zijn van een functie dus altijd nodig.

Beoordelingspunt 2.12.6 Overige specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid

1. Definitie

In CBBS zijn 'overige specifieke voorwaarden' de voorwaarden voor het sociaal functioneren waaraan de arbeid moet voldoen, die niet aan de orde zijn gekomen in de onderdelen van beoordelingspunten 2.12.1 t/m 2.12.5.

2. Interpretatiekader

Hier kan de verzekeringsarts voorwaarden benoemen die niet al besproken zijn bij de andere voorwaarden onder 2.12.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt heeft een relatie met de beoordelingspunten 2.12.1 t/m 2.12.5.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 6** Ja, er gelden overige specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid, namelijk

Bij het scoren van dit beoordelingspunt moet het net als bij 1.8.7 gaan om wezenlijk andere voorwaarden dan al aan de orde zijn gekomen onder 2.12.1 tot 2.12.5. Geef hier geen toelichtingen op eerder gescoorde beoordelingspunten.

Een toelichting op dit beoordelingspunt van de verzekeringsarts is noodzakelijk.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Overige specifieke voorwaarden is geen geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt. Uit de algemene beschrijving van de functie door de arbeidsdeskundig analist kan worden afgeleid of aan de specifieke voorwaarde wordt voldaan.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Het betreft hier een niet geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt. CBBS signaleert altijd als dit beoordelingspunt wordt gescoord.

2.12.6 OVERIGE SPECIFIEKE VOORWAARDEN VOOR HET SOCIAAL FUNCTIONEREN IN ARBEID			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
6. Ja	overige specifieke voorwaarden	verplicht	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

De arbeidsdeskundig analist legt bij dit beoordelingspunt geen informatie over de functiebelasting vast. Probeer daarom om je een beeld te vormen van de functiebelasting aan de hand van de functieomschrijving en taken.

Zoek bij twijfel contact met de arbeidsdeskundig analist die de functie geëvalueerd heeft voor nadere beeldvorming.

Motiveer, eventueel in overleg met de verzekeringsarts, waarom de functie al dan niet geschikt is.

RUBRIEK 3 FYSIEKE OMGEVINGSEISEN

De verzekeringsarts legt in rubriek 3 vast in welke mate de cliënt kan worden blootgesteld aan fysieke omgevingseisen.

De rubriek omvat 8 beoordelingspunten. De beoordelingspunten in deze rubriek worden geautomatiseerd vergeleken met de belastingpunten in arbeid, behalve het beoordelingspunt 3.8 dat geen corresponderend belastingpunt heeft.

Beoordelingspunt 3.1 Temperatuur

1. Definitie

In CBBS is 'temperatuur' het kunnen omgaan met hoge en lage temperaturen.

2. Interpretatiekader

Dit beoordelingspunt bevat twee punten om de verschillende aspecten van temperatuur te beoordelen.

1. **Hitte:** Het langer dan vijf minuten aaneengesloten werken bij temperaturen hoger dan 35°C. Bij het beoordelen van hitte in de werkomgeving wordt uitgegaan van de temperaturen zoals die onder normale omstandigheden voorkomen en wordt geen rekening gehouden met incidentele omstandigheden. Uitgangspunt is dat werkkleding wordt gedragen die bij de functie past.

Voor functies buiten wordt aangenomen dat onder normale omstandigheden de temperatuur onder de 35°C blijft. Bij functies buiten zal er nooit sprake zijn van hitte volgens deze definitie.

2. **Koude:** Het langer dan vijf minuten aaneengesloten werken bij temperaturen lager dan -15°C. Bij het beoordelen van koude in de werkomgeving wordt uitgegaan van de temperaturen zoals die onder normale omstandigheden voorkomen en wordt geen rekening gehouden met incidentele omstandigheden.

Uitgangspunt is dat werkkleding wordt gedragen die bij de functie past. In vrieshuizen bijvoorbeeld variëren de temperaturen doorgaans van -18°C tot -28°C. Voor het werken in vriesruimten gelden regelingen voor het gebruik van beschermende kleding, verblijfstijden en rusttijden bij kamertemperatuur.

Voor functies buiten wordt aangenomen dat de temperatuur niet lager komt dan -15°C. Bij functies buiten zal er nooit sprake zijn van koude volgens deze definitie.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt geen relatie met andere beoordelingspunten.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0 Norm, geen specifieke beperkingen in het dagelijks leven.
- 1 Hitte is beperkt.
- 2 Koude is beperkt.

Er kan op zowel op hitte als op koude tegelijk sprake zijn van een beperking.

Is de cliënt om medische redenen beperkt op temperatuur(wisselingen), dan kan dat een consequentie hebben voor het uitvoeren van een bepaalde functie. Geef dit dan aan onder [3.8.4 'Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden'](#).

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij **hitte** beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of dit voorkomt in de werkomgeving. De arbeidsdeskundig analist scoort *kenmerkend* als dit in de functie voorkomt. Dit is gedefinieerd door de waarde in de definitie.

Als hitte voorkomt in de functie, geeft de arbeidsdeskundig analist een toelichting:

- de situatie (aard van de blootstelling)
- eventueel de temperatuur
- de aaneengesloten duur en eventueel de frequentie

In sommige werkruimtes kan de temperatuur gedurende echt zomerse dagen oplopen tot 'onwerkbaar' hoogte. Dit soort situaties wordt niet in de gradering betrokken. Functies buiten zullen door de arbeidsdeskundig analist nooit op hitte gescoord worden, omdat onder normale omstandigheden de temperatuur onder de 35°C blijft.

Voorbeelden van werkomgevingen met (periodiek) werken onder extreem hoge temperaturen: bakkerij, smelterij, smederij.

Bij **koude** beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of dit voorkomt in de werkomgeving. De arbeidsdeskundig analist scoort *kenmerkend* als dit in de functie voorkomt. Dit is gedefinieerd door de waarde in de definitie.

Als koude voorkomt in de functie, geeft de arbeidsdeskundig analist een toelichting:

- de situatie (aard van de blootstelling)
- eventueel de temperatuur
- de aaneengesloten duur en eventueel de frequentie

Functies buiten zullen door de arbeidsdeskundig analist nooit op koude gescoord worden, omdat onder normale omstandigheden de temperatuur niet onder de -15°C komt.

Voorbeeld van een werkomgeving met (periodiek) werken onder extreem lage temperatuur: een airco-monteur in een vriescel.

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts een beperking heeft gescoord op hitte en/of koude, dan wordt de functie verworpen als er sprake is van een kenmerkende belasting op het betreffende onderdeel.

3.1 TEMPERATUUR					
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie		
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Norm	Hitte	Koude
3. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A	A
4. Beperkt	hitte beperkt	niet mogelijk	A	V	A
5. Beperkt	koude beperkt	niet mogelijk	A	A	V

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Bij een beperking worden na de geautomatiseerde voorselectie alleen functies gepresenteerd waarin geen hoge of lage temperaturen voorkomen. Bij een beperking op dit beoordelingspunt kan CBBS slechts accepteren of verwerpen.

Heeft de verzekeringsarts de cliënt op één of beide punten beperkt? Dan is een nadere motivering van de arbeidsdeskundige over het passend zijn van een functie dus niet nodig.

Heeft de verzekeringsarts de cliënt op dit beoordelingspunt niet beperkt, maar in een toelichting bij [3.8.4 'Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden'](#) wel een nader beeld geschetst van specifieke voorwaarden die gelden voor de temperatuur, dan ligt het anders. Dan kan een functie die bij de geautomatiseerde voorselectie als geschikt gepresenteerd wordt, bij de professionele eindselectie vragen om een nadere motivering door de arbeidsdeskundige.

Beoordelingspunt 3.2 Tocht

1. Definitie

In CBBS is 'tocht' het blootgesteld zijn aan sterke luchtverplaatsing.

2. Interpretatiekader

Er is sprake van tocht wanneer gewerkt wordt in situaties waarin sterke luchtstromingen zeer onverwacht optreden zonder dat men zich hieraan kan onttrekken of zich er snel tegen kan beschermen.

Tocht wordt daarom als hinderlijk ervaren doordat tocht gepaard gaat met plotselinge daling van de gevoelstemperatuur. Zelden zal de luchtstroom op zichzelf als hinderlijk worden ervaren.

Op iedere arbeidsplaats zal wel eens sprake zijn van luchtstromingen die door sommige aanwezigen als hinderlijke tocht wordt ervaren, hoe gering die luchtstroming ook is. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om deze 'normale' vormen van luchtverplaatsingen als uitgangspunt voor de beoordeling te nemen. Noch voor de mogelijkheden van de cliënt, noch voor de eisen die het werk stelt.

Voor functies buiten wordt aangenomen dat men zich tegen tocht kan beschermen. Bij functies buiten zal er nooit sprake zijn van tocht volgens deze definitie.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Er kan een relatie zijn met beoordelingspunt ['3.8 Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden'](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, geen specifieke beperkingen;

1 beperkt, namelijk.....

Is de cliënt beperkt op geforceerde sterke luchtstromingen die zeer onverwacht optreedt (score 1), geef dan een beknopte toelichting bij dit beoordelingspunt. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

De gevoeligheid voor tocht zal meestal te maken hebben met de kortdurende snelle daling van de gevoelstemperatuur. Ziektebeelden waar dit beoordelingspunt aan de orde kan zijn, betreffen vooral hart- en vaatziekten en longziekten.

Uitzonderingen zijn o.a. bij een verstoring in de productie van traanvocht (het Siccasyndroom of M. Sjögren) en leiden tot toename van de klachten.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of er tocht in de functie werkomgeving voorkomt. De arbeidsdeskundig analist heeft de keuze tussen *kenmerkend* of *niet kenmerkend*.

Kenmerkend is aan de orde als er eisen zijn die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het normaal dagelijks functioneren.

Bij het beoordelen van de belasting is het bepalend of men zich tegen deze plotselinge of sterk plaats bepaalde invloeden kan beschermen (met kleding) of zich hieraan kan onttrekken.

Wanneer gewerkt wordt in situaties waarin geforceerde sterke luchtstromingen zeer onverwacht optreden, zonder dat men zich hieraan kan onttrekken of zich er snel tegen kan beschermen, waarin sprake is van sterke afkoeling. Dan is de belasting *kenmerkend*.

Voorbeelden van deze situaties:

- afdelingen waar regelmatig buitendeuren geopend worden;
- productieprocessen waarbij door afzuigen van luchtverontreinigingen een sterke luchtstroming opgewekt wordt;

Als tocht voorkomt in de functie, geeft de arbeidsdeskundig analist in een toelichting aan:

- aard van de blootstelling,
- duur,
- frequentie,
- geconcentreerd in een bepaald deel van de dag/week/maand.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Geldt er een beperking ten aanzien van tocht, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

3.2 TOCHT				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoording

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.

Overleg met de verzekeringsarts

Is deze zin niet van toepassing?

- Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

- Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

- Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 3.3 Huidcontact

1. Definitie

In CBBS is 'huidcontact' het in aanraking komen van de huid met vaste en/of vloeibare stoffen.

2. Interpretatiekader

Er is sprake van huidcontact wanneer:

- er intensieve contacten met stoffen zijn die de huid vuil en/of nat maken,
- er gewerkt wordt met stoffen die allergische of toxische reacties kunnen veroorzaken.

Met dit beoordelingspunt worden bijzondere arbeidsomstandigheden beoordeeld, die zich doorgaans niet voordoen in het dagelijks leven buiten arbeid. Veel mensen komen zeer incidenteel in aanraking met stoffen waar bijvoorbeeld de automonteur en de kapster mee in contact komen. Maar de automonteur en de kapster komen *dagelijks* met deze stoffen (vast/vloeibaar) in contact.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Er kan een relatie zijn met beoordelingspunt '[3.8 Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden](#)'.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke beperkingen;
1 beperkt, namelijk.....

Is de huid van de cliënt kwetsbaar voor contacten met vaste en/of vloeibare stoffen (score 1), geef dan een beknopte toelichting bij dit beoordelingspunt. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage.
Is de huid van de cliënt extra gevoelig voor toxische invloeden geef dit dan aan.

Een toelichting gaat over de aspecten die de arbeidsdeskundig analist vastlegt over dit beoordelingspunt.

Een allergische reactie van de huid scoor je dus bij dit beoordelingspunt en niet bij [3.8.1 Allergie](#).

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of huidcontact voorkomt in de functie. De arbeidsdeskundig analist heeft de keuze tussen *kenmerkend* of *niet kenmerkend*. *Kenmerkend* is aan de orde als er eisen zijn die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het normaal dagelijks functioneren.

Als er huidcontact voorkomt in de functie, geeft de arbeidsdeskundig analist in een toelichting aan:

- aard van de stof,
- duur,
- frequentie,
- aard en materiaal van beschermende middelen,
- geconcentreerd in een bepaald deel van de dag/week/maand.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Geldt er een beperking ten aanzien van huidcontact, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

3.3 HUIDCONTACT				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoording

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.

Overleg met de verzekeringsarts

Is deze zin niet van toepassing?

- Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

- Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

- Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 3.4 Beschermende middelen

1. Definitie

In CBBS zijn 'beschermende middelen' persoons- en/of product beschermende middelen, die gedragen worden.

2. Interpretatiekader

Bij dit beoordelingspunt gaat het om persoons- en/of product beschermende middelen die voor cliënten met specifieke beperkingen problemen kunnen veroorzaken. Tot deze middelen worden onder andere gerekend:

- hoofdbescherming: helm, hoofddoek, muts en pet.
- oog- en gelaatsbescherming: veiligheids-, stof- en lasbril en lashelm.
- oor bescherming: proppen, doppen, otoplastieken en kappen.
- mond- en neusbescherming: stof- en spuitmasker, gasmasker en mondkapje.
- rompbescherming: regenpak, voorschoot, loodschort of -jas, duikerspak, steriele kleding.
- hand- en armbescherming: handschoenen en armbeschermers.
- voet- en beenbeschermers: schoenen met versterkte neuzen, laarzen, knielappen en beenbeschermers.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in beschermende middelen kan een relatie hebben met beoordelingspunt '[3.8 Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden](#)'.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, geen specifieke beperkingen;

1 beperkt, namelijk.....

Mag de cliënt om medische redenen een bepaald beschermend middel niet dragen (score 1), geef dan een beknopte toelichting bij dit beoordelingspunt. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

Als de cliënt op medische gronden aangewezen is op het dragen van een beschermend middel, dat een consequentie kan hebben voor het uitvoeren van een bepaalde functie, geef dit dan aan onder 3.8.4 'Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden'.

Een toelichting gaat over de aspecten die de arbeidsdeskundig analist vastlegt over dit beoordelingspunt.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of in de functie beschermende middelen aan de orde zijn. De arbeidsdeskundig analist heeft de keuze tussen *kenmerkend* of *niet kenmerkend*.

Het gebruik van persoons- en product beschermende middelen worden alleen als eis in het werk beoordeeld, als deze middelen voor de uitoefening van de functie gebruikt worden of wettelijk verplicht zijn.

Het dragen van conventionele overalls, jasschorten en dergelijke werkkleding wordt niet als beschermende middelen aangemerkt (*niet kenmerkend*). Speciale uitrusting, zoals pakken waardoor het gehele lichaam wordt beschermd, wordt wel aangemerkt als beschermende middelen (*kenmerkend*).

Als beschermende middelen voorkomen in de functie, dan geeft de arbeidsdeskundig analist in een toelichting aan:

- aard van de beschermende middelen,
- duur,
- frequentie,
- geconcentreerd in een deel van de dag/week/maand.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid.

Geldt er een beperking ten aanzien van beschermende middelen, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

3.4 BESCHERMENDE MIDDELEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
3. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
4. Sterk beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoording

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.

Overleg met de verzekeringsarts

Is deze zin niet van toepassing?

- Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

- Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

- Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 3.5 Stof, rook, gassen en dampen

1. Definitie

In CBBS is 'stof, rook, gassen en dampen' het werken in een omgeving waarin organische en anorganische stof, rook, gassen, dampen en irritantia de atmosfeer belasten.

2. Interpretatiekader

Bij stof, rook, gassen en dampen spreken we over in de lucht zwevende deeltjes met een grootte van < 10µ, die gevaarlijk zijn voor mensen met een luchtwegaandoening en/of hart- en vaatziekten.

Met dit beoordelingspunt worden bijzondere arbeidsomstandigheden beoordeeld, zowel binnen als buiten, die zich doorgaans niet voordoen in het dagelijks leven buiten arbeid.

- Stof ontstaat meestal bij mechanische bewerking van vaste stoffen.
- Rook ontstaat door verbranding van vaste en vloeistoffen (ook bij lassen ontstaat lasrook).
- Gas is een toestand van een stof die onder normale omstandigheden (temperatuur en luchtdruk) alleen in gasvorm voorkomt.
- Damp ontstaat door verdamping van een vaste- of vloeistof (b.v. benzine, ammoniak, chloor, verdunner, aanmaakblokjes).
- Nevel ontstaat door condensatie van damp (mist, stoom) of door verneveling van vloeistof.

Een verhoogde concentratie hiervan kan onder meer verergering van luchtwegklachten veroorzaken. Patiënten met astma of COPD en mensen met hart- en vaatziekten hebben hierin het algemeen eerder last van.

Functies met een dergelijke atmosferische belasting worden onder meer aangetroffen in garagebedrijven, bedrijven in verf- of inktverwerking (drukkerij, lakspuiterij), bedrijven in de chemische industrie (verf- en kunststoffabrieken), bedrijven in de houtverwerkingsindustrie, bedrijven in de metaalindustrie, buitenwerk op en aan drukke verkeerswegen, werken op of in de directe omgeving van kippen- en varkensmeststallen, in graan- en mengvoederbedrijven.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen bij stof, rook, gassen en dampen kan een relatie hebben met het beoordelingspunt:

- [3.4 Beschermende middelen](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, geen specifieke beperkingen;

1 beperkt, namelijk.....

Mag de cliënt om medische redenen niet blootstaan aan atmosferische belasting door stof, rook, gas en/of damp (score 1), geef dan een beknopte toelichting bij dit beoordelingspunt. Een toelichting bij dit beoordelingspunt is een beschrijving in de medische rapportage, van de omstandigheden die tot problemen leiden.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of stof, rook, gassen en/of dampen in de werkomgeving voorkomen. De arbeidsdeskundig analist heeft de keuze tussen *kenmerkend* of *niet kenmerkend*. *Kenmerkend* is aan de orde als er eisen zijn die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het normaal dagelijks functioneren.

Voor het beoordelen van de atmosferische belasting gaat de arbeidsdeskundig analist af op wat door zien, ruiken of proeven kan worden geconstateerd, aangevuld met informatie door het betreffende bedrijf (risico-inventarisatie en -evaluatie).

Als stof, rook, gassen en/of dampen voorkomt in de werkomgeving, geeft de arbeidsdeskundig analist in een toelichting aan:

- aard van de blootstelling,
- duur,
- frequentie,
- geconcentreerd in een bepaald deel van de dag/week/maand.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert wanneer de cliënt beperkt is en er sprake is van een kenmerkende belasting in de functie.

3.5 STOF, ROOK, GASSEN EN DAMPEN							
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie				
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend			
				stof	rook	gas	damp
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A	A	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S	S	S	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoording

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.

Overleg met de verzekeringsarts

Is deze zin niet van toepassing?

- Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

- Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

- Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 3.6 Geluidsbelasting

1. Definitie

In CBBS is 'geluidsbelasting' het werken in een omgeving met lawaai-belasting.

2. Interpretatiekader.

Er is sprake van geluidsbelasting bij een niveau van 80 dB(A). In de praktijk betekent dit geluidsniveaus waarbij het niet meer mogelijk is om zonder stemverheffing een gesprek te voeren met iemand op een afstand van ongeveer 1 meter. Het gaat hier om de geluidsbelasting die gemeten wordt zonder het dragen van gehoorbeschermingsmiddelen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen bij geluidsbelasting kan een relatie hebben met beoordelingspunt:

- [3.4 Beschermende middelen](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke beperkingen;
- 1** beperkt, namelijk.....

Geef een score van 1 als de cliënt een beperkt aanpassingsvermogen heeft aan lawaai-belasting of geef deze score uit preventief oogpunt. Geef dan een beknopte toelichting bij dit beoordelingspunt. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of er geluidsbelasting in de werkomgeving voorkomt. De arbeidsdeskundig analist heeft de keuze tussen *kenmerkend* of *niet kenmerkend*. Dit is gedefinieerd door de grenswaarde van 80 dB(A). Het gaat hier om de geluidsbelasting die gemeten wordt zonder het dragen van gehoorbeschermingsmiddelen.

Bij een geluidsbelasting vanaf 85 dB(A) zijn gehoorbeschermingsmiddelen verplicht.

Enkele voorbeelden van functies met een kenmerkende belasting op dit beoordelingspunt zijn: machinist puinbreek-installatie, machinaal houtbewerker.

Als er lawaai voorkomt in de functie, geeft de arbeidsdeskundig analist in een toelichting aan:

- aard van de blootstelling,
- duur,
- frequentie,
- geconcentreerd in een deel van de dag/week/maand.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Geldt er een beperking ten aanzien van geluidsbelasting, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

3.6 GELUIDSBELASTING				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	< 80 dB(A)	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoording

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.

Overleg met de verzekeringsarts

Is deze zin niet van toepassing?

- Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

- Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

- Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 3.7 Trillingsbelasting

1. Definitie

In CBBS is 'trillingsbelasting' het blootgesteld zijn aan grove trillingen, schokken of stoten, waardoor het lichaam of een deel van het lichaam in een trillende of schokkende beweging wordt gebracht.

2. Interpretatiekader

Bij trillingsbelasting gaat het om de directe inwerking van mechanische krachten op het menselijk lichaam door trillende, schokkende en stotende objecten (contacttrillingen). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen twee typen trillingen, afhankelijk van de plaats waar zij het lichaam binnenkomen. Trillingen die via een steunvlak (stoel of vloer) het lichaam in trilling brengen (lichaamstrillingen) en trillingen die via de handen op het lichaam inwerken (hand-arm-trillingen).

Het gaat om grove vormen van trillen en schokken, waarbij het hele lichaam of een deel daarvan, in beweging wordt gebracht.

Voorbeelden van trillingsbelasting in arbeid: persluchtapparaten, pneumatisch gereedschap, drillboren, klop machines en tractoren.

Trillingen en schokken komen in het dagelijkse leven veel voor, zoals bij het gebruik van handboormachine, auto, fiets, bromfiets en openbaar vervoer. Deze belastingvormen worden bij dit beoordelingspunt buiten beschouwing gelaten vanwege de relatief geringe intensiteit en geringe totale blootstellingduur.

De gevoeligheid voor hoogfrequente trillingen met geringe amplitude (amplitude is de maximale uitslag ten opzichte van de ruststand) wordt door de arbeidsdeskundig analist niet onder dit beoordelingspunt gescoord. Bijvoorbeeld de hoogfrequente trillingen van een elektrische tandenborstel, maar ook de trilling van de snaar van een harp.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperkingen in trillingsbelasting kan een relatie hebben met beoordelingspunt '[3.8 Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden](#)'.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, geen specifieke beperkingen;

1 beperkt, namelijk.....

Heeft de cliënt een beperkt aanpassingsvermogen aan trillingsbelasting (score 1), geef dan een beknopte toelichting bij dit beoordelingspunt. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

Een toelichting gaat bij voorkeur over de aspecten die de arbeidsdeskundig analist vastlegt over dit beoordelingspunt.

- Bedenk dat er een relatie is aangetoond tussen het langdurig blootstaan aan trillingen en het ontstaan van hart- en vaatziekten. Het is daarom te overwegen om mensen met hart- en vaatziekten (waaronder hypertensie) te beperken voor blootstelling aan trillingen.

Een beperking in blootstelling aan hoogfrequente trillingen met geringe amplitude moet worden aangegeven onder [3.8.4](#). Dit kan aan de orde zijn bij ziekten zoals M. Raynaud en KANS (Klachten van arm, nek en/of schouder).

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of trillingsbelasting in de functie voorkomt. De arbeidsdeskundig analist heeft de keuze tussen *kenmerkend* of *niet kenmerkend*. *Kenmerkend* is aan de orde als er grove trillingen aan de orde zijn die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het normaal dagelijks functioneren.

Als trillingsbelasting voorkomt in de functie, geeft de arbeidsdeskundig analist in een toelichting aan:

- bron van de trillingen,
- aangrijpingspunt op het lichaam,
- duur,
- geconcentreerd in een bepaald deel van de dag/week/maand.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Geldt er een beperking ten aanzien van trillingsbelasting, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

3.7 TRILLINGSBELASTING				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoording

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.

Overleg met de verzekeringsarts

Is deze zin niet van toepassing?

- Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

- Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

- Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 3.8

Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden

1. Definitie

In CBBS zijn 'overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden' beperkingen van fysieke aanpassingsmogelijkheden die niet of onvoldoende aan de orde zijn gekomen in de in de onderdelen van beoordelingspunten 3.1 t/m 3.7.

2. Interpretatiekader

Onder dit beoordelingspunt kan de verzekeringsarts beperkingen in fysieke aanpassingsmogelijkheden weergeven die niet eerder zijn genoemd onder één van de beoordelingspunten 3.1 t/m 3.7 en die wel van belang zijn voor de mogelijkheid van de cliënt om arbeid te verrichten.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt heeft een relatie met de beoordelingspunten 3.1 t/m 3.7.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke overige beperkingen in fysieke aanpassingsmogelijkheden;
- 1** beperkt, allergie, namelijk.....
- 2** beperkt, verhoogde vatbaarheid voor infecties, namelijk.....
- 3** beperkt, verzwakte huidbarrière, namelijk.....
- 4** andere beperkingen, namelijk.....

Heeft de cliënt specifieke overige beperkingen in het aanpassingsvermogen aan fysieke arbeidsomstandigheden, geef dan een beknopte toelichting bij dit beoordelingspunt. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

Score 1 (allergie) is bedoeld om overgevoeligheid voor specifieke omgevingsinvloeden, anders dan via [3.3 Huidcontact](#) en dan vooral via de luchtwegen aan te geven.

Bij score 2 (verhoogde vatbaarheid voor infecties) valt te denken aan een verminderde weerstand als gevolg van bijvoorbeeld longziekten of chemotherapie.

Score 3 (verzwakte huidbarrière) kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij de gevolgen van lymfoedeem of eczeem.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Door de arbeidsdeskundig analist wordt op dit beoordelingspunt niets expliciet vastgelegd. Veelal zal uit de informatie over de functie kunnen worden opgemaakt of de functie geschikt is gezien de beperkingen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Een beperking of een toelichting bij de belastbaarheid leidt altijd tot een signalering.

3.8 OVERIGE BEPERKINGEN VAN DE FYSIEKE AANPASSINGSMOGELIJKHEDEN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A
1. Beperkt	allergie	verplicht	S
2. Beperkt	verhoogde vatbaarheid voor infecties	verplicht	S
3. Beperkt	verzwakte huidbarrière	verplicht	S
4. Beperkt	andere beperkingen	verplicht	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Geef in begrijpelijke termen aan waarom je deze functie selecteert.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

RUBRIEK 4 DYNAMISCHE HANDELINGEN

De verzekeringsarts legt in rubriek 4 vast in welke mate de cliënt kan worden blootgesteld aan dynamische belastingen van het houdings- en bewegingsapparaat.

De rubriek omvat 21 beoordelingspunten. Daarnaast een beoordelingspunt om de dominante hand en voet aan te geven alsmede een om de lokalisatie van de beperking aan te geven.

De beoordelingspunten in deze rubriek worden geautomatiseerd vergeleken met de belastingpunten in arbeid, behalve de beoordelingspunten 4.1, 4.2 en 4.21 die geen corresponderend belastingpunt hebben.

Beoordelingspunt 4.1 Dominantie

1. Definitie

In CBBS is '*dominantie*' de duidelijke voorkeur van mensen voor hun rechter- of linkerhand voor het uitvoeren van activiteiten.

2. Interpretatiekader

Alle routinematige werkzaamheden voert de mens met de dominante hand uit.

Uitvoering van deze werkzaamheden met de niet-dominante hand mist vaak de snelheid, nauwkeurigheid en kracht.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperking bij dominantie kan een relatie hebben met beoordelingspunt [4.2 Lokalisatie beperkingen](#).

Let op de relatie met andere beoordelingspunten waar het verschil tussen links of rechts een rol speelt.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 Niet van toepassing

1 Rechts

2 Links

Geef aan welke hand dominant is.

Verskil tussen handen

Is er een verschil in dominantie is tussen de handen?

→ Geef dat dan aan in een toelichting.

→ Scoor in de FML welke hand dominant is.

Is er een handeling die de cliënt met de niet-dominante hand beter kan uitvoeren dan met de dominante hand?

→ Geef dat dan aan in een toelichting.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist kan op dit beoordelingspunt niets aangeven omdat dominantie van de beperking aan de cliënt gebonden is en niet aan de functie. Wel geeft de arbeidsdeskundig analist bij de betreffende beoordelingspunten aan of de functie met linker- of rechterhand en/of linker- of rechtersvoet wordt uitgevoerd, dan wel met beide of naar keuze

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Er wordt nooit gesignaleerd bij dit beoordelingspunt.

4.1 DOMINANTIE			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Nummer	Waarde	Toelichting	Niet van toepassing
0	niet van toepassing	niet mogelijk	A
1	rechts	met	A
		zonder	
2	links	met	A
		zonder	

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Beoordeel of de te duiden functie uitgevoerd kan worden met de aangegeven dominantie. Gebruik hiervoor de informatie bij beoordelingspunt [4.2 Lokalisatie beperkingen](#).

Dit beoordelingspunt heeft slechts een informatief karakter.

Let op de relatie met andere beoordelingspunten waar het verschil tussen links of rechts een rol speelt.

Beoordelingspunt 4.2 Lokalisatie beperkingen

1. Definitie

In CBBS is de 'lokalisatie beperkingen' de zijde van het lichaam waar de ledematen verminderd functioneren.

2. Interpretatiekader

Voor de beoordeling van arbeidsmogelijkheden bij motorische/sensibele beperkingen is het van belang te weten aan welke zijde en welke ledematen verminderd functioneren.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Beperking bij dominantie kan een relatie hebben met beoordelingspunt [4.1 Dominantie](#).

Let op de relatie met andere beoordelingspunten waar het verschil tussen links of rechts een rol speelt.

Dit is bijvoorbeeld aan de orde bij de [hand- en vingervaardigheid \(4.3\)](#), [zitten \(5.1\)](#) en [staan \(5.3\)](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 Niet van toepassing

1 Rechts

2 Links

3 Tweezijdig

Geef in de toelichting eventuele bijzonderheden aan.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist kan op dit beoordelingspunt niets aangeven omdat lokalisatie van de beperking aan de cliënt gebonden is en niet aan de functie. Wel geeft de arbeidsdeskundig analist bij de betreffende beoordelingspunten aan of de functie met linker- of rechterhand en/of linker- of rechtersvoet wordt uitgevoerd, dan wel met beide of naar keuze.

6. Geautomatiseerde vergelijking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt worden de functionele mogelijkheden niet geautomatiseerd vergeleken met de eisen in arbeid. Er wordt nooit signaleerd bij dit beoordelingspunt.

4.2 LOKALISATIE VAN DE BEPERKING			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Nummer	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0	niet van toepassing	niet mogelijk	A
1	rechts	met	A
		zonder	
2	links	met	A
		zonder	
3	tweezijdig	met	A
		zonder	

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Beoordeel of de te duiden functie uitgevoerd kan worden met de aangegeven lokalisatie van de beperkingen.

Houd hierbij rekening met compensatiemogelijkheden, zoals de mogelijkheden om de taken over te nemen met de andere hand of voet.

Let op de relatie met andere beoordelingspunten waar het verschil tussen links of rechts een rol speelt.

Waar te vinden.

De arbeidsdeskundig analist geeft bij de betreffende beoordelingspunten aan of een handeling uitsluitend met linker- of rechterhand of linker- of rechtervoet kan worden uitgevoerd; bijvoorbeeld het bedienen van een pedaal of knop uitsluitend links of rechts.

Deze opmerkingen zijn bijvoorbeeld opgenomen bij de [hand- en vingervaarigheid \(4.3\)](#), [zitten \(5.1\)](#) en [staan \(5.3\)](#).

Beoordelingspunt 4.3 Hand- en vingergebruik

1. Definitie

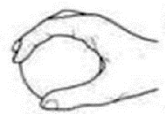
In CBBS is 'hand- en vingergebruik' het kunnen gebruiken van polsen, handen en vingers voor het uitvoeren van diverse grepen, het uitoefenen van knijp- en grijpkracht, fijn motorische en repetitieve hand- en vingerbewegingen.

2. Interpretatiekader

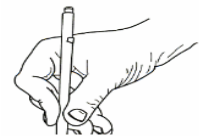
Dit beoordelingspunt bevat negen punten om de verschillende aspecten van hand- en vingergebruik te beoordelen.

Hand en vingervaardigheid is geen onderdeel van deze beoordeling. De vaardigheid is namelijk afhankelijk van een intacte handfunctie maar ook van de graad van geoefendheid als onderdeel van de vakbekwaamheid.

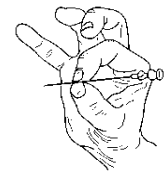
1. **Bolgreep:** het gebruik van polsen, handen en vingers om een bolvormig object te omvatten, vast te pakken en te manipuleren (flexie van duim en vingers).

2. **Pengreep:** het gebruik van polsen, handen en vingers om een object tussen de toppen van twee vingers en de duim vast te pakken en te manipuleren, ook wel driepuntsgreep genoemd (de duim tegenover twee vingers plaatsen).

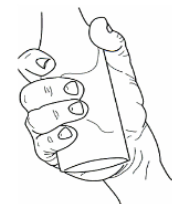
3. **Pincetgreep:** het gebruik van polsen, handen en vingers om een object tussen de toppen van de duim en één vinger vast te pakken en te manipuleren (de duim tegenover een vinger plaatsen).

4. **Sleutelgreep:** het gebruik van polsen, handen en vingers om een object tussen de duim en een vinger te klemmen en te manipuleren (duim tegen het bovenste/middelste kootje van de (wijs)vinger drukken).

5. **Cilindergreep:** het gebruik van polsen, handen en vingers om staafvormig object vast te pakken en te manipuleren, ook wel lateraalgreep genoemd. (vingers vormen een haak om het object, duim sluit de haak).

6. **Knijp-/grijpkracht:** het gebruik van polsen, handen en vingers om kracht op een object uit te oefenen. Dit punt is bedoeld om krachtverlies aan te geven voor cliënten die eventueel op zich wél in staat zijn om handgrepen uit te voeren maar daarmee verminderde kracht kunnen uitoefenen. Hierdoor zijn hun mogelijkheden tot het manipuleren van objecten beperkt.
7. **Fijnmotorische hand-/vingerbewegingen:** het gebruik van polsen, handen en vingers om nauwkeurige vingerbewegingen uit te oefenen met gedoseerde krachtsuitoefening. Dit punt is bedoeld om beperkingen in de sturing van het vingergebruik aan te geven. Hierdoor zijn cliënten beperkt in het uitvoeren van subtiele manipulaties van objecten.

8. **Repetitieve hand/vingerbewegingen:** het gebruik van polsen, handen en vingers om frequent herhaalde bewegingen uit te voeren.
9. **Toetsenbord bedienen en muis hanteren:** met de hand(en) kunnen bedienen van de toetsen op een toetsenbord en het kunnen bedienen van muis.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt hand- en vingergebruik kan een relatie hebben met:

- [4.2 Locatie beperkingen](#)
- [4.4 Werken met toetsenbord en/of muis](#)
- [4.5 Tastzin](#)
- [4.6 Schroefbewegingen met hand en arm](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

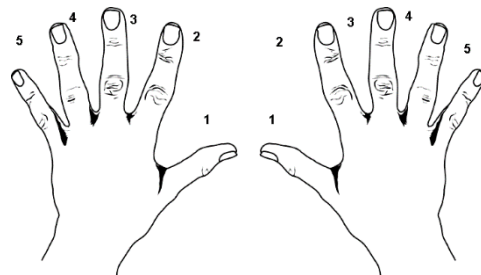
- 0 Norm, geen specifieke beperkingen bij het gebruik van handen en vingers in het dagelijks functioneren.
- 1 De bolgreep is beperkt, namelijk
- 2 De pengreep is beperkt, namelijk
- 3 De pincetgreep is beperkt, namelijk
- 4 De sleutelgreep is beperkt, namelijk
- 5 De cilindergreep is beperkt, namelijk
- 6 Knijp/grijpkracht is beperkt, namelijk
- 7 Fijn motorische hand/vingerbewegingen zijn beperkt, namelijk
- 8 Repetitieve hand/vingerbewegingen zijn beperkt, namelijk
- 9 Toetsenbord bedienen en muis hanteren is beperkt, namelijk

Er kan op meerdere punten tegelijk sprake zijn van een beperking.

Is sprake van een beperking?

→ Geef dan altijd een toelichting over de aard en ernst, ongeacht de locatie.

→ Geef bij de beperkte beoordelingspunten in een toelichting aan of er verschil is tussen links en rechts, en zo ja: in welke mate.

De verzekeringsarts heeft ook de mogelijkheid om de nummers van de vingers te vermelden waar het probleem zich bevindt. Hiernaast even de nummers van de vingers:

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of hand- en vingergebruik in de functie voorkomt. De arbeidsdeskundig analist heeft de keuze tussen *kenmerkend* of *niet-kenmerkend*.

Bij de grepen bestaat de beoordeling tussen kenmerkend en niet-kenmerkend uit twee stappen: eerst beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of de waargenomen greep noodzakelijk is voor de uitvoering van de activiteit, en vervolgens of de betreffende activiteit van wezenlijk belang is binnen de functie.

Een greep is *noodzakelijk* voor de uitvoering van een bepaalde activiteit als het niet of nauwelijks op een andere manier (met een andere greep) kan. Zou de activiteit al met een andere greep kunnen worden uitgevoerd dan zou dat zeker ten koste gaan van de effectiviteit en de efficiëntie van de uitvoering.

Een activiteit is *wezenlijk* binnen een functie als deze een grote rol speelt in de uitoefening van de functie. Een minder goede uitvoering van de activiteit leidt tot een minder goede uitoefening van de functie, met verlies aan kwaliteit en/of kwantiteit.

Knijp- en grijpkracht en fijn motorische handelingen zijn kenmerkend als er eisen zijn die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het normaal dagelijks functioneren.

In CBBS is sprake van repeterende handelingen als:

- De handelingen meer dan 2 uur per werkdag of 1 uur aaneengesloten worden uitgevoerd; en
- Het bewegingen betreft die gemaakt worden in gewrichten van ellebogen, polsen, handen en vingers; en
- Het acties betreft die meer dan 2x per minuut (>120x per uur) worden uitgevoerd of het handelingscycli betreft van minder dan 30 seconden; en

Als de handelingen voldoen aan alle hierboven genoemde criteria scoort de arbeidsdeskundig analist de handelingen als 'kenmerkend'.

Bij twijfel of hand- en vingergebruik *niet kenmerkend* of *kenmerkend* is zal de arbeidsdeskundig analist altijd kenmerkend met een toelichting aangeven.

Bij de grepen, knijp- en grijpkracht en bij fijn motorische hand- en vingerbewegingen geeft de arbeidsdeskundig analist tevens aan of de handelingen in het werk uitgevoerd worden met:

- linkerhand;
- rechterhand;
- tweehandigheid vereist of;
- hand naar keuze.

Hierbij beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of de grepen (één of twee verschillende grepen) gelijktijdig worden uitgevoerd. Is dit het geval dan geeft de arbeidsdeskundig analist 'tweehandig' aan.

In de toelichting geeft de arbeidsdeskundig analist aan:

- Activiteit waarop het hand- en vingergebruik betrekking heeft.
- Eventuele vereiste nauwkeurigheid, uiterste gewrichtsstanden, kracht, snelheid en repetitief karakter.
- De gelijktijdigheid van grepen.

Voorbeelden van kenmerkende belasting in werk voor de afzonderlijke punten:

1. **bolgreep:** appels plukken in de fruitteelt, hendels bedienen door hijskraanmachinist.
2. **pengreep:** een moer op een bout plaatsen en aandraaien, stekjes in potjes planten.
3. **pincetgreep:** micromontage (horloges, printplaten), naai- en verstelwerkzaamheden.
4. **sleutelgreep:** bedienen schakelpaneel, beveiligingsbeambte die veelvuldig deuren moet openen en sluiten.
5. **cilindergreep:** stuurwiel hanteren als beroepschauffeur, hamer hanteren als timmerman.
6. **knijp/grijpkracht:** straatstenen/tegels hanteren als stratenmaker, gebruik maken van schroevendraaier, schaaf en dergelijk gereedschap, vegen, poetsen, boenen en wringen.
7. **fijn motorische hand- en vingerbewegingen:** samenstellen gehoorapparaten, graveren.
8. **repetitieve hand- en vingerbewegingen:** steksteken, koekjes inpakken.
9. **Toetsenbord bedienen en muis hanteren:** aangegeven wordt of een cliënt wel of niet in staat is om een toetsenbord en muis te bedienen, zonder nadere eisen aan het gebruik hierbij te betrekken. Het gaat uitdrukkelijk niet om de vaardigheid in het bedienen van deze middelen.

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts een beperking heeft gescoord (1 t/m 9, eventueel meerdere tegelijk), dan wordt een signalering gegeven als er sprake is van een kenmerkende belasting op het betreffende onderdeel.

4.3 HAND- EN VINGERGEBRUIK			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A

4.3.1 BOLGREEP				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
1. Beperkt	bolgreep beperkt	verplicht	A	S

4.3.2 PENGREEP				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
2. Beperkt	pengreep beperkt	verplicht	A	S

4.3.3 PINCETGREEP				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
3. Beperkt	pincetgreep beperkt	verplicht	A	S

4.3.4 SLEUTELGREEP				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
4. Beperkt	sleutelgreep beperkt	verplicht	A	S

4.3.5 CILINDERGREEP				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
5. Beperkt	cilindergreep beperkt	verplicht	A	S

4.3.6 KNIJP-/GRIJPKRACHT				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
6. Beperkt	knijp-/grijp-kracht beperkt	verplicht	A	S

4.3.7 FIJNE MOTORIEK				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
7. Beperkt	fijn-motorisch beperkt	verplicht	A	S

4.3.8 REPETITIEVE HANDELINGEN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
8. Beperkt	repetitieve handelingen beperkt	verplicht	A	S

4.3.9 TOETSENBORD BEDIENEN EN MUIS HANTEREN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Tijd in minuten achtereen	
			0	>0
9. Beperkt	toetsenbord bedienen en muis hanteren	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Zijn er ernstige beperkingen van het gebruik van handen en vingers?

- Beoordeel dan altijd of de te duiden functie uitgevoerd kan worden, ook al is er geen sprake van kenmerkende belasting in de functie. Informatie over de functie staat in de functieomschrijving, of kan bij de betreffende arbeidsdeskundig analist worden opgevraagd.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit punt hebt geselecteerd.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

- Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.4 Werken met toetsenbord en/of muis

1. Definitie

In CBBS is 'werken met toetsenbord en/of muis' het met de hand(en) bedienen van de toetsen op een toetsenbord en/of het bedienen van muis gedurende de werkdag.

2. Interpretatiekader

Het gaat hier om de totale duur per werkdag, waarin de cliënt in staat is beroepsmatig te werken met een regulier toetsenbord en/of muis, zoals voorkomt bij desktop, laptop of tablet. Het gaat uitdrukkelijk niet om de vaardigheid in het bedienen van deze middelen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt werken met toetsenbord en/of muis kan een relatie hebben met

- [4.3 hand- en vingergebruik.](#)
- [4.5 Tastzin](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0 norm, kan zo nodig gedurende het merendeel van de werkdag met toetsenbord en/of muis werken.
- 1 licht beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag (ongeveer 4 uur) met toetsenbord en/of muis werken.
- 2 beperkt, kan zo nodig gedurende een beperkt deel van de werkdag (ongeveer 1 uur) met toetsenbord en/of muis werken.
- 3 sterk beperkt, kan gedurende minder dan een half uur per werkdag met toetsenbord en/of muis werken.

Toelichting bij beperking

Geef een aanvullende toelichting bij een beperkende score wat de totale duur van het werken met toetsenbord en op een werkdag maximaal mag zijn.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer kan.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist geeft 'werken met toetsenbord en/of muis' aan in de frequentie en (aaneengesloten) duur waarin het voorkomt.

- *Mate* is de aaneengesloten duur van de handeling en wordt door de arbeidsdeskundig analist aangegeven in 0 - 120 minuten (1 / 2 / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8 / 9 / 10 / 11 / 12 / 13 / 14 / 15 / 20 / 25 / 30 / 35 / 40 / 45 / 50 / 55 / 60 / 90 / 120).
- *Frequentie* is het aantal keren per uur dat de aaneengesloten handeling voorkomt en wordt door de arbeidsdeskundig analist aangegeven van 1 tot en met 60 keer per uur of per dag.
- *Duur* is het totaal aantal werkuren op een dag dat de belasting voorkomt.

Bijzonderheden in de functie

De arbeidsdeskundig analist geeft in een toelichting bijzonderheden aan zoals een gedwongen werkhouding, gebruik toetsenbord/muis geconcentreerd in een bepaald deel van de dag, week of maand.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft het werken met toetsenbord en/of muis aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie)
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Bij de score licht beperkt signaleert CBBS functies waarin werken met toetsenbord en muis > 4 uur voorkomt.
- Bij de score beperkt signaleert CBBS functies waarin werken met toetsenbord en muis > 1 tot ≤ 4 uur voorkomt.
- Bij de score sterk beperkt signaleert CBBS functies waarin werken met toetsenbord en muis een > 0 tot ≤ 1 uur voorkomt.

4.4 WERKEN MET TOETSENBORD EN/OF MUIS							
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie				
Belast- baarheid	Waarde	Toelichting	Totale tijd in uren per werkdag				
			0	$> 0 - \leq \frac{1}{2}$	$> \frac{1}{2} - \leq 1$	$> 1 - \leq 4$	> 4
0. Norm	merendeel werkdag	niet mogelijk	A	A	A	A	A
1. Licht beperkt	4 uur per werkdag	met	A	A	A	A	S
		zonder					
2. Beperkt	1 uur per werkdag	met	A	A	A	S	V
		zonder					
3. Sterk beperkt	minder dan $\frac{1}{2}$ uur per werkdag	met	A	S	S	V	V
		zonder					

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.5 Tastzin

1. Definitie

In CBBS is 'tastzin' het waarnemen van indrukken via aanraking met de handen.

2. Interpretatiekader

Het gaat hier om de beperkingen die de cliënt ondervindt in zijn dagelijkse leven als gevolg van inadequate tastzin.

Voorbeelden van dagelijkse activiteiten zijn: ('op de tast') zonder kijken pagina's omslaan, in het donker een lichtsakelaar vinden, het voelen van de nerf in het hout of dat het hout glad is en bedienen en het herkennen van voorwerpen alleen met de handen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt tastzin kan een relatie hebben met

- [1.8.6 Werk zonder verhoogd persoonlijk risico](#)
- [4.3 Hand- en vingergebruik.](#)
- [4.4 Werken met toetsenbord en/of muis](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, geen specifieke beperkingen

1 beperkt, namelijk.....

Geef altijd een toelichting bij beperkt. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of er tastzin in de functie voorkomt. De arbeidsdeskundig analist heeft de keuze tussen kenmerkend en niet-kenmerkend. Kenmerkend is aan de orde als er eisen zijn die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het normaal dagelijks functioneren.

De arbeidsdeskundig analist geeft altijd een toelichting over de activiteit waarop het betrekking heeft.

Het gaat veelal om werkzaamheden waarbij exacte timing, grote precisie en nauwkeurige dosering van kracht vereist zijn.

Voorbeelden van kenmerkende belasting:

- een meubelmaker die de draadrichting van het hout moet vaststellen;
- een horlogemaker die de speling in de lagers moet voelen;
- een spuitser die moet beoordelen of het gespoten oppervlak glad is.

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Geldt een beperking ten aanzien van tastzin of heeft de verzekeringsarts een toelichting vermeld, dan worden functies met een kenmerkende belasting bij de professionele eindselectie gepresenteerd met een signalering.

4.5 TASTZIN				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Beoordeel bij een gestoorde tastzin altijd welke gevolgen deze gestoorde tastzin heeft. Denk hierbij aan gevaar met het aanraken van hete pannen of zeer koude voorwerpen.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit belastingpunt hebt geselecteerd.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.6 Schroefbewegingen met hand en arm

1. Definitie

In CBBS is 'schroefbewegingen met hand en arm' de gecoördineerde activiteit van vingers, hand, pols en arm om een voorwerp met enige krachtsinspanning een slag te draaien, te buigen of te vervormen.

2. Interpretatiekader

Schroefbewegingen vormen niet uitsluitend een belasting voor de pols en vingers. De gehele bovenste extremiteit moet soms ingezet kunnen worden, inclusief kracht zetten vanuit schouder en bovenarm.

Onder dit beoordelingspunt wordt tevens het uitvoeren van schroefbewegingen met beide handen verstaan (uitwringen vaatdoek).

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt schroefbewegingen met hand en arm kan een relatie hebben met:

- [4.3 Hand- en vingergebruik](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0 norm, kan alle hiervoor benodigde bewegingen uitvoeren.

1 beperkt, namelijk

Toelichting bij beperking

Geef bij een beperking van 'schroefbewegingen met hand en arm' altijd een toelichting. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt de specifieke eisen aan schroefbewegingen met hand en arm in een functie. Kenmerkende belasting is aan de orde als er eisen zijn die verder gaan dan wat noodzakelijk is voor het normaal dagelijks functioneren.

De arbeidsdeskundig analist geeft bij kenmerkend altijd een toelichting over de aard van de belasting en eventueel de frequentie. Verder geeft de arbeidsdeskundig analist aan of de beweging eenhandig (eventueel gedwongen) of met beide handen plaatsvindt.

6. Geautomatiseerde vergelijking functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij de score beperkt signaleert CBBS functies waarbij sprake is van kenmerkende belasting.

4.6 SCHROEFBEWEGINGEN MET HAND EN ARM				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit belastingpunt hebt geselecteerd.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

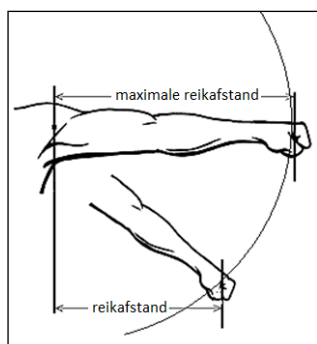
Beoordelingspunt 4.7 Reiken

1. Definitie

In CBBS is 'reiken' het actief verplaatsen van één of beide hand(en) door strekken en buigen van de arm(en).

2. Interpretatiekader

Het gaat hier om de *reikafstand*. De reikafstand is de horizontale afstand tussen het schouder-midden en het hand-midden. Als het schouder-midden en het hand-midden recht boven elkaar zijn is de reikafstand 0. De maximale reikafstand wordt bereikt door de arm volledig te strekken in een horizontale vlak. Als de volledig gestrekte arm schuin naar beneden of schuin naar boven wijst is de reikafstand dus korter.

Belangrijk uitgangspunt bij strekken en buigen van de arm(en) is dat tijdens de beweging de hoek tussen onder- en bovenarm verandert.

Bij de beoordeling van reiken worden beide armen door de verzekeringsarts en arbeidsdeskundig analist beoordeeld, echter de weergave van de belastbaarheid door de verzekeringsarts en de belasting door de arbeidsdeskundig analist gebeurt op basis van één arm. Zie hiervoor punt 4 beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts en punt 5 beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De verzekeringsarts houdt bij het beoordelen rekening met het hanteren van gewichten tot 500 gram. Boven 500 gram is er ook sprake van 4.13 Tillen en 4.14 dragen.

Reiken tot 30 cm wordt in CBBS niet als reiken beschouwd.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt reiken kan een relatie hebben met:

- [4.8 Frequent reiken tijdens het werk](#)
- [4.12 Duwen of trekken](#)
- [4.13 Tillen](#)
- [4.14 Dragen](#)
- [5.7 Boven schouderhoogte actief zijn](#)

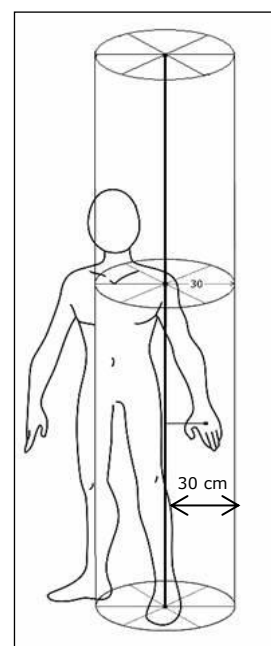
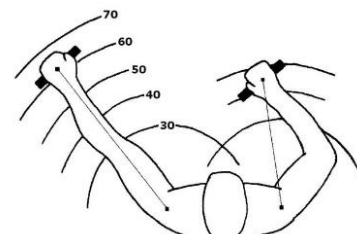
4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0 norm, maximale reikafstand is 70 cm
- 1 licht beperkt, maximale reikafstand is 60 cm
- 2 beperkt, maximale reikafstand is 50 cm

Afstand

Schat of meet de afstand tussen schouder-midden en het hand-midden in het horizontale vlak. Deze zogenaamde 'grijplijn' is ongeveer 70 cm zo nodig inclusief het bovenlichaam 15 graden te buigen.

Afzonderlijk (alternerend) en gelijktijdig

Beoordeel de mogelijkheden van de cliënt om met beide armen afzonderlijk (alternerend) en gelijktijdig te reiken. Licht het toe als de cliënt niet in staat is om met beide armen gelijktijdig te reiken of als de cliënt slechts met één van beide armen kan reiken.

Reiken boven schouderhoogte

Er is geen afzonderlijk beoordelingspunt voor reiken boven schouderhoogte.

- Geef eventuele beperkingen bij reiken boven schouderhoogte aan bij beoordelingspunt [5.7 Boven schouderhoogte actief zijn](#).

Verschillen in reiken tussen beide armen

Zijn er duidelijke verschillen in reiken tussen beide armen?

- Geef een beperking aan op het niveau dat tussen dat van de best en de slechtst functionerende zijde in zit. In de praktijk zal vrijwel altijd kunnen worden volstaan met score 1.
- Geef in een toelichting het links-rechtsverschil aan en geef aan dat activiteiten waarvoor twee goed functionerende armen een voorwaarde zijn, niet mogelijk zijn.
- De score norm kan alleen worden gegeven als het prestatieniveau van beide zijden op het niveau van de referentiewaarde (of hoger) ligt. Licht ook dan het links-rechtsverschil toe.
- Geef alleen een score 2 als beide zijden meer beperkt zijn dan het niveau van score 1. (Verwijs zo nodig naar een uitgebreide toelichting in de rapportage.)

Statisch reiken

Er is geen afzonderlijk beoordelingspunt voor statisch reiken (handelingen verrichten met armen in een vaste positie).

- Geef eventuele beperkingen bij statisch reiken aan bij dit beoordelingspunt, maar altijd met een toelichting.

Let op:

Hoe te scoren als een hogere frequentie bij reiken mogelijk is bij een kleinere afstand:

Stel: Iemand kan reiken (4.7.0) volgens de referentiewaarde. Door de aandoening wordt bij Frequent reiken 4.8.2 'sterk beperkt' 300x per uur gescoord. Tevens wordt in een toelichting aangegeven dat naarmate de afstand korter wordt, de frequentie toe kan nemen tot norm bij een afstand van 40 cm.

Bij deze score worden dan ten onrechte:

- *alle functies waarin onafhankelijk van de reikafstand, > 600x per uur wordt bereikt, verworpen*
- *alle functies waarin onafhankelijk van de reikafstand, tot een frequentie van 300x per uur zonder signalering geaccepteerd.*

Scoor in zo'n situatie als volgt:

4.7.2 Reiken 'beperkt' ≤ 50 cm en 4.8.0 Frequent reiken 'norm' 1200x per uur. Toelichting FML bij beide items: verwijzing naar toelichting in de rapportage VA.

Bij deze score zullen:

- *alle functies waarin tot 1200x per uur en ≤ 50 cm wordt bereikt, worden geaccepteerd*
- *alle functies waarin > 1200x per uur wordt bereikt, worden gesignaleerd*
- *alle functies waarin > 50 - ≤ 60 cm wordt bereikt, worden gesignaleerd*
- *alle functies waarin (niet) dagelijks als bijzondere eis, > 60 cm wordt bereikt, worden gesignaleerd.*
- *alle functies waarin (niet) dagelijks algemeen voorkomend, > 60 cm wordt bereikt, worden verworpen.*

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Het maakt voor de arbeidsdeskundig analist-beoordeling van de reikafstand niet uit in wat voor positie het lichaam zich bevindt (staan, zitten, buigen, torderen, enzovoort).

Reikafstand

De arbeidsdeskundig analist drukt de vereiste reikafstand uit in klassen van 10 cm. 30 cm betekent precies 30 cm (immers <30 cm laten we buiten beschouwing)

40 cm betekent $>30-\leq 40$ cm

50 cm betekent $>40-\leq 50$ cm

60 cm betekent $>50-\leq 60$ cm

70 cm betekent $>60-\leq 70$ cm

De reikafstand van 70 cm wordt alleen bereikt als de arm horizontaal gestrekt is (maximale reikafstand).

Uitgangspunt score arbeidsdeskundig analist:

Uitgangspunt bij de score is dat de reikafstand betrekking heeft op één arm, namelijk die met de grootste reikafstand. Dit om een vergelijk mogelijk te maken tussen de score van de verzekeringsarts en van de arbeidsdeskundig analist (beide hebben betrekking op één arm).

Tenzij anders vermeld door de arbeidsdeskundig analist wordt aangenomen dat met de niet-gescoorde arm ongeveer even ver gereikt wordt als met de gescoorde arm. Een score zonder toelichting wordt daarom geïnterpreteerd als: de score heeft betrekking op één arm, maar geldt voor elk van beide armen afzonderlijk.

Toelichting arbeidsdeskundig analist:

De arbeidsdeskundig analist licht toe als er sprake is van onderstaande situaties:

1. Met twee armen gelijktijdig in één beweging reiken. Voorbeeld is het met beide handen invoeren van een laken in de mangelmachine.
2. Groot verschil tussen de beide armen in het reiken. De vuistregel is dat er sprake is van een groot verschil tussen beide armen als de waarden in verschillende klassen liggen. De waarde(n) behorend bij de niet-gescoorde arm worden dan vermeld in de toelichting, in principe aangegeven met de klasse-bovengrenzen. De arm met de grootste reikafstand wordt gescoord. Voorbeeld is de schoonmaakster die voornamelijk met de dominante arm werkt.

Verder dient bij een groot verschil tussen links en rechts te worden toegelicht als er bij bepaalde activiteiten gedwongen met rechts of links gereikt wordt. Voorbeeld is de assemblagemedewerker die de onderdelen alleen aan de rechterkant heeft staan.

3. Statisch reiken (handelingen verrichten met armen in een vaste positie). Voorbeeld is een tandartsassistente die met beide armen instrumenten in de mond van de cliënt moet vasthouden.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij reiken aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Bij de score 'licht beperkt' (1) signaleert CBBS functies met een reikafstand boven de 60 cm.
- Bij de score 'beperkt' (2) signaleert CBBS functies met een reikafstand van 50 t/m 60 cm altijd en functies met een reikafstand boven de 60 cm alleen als het als er sprake is van een bijzondere eis die niet dagelijks (A) of dagelijks (B) voorkomt.

4.7 REIKEN					
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie		
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Afstand in cm		
			≤ 50	$> 50 - \leq 60$	> 60
0. Norm	70 cm	niet mogelijk	A	A	A
1. Licht beperkt	60 cm	met	A	A	S
		zonder			
2. Beperkt	≤ 50 cm	met	A	S	A→S
		zonder			B→S C→V D→V

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Voorbeeld:

De verzekeringsarts beperkt de cliënt als volgt:

Rechts (dominant) onbeperkt.

Links beperkt tot 300x reiken en 60 cm.

De arbeidsdeskundig analist scoort de belasting in de functie als volgt:

Frequentie is 100x per uur, reikafstand is 70 cm. Toelichting pakken en terugzetten van de producten, arm naar keuze.

Frequentie is 300x per uur, reikafstand is 50 cm. Geen toelichting.

Interpretatie door de arbeidsdeskundige:

Met beide armen wordt ongeveer 300x bereikt met een afstand van 50 cm.

Daarnaast wordt met de arm naar keuze (zal merendeel de dominante arm zijn) 100x per uur bereikt met een afstand van 70cm.

Conclusie weging belastbaarheid-belasting:

De functie is geschikt voor de cliënt, de belastbaarheid van 60 cm en 300x per uur valt binnen de belasting van de functie (immers 50 cm en 300x).

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.8 Frequent reiken tijdens het werk

1. Definitie

In CBBS is 'frequent reiken' het veelvuldig verplaatsen van één of beide handen door strekken en buigen van één of beide arm(en).

2. Interpretatiekader

Het gaat hier om de mogelijkheden om kort achtereen reikbewegingen te maken. De reikfrequentie is het aantal reikbewegingen per uur. Een reikbeweging is een combinatie van strekken en/of buigen van een arm, en bij elke reikbeweging hoort een reikafstand (zie [4.7](#)).

Bij de beoordeling van reiken worden beide armen door de verzekeringsarts en arbeidsdeskundig analist beoordeeld, echter de weergave van de belastbaarheid door de VA en de belasting door de arbeidsdeskundig analist gebeurt op basis van één arm. Zie hiervoor punt 3 beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts en punt 4 beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist.

Belangrijk uitgangspunt bij reiken is dat tijdens de beweging de hoek tussen onder- en bovenarm verandert.

De reikbeweging kan alle kanten opgaan: naar voren, opzij, omhoog, omlaag, naar achteren of combinaties hiervan. Eén keer reiken is een volledige reikbeweging (heen én terug).

Reiken tot 30 cm wordt in CBBS niet als reiken beschouwd (zie ook [4.7](#)).

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt frequent reiken tijdens het werk kan een relatie hebben met:

- [4.7 Reiken](#)
- [4.12 Duwen of trekken](#)
- [4.13 Tillen](#)
- [4.14 Dragen](#)
- [5.7 Boven schouderhoogte actief zijn](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 1.200 keer reiken
- 1** licht beperkt, kan zo nodig elk uur van de werkdag ongeveer 600 keer reiken.
- 2** sterk beperkt, kan zo nodig elk uur van de werkdag ongeveer 300 keer reiken.

Frequentie

Beoordeel de mogelijkheden van de cliënt om kort achtereen reikbewegingen te maken. De handen blijven slechts korte tijd (enkele seconden) op de bereikte plaats om een handeling uit te voeren en keren daarna terug in de uitgangspositie (één keer reiken is een volledige reikbeweging: heen én terug).

Reiken boven schouderhoogte

Er is geen afzonderlijk beoordelingspunt voor reiken boven schouderhoogte.

- Geef eventuele beperkingen bij reiken boven schouderhoogte aan bij beoordelingspunt [5.7 Boven schouderhoogte actief zijn](#).

Verschillen in reiken tussen beide armen

Zijn er duidelijke verschillen in reiken tussen beide armen?

- Geef een beperking aan op het niveau dat tussen dat van de best en de slechtst functionerende zijde in zit. In de praktijk zal vrijwel altijd kunnen worden volstaan met score 1.
- Geef in een toelichting het links-rechts-verschil aan.
- Geef alleen een score 2 aan als het prestatieniveau van elke arm afzonderlijk meer beperkt is dan het niveau van score 1.

(Verwijs zo nodig naar een toelichting in de rapportage.)

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer kan. Vermeld een eventuele grens bóven de referentiewaarde in de toelichting.

Let op:

Hoe te scoren als een hogere frequentie bij reiken mogelijk is bij een kleinere afstand:

Stel: Iemand kan 'norm' reiken (4.7.0). Door de aandoening wordt bij Frequent reiken 4.8.2 'sterk beperkt' 300x per uur gescoord. Tevens wordt in een toelichting aangegeven dat naarmate de afstand korter wordt, de frequentie toe kan nemen tot norm bij een afstand van 40 cm.

Bij deze score worden dan ten onrechte:

- *alle functies waarin onafhankelijk van de reikafstand, > 600x per uur wordt bereikt, verworpen*
- *alle functies waarin onafhankelijk van de reikafstand, tot een frequentie van 300x per uur zonder signalering geaccepteerd.*

Scoor in zo'n situatie als volgt:

4.7.2 Reiken 'beperkt' ≤ 50 cm en 4.8.0 Frequent reiken 'norm' 1200x per uur. Toelichting FML bij beide items: verwijzing naar toelichting in de rapportage VA.

Bij deze score zullen:

- *alle functies waarin tot 1200x per uur en ≤ 50 cm wordt bereikt, worden geaccepteerd*
- *alle functies waarin > 1200x per uur wordt bereikt, worden gesignaleerd*
- *alle functies waarin > 50 - ≤ 60 cm wordt bereikt, worden gesignaleerd*
- *alle functies waarin (niet) dagelijks als bijzondere eis, > 60 cm wordt bereikt, worden gesignaleerd.*
- *alle functies waarin (niet) dagelijks algemeen voorkomend, > 60 cm wordt bereikt, worden verworpen.*

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Frequentie

De ADA geeft de frequentie (aantal reikbewegingen per uur) weer met de volgende waarde:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 150, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 600, 700, 800, 900, 1000, 1100, 1200, 1300, 1400, 1500, 1600, 1700, 1800, 1900, 2000, 2500 en 3000.

Hierbij zijn de waarden 1 t/m 15 precieze waarden, en zijn de overige waarden klassen: zo betekent een score van 80 een waargenomen frequentie van $>70-\leq 80$ keer per uur, en een score van 400 een waargenomen frequentie van $>350-\leq 400$ keer per uur.

Uitgangspunt score ADA:

Uitgangspunt bij de score is dat de reikfrequentie betrekking heeft op één arm, namelijk die met de hoogste reikfrequentie. Dit om een vergelijk mogelijk te maken tussen de score van de VA en van de ADA (beide hebben betrekking op één arm).

Tenzij anders vermeld, wordt aangenomen dat met de door de ADA niet-gescoorde arm ongeveer even vaak gereikt wordt als met de gescoorde arm (alternerend). Een score zonder toelichting wordt daarom geïnterpreteerd als: de score heeft betrekking op één arm, maar geldt voor elk van beide armen afzonderlijk.

Toelichting ADA:

De ADA licht toe als er sprake is van onderstaande situaties:

1. Met twee handen/armen gelijktijdig in één beweging reiken. Voorbeeld is het met beide handen invoeren van een laken in de mangelmachine.
2. Groot verschil tussen de beide armen in het reiken. De vuistregel is dat er sprake is van een groot verschil tussen beide armen als de waarden in verschillende klassen liggen. De waarde(n) behorend bij de door de ADA niet-gescoorde arm worden dan vermeld in de toelichting, in principe aangegeven met de klasse-bovengrenzen. De arm met de hoogste reikfrequentie wordt gescoord. Voorbeeld is de schoonmaakster die voornamelijk met de dominante arm werkt.

Verder dient bij een groot verschil tussen links en rechts te worden toegelicht als er bij bepaalde activiteiten gedwongen met rechts of links gereikt wordt. Voorbeeld is de assemblagemedewerker die de onderdelen alleen aan de rechterkant heeft staan.

3. Statisch reiken (handelingen verrichten met armen in een vaste positie). Voorbeeld is een tandartsassistente die met beide armen instrumenten in de mond van de cliënt moet vasthouden.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft frequent reiken tijdens het werk aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Bij de score '*norm*' (0) presenteert CBBS alle functies met een frequentie boven 1200 keer per uur met signalering.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) presenteert CBBS alle functies met een frequentie boven 600 keer per uur met signalering.
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) presenteert CBBS alle functies met een frequentie boven 300 tot en met 600 keer per uur met signalering.

4.8 FREQUENT REIKEN TIJDENS HET WERK						
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie			
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Keer per uur			
			≤ 300	$\geq 300 - \leq 600$	$\geq 600 - \leq 1200$	> 1200
0. Norm	1200 keer per elk uur	met	A	A	A	S
		zonder				
1. Licht beperkt	600 keer per elk uur	met	A	A	S	V
		zonder				
2. Sterk beperkt	300 keer per elk uur	met	A	S	V	V
		zonder				

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Voorbeeld:

De verzekeringsarts beperkt de cliënt als volgt:

Rechts (dominant) onbeperkt.

Links beperkt tot 300x reiken en 60 cm.

De arbeidsdeskundig analist scoort de belasting in de functie als volgt:

Frequentie is 100x per uur, reikafstand is 70 cm. Toelichting pakken en terugzetten van de producten, arm naar keuze.

Frequentie is 300x per uur, reikafstand is 50 cm. Geen toelichting.

Interpretatie door de AD:

Met beide armen wordt ongeveer 300x bereikt met een afstand van 50 cm.

Daarnaast wordt met de arm naar keuze (zal merendeel de dominante arm zijn) 100x per uur bereikt met een afstand van 70cm.

Conclusie weging belastbaarheid-belasting:

De functie is geschikt voor de cliënt, de belastbaarheid van 60 cm en 300x per uur valt binnen de belasting van de functie (immers 50 cm en 300x).

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.9 Buigen

1. Definitie

In CBBS is 'buigen' het vooroverbuigen van het bovenlichaam en kort daarna weer in de uitgangshouding terugkeren.

2. Interpretatiekader

De dynamische belasting van buigen betreft het aantal graden buigen. Bij buigen duurt de gebogen positie niet langer dan enige seconden.

Buigen kan nodig zijn om:

- de effectieve reikafstand te vergroten boven de maximale persoonlijke reikafstand;
- beneden heuphoogte een voorwerp aan te raken, op te rapen, neer te leggen of te manipuleren.

De buigingshoek wordt geschat door een denkbeeldige lijn te trekken van de plaats van het heupgewricht naar het schoudergewricht. De hoek van deze lijn met de loodlijn is de buigingshoek.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt buigen kan een relatie hebben met:

- [4.10 Frequent buigen tijdens het werk](#)
- [5.6 Gebogen en/of getordeerd actief zijn](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0 norm, kan ongeveer 90 graden buigen.
- 1 beperkt, kan ongeveer 60 graden buigen.
- 2 sterk beperkt, kan ongeveer 45 graden buigen.

Buigen heeft een directe relatie met de score onder het beoordelingspunt [4.10 frequent buigen tijdens het werk](#). De hoeveelheid graden die onder buigen wordt aangegeven is maatgevend voor de score die onder frequent buigen tijdens het werk wordt aangegeven.

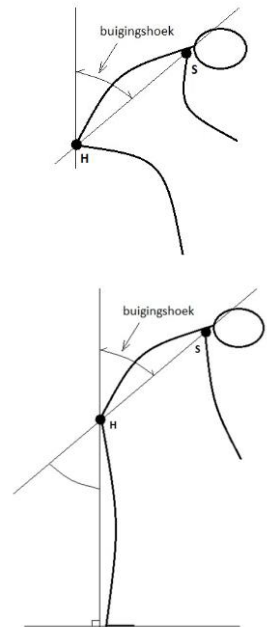
Als de verzekeringsarts een beperkende score onder 4.9 buigen aangeeft dan moet hij bij het bepalen van de score onder 4.10 aangeven met welke frequentie de cliënt de aangegeven graden kan buigen.

Voorbeeld:

Als iemand incidenteel wel tot 90 graden kan buigen maar zeker geen 50 keer per uur, dan verdient het de voorkeur om wel een beperking aan te geven in het buigen onder 4.9 (bijvoorbeeld de score – beperkt – en aan te geven dat hij incidenteel tot 90 graden kan buigen) en onder 4.10 de frequentie per uur aan te geven dat de cliënt ongeveer 300 keer per uur kan buigen.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer kan, in aantal graden.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist legt de vastgestelde waarde van het buigen in *graden*, *frequentie* en het *aantal uren per dag* vast. Hij maakt geen onderscheid tussen buigen en frequent buigen.

Buigingshoek

De arbeidsdeskundig analist drukt de vereiste buigingshoek uit in klassen. De arbeidsdeskundig analist scoort vanaf 15 graden, minder dan 15 graden wordt in CBBS namelijk niet als belasting beschouwd.

De arbeidsdeskundig analist kan de volgende waarden scoren:

- 15 betekent precies 15 graden.
- 30 betekent een waarde > 15 en ≤ 30 graden
- 45 betekent een waarde > 30 en ≤ 45 graden
- 60 betekent een waarde > 45 en ≤ 60 graden
- 90 betekent een waarde > 60 en ≤ 90 graden

Een buigingshoek die duidelijk afwijkt van de klassengrenzen wordt door de arbeidsdeskundig analist in een toelichting vermeld.

Frequentie

De arbeidsdeskundig analist geeft de frequentie aan met één van de volgende waarden: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 150, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 600, 700, 800, 900, 1000, 1100, 1200, 1300, 1400, 1500, 1600, 1700, 1800, 1900 en 2000.

Hierbij zijn de waarden 1 t/m 15 precieze waarden, en zijn de overige waarden klassen: zo betekent een score van 80 een waargenomen frequentie van $>70-\leq 80$ keer per uur, en een score van 400 een waargenomen frequentie van $>350-\leq 400$ keer per uur.

Toelichtingen

De arbeidsdeskundig analist licht toe als er sprake is van verzwarende of verlichtende omstandigheden. Te denken valt aan combinaties met andere (romp)belasting, zoals buigen gecombineerd met gelijktijdig torderen en/of tillen (beide verzwarend), of als bij observatie blijkt dat men tijdens de beweging afsteunt met bv. een arm/hand op de tafelrand (verlichtend).

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij buigen aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid
CBBS signaleert:

- Bij de score licht beperkt waarin buigen >60 graden voorkomt, worden met signalering gepresenteerd als het een bijzondere eis betreft die dagelijks (B) of niet dagelijks (A) voorkomt.
- Bij de score beperkt waarin buigen >45 en ≤60 graden voorkomt, worden alleen met signalering gepresenteerd als het een bijzondere eis betreft die dagelijks (B) of niet dagelijks (A) voorkomt.

4.9 BUIGEN					
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie		
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Hoek in graden		
			≤ 45	> 45 – ≤ 60	> 60
0. Norm	90 graden	niet mogelijk	A	A	A
1. Beperkt	60 graden	met	A	A	A→S B→S
		zonder			C→V D→V
2. Sterk beperkt	45 graden	met	A	A→S B→S	V
		zonder		C→V D→V	

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.10 Frequent buigen tijdens het werk

1. Definitie

In CBBS is 'frequent buigen' het veelvuldig vooroverbuigen van het bovenlichaam en kort daarna weer in de uitgangshouding terugkeren.

2. Interpretatiekader

Het gaat om de frequentie waarmee de cliënt het bovenlichaam gedurende elk uur van de werkdag voorover kan buigen en weer kan terugkeren in de uitgangshouding.

De gebogen positie duurt niet langer dan enige seconden.

De buigingshoek die gekozen is bij [4.9 Buigen](#) is uitgangspunt.

Buigen kan nodig zijn om:

- de effectieve reikafstand te vergroten boven de maximale persoonlijke reikafstand;
- beneden heuphoogte een voorwerp aan te raken, op te rapen, neer te leggen of te manipuleren.

De buigingshoek wordt geschat door een denkbeeldige lijn te trekken van de plaats van het heupgewricht naar het schoudergewricht. De hoek van deze lijn met de loodlijn is de buigingshoek.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt frequent buigen tijdens het werk kan een relatie hebben met:

- [4.9 Buigen](#)
- [5.6 Gebogen en/of getordeerd actief zijn](#)

Lang durende handelingen in gebogen houding is statische belasting. Geef die aan bij beoordelingspunt [5.6 Gebogen en/of getordeerd actief zijn](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan zo nodig elk uur van de werkdag ongeveer 600 keer buigen.
- 1** licht beperkt, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 300 keer per uur buigen.
- 2** beperkt, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 150 keer per uur buigen.
- 3** sterk beperkt, kan zo nodig elk uur van de werkdag ongeveer 50 keer per uur buigen.

Frequent buigen tijdens het werk heeft een directe relatie met de score onder het beoordelingspunt [4.9 buigen](#). De hoeveelheid graden die onder buigen wordt aangegeven is maatgevend voor de score die onder frequent buigen tijdens het werk wordt aangegeven.

Als de verzekeringsarts een beperkende score onder [4.9 buigen](#) aangeeft dan moet hij bij het bepalen van de score onder 4.10 aangeven met welke frequentie de cliënt de aangegeven graden kan buigen.

Voorbeeld:

Als iemand incidenteel wel tot 90 graden kan buigen maar zeker geen 50 keer per uur, dan verdient het de voorkeur om wel een beperking aan te geven in het buigen onder 4.9 (bijvoorbeeld de score – beperkt – en aan te geven dat hij incidenteel tot 90 graden kan buigen) en onder 4.10 de frequentie per uur aan te geven dat de cliënt ongeveer 300 keer per uur kan buigen.

- Bedenk dat de frequentie van het buigen energetisch belastend is. De beperking onder 4.10 is daarom ook gerechtvaardigd bij cliënten met een energetische beperking ook al is er geen sprake van een locomotore stoornis.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting welke frequentie wel mogelijk is. Ga hierbij uit van de buigingshoek die gekozen is bij [4.9 Buigen](#).

Geef bij een grens boven de referentiewaarde in een toelichting de maximale frequentie, uitgaande van de buigingshoek die je gekozen hebt in [4.9 Buigen](#).

Kan de cliënt minder dan 50 keer per uur buigen, vermeld dan in een toelichting bij 'sterk beperkt' wat wel mogelijk is.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist legt de vastgestelde waarde van het buigen in *graden*, *frequentie* en het *aantal uren per dag* vast. Hij maakt geen onderscheid tussen buigen en frequent buigen.

Buigingshoek

De arbeidsdeskundig analist drukt de vereiste buigingshoek uit in klassen. De arbeidsdeskundig analist scoort vanaf 15 graden, minder dan 15 graden wordt in CBBS namelijk niet als belasting beschouwd.

De arbeidsdeskundig analist kan de volgende waarden scoren:

- 15 betekent precies 15 graden.
- 30 betekent een waarde > 15 en ≤ 30 graden
- 45 betekent een waarde > 30 en ≤ 45 graden
- 60 betekent een waarde > 45 en ≤ 60 graden
- 90 betekent een waarde > 60 en ≤ 90 graden

Een buigingshoek die duidelijk afwijkt van de klassengrenzen wordt door de arbeidsdeskundig analist in een toelichting vermeld.

Frequentie

De arbeidsdeskundig analist geeft de frequentie aan met één van de volgende waarden: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 150, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 600, 700, 800, 900, 1000, 1100, 1200, 1300, 1400, 1500, 1600, 1700, 1800, 1900 en 2000.

Hierbij zijn de waarden 1 t/m 15 precieze waarden, en zijn de overige waarden klassen: zo betekent een score van 80 een waargenomen frequentie van $>70-\leq 80$ keer per uur, en een score van 400 een waargenomen frequentie van $>350-\leq 400$ keer per uur.

Toelichtingen

De arbeidsdeskundig analist licht toe als er sprake is van verzwarende of verlichtende omstandigheden. Te denken valt aan combinaties met andere (romp)belasting, zoals buigen gecombineerd met gelijktijdig torderen en/of tillen (beide verzwarend), of als bij observatie blijkt dat men tijdens de beweging afsteunt met bv. een arm/hand op de tafelrand (verlichtend).

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij frequent buigen tijdens het werk aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Bij de score norm worden alle functies gesignaleerd bij > 600 keer per uur.
- Bij de score licht beperkt worden alle functies gesignaleerd bij > 300 keer per uur en ≤ 600 keer per uur.
- Bij de score beperkt worden alle functies gesignaleerd bij > 150 keer per uur en ≤ 300 keer per uur.

Bij de score sterk beperkt worden alle functies gesignaleerd bij > 50 keer per uur en ≤ 150 keer per uur.

4.10 FREQUENT BUIGEN TIJDENS HET WERK								
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie					
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	< 15 graden	Keer per uur ≥ 15 graden				
				≤ 50	$> 50 - \leq 150$	$> 150 - \leq 300$	$> 300 - \leq 600$	> 600
0. Norm	600 keer per elk uur	met	A	A	A	A	A	S
		zonder		A	A	A	A	S
1. Licht beperkt	300 keer per elk uur	met	A	A	A	A	S	V
		zonder		A	A	A	S	V
2. Beperkt	150 keer per elk uur	met	A	A	A	S	V	V
		zonder		A	A	S	V	V
3. Sterk beperkt	50 keer per elk uur	met	A	A	S	V	V	V
		zonder		A	S	V	V	V

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.11 Torderen

1. Definitie

In CBBS is 'torderen' het draaien van het bovenlichaam en kort daarna weer in de uitgangshouding terugkeren.

2. Interpretatiekader

Hoek, duur en frequentie

De *hoek* tussen een denkbeeldige lijn door de heupgewrichten en een denkbeeldige lijn door de schoudergewrichten is het aantal graden bij torderen.

De *duur* van het torderen van het bovenlichaam is niet langer dan enige seconden. Het gaat hierbij om de dynamische belasting van het lichaam.

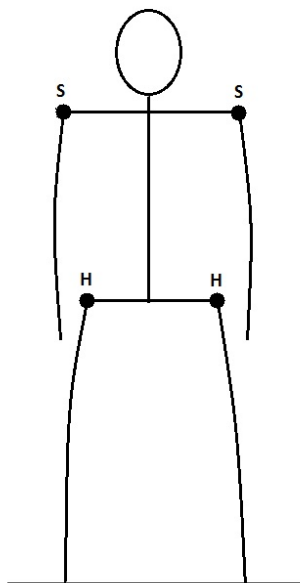
Bij de referentiewaarde wordt uitgegaan van een frequentie van 100 maal per uur.

Zittend/staand/knielend en links/rechts

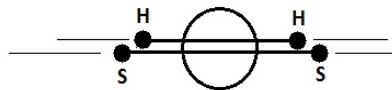
Torderen kan in zittende, staande of knielende houding worden uitgevoerd.

De beweging kan zowel naar rechts als links worden uitgevoerd.

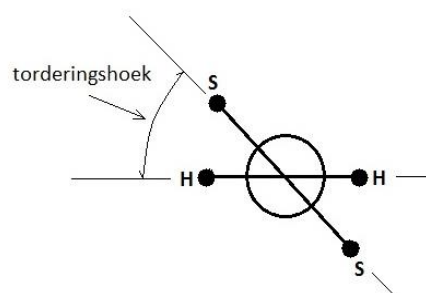
Torderen <30 graden wordt in CBBS niet als belasting beschouwd, omdat dit zonder torsiebelasting op een andere wijze kan worden opgelost.

Recht van boven gezien zijn in ruststand de lijn door de heupen HH en de lijn door de schouders SS evenwijdig.

Bij een tordeerbeweging worden deze twee lijnen ten opzichte van elkaar gedraaid; de mate waarin dat gebeurt wordt aangegeven met de torderingshoek.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt torderen kan een relatie hebben met:

- [5.6 Gebogen en/of getordeerd actief zijn](#)

De statische belasting die gepaard gaat met het uitvoeren van handelingen in een getordeerde houding wordt beoordeeld met beoordelingspunt [5.6 Gebogen en/of getordeerd actief zijn](#).

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan de romp tenminste 45 graden draaien in zittende houding met gefixeerd bekken.
1 beperkt, namelijk

Torderen onder dit beoordelingspunt betreft alleen de torderingshoek van de romp bij een gefixeerd bekken.

Bij een gefixeerd bekken kan de gezonde persoon over het algemeen hooguit tot 60 graden komen. (de torderingshoek conform het plaatje onder 2.)

Zonder fixatie van het bekken is torderen zoals gedefinieerd in CBBS veel minder ver mogelijk omdat al snel het bekken mee tordeert en de torsie dus niet meer alleen door de thoracale wervelkolom kan worden gerealiseerd.

De torsie zoals gedefinieerd in CBBS vindt voornamelijk plaats in de thoracale wervelkolom.

Men dient zich echter wel te realiseren dat afwijkingen in de lumbale wervelkolom (met name L1 en L2) grote invloed hebben op de rugfunctie en daarom ook op de torsie zoals gedefinieerd in CBBS.

Dit beoordelingspunt betreft dus niet de totale torsiemogelijkheid van een persoon.

De maximale torderingshoek van het gehele lichaam (bijvoorbeeld in staande houding) is veel groter door de torsie in de enkels, knieën, heupen, thoracale en cervicale wervelkolom tezamen.

Schat in of de cliënt in staat is om de rond ongeveer 45 graden om de lengteas te torderen. Als dit niet mogelijk blijkt, geef in een toelichting aan hoeveel graden de cliënt wél kan torderen.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist legt de vastgestelde waarde van het torderen in *graden, frequentie* en *aantal uren per dag* vast.

Torderingshoek

De arbeidsdeskundig analist drukt de vereiste torderingshoek uit in klassen. De arbeidsdeskundig analist scoort vanaf 30 graden, minder dan 30 graden wordt in CBBS namelijk niet als belasting beschouwd.

De arbeidsdeskundig analist kan de volgende waarden scoren:

- 30 betekent precies 30 graden.
- 45 betekent een waarde $> 30 - \leq 45$ graden.
- 60 betekent een waarde $> 45 - \leq 60$ graden.

Een tordeerhoek die duidelijk afwijkt van de klassengrenzen wordt door de arbeidsdeskundig analist in een toelichting vermeld.

Frequentie

De arbeidsdeskundig analist geeft de frequentie aan met één van de volgende waarden: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 150, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 600, 700, 800, 900, 1000, 1100, 1200, 1300, 1400, 1500, 1600, 1700, 1800, 1900 en 2000.

Hierbij zijn de waarden 1 t/m 15 precieze waarden, en zijn de overige waarden klassen: zo betekent een score van 80 een waargenomen frequentie van $>70 - \leq 80$ keer per uur, en een score van 400 een waargenomen frequentie van $>350 - \leq 400$ keer per uur.

Toelichtingen

De arbeidsdeskundig analist licht toe als er sprake is van verzwarende of verlichtende omstandigheden. Te denken valt aan combinaties met andere (romp)belasting, zoals torderen gecombineerd met gelijktijdig buigen en/of tillen.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij torderen aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Bij de score norm worden alle functies boven 45 graden gesignaleerd en bij meer dan 100 keer per uur ook alle functies van 30 graden en meer.
- Bij de score beperkt 1 worden alle functies boven 45 graden gesignaleerd als er sprake is van bijzondere eis niet dagelijks (A) dan wel dagelijks (B).
- Bij de score beperkt 1 worden alle functies van 30 tot en met 45 graden gesignaleerd.

4.11 TORDEREN (KORT CYCLISCH)								
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie					
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	≤ 100 keer per uur			> 100 keer per uur		
			Hoek in graden			Hoek in graden		
			< 30	$\geq 30 - \leq 45$	> 45	< 30	$\geq 30 - \leq 45$	> 45
0. Norm	tenminste 45 graden	met zonder	A	A	S	A	S	S
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	A	S	A→S B→S C→V D→V	A	S	A→S B→S C→V D→V

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Torderen kan zowel in zittende, staande of knielende houding worden uitgevoerd.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.12 Duwen of trekken

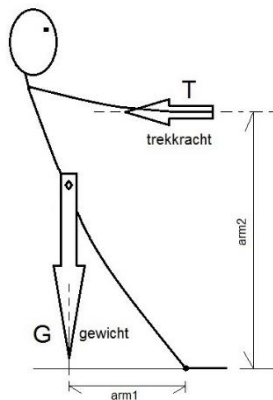
1. Definitie

In CBBS is 'duwen of trekken' het met inzet van het eigen lichaamsgewicht uitoefenen van duw- of trekkraft op een voorwerp om dit in beweging te brengen, ongeacht of men zichzelf daarbij verplaatst.

2. Interpretatiekader

Bij het vaststellen van de belastbaarheid van de cliënt worden de mogelijkheden van de cliënt geschat om te kunnen duwen of trekken. Los van eventuele verplaatsing van de functionaris zelf, waardoor dus ook alleen de aanzetkracht de bepalende factor is.

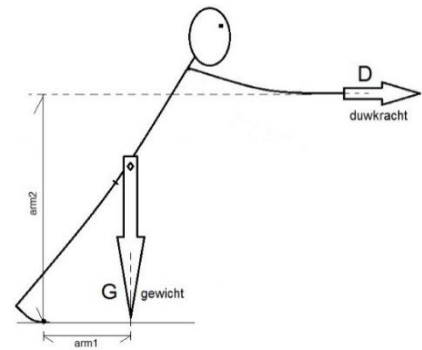
Uitgangspunt is het duwen of trekken met beide armen/handen vanuit een staande houding. Het lichaam staat in een schuine stand waarbij het zwaartepunt van het lichaam zich *niet recht boven* het steunpunt (meestal de voet/voeten) bevindt.

Duw- of trekkraften van ≤ 50 newton⁸ wordt in CBBS niet als belastend beschouwd.

De duw- of trekkraft die een persoon kan genereren is afhankelijk van het eigen lichaamsgewicht. Een gezonde persoon met norm postuur (zoals dit in CBBS geldt), kan met inzet van het eigen gewicht in redelijkheid een kracht van 250 N realiseren.

Voor duwen of trekken ontbreken wettelijke grenswaarden. De ergonomische richtlijn (maximaal acceptabele kracht) is bepaald op ongeveer 300 N aanzetkracht.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt duwen of trekken kan een relatie hebben met:

- [4.7 Reiken](#)
- [4.8 Frequent reiken tijdens het werk](#)
- [4.13 Tillen](#)
- [5.7 Boven schouderhoogte actief zijn](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0 norm, kan ongeveer 250 N (25 kgf) duwen of trekken
- 1 beperkt, kan ongeveer 150 N (15 kgf) duwen of trekken
- 2 sterk beperkt, kan ongeveer 100 N (10 kgf) duwen of trekken

Schat de mogelijkheden van de cliënt in om te duwen of te trekken, ongeacht of het inclusief of exclusief verplaatsen van de taakuitvoerder zelf betreft.

Bij duwen of trekken wordt het gehele stelsel van spieren en botten belast. Hierbij moet vooral gedacht worden aan handen, armen en schouders. Door specifieke houdingen en krachten is het niet ondenkbaar dat de onderrug, en de heup-, knie- en enkelgewrichten tevens worden belast.

⁸ Sinds de invoering van het SI-stelsel (Internationale Stelsel van Eenheden welke sedert 1960 wordt gebruikt) geldt de kgf als verouderd. Alleen de newton maakt onderdeel uit van dat SI-stelsel. 1 kgf = 1000 gf = 9,80665 N

Als de cliënt voor het inclusief verplaatsen van de taakuitvoerder meer beperkingen kent dan voor het exclusief verplaatsen van de taakuitvoerder of andersom, geef dit dan aan in een toelichting bij dit beoordelingspunt.

Bedenk daarbij dat de belasting, die nodig is om een duw- of trekkracht van 250 N (25 kgf) te realiseren, relatief niet groot is. De frequentie per uur heeft een sterke invloed.

In de praktijk betekent dit dat er bijzondere redenen moeten bestaan om het duwen of trekken te beperken.

Geef bij een beperkende score aan of het alleen het trekken betreft of ook het duwen.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of duwen of trekken in de functie voorkomt. De arbeidsdeskundig analist heeft in zijn score de keuze tussen kenmerkend of niet kenmerkend. Kenmerkend is aan de orde als de duw- of trekkracht meer of gelijk is aan 50 N.

De arbeidsdeskundig analist heeft de volgende scoremogelijkheden:

0 niet-kenmerkend (< 50 N)

1 kenmerkend $50 - \leq 150$ N

2 kenmerkend > 150 N - ≤ 250 N

3 kenmerkend > 250 N

De arbeidsdeskundig analist geeft de hoogste score van de duw- en/of trekkracht aan. Andere waarden worden in de toelichting vermeld.

Toelichtingen

In de toelichting beschrijft de arbeidsdeskundig analist naast de vereiste klasse (bijvoorbeeld 100-150 N) van de kracht:

- Welke activiteit het betreft.
- De frequentie waarmee het plaatsvindt.
- Eventuele verzwarende omstandigheden (hellingen, drempels, gladde vloer e.d.).
- Als er sprake is van gedwongen alleen duwen of alleen trekken.
- Als er sprake is van gedwongen gebruik van beide armen.
- Als er sprake is van gedwongen gebruik van slechts één arm (en welke).
- Als het duwen/trekken plaatsvindt vanuit een andere dan staande houding (zittend of knielend).

6. Geautomatiseerde vergelijking functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Bij de score '*norm*' (0) wordt de gesignaleerd waarin > 250 N moet worden geduwd of getrokken.
- Bij de score '*beperkt*' (1) worden alle functies gesignaleerd > 150 N tot en met ≤ 250 N.
- Bij de score '*sterk beperkt*' (2) worden de functies gesignaleerd waarin ≥ 50 N tot en met ≤ 150 N moet worden geduwd of getrokken.

4.12 DUWEN EN TREKKEN						
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie			
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet kenmerkend	Kenmerkend		
				50 N– ≤150 N	>150– ≤250 N	>250 N
0. Norm	250 N	met	A	A	A	S
		zonder				
1. Beperkt	150 N	met	A	A	S	V
		zonder				
2. Sterk beperkt	100 N	met	A	S	V	V
		zonder				

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Uit de functiebeschrijving en toelichting door de arbeidsdeskundig analist kunnen verzwarende of juist verlichtende factoren een doorslaggevende rol bij het selecteren of verwerpen van een functie spelen.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat

Vraag je bij de eerste standaardzin af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan ongeveer 15 kg tillen
- 1** licht beperkt, kan ongeveer 10 kg tillen
- 2** beperkt, kan ongeveer 5 kg tillen
- 3** sterk beperkt, kan ongeveer 2 kg tillen

Beschrijf de ruimte boven de referentiewaarde zowel qua frequentie als qua gewicht in een toelichting.

Toelichten

Bij 4.13 tillen gaan we uit van voorwerpen van 500 gram of meer. Afhankelijk van de aangegeven gewicht en frequentie worden de waarden geaccepteerd, gesignaleerd of verworpen. Is de cliënt beperkt tot een bepaald gewicht of frequentie, geef dit dan in de toelichting aan

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer kan, zowel qua frequentie als gewicht. Vermeld een eventuele grens bóven de referentiewaarde in de toelichting (zowel voor frequentie als gewicht).

Verschillen in voorwerpen tillen tussen beide handen

Zijn er duidelijke verschillen in tillen tussen beide handen?

- Geef een beperking aan op het niveau dat tussen dat van de best en de slechts functionerende zijde in zit. In de praktijk zal vrijwel altijd kunnen worden volstaan met score 1.
- Geef in de toelichting het links-rechts-verschil aan en geef aan dat activiteiten waarvoor twee goed functionerende handen een voorwaarde zijn, niet mogelijk zijn.
- Score volgens de norm kan alleen worden gegeven als het prestatieniveau van beide zijden samen op het functioneren volgende de norm (of hoger) ligt. Licht ook dan het links-rechts-verschil toe.

(Verwijs zo nodig naar een uitgebreide toelichting in de verzekeringsgeneeskundige rapportage.)

Let op:

Bij gebruik van '0 norm' worden volgende gewichten met frequentie geaccepteerd:

- tot ≤ 300 keer per uur 0.5 tot ≤ 2 kilo
- tot ≤ 200 keer per uur > 2 tot ≤ 5 kilo
- tot ≤ 15 keer per uur > 5 tot ≤ 10 kilo
- tot ≤ 10 keer per uur > 10 tot ≤ 15 kilo

Bij gebruik van 'licht beperkt' worden volgende gewichten met frequentie geaccepteerd:

- tot ≤ 300 keer per uur 0.5 tot ≤ 2 kilo
- tot ≤ 100 keer per uur > 2 tot ≤ 5 kilo
- tot ≤ 10 keer per uur > 5 tot ≤ 10 kilo

Bij gebruik van 'beperkt' worden volgende gewichten met frequentie geaccepteerd:

- tot ≤ 200 keer per uur 0.5 tot ≤ 2 kilo
- tot ≤ 50 keer per uur > 2 tot ≤ 5 kilo

Bij gebruik van 'sterk beperkt' worden volgende gewichten met frequentie geaccepteerd:

- tot ≤ 100 keer per uur 0.5 tot ≤ 2 kilo

Hierboven wordt altijd gesignaleerd.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

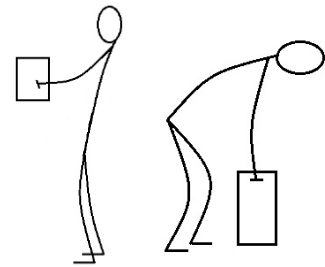
De arbeidsdeskundig analist beoordeelt tillen en dragen afzonderlijk. De arbeidsdeskundig analist besteedt bij tillen of dragen niet alleen aandacht aan gewicht en tijdsaspecten, maar ook aan de werkhouding en werkomstandigheden.

Gewichten kleiner dan 500 gram blijven bij tillen of dragen buiten beschouwing.

De arbeidsdeskundig analist legt de vastgestelde waarde van tillen of dragen vast in kilogram, frequentie en het aantal uren per dag en hij legt de vastgestelde waarde van dragen vast in kilogram, aaneengesloten duur, frequentie en het aantal uren per dag.

Het te tillen gewicht wordt deels in klassen uitgedrukt: 0,5, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 kg. Dit geldt eveneens voor de frequentie van tillen: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 , ≤ 45 , ≤ 50 , ≤ 60 , ≤ 70 , ≤ 80 , ≤ 90 , ≤ 100 , ≤ 150 , ≤ 200 , ≤ 250 , ≤ 300 , ≤ 350 , ≤ 400 , ≤ 450 , ≤ 500 , ≤ 600 , ≤ 700 , ≤ 800 , ≤ 900 , ≤ 1000 , ≤ 1100 , ≤ 1200 , ≤ 1300 , ≤ 1400 , ≤ 1500 , ≤ 1600 , ≤ 1700 , ≤ 1800 , ≤ 1900 , ≤ 2000 keer per uur.

De arbeidsdeskundig analist vermeldt de aard van het voorwerp in de toelichting. Houdingen die al dan niet gedwongen afwijken van de uitgangshouding (staand oppakken en vasthouden met twee handen voor de buik of op de schouders of de rug) worden altijd toegelicht, bv. gedwongen eenhandig links of rechts tillen, of gebogen tillen vanaf grondniveau, of tillen zittend op de knieën, of een voorwerp oppakken ver vóór het lichaam. Bijzondere en/of verzwarende omstandigheden worden eveneens toegelicht, bv. het samen tillen van een groot voorwerp of het gebrek aan goede grip op een voorwerp, het dragen op een gladde ondergrond of over een route met obstakels.

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Bij 4.13 (tillen) wordt in de matching onderscheid gemaakt tussen enerzijds 0,5 kg - ≤ 2 kg, > 2 kg - ≤ 5 kg, > 5 kg - ≤ 10 kg, > 10 kg - ≤ 15 kg en > 15 kg. Kent de functiebelasting een waarde voor tillen dan wordt er geaccepteerd, gesignaleerd of verworpen, afhankelijk van de FML-score en de frequentie waarmee getild wordt.

- Bij de score '*norm*' (0) worden alle functies gesignaleerd:
 - vanaf > 300 maal per uur met een gewicht van $\geq 0,5$ - ≤ 2 kg
 - vanaf > 200 tot ≤ 300 maal per uur met een gewicht van > 2 kg en ≤ 5 kg.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) worden alle functies gesignaleerd:
 - vanaf > 300 maal per uur met een gewicht van $\geq 0,5$ - ≤ 2 kg
 - vanaf > 100 tot ≤ 200 maal per uur met een gewicht van > 2 kg en ≤ 5 kg.
- Bij de score '*beperkt*' (2) worden alle functies gesignaleerd:
 - vanaf > 200 tot ≤ 300 maal per uur met een gewicht van $\geq 0,5$ - ≤ 2 kg.
 - vanaf > 50 tot ≤ 100 maal per uur met een gewicht van > 2 kg en ≤ 5 kg.
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) worden alle functies gesignaleerd:
 - vanaf > 100 tot ≤ 200 maal per uur met een gewicht van $\geq 0,5$ - ≤ 2 kg
 - vanaf < 50 maal per uur met een gewicht van > 2 kg en ≤ 5 kg.

4.13 TILLEN												
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie									
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	≥0,5 - ≤2 kg					>2 - ≤5 kg				
			Frequentie					Frequentie				
			≤50	>50 - ≤100	>100 - ≤200	>200 - ≤300	>300	≤50	>50 - ≤100	>100 - ≤200	>200 - ≤300	>300
0. Norm	15 kg	met zonder	A	A	A	A	S	A	A	A	S	S
1. Licht beperkt	10 kg	met zonder	A	A	A	A	S	A	A	S	S	V
2. Beperkt	5 kg	met zonder	A	A	A	S	S	A	S	S	V	V
3. Sterk beperkt	2 kg	met zonder	A	A	S	S	S	S	S	V	V	V

- Bij de score 'norm' (0) worden alle functies gesignaleerd:
 - vanaf >15 maal per uur met een gewicht van >5 kg - ≤10 kg
 - vanaf >10 tot >15 maal per uur met een gewicht van >10 kg en ≤15 kg.
 - bij >15 kg
- Bij de score 'licht beperkt' (1) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij >10 tot ≤ 15 maal per uur met een gewicht van >5 kg - ≤10 kg
 - vanaf ≤5 maal per uur met een gewicht van >10 kg en ≤15 kg.
 - tot ≤15 maal per uur bij >15 kg
- Bij de score 'beperkt' (2) worden alle functies gesignaleerd:
 - vanaf ≤5 maal per uur met een gewicht van >5 kg - ≤10 kg
 - vanaf ≤5 maal per uur met een gewicht van >10 kg en ≤15 kg.
 - vanaf ≤5 maal per uur bij >15 kg
- Bij de score 'sterk beperkt' (3) worden alle functies gesignaleerd:
 - tot ≤5 maal per uur met een gewicht van >5 kg - ≤10 kg

4.13 TILLEN														
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie											
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	>5 kg - ≤10 kg				>10 kg - ≤15kg				>15 kg			
			Frequentie				Frequentie				Frequentie			
			≤5	>5 - ≤10	>10 - ≤15	>15	≤5	>5 - ≤10	>10 - ≤15	>15	≤5	>5 - ≤10	>10 - ≤15	>15
0. Norm	15 kg	met zonder	A	A	A	S	A	A	S	S	S	S	S	S
1. Licht beperkt	10 kg	met zonder	A	A	S	V	S	S	S	V	S	S	S	V
2. Beperkt	5 kg	met zonder	S	S	V	V	S	S	V	V	S	S	V	V
3. Sterk beperkt	2 kg	met zonder	S	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Vraag eventueel verduidelijking aan de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.14 Dragen

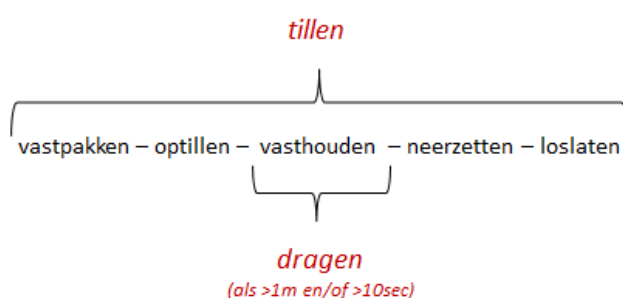
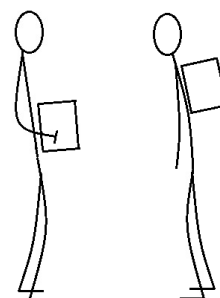
1. Definitie

In CBBS is 'Dragen' het verplaatsen van voorwerpen van minimaal 500 gram met gebruik van de hand(en) en arm(en), waarbij er meer dan één meter gelopen moet worden en/of de last meer dan 10 seconden moet worden vastgehouden.

2. Interpretatiekader

Bij dit beoordelingspunt gaat het vooral om de mogelijkheden van de duur van dragen te beoordelen. Hier gaat het over dragen zoals dat gebruikelijk is in beroepen. Bij het bepalen van de duur wordt uitgegaan van de aaneengesloten duur dat voorwerpen (vanaf 500 gram) moeten worden gedragen.

Bij dragen wordt er vanuit gegaan dat de last gedragen wordt met twee handen voor de buik, op de rug of op de schouder. Hierbij wordt de last in evenwicht gehouden door het bovenlichaam licht te buigen, waardoor het gewicht van de romp het contragewicht vormt. Als de werksituatie deze draagwijze niet mogelijk maakt, kan de belasting belangrijk toenemen.

Het dragen van voorwerpen van minder dan 500 gram blijft buiten beschouwing bij dit onderdeel.

Bij de FML-score wordt uitgegaan van het hoogste gewicht met bijbehorende aaneengesloten duur. Bij een lager gewicht wordt een langere duur mogelijk geacht (zie tabellen).

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt dragen kan een relatie hebben met:

- [4.7 Reiken](#)
- [4.8 Frequent reiken tijdens het werk](#)
- [4.12 Duwen of trekken](#)
- [4.13 Tillen](#)
- [5.7 Boven schouderhoogte actief zijn](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan ongeveer 15 kg dragen
- 1** licht beperkt, kan ongeveer 10 kg dragen
- 2** beperkt, kan ongeveer 5 kg dragen
- 3** sterk beperkt, kan ongeveer 2 kg dragen

Beschrijf de ruimte boven de referentiewaarde zowel qua aaneengesloten duur als qua gewicht in een toelichting.

Toelichten

Bij 4.14 dragen wordt uitgegaan van voorwerpen van 500 gram of meer. Afhankelijk van de aangegeven frequentie of duur worden de waarden geaccepteerd, gesignaleerd of verworpen. Is de cliënt beperkt tot een bepaalde waarde of duur, geef dit dan in de toelichting aan.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer kan, zowel qua frequentie als gewicht. Vermeld een eventuele grens bóven de referentiewaarde in de toelichting (zowel voor frequentie als gewicht).

Verschillen in voorwerpen dragen tussen beide handen

Zijn er duidelijke verschillen in dragen tussen beide handen?

- Geef een beperking aan op het niveau dat tussen dat van de best en de slechts functionerende zijde in zit. In de praktijk zal vrijwel altijd kunnen worden volstaan met score 1.
- Geef in de toelichting het links-rechts-verschil aan en geef aan dat activiteiten waarvoor twee goed functionerende handen een voorwaarde zijn, niet mogelijk zijn.
- Score volgens de norm kan alleen worden gegeven als het prestatieniveau van beide zijden samen op het functioneren volgende de norm (of hoger) ligt. Licht ook dan het links-rechts-verschil toe.

(Verwijs zo nodig naar een uitgebreide toelichting in de verzekeringsgeneeskundige rapportage.)

Let op:

Bij gebruik van '0 norm' worden volgende gewichten met frequentie geaccepteerd:

- bij ≤ 5 keer per uur ≥ 0.5 tot ≤ 2 kilo bij een aaneengesloten duur van < 10 min
- bij > 5 keer per uur tot een aaneengesloten duur ≤ 10 min bij ≥ 0.5 tot ≤ 2 kilo
- bij een aaneengesloten duur van ≤ 5 min bij > 2 tot ≤ 5 kilo
- bij een aaneengesloten duur van ≤ 6 min bij > 5 tot ≤ 10 kilo
- bij een aaneengesloten duur van ≤ 4 min bij > 10 tot ≤ 15 kilo

Bij gebruik van 'licht beperkt' worden volgende gewichten met frequentie geaccepteerd:

- bij ≤ 5 keer per uur tot een aaneengesloten duur ≤ 10 min bij ≥ 0.5 tot ≤ 2 kilo
- bij > 5 keer per uur tot een aaneengesloten duur ≤ 5 min bij ≥ 0.5 tot ≤ 2 kilo
- bij een aaneengesloten duur van ≤ 2 min bij > 2 tot ≤ 5 kilo
- bij een aaneengesloten duur van ≤ 2 min bij > 5 tot ≤ 10 kilo

Bij gebruik van 'beperkt' worden volgende gewichten met frequentie geaccepteerd:

- bij ≤ 5 keer per uur bij een aaneengesloten duur ≤ 5 min bij ≥ 0.5 tot ≤ 2 kilo
- bij > 5 keer per uur bij een aaneengesloten duur ≤ 2 min bij ≥ 0.5 tot ≤ 2 kilo
- bij een aaneengesloten duur van 1 min bij > 2 tot ≤ 5 kilo

Bij gebruik van 'sterk beperkt' worden volgende gewichten met frequentie geaccepteerd:

- bij ≤ 5 keer per uur bij een aaneengesloten duur ≤ 2 min bij 0.5 tot ≤ 2 kilo
- bij > 5 keer per uur bij een aaneengesloten duur 1 min bij 0.5 tot ≤ 2 kilo

Hierboven vindt altijd een signalering plaats.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt dragen afzonderlijk. De arbeidsdeskundig analist besteedt bij dragen niet alleen aandacht aan gewicht en tijdsaspecten, maar ook aan de werkhouding en werkomstandigheden.

Gewichten kleiner dan 500 gram blijven bij dragen buiten beschouwing.

De arbeidsdeskundig analist legt de vastgestelde waarde van dragen vast in kilogram, frequentie en het aantal uren per dag en hij legt de vastgestelde waarde van dragen vast in kilogram, aaneengesloten duur, frequentie en het aantal uren per dag.

Het te dragen gewicht wordt deels in klassen uitgedrukt: 0,5, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 kg.

Dit geldt eveneens voor de frequentie van dragen: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 , ≤ 45 , ≤ 50 , ≤ 60 keer per uur.

De arbeidsdeskundig analist vermeldt de aard van het voorwerp in de toelichting. Houdingen die al dan niet gedwongen afwijken van de uitgangshouding (staand oppakken en vasthouden met twee handen voor de buik of op de schouders of de rug) worden altijd toegelicht. Bijzondere en/of verzwarende omstandigheden worden eveneens toegelicht, bv. het samen dragen van een groot voorwerp of het gebrek aan goede grip op een voorwerp, het dragen op een gladde ondergrond of over een route met obstakels.

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Bij 4.14 (dragen tijdens werk) wordt in de matching onderscheid gemaakt tussen enerzijds 0,5 kg - ≤ 2 kg, > 2 kg - ≤ 5 kg, >5 kg - ≤10 kg, >10 kg - ≤ 15 kg en >15 kg. Kent de functiebelasting een waarde voor dragen dan wordt er geaccepteerd, gesignaleerd of verworpen, afhankelijk van de FML-score en de duur dat gedragen wordt.

- Bij de score '*norm*' (0) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij meer dan 10 minuten met een gewicht van ≥0,5 - ≤2 kg gedurende >5 keer per uur.
 - bij >5 tot >10minuten met een gewicht van >2 - ≥5 kg.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij >10 minuten met een gewicht van ≥0,5 - ≤2 kg gedurende ≤5 keer per uur.
 - bij >5 tot ≥10 minuten met een gewicht van ≥0,5 - ≤2 kg gedurende >5 keer per uur.
 - bij >2 - ≥10 minuten met een gewicht van >2 - ≥5 kg.
- Bij de score '*beperkt*' (2) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij >5 - ≤10 minuten met een gewicht van ≥0,5 - ≤2 kg gedurende ≤5 keer per uur.
 - bij >2 - ≤5 minuten met een gewicht van ≥0,5 - ≤2 kg gedurende >5 keer per uur
 - bij >1 tot ≤5 minuten met een gewicht van >2 - ≥5 kg.
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij >2 - ≤5 minuten met een gewicht van ≥0,5 - ≤2 kg gedurende ≤5 keer per uur.
 - bij >1 - ≤2 minuten met een gewicht van ≥0,5 - ≤2 kg gedurende >5 keer per uur.
 - bij 1 minuut tot ≤2 minuten met een gewicht van >2 - ≥5 kg.

4.14 DRAGEN																	
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie														
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Bij een frequentie van ≤5 keer per uur					Bij een frequentie van >5 keer per uur									
			≥0,5 - ≤2 kg					≥0,5 - ≤2 kg					>2 - ≤5 kg				
			Aaneengesloten duur van dragen					Aaneengesloten duur van dragen					Aaneengesloten duur van dragen				
			1 min	>1 - ≤2 min	>2 - ≤5 min	>5 - ≤10 min	>10 min	1 min	>1 - ≤2 min	>2 - ≤5 min	>5 - ≤10 min	>10 min	1 min	>1 - ≤2 min	>2 - ≤5 min	>5 - ≤10 min	>10 min
0. Norm	15 kg	met zonder	A	A	A	A	A	A	A	A	S	A	A	A	S	S	
1. Licht beperkt	10 kg	met zonder	A	A	A	A	S	A	A	A	S	V	A	A	S	S	V
2. Beperkt	5 kg	met zonder	A	A	A	S	V	A	A	S	V	V	A	S	S	V	V
3. Sterk beperkt	2 kg	met zonder	A	A	S	V	V	A	S	V	V	V	S	S	V	V	V

CBBS signaleert bij dragen:

- Bij de score '*norm*' (0) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij >6 minuten met een gewicht van >5 kg - ≤10 kg
 - vanaf >4 tot >6 minuten met een gewicht van >10 kg en ≤15 kg.
 - bij 1 minuut tot >6 minuten met een gewicht van >15 kg
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij >2 tot ≤6 minuten met een gewicht van >5 kg - ≤10 kg
 - bij 1 minuut tot ≤4 minuten met een gewicht van >10 kg en ≤15 kg.
 - bij 1 minuut tot ≤4 minuten met een gewicht van >15 kg
- Bij de score '*beperkt*' (2) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij 1 minuut tot ≤4 minuten met een gewicht van >5 kg - ≤10 kg
 - bij 1 minuut tot ≤2 minuten met een gewicht van >10 kg en ≤15 kg.
 - bij 1 minuut tot ≤2 minuten met een gewicht van >15 kg
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) worden alle functies gesignaleerd:
 - bij 1 minuut met een gewicht van >5 kg - ≤10 kg

4.14 DRAGEN																	
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie														
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	> 5 kg - ≤ 10 kg					> 10 kg - ≤ 15 kg					> 15 kg				
			Aaneengesloten duur van dragen					Aaneengesloten duur van dragen					Aaneengesloten duur van dragen				
			1 min	> 1 - ≤2 min	> 2 - ≤4 min	> 4 - ≤6 min	>6 min	1 min	> 1 - ≤2 min	> 2 - ≤4 min	> 4 - ≤6 min	>6 min	1 min	> 1 - ≤2 min	> 2 - ≤4 min	> 4 - ≤6 min	>6 min
0. Norm	15 kg	met zonder	A	A	A	A	S	A	A	A	S	S	S	S	S	S	
1. Licht beperkt	10 kg	met zonder	A	A	S	S	V	S	S	S	V	V	S	S	S	V	V
2. Beperkt	5 kg	met zonder	S	S	S	V	V	S	S	V	V	V	S	S	V	V	V
3. Sterk beperkt	2 kg	met zonder	S	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Vraag eventueel verduidelijking aan de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.15 Hoofdbewegingen maken

1. Definitie

In CBBS is 'hoofdbewegingen maken' het hoofd in een of meerdere richtingen bewegen.

2. Interpretatiekader

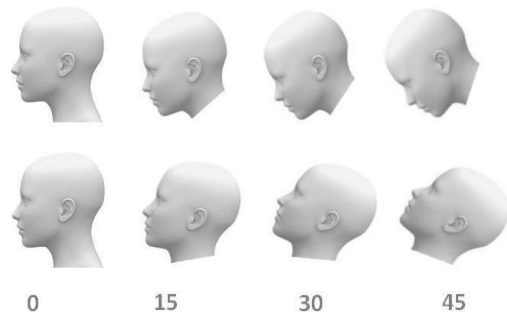
Hoofdbewegingen maken onderdeel uit van vrijwel elke taakuitvoering. Ze zijn noodzakelijk voor de oriëntatie op de omgeving en de controle van de eigen taakuitvoering. Met hoofdbewegingen worden de oren en ogen gericht op auditieve en visuele bronnen.

De bewegingen van het hoofd die bij dit beoordelingspunt worden beoordeeld, worden onderscheiden in drie soorten bewegingen, die bovendien ieder in twee richtingen kunnen plaatsvinden, te weten:

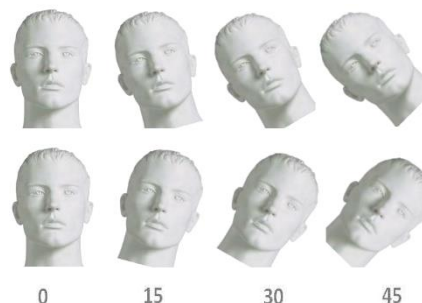
- anteflexie / retroflexie: kin op de borst / hoofd maximaal achterover. Gebied tussen ≥ 15 en ≤ 45 graden.
- rotatie: zijwaarts draaien/over schouder kijken (naar links en rechts). Gebied tussen ≥ 30 en ≤ 60 graden.
- lateroflexie: hoofd naar opzij, oor richting de schouder (naar links en rechts). Gebied tussen ≥ 15 en ≤ 45 graden.

Geringe bewegingen van het hoofd worden bij dit beoordelingspunt buiten beschouwing gelaten. Van hoofdbewegingen maken is pas sprake bij anteflexie/retroflexie en lateroflexie vanaf 15° en bij rotatie vanaf 30° .

ANTEFLEXIE/RETROFLEXIE

LATEROFLEXIE

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt hoofdbewegingen maken kan een relatie hebben met:

- [5.8 Het hoofd in een bepaalde stand houden tijdens het werk](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0 norm, kan het hoofd ongehinderd bewegen
- 1 beperkt, kan het hoofd beperkt bewegen, namelijk
- 2 sterk beperkt, kan het hoofd niet of nauwelijks bewegen, namelijk

Sterk beperkt (2) impliceert een ernstiger beperking dan beperkt (1) waar geen bewegingsrichting wordt aangegeven.

Kies beperkt als er enige beperking is in het bewegen van het hoofd en geef in de toelichting aan om welke beweging het betreft.

Sterk beperkt in alle richtingen scoor je bij sterk beperkt (2) met toelichting.

Een toelichting bij beperkt en sterk beperkt is verplicht en leidt altijd tot een signalering vanuit CBBS.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functies beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of 'hoofdbewegingen maken' in de functie voorkomt. Bij het vastleggen van de belasting op dit punt noteert de arbeidsdeskundig analist achtereenvolgens de mate, de frequentie en de uren per dag.

Als eisen in werk worden opgenomen: anteflexie/retroflexie en lateroflexie vanaf 15° en rotatie vanaf 30°.

Klassen

De *hoek* wordt beoordeeld in klassen: ≤15°, 30°, 45° en 60° graden.

Voor de flexies geldt een mogelijke score van ≤15, ≤30 of ≤45°.

Voor rotatie geldt een mogelijke score van ≤30, ≤45 of ≤60°.

Voor de frequentie zijn de volgende waarden mogelijk:

1 - ≤2000 (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤20, ≤25, ≤30, ≤35, ≤40, ≤45, ≤50, ≤60, ≤70, ≤80, ≤90, ≤100, ≤150, ≤200, ≤250, ≤300, ≤350, ≤400, ≤450, ≤500, ≤600, ≤700, ≤800, ≤900, ≤1000, ≤1100, ≤1200, ≤1300, ≤1400, ≤1500, ≤1600, ≤1700, ≤1800, ≤1900 en ≤2000)

Toelichten

De arbeidsdeskundig analist geeft in een toelichting aan welke hoofdbeweging het betreft: anteflexie/retroflexie, lateroflexie of rotatie.

Behalve de richting wordt ook zo mogelijk toegelicht om welke activiteit het gaat, bijvoorbeeld het omhoog kijken naar een hoge plank in een magazijnstelling.

Ook wanneer er sprake is van hoofdbewegingen vanuit (tegelijk met) een extreme lichaamshouding of -beweging wordt dat toegelicht, bijvoorbeeld sterk voorover gebogen staan en dan omhoog kijken.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij hoofdbewegingen maken aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op ≥50% van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op <50% van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op ≥50% van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op <50% van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

CBBS signaleert ongeacht de soort hoofdbeweging in de functie (anteflexie, retroflexie, rotatie of lateroflexie):

- Als de verzekeringsarts de norm (0) heeft aangeven bij meer dan 120 keer per uur bij ≥ 15 tot en met ≤ 60 graden.
- Als de verzekeringsarts beperkt (1) heeft aangeven ongeacht de frequentie bij > 30 tot en met ≤ 60 graden behoudens dagelijks algemeen voorkomend bij van > 45 tot en met ≤ 60 graden. Tevens bij een frequentie van meer dan 120 keer per uur van ≥ 15 tot en met ≤ 60 graden behoudens dagelijks algemeen voorkomend bij van > 45 tot en met ≤ 60 graden.
- Als de verzekeringsarts sterk beperkt (2) heeft aangeven ongeacht de frequentie bij ≥ 15 tot en met ≤ 60 graden behoudens niet dagelijks algemeen voorkomend en dagelijks algemeen voorkomend bij van > 45 tot en met ≤ 60 graden.

4.15 HOOFDBEWEGINGEN MAKEN										
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie							
Belastbaar- heid	Waarde	Toelichting	≤ 120 keer per uur				> 120 keer per uur			
			Hoek in graden				Hoek in graden			
			< 15	≥ 15 - ≤ 30	> 30 - ≤ 45	> 45 - ≤ 60	< 15	≥ 15 - ≤ 30	> 30 - ≤ 45	> 45 - ≤ 60
0. Norm	ongehinderd bewegen	met zonder	A	A	A	A	A	S	S	S
1. Beperkt	beperkt bewegen	verplicht	A	A	S	A→S B→S C→S D→V	A	S	S	A→S B→S C→S D→V
2. Sterk beperkt	niet/nauwelijks bewegen	verplicht	A	S	S	A→S B→S C→V D→V	A	S	S	A→S B→S C→V D→V

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

De verzekeringsarts kiest beperkt (1) als er enige beperking is in het bewegen van het hoofd, voor elke bewegingsrichting. De verzekeringsarts geeft in de toelichting aan om welke beweging het gaat. Als de beperking zodanig is dat niet of nauwelijks bewogen kan worden, gebruikt de verzekeringsarts sterk beperkt (2). De selectie van functies vindt niet plaats op basis van bewegingsrichting, maar uitsluitend op basis van de mate waarin de hoofdbewegingen kunnen worden gemaakt. De relatie tussen de mogelijke en vereiste bewegingsrichting behoeft dus een arbeidsdeskundige beoordeling.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Geef in begrijpelijke termen aan waarom het niet selecteren van deze functie op dit beoordelingspunt leidt tot een hogere arbeidsongeschiktheidsklasse.

Beoordelingspunt 4.16 Lopen

1. Definitie

In CBBS is 'lopen' het zich te voet verplaatsen.

2. Interpretatiekader

Er is sprake van lopen als te voet of per rolstoel een afstand van tenminste 1 meter wordt afgelegd over vlak terrein in een tempo van ten minste 3 km per uur.

Korte onderbrekingen door even stil te staan worden niet als een onderbreking van een periode van aaneengesloten lopen beschouwd. De aaneengesloten duur van lopen wordt pas onderbroken als er substantieel andere activiteiten worden ondernomen, waardoor recuperatie plaats kan vinden. Als tijdens het lopen een trap moet worden beklommen dan wordt hierdoor het lopen niet onderbroken, omdat trappenlopen een vorm van extra inspannend lopen is.

Bij het beoordelingspunt lopen gaat het erom hoelang de cliënt in het dagelijkse leven achtereen kan lopen, zonder te rusten of andere activiteiten te ondernemen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt lopen kan een relatie hebben met:

- [4.17 Lopen tijdens het werk](#)
- [4.18 Traplopen](#)
- [4.19 Klimmen](#)
- [4.20 Knielen of hurken](#)
- [5.3 Staan](#)
- [5.4 Staan tijdens het werk](#)
- [5.5 Geknield of gehurkt actief zijn](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan ongeveer een uur achtereen lopen.
- 1** licht beperkt, kan ongeveer een half uur achtereen lopen.
- 2** beperkt, kan ongeveer een kwartier achtereen lopen.
- 3** sterk beperkt, kan minder dan 5 minuten achtereen lopen.

De duur van 'lopen' is afhankelijk van de lichamelijke inspanning die de persoon kan leveren in het dagelijkse leven. Beoordeel met dit punt de tijd die iemand aaneengesloten kan lopen.

Beoordeel met punt [4.17 Lopen tijdens het werk](#) de totale duur die iemand op een volledige werkdag kan lopen.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer mogelijk is: een verruimende toelichting.

Toelichten

Geef een toelichting die betrekking heeft op de duurbelasting. Geef alleen andere informatie indien deze relevant is voor de duur. Twee veelvoorkomende voorbeelden:

Vb. 1. Voor een cliënt die een rolstoel gebruikt is het noodzakelijk om 'lopen' te lezen als 'zich (per rolstoel) verplaatsen'. De verzekeringsarts scoort hoe lang achtereen de cliënt zich per rolstoel kan verplaatsen, licht daarbij toe dat dit per rolstoel is, eventueel met (duur)verruimende toelichting. Daarnaast, indien van toepassing, licht de verzekeringsarts toe wat er zónder rolstoel mogelijk is. (Bij gebruik van krukken of een rollator geldt dezelfde instructie.) Bij een cliënt die geen rolstoel gebruikt, maar wel een sterke loopbeperking heeft die verminderd zou kunnen worden door een werkvoorziening (bijvoorbeeld rolstoel), bespreekt de verzekeringsarts dit met de cliënt. Vervolgens scoort de verzekeringsarts volgens de bovenstaande instructie.

Vb. 2. Voor een cliënt die korter aaneengesloten kan lopen op onregelmatig of hellend terrein scoort de verzekeringsarts hoe lang de cliënt op gewoon terrein kan lopen (eventueel inclusief (duur)verruimende toelichting). Vervolgens licht de verzekeringsarts toe hoe lang een cliënt achtereen kan lopen op onregelmatig of hellend terrein.

Omdat een toelichting onder dit beoordelingspunt niet automatisch tot een signalering leidt, dient gebruik van rolstoel, krukken, rollator, problemen met lopen op specifieke ondergronden etc. ook toegelicht te worden onder 4.21 - Overige beperkingen van het dynamisch handelen.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist legt de waargenomen aaneengesloten duur in minuten, de frequentie en het aantal uren per dag vast:

- De aaneengesloten tijdsduur wordt door de arbeidsdeskundig analist aangegeven met de volgende waarden: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤20, ≤25, ≤30, ≤35, ≤40, ≤45, ≤50, ≤55, ≤60, ≤90 en ≤120 minuten.

Frequentie is het aantal keren per uur dat de aaneengesloten handeling voorkomt en wordt door de arbeidsdeskundig analist aangegeven van 1 tot en met 60. Als de aaneengesloten duur meer dan 1 uur (score 90 of 120 minuten) is, wordt de frequentie per dag vastgesteld. Het *aantal uren per dag* is het waargenomen aantal uren van de werkdag dat lopen voorkomt.

Toelichten

Bij extra belastende loopbewegingen of afwijkende omstandigheden geeft de arbeidsdeskundig analist een toelichting. Voorbeelden hiervan zijn:

- lopen op oneffen of glooiend terrein;
- lopen op gladde, natte of vette vloeren;
- lopen met een duidelijk andere snelheid, zoals hard lopen of slenteren;
- het tijdens het lopen nemen van obstakels (1 à 2 treden, opstapjes).

Traplopen

Als tijdens het lopen ook traplopen voorkomt wordt dit door de arbeidsdeskundig analist bij [4.18 Trappenlopen](#) aangegeven.

Samenhang lopen/zitten/staan

Zitten en staan zijn statische houdingen, lopen is een dynamische handeling. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt deze punten weliswaar afzonderlijk, maar houdt ook rekening met de onderlinge samenhang. Zitten, staan en lopen wisselen elkaar meestal af, en de wijze waarop dat gebeurt komt tot uitdrukking in de scores (de aaneengesloten duur en de frequentie).

De totale tijdsduur van de beoordelingspunten zitten, staan en lopen moet inclusief knielen of hurken minimaal de totale tijdsduur van een werkdag bedragen.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij lopen aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en;
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Een signalering op dit punt betekent:

- Bij de score '*norm*' (0) dat meer dan 60 minuten aaneengesloten gelopen moet worden.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) dat meer dan 30 minuten tot en met 60 minuten aaneengesloten gelopen moet worden en dit een bijzondere eis (A of B) of een niet dagelijks algemeen voorkomende eis (C) is.
- Bij de score '*beperkt*' (2) dat meer dan 15 minuten tot en met 30 minuten aaneengesloten gelopen moet worden en dit een bijzondere eis (A of B) of een niet dagelijks algemeen voorkomende eis (C) is.
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) dat:
 - meer dan 0 tot en met 5 minuten aaneengesloten gelopen moet worden; of
 - meer dan 5 tot en met 15 minuten aaneengesloten gelopen moet worden en dit een bijzondere eis is (A of B); of
 - meer 15 en tot en met 30 minuten aaneengesloten gelopen moet worden en dit een niet dagelijkse bijzondere eis is (A)

4.16 LOPEN								
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie					
Belastbaar- heid	Waarde	Toelichting	Tijd in minuten achtereen					
			0	$\begin{matrix} > 0 - \leq 5 \end{matrix}$	$\begin{matrix} > 5 - \leq 15 \end{matrix}$	$\begin{matrix} > 15 - \leq 30 \end{matrix}$	$\begin{matrix} > 30 - \leq 60 \end{matrix}$	$\begin{matrix} > 60 \end{matrix}$
0. Norm	60 minuten achtereen	met	A	A	A	A	A	S
		zonder						
1. Licht beperkt	30 minuten achtereen	met	A	A	A	A	A→S B→S C→S	V
		zonder					D→V	
2. Beperkt	15 minuten achtereen	met	A	A	A	A→S B→S C→S	V	V
		zonder				D→V		
3. Sterk beperkt	< 5 minuten achtereen	met	A	S	A→S B→S	A→S B→V	V	V
		zonder			C→V D→V	C→V D→V		

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Let op: Een toelichting bij één van de waarden leidt niet altijd tot een signalering vanuit CBBS. Zie voor de gevallen waar dit wel voor geldt paragraaf 6 of de matrix.

Uit de functiebeschrijving en toelichting door de arbeidsdeskundig analist kunnen verzwarende factoren een doorslaggevende rol bij het selecteren of verwerpen van een functie spelen. Hierbij kun je denken aan lopen op oneffen terrein. Of er tijdens het lopen ook getild, geduwd en/of gedragen moet worden, is van belang. Kijk hiervoor bij de scores van de beoordelingspunten tillen en dragen, duwen of trekken en traplopen.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.17 Lopen tijdens het werk

1. Definitie

In CBBS is 'lopen tijdens het werk' de som van de afzonderlijke perioden op een werkdag waarin aaneengesloten gelopen wordt. Een aaneengesloten periode duurt niet langer dan aangegeven bij beoordelingspunt [4.16 Lopen](#).

2. Interpretatiekader

Er is sprake van lopen als te voet of per rolstoel een afstand van tenminste 1 meter wordt afgelegd over vlak terrein in een tempo van ten minste 3 km per uur.

Korte onderbrekingen door even stil te staan worden niet als een onderbreking van een periode van aaneengesloten lopen beschouwd. De aaneengesloten duur van lopen wordt pas onderbroken als er substantieel andere activiteiten worden ondernomen, waardoor recuperatie plaats kan vinden.

Als tijdens het lopen een trap moet worden beklommen, dan wordt hierdoor het lopen niet onderbroken, want trappenlopen is een vorm van extra inspannend lopen.

Bij het punt lopen *tijdens het werk* wordt de totale duur per werkdag die de cliënt lopend door kan brengen beoordeeld: de som van de afzonderlijke aaneengesloten periodes per werkdag. Het uitgangspunt daarbij is dat tussen de afzonderlijke periodes waarin gelopen wordt, er voldoende gelegenheid is om te herstellen van voorafgaande inspanning. Een werkdag is ongeveer 8 uur.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt lopen tijdens het werk kan een relatie hebben met:

- [4.16 Lopen](#)
- [4.18 Traplopen](#)
- [4.19 Klimmen](#)
- [4.20 Knielen of hurken](#)
- [5.3 Staan](#)
- [5.4 Staan tijdens het werk](#)
- [5.5 Geknield of gehurkt actief zijn](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan zo nodig gedurende het merendeel van de werkdag lopen.
- 1** licht beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag (ongeveer 4 uur) lopen.
- 2** beperkt, kan zo nodig gedurende een beperkt deel van de werkdag (ongeveer 1 uur) lopen.
- 3** sterk beperkt, kan gedurende minder dan een half uur per werkdag lopen.

De duur van 'lopen' is afhankelijk van de lichamelijke inspanning die de persoon kan leveren over een gehele werkdag gezien. Beoordeel hier hoeveel een cliënt in totaal gedurende een volledige werkdag kan lopen. Geef bij punt [4.16 Lopen](#) de maximale aaneengesloten duur aan.

Geef indien van toepassing bij beoordelingspunt [5.9 Afwisseling van houding](#) de specifieke belasting en duur aan (bijvoorbeeld staan of zitten) waarmee het lopen tijdens het werk moet worden afgewisseld.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer mogelijk is; een verruimende toelichting. Gebruik hierbij de matrix en wees alert op een verfijning in de matching van de duurbelasting tussen de 4 en 8 uur bij licht beperkt (1), inclusief het verschil in signaleren met en zonder toelichting.

Toelichten

Geef een toelichting die betrekking heeft op de duurbelasting. Geef alleen andere informatie indien deze relevant is voor de duur op een gehele werkdag. Twee veelvoorkomende voorbeelden:

Vb. 1. Voor een cliënt die een rolstoel gebruikt is het noodzakelijk om 'lopen' te lezen als 'zich (per rolstoel) verplaatsen'. De verzekeringsarts scoort hoe lang op een werkdag de cliënt zich per rolstoel kan verplaatsen, licht daarbij toe dat dit per rolstoel is, eventueel met (duur)verruimende toelichting. Daarnaast, indien van toepassing, licht de verzekeringsarts toe wat er zónder rolstoel mogelijk is. (Bij gebruik van krukken of een rollator geldt dezelfde instructie.) Bij een cliënt die geen rolstoel gebruikt, maar wel een sterke loopbeperking heeft die verminderd zou kunnen worden door een werkvoorziening (bijvoorbeeld rolstoel), bespreekt de verzekeringsarts dit met de cliënt. Vervolgens scoort de verzekeringsarts volgens de bovenstaande instructie.

Vb. 2. Voor een cliënt die op een werkdag korter kan lopen op onregelmatig of hellend terrein scoort de verzekeringsarts hoe lang de cliënt op gewoon terrein kan lopen (eventueel inclusief (duur)verruimende toelichting). Vervolgens licht de verzekeringsarts toe hoe lang een cliënt op een dag kan lopen op onregelmatig of hellend terrein.

Omdat een toelichting onder dit beoordelingspunt niet automatisch tot een signalering leidt, dient gebruik van rolstoel, krukken, rollator, problemen met lopen op specifieke ondergronden etc. ook toegelicht te worden onder beoordelingspunt [4.21 Overige beperkingen van het dynamisch handelen](#).

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist legt de waargenomen aaneengesloten duur in minuten, de frequentie en het aantal uren per dag vast:

- De aaneengesloten tijdsduur wordt door de arbeidsdeskundig analist aangegeven met de volgende waarden: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤20, ≤25, ≤30, ≤35, ≤40, ≤45, ≤50, ≤55, ≤60, ≤90 en ≤120 minuten.

Frequentie is het aantal keren per uur dat de aaneengesloten handeling voorkomt en wordt door de arbeidsdeskundig analist aangegeven van 1 tot en met 60. Als de aaneengesloten duur meer dan 1 uur (score 90 of 120 minuten) is, wordt de frequentie per dag vastgesteld. Het *aantal uren per dag* is het waargenomen aantal uren van de werkdag dat lopen voorkomt.

Toelichten

Bij extra belastende loopbewegingen of afwijkende omstandigheden geeft de arbeidsdeskundig analist een toelichting. Voorbeelden hiervan zijn:

- lopen op oneffen of glooiend terrein;
- lopen op gladde, natte of vette vloeren;
- lopen met een duidelijk andere snelheid, zoals hard lopen of slenteren;
- het tijdens het lopen nemen van obstakels (1 à 2 treden, opstapjes).

Traplopen

Als tijdens het lopen ook traplopen voorkomt wordt dit door de arbeidsdeskundig analist bij [4.18 Trappenlopen](#) aangegeven.

Samenhang lopen/zitten/staan

Zitten en staan zijn statische houdingen, lopen is een dynamische handeling. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt deze punten weliswaar afzonderlijk, maar houdt ook rekening met de onderlinge samenhang. Zitten, staan en lopen wisselen elkaar meestal af, en de wijze waarop dat gebeurt komt tot uitdrukking in de scores (de aaneengesloten duur en de frequentie).

De totale tijdsduur van de beoordelingspunten zitten, staan en lopen moet inclusief knielen of hurken minimaal de totale tijdsduur van een werkdag bedragen.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij lopen tijdens het werk aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Een signalering op dit punt betekent:

- Bij de score '*norm*' (0) dat meer dan 8 uur per werkdag gelopen moet worden.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) met toelichting dat meer dan 4 uur per dag tot en met 8 uur per dag moet worden gelopen.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) zonder toelichting:
 - dat meer dan 4 uur per dag tot en met 6 uur per dag moet worden gelopen; of
 - dat meer dan 6 uur per dag tot en met 8 uur per dag moet worden gelopen en dit een niet dagelijks voorkomende bijzondere eis (A) of een niet dagelijkse algemeen voorkomende eis (C) is.
- Bij de score '*beperkt*' (2) dat meer dan 1 uur per dag tot en met 4 uur per dag moet worden gelopen.
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) dat meer dan 0 uur tot en met 1 uur moet worden gelopen.

4.17 LOPEN TIJDENS HET WERK									
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie						
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Totale tijd in uren per werkdag						
			0	0 - $\leq$ 1/2 ^	1/2 - $\leq$ 1 ^	1 - $\leq$ 4 ^	6 ^	8 ^	8 ^
0. Norm	merendeel werkdag	met	A	A	A	A	A	A	S
		zonder	A	A	A	A	A	A	S
1. Licht beperkt	4 uur per werkdag	met	A	A	A	A	S	S	V
		zonder	A	A	A	A	A	A → S B → V C → S D → V	V
2. Beperkt	1 uur per werkdag	met	A	A	A	S	V	V	V
		zonder	A	A	A	S	V	V	V
3. sterk beperkt	< 1/2 uur per werkdag	met	A	S	S	V	V	V	V
		zonder	A	S	S	V	V	V	V

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Let op: Een toelichting bij één van de waarden leidt niet altijd tot een signalering vanuit CBBS. Zie voor de gevallen waar dit wel voor geldt paragraaf 6 of de matrix.

Uit de functiebeschrijving en toelichting door de arbeidsdeskundig analist kunnen verzwarende factoren een doorslaggevende rol bij het selecteren of verwerpen van een functie spelen. Hierbij kun je denken aan lopen op oneffen terrein of juist onder ideale omstandigheden (binnen). Ook factoren die het mogelijk of juist onmogelijk maken om even stil te staan kunnen hier een rol spelen. Of er tijdens het lopen ook getild, geduwd en/of gedragen moet worden, is van belang. Kijk hiervoor bij de scores van de beoordelingspunten tillen en dragen en duwen of trekken.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.18 Trappenlopen

1. Definitie

In CBBS is 'trappen lopen' het oplopen en/of aflopen van trappen met horizontale vlakke treden, waarbij normaliter de hulp van handen niet noodzakelijk is.

2. Interpretatiekader

Het gaat bij trappenlopen om het zich verplaatsen op een 'gewone' trap, variërend van 1 tree tot vele treden. Een gewone trap is in principe te belopen *zonder gebruik van de armen*. In de praktijk gebruikt men echter wel vaak een of beide armen/handen als steun. De verzekeringsgeneeskundige beoordeling is inclusief een frequentie van ongeveer 4 keer per uur.

De verzekeringsarts hanteert bij de beoordeling van dit beoordelingspunt het trappenlopen in een woonhuis als uitgangspunt. Waarbij een woonhuistrap 15 treden telt. Beoordeeld wordt het aantal treden dat de cliënt achtereenvolgens naar boven en naar beneden kan lopen (op- én aflopen). Een bordes wordt hierbij niet als een onderbreking beschouwd.

Trappenlopen wordt meestal vooraf gegaan en gevolgd door lopen. De activiteit trappenlopen wordt pas als onderbroken beschouwd als er een substantieel andere activiteit voor in de plaats komt. Als recuperatietijd wordt 1 minuut aangenomen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt traplopen kan een relatie hebben met:

- [4.16 Lopen](#)
- [4.17 lopen tijdens het werk](#)
- [4.19 Klimmen](#)
- [5.3 Staan](#)
- [5.4 Staan tijdens het werk](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0 norm, kan tenminste in één keer twee trappen op **en** af (totaal 60 treden).
- 1 licht beperkt, kan tenminste in één keer één trap op **en** af (totaal 30 treden).
- 2 beperkt, kan tenminste in één keer één trap op **of** af (totaal 15 treden).
- 3 sterk beperkt, kan in één keer slechts een bordestrapje op- **of** aflopen.

Het trappenlopen in een woonhuis is 15 treden. Twee verdiepingen op- en aflopen is dus 60 treden. Kies de waarde waarbij minimaal 4 keer per uur traplopen mogelijk is en geef zo nodig in de toelichting aan wat meer mogelijk is bij een lagere frequentie.

Geef aan als bij het traplopen meer dan één leuning noodzakelijk is. Volgens bouwvoorschriften is er altijd één leuning aanwezig.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist legt de waargenomen belasting vast in het aantal traptreden dat aaneengesloten wordt gelopen, met daarbij de frequentie per uur. Het maakt hierbij niet uit of het trappenlopen omhoog of omlaag is.

Uitgangspunt is een gewone trap waarvan de treden horizontaal en vlak zijn en die een gebruikelijke hoogte (optree) en diepte (aantree) hebben. Afwijkingen en verzwarende omstandigheden worden toegelicht: denk aan een smalle wenteltrap, een luie trap (grote aantree, kleine optree), een onregelmatige trap (in een oude toren) of het ontbreken van leuningen. Verder kan de arbeidsdeskundig analist naar behoefte aanvullend toelichten, bv. de activiteit waarop het trappenlopen betrekking heeft.

Klassen

Voor het aantal treden zijn alle waarden tussen 0 en 176 treden mogelijk.

Voor de frequentie zijn de volgende waarden mogelijk:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 , ≤ 45 , ≤ 50 , ≤ 60 , ≤ 70 , ≤ 80 , ≤ 90 , ≤ 100 , ≤ 150 , ≤ 200 , ≤ 250 , ≤ 300 , ≤ 350 , ≤ 400 , ≤ 450 , ≤ 500 , ≤ 600 , ≤ 700 , ≤ 800 , ≤ 900 , ≤ 1000 , ≤ 1100 , ≤ 1200 , ≤ 1300 , ≤ 1400 , ≤ 1500 , ≤ 1600 , ≤ 1700 , ≤ 1800 , ≤ 1900 , ≤ 2000 .

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij traplopen aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Een signalering op dit punt betekent:

- Bij de score '*norm*' (0) dat waarbij > 60 treden aaneengesloten gelopen moet worden of meer dan 4 keer per uur moet worden trappen gelopen.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) dat waarbij > 30 en ≤ 60 treden aaneengesloten trappen gelopen moet worden en dit niet dagelijks of dagelijks een bijzondere eis is (A of B) of waarbij 4 keer per uur tot > 30 en ≤ 60 treden aaneengesloten trappen gelopen moet worden en dit niet dagelijks of dagelijks een bijzondere eis is (A of B).
- Bij de score '*beperkt*' (2) dat waarbij > 15 en ≤ 30 treden aaneengesloten trappen gelopen moet worden en dit niet dagelijks of waarbij 4 keer per uur tot > 15 en ≤ 30 treden aaneengesloten trappen gelopen moet worden en dit niet dagelijks of dagelijks een bijzondere eis is (A of B).
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) dat tussen > 5 en ≤ 15 treden aaneengesloten trappen gelopen moet worden en dit niet dagelijks een bijzondere eis is (A) of meer dan 4 keer per uur tot en met 5 treden aaneengesloten.

4.18 TRAPPENLOPEN												
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie									
Belast- baarheid	Waarde	Toelichting	≤ 4 keer per uur					> 4 keer per uur				
			Aantal treden aaneen					Aantal treden aaneen				
			≤ 5	5 - ^ 15 ≤ 15	15 - ^ 30 ≤ 30	30 - ^ 60 ≤ 60	> 60	≤ 5	5 - ^ 15 ≤ 15	15 - ^ 30 ≤ 30	30 - ^ 60 ≤ 60	> 60
0. Norm	30 treden op en af	met zonder	A	A	A	A	S	S	S	S	S	S
1. Licht beperkt	15 treden op en af = 30 treden	met zonder	A	A	A	A→S B→S C→V D→V	V	S	S	S	A→S B→S C→V D→V	V
2. Beperkt	15 treden op of af	met zonder	A	A	A→S B→S C→V D→V	V	V	S	S	A→S B→S C→V D→V	V	V
3. Sterk beperkt	5 treden op of af	met zonder	A	A→S B→V C→V D→V	V	V	V	S	A→S B→V C→V D→V	V	V	V

De matrix betreffende algemeen voorkomende eis en dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Uit de functieomschrijving en toelichting door de arbeidsdeskundig analist kunnen verzwarende of juist verlichtende factoren een doorslaggevende rol spelen. Hierbij kan je denken aan trappen lopen buiten of binnen of dat trappen gelopen moet worden met een last.

Overleg met de verzekeringsarts

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.19 Klimmen

1. Definitie

In CBBS is '*klimmen*' het zich verticaal verplaatsen, waarbij het gebruik van ten minste één hand, arm en schouder noodzakelijk is.

2. Interpretatiekader

Het gaat bij klimmen om het zich verticaal verplaatsen via ladders, constructies, klimijzers, overdaken, in en uit vrachtauto's etc. Anders dan bij [4.18 Trappenlopen](#) moet bij klimmen ten minste één hand, arm en schouder gebruikt worden. De verzekeringsgeneeskundige beoordeling is inclusief een frequentie van 4 keer per uur.

De verzekeringsarts hanteert bij de beoordeling van dit beoordelingspunt het klimmen op ladders als uitgangspunt, met een onderlinge afstand van ongeveer 30 cm tussen de sporten van de ladder. Beoordeeld wordt het aantal sporten dat de cliënt achtereenvolgens naar boven en naar beneden kan klimmen. Een bordes wordt hierbij niet als een onderbreking beschouwd.

Klimmen wordt meestal vooraf gegaan en gevolgd door lopen. De activiteit klimmen wordt pas als onderbroken beschouwd als er een substantieel andere activiteit voor in de plaats komt. Als recuperatietijd wordt 1 minuut aangenomen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt klimmen kan een relatie hebben met:

- [4.7 Reiken](#)
- [4.8 Frequent reiken tijdens het werk](#)
- [4.16 Lopen](#)
- [4.17 lopen tijdens het werk](#)
- [4.18 Traplopen](#)
- [5.3 Staan](#)
- [5.4 Staan tijdens het werk](#)
- [5.7 Boven schouderhoogte actief zijn](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan ten minste een ladder op **en** af (gemiddeld 5 meter).
- 1** licht beperkt, kan ten minste een huishoudtrap op **en** af (gemiddeld 3 meter) .
- 2** beperkt, kan ten minste een opstapje op **en** af.
- 3** sterk beperkt, kan geen opstap maken.

Het beklimmen van een *ladder* is gemiddeld 2,5 meter. Op en af klimmen is dus een maximum van 5 meter. Het beklimmen van een *huishoudtrap* is gemiddeld 1,5 meter. Op en af klimmen is dus een maximum van 3 meter.

Kies de waarde waarbij minimaal 4 keer per uur klimmen mogelijk is en geef zo nodig in de toelichting aan wat meer mogelijk is bij een lagere frequentie.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist legt de waargenomen belasting vast in het aantal meters dat aaneengesloten wordt geklommen, met daarbij de frequentie per uur.

Het maakt hierbij niet uit of het klimmen omhoog of omlaag is.

Het aantal meters dat de arbeidsdeskundig analist scoort, is steeds de totaal afgelegde afstand in meters van een verticale verplaatsing naar boven en/of naar beneden.

Het beklimmen van een etage en binnen 1 minuut naar de volgende etage gaan, wordt niet als een onderbreking beschouwd. De mate van klimmen is dan het aantal meters van twee etages.

Het beklimmen van een ladder en binnen 1 minuut de ladder weer afdalen wordt bij het bepalen van de mate eveneens als één ononderbroken activiteit beschouwd. Ook in dat geval is daarom de mate van klimmen twee keer het aantal meters van de ladder.

Onder dit belastingpunt valt verder, als een soort uitzondering op de definitie, ook het gebruik van opstap-hulpmiddelen zoals een opstapkruk (olifantspoot) of een klein huishoudtrapje/opstapje.

De arbeidsdeskundig analist licht toe wat voor klimmen het betreft (de aard): dus een ladder, huishoudtrap, opstapje e.d. Verzwarende omstandigheden worden eveneens toegelicht: denk aan onregelmatige of grote staphoogtes, een klein sta-oppervlak of gladde klimijzers bij het afdalen in een rioolput, het niet kunnen gebruiken van beide handen/armen omdat bijvoorbeeld een last gedragen moet worden.

Klassen

De arbeidsdeskundig analist scoort een waargenomen belasting in de klassen 0,3, $\leq 0,6$, ≤ 1 , $\leq 1,5$, $\leq 2,5$, ≤ 3 , ≤ 4 , ≤ 5 , $\leq 7,5$ en ≤ 10 meter met de mogelijke frequenties: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, ≤ 15 , ≤ 20 , ≤ 25 keer per uur.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij klimmen aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

Andere bijzonderheden

Ander voorbeelden van toelichtingen: klimmen niet op ladders, dragen van een last van meer dan ongeveer 1 kg, het moeten nemen van stappen van meer dan 30 cm hoogte, et cetera.

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Als de cliënt niet beperkt is en de belasting in de functie > 5 meter klimmen is of meer dan 4 keer per uur geklommen moet worden.
- Als de cliënt licht beperkt is en de belasting in de functie bij >3 en ≤5 meter klimmen en er sprake is van een bijzondere eis (A of B). Of tot en met 3 meter meer dan 4 keer per uur en bij >3 en ≤5 meter klimmen en er sprake is van een bijzondere eis (A of B).
- Als de cliënt beperkt is en de belasting in de functie is ≤1 meter en meer dan 4 keer per uur.

4.19 KLIMMEN											
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie								
Belast- baarheid	Waarde	Toelichting	≤ 4 keer per uur					> 4 keer per uur			
			Afstand in meters					Afstand in meters			
			0	0 - ≤ 1 ^	1 - ≤ 3 ^	3 - ≤ 5 ^	> 5	0 - ≤ 1 ^	1 - ≤ 3 ^	3 - ≤ 5 ^	> 5
0. Norm	ladder op en af (verdieping)	met	A	A	A	A	S	S	S	S	S
		zonder									
1. Licht beperkt	huishoudtrap op en af	met	A	A	A	A→S B→S C→V D→V	V	S	S	A→S B→S C→V D→V	V
		zonder									
2. Beperkt	opstapje op en af	met	A	A	V	V	V	S	V	V	V
		zonder									
3. Sterk beperkt	geen opstap	met	A	V	V	V	V	V	V	V	V
		zonder									

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.20 Knielen of hurken

1. Definitie

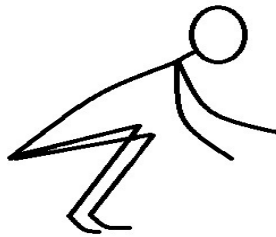
In CBBS is 'knielen of hurken' het buigen van knieën en heupen om het lichaam op één of beide knieën of beide voeten te laten rusten, en kort daarna weer terugkeren in de uitgangshouding.

2. Interpretatiekader

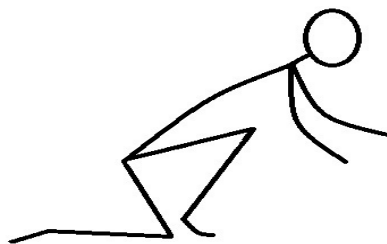
Bij knielen of hurken gaat het over kortdurend (hooguit een minuut) knielen of hurken. De verzekeringsgeneeskundige beoordeling is inclusief een frequentie van tien keer per uur.

De activiteit knielen of hurken dient er toe om de handen of het hoofd in de vereiste positie te brengen om een handeling op- of dicht bij de grond uit te voeren. Bijvoorbeeld om te inspecteren of een kabelaansluiting in orde is (hoofd) en die aansluiting in orde te maken (handen). Of om een ordner uit de onderste rij uit een kast te pakken (hoofd en handen).

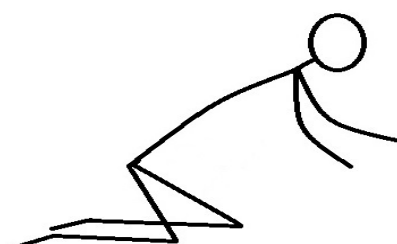
Naast [4.9 Buigen](#) is knielen of hurken de tweede manier om groundbereik te realiseren. Met dit beoordelingspunt 4.21 wordt dynamisch knielen en hurken beoordeeld. Statisch knielen of hurken, het werken in een knielende of hurkende houding, wordt beoordeeld met beoordelingspunt [5.5 Geknield of gehurkt actief zijn](#).

Plaatje 1 (hurken)

Plaatje 2 (knielen)

Plaatje 3 (knielen)

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt knielen of hurken kan een relatie hebben met:

- [4.16 Lopen](#)
- [4.17 Lopen tijdens het werk](#)
- [4.18 Traplopen](#)
- [4.19 Klimmen](#)
- [5.3 Staan](#)
- [5.4 Staan tijdens het werk](#)
- [5.5 Geknield of gehurkt actief zijn](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan knielend of hurkend met de handen de grond bereiken
- 1** licht beperkt, kan hooguit 5 keer per uur knielend of hurkend met de handen de grond bereiken
- 2** beperkt, kan hooguit 2 keer per uur knielend of hurkend met de handen de grond bereiken
- 3** sterk beperkt, kan niet of nauwelijks knielend of hurkend met de handen de grond bereiken

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer mogelijk is.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist kent één belastingpunt voor het scoren van knielen en hurken. Op basis van de aangegeven waarden van de arbeidsdeskundig analist geeft CBBS de belasting voor de beoordelingspunten [4.20 Knielen of hurken](#) en [5.5 Geknield of gehurkt actief zijn](#) weer.

De arbeidsdeskundig analist licht het volgende toe:

- combinaties van knielen/kruipen/hurken
- gedwongen houding wegens beperkte ruimte (bv getordeerde houding)
- situaties met bijzonder belastende werkhouding (bv plinten schilderen)

Klassen

De arbeidsdeskundig analist beoordeelt of knielen of hurken met een aaneengesloten duur van ≤ 1 , ≤ 2 , ≤ 3 , ≤ 4 , ≤ 5 , ≤ 6 , ≤ 7 , ≤ 8 , ≤ 9 , ≤ 10 , ≤ 11 , ≤ 12 , ≤ 13 , ≤ 14 , ≤ 15 , ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 , ≤ 45 , ≤ 50 , ≤ 55 en ≤ 60 minuten, voorkomt in de functie. De frequentie wordt in aantal keren per uur gescoord. Tevens wordt vastgelegd het aantal uren per dag dat de belasting voorkomt.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft knielen en hurken aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking de functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Als de cliënt niet beperkt (0) is en de belasting in de functie is >10 keer per uur knielen of hurken een minuut of korter aaneengesloten.
- Als de cliënt licht beperkt (1) is en de belasting in de functie >5 tot ≥ 10 keer per uur knielen of hurken voorkomt, een minuut of korter aaneengesloten.
- Als de cliënt beperkt (2) is en de belasting in de functie >2 tot ≥ 5 keer per uur knielen of hurken voorkomt, een minuut of korter aaneengesloten.
- Als de cliënt sterk beperkt (3) is en de belasting in de functie van >0 tot ≥ 2 keer per uur knielen of hurken voorkomt, een minuut of korter aaneengesloten.

4.20 KNIEN OF HURKEN								
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie					
Belastbaar- heid	Waarde	Toelichting	≤ 1 min. aaneen					>1 min
			Keer per uur					aaneen
			0	0 - ≤2	>2 - ≤5	>5 - ≤10	> 10	
0. Norm	grondbereik	met	A	A	A	A	S	A
		zonder						
1. Licht beperkt	2 tot ≤ 5 keer per uur	met	A	A	A	S	V	A
		zonder						
2. Beperkt	0 tot ≤2 keer per uur	met	A	A	S	V	V	A
		zonder						
3. Sterk beperkt	Niet of nauwelijks mogelijk	met	A	S	V	V	V	A
		zonder						

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 4.21

Overige beperkingen van het dynamisch handelen

1. Definitie

In CBBS zijn 'overige beperkingen in het dynamisch handelen' de beperkingen in aspecten van het dynamisch handelen die niet of onvoldoende aan de orde zijn gekomen in de beoordelingspunten 4.1 tot en met 4.21 van deze rubriek.

2. Interpretatiekader

Onder dit beoordelingspunt kan de verzekeringsarts beperkingen in dynamisch handelen weergeven die niet eerder genoemd zijn in deze rubriek en die niettemin van belang zijn voor de mogelijkheid van de cliënt om arbeid te verrichten.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt heeft een relatie met de beoordelingspunten 4.1 tot en met 4.20.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke overige beperkingen van het dynamisch handelen.
- 1** specifieke overige beperkingen, namelijk.....

Geef altijd een korte toelichting in geval van een beperking. Onder dit beoordelingspunt kan bijvoorbeeld toegelicht worden dat een cliënt rolstoelafhankelijk is of een ander hulpmiddel gebruikt voor dynamisch handelen, of dat de helling of oppervlaktekwaliteit van het terrein effect heeft op het dynamisch handelen, of dat 4.17 (Lopen tijdens het werk) gecombineerd met 5.4 (Staan tijdens het werk) een maximale duur kent etc. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage. Een toelichting bij dit beoordelingspunt leidt altijd tot een signalering vanuit CBBS.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Door de arbeidsdeskundig analist wordt op dit beoordelingspunt niets expliciet vastgelegd. Veelal zal uit de informatie over de functie kunnen worden opgemaakt of de functie geschikt is gezien de beperkingen.

6. Geautomatiseerde vergelijking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Dit beoordelingspunt wordt niet vergeleken met een belastingpunt dat door de arbeidsdeskundig analist vastgelegd wordt. Een toelichting door de verzekeringsarts leidt altijd tot een signalering.

4.21 OVERIGE BEPERKINGEN VAN HET DYNAMISCH HANDELEN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met een van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.

Vraag je bij deze twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

RUBRIEK 5 STATISCHE HOUDINGEN

De verzekeringsarts legt in rubriek 5 vast in welke mate de cliënt kan worden blootgesteld aan statische belastingen van het houdings- en bewegingsapparaat.

De rubriek omvat 10 beoordelingspunten. De beoordelingspunten in deze rubriek worden geautomatiseerd vergeleken met de belastingpunten in arbeid, behalve de beoordelingspunten 5.9 en 5.10 die geen corresponderend belastingpunt hebben.

Beoordelingspunt 5.1 Zitten

1. Definitie

In CBBS is 'zitten' de lichaamshouding aannemen waarbij het lichaam rust op het zitvlak en deze houding gedurende een bepaalde tijd achtereen handhaven.

2. Interpretatiekader

Zitten betreft hier een aangenomen lichaamshouding die een aaneengesloten duur wordt vastgehouden.

Het afwisselen van verschillende zithoudingen (verzitten, rug strekken of zich uitrekken) wordt niet beschouwd als een onderbreking van het zitten. De aaneengesloten duur wordt pas als onderbroken beschouwd, als er substantieel andere activiteiten worden ondernomen, waardoor recuperatie kan plaatsvinden.

Een secretaresse die even opstaat om een ordner te pakken uit een kast achter haar, onderbreekt daarmee het zitten niet. Als ze haar werkruimte moet verlaten (bijvoorbeeld om naar het archief te lopen om een ordner te halen) is er wel sprake van een onderbreking van het zitten.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt zitten kan een relatie hebben met:

- [5.2 Zitten tijdens het werk](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan ongeveer 2 uur achtereen zitten
- 1** licht beperkt, kan ongeveer een uur achtereen zitten
- 2** beperkt, kan ongeveer een half uur achtereen zitten
- 3** sterk beperkt, kan minder dan een kwartier achtereen zitten

Beoordeel met dit beoordelingspunt de tijd die iemand aaneengesloten kan zitten.

Beoordeel bij [beoordelingspunt 5.2](#) de totale duur die iemand op een volledige werkdag kan zitten.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer mogelijk is: een verruimende toelichting.

Toelichten

Geef een toelichting die betrekking heeft op de duurbelasting. Geef alleen andere informatie indien deze relevant is voor de duur. Twee voorbeelden:

Vb. 1. Voor een cliënt die langer aaneengesloten zou kunnen zitten op een specifiek zitobject (zoals een swopper, zadelkruk etc.), en minder lang op een willekeurig type zitobject, scoort de verzekeringsarts volgens het specifieke zitobject en licht toe wat de voorwaarde is, eventueel met (duur)verruimende toelichting. De verzekeringsarts licht daarnaast toe hoe lang aaneengesloten gezeten kan worden op een ander soort zitobject.

Vb. 2. Voor een cliënt die met één been gestrekt moet zitten, scoort de verzekeringsarts wat in die houding aaneengesloten haalbaar is en licht daarbij toe dat dit met gestrekt been is, ook eventueel met (duur)verruimende toelichting.

Let op! Omdat een toelichting onder dit beoordelingspunt niet automatisch tot een signalering leidt, dient informatie zoals hierboven beschreven (ook) toegelicht te worden onder 5.10 – Overige beperkingen van statische houdingen. Een toelichting bij dat beoordelingspunt leidt altijd tot een signalering vanuit CBBS.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist kent slechts één belastingpunt voor het scoren van zitten. Op basis van de aangegeven waarden van de arbeidsdeskundig analist wordt door CBBS de belasting voor de beoordelingspunten 5.1 Zitten en [5.2 Zitten tijdens werk](#) weergegeven.

Bij het vastleggen van de belasting scoort de arbeidsdeskundig analist achtereenvolgens de tijd, de frequentie en de uren per dag.

Voor de aaneengesloten tijdsduur zijn de volgende waarden mogelijk:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤20, ≤25, ≤30, ≤35, ≤40, ≤45, ≤50, ≤55, ≤60, ≤90 en ≤120.

Voor de frequentie kan de arbeidsdeskundig analist de waarde vrij kiezen van 1 tot en met 60.

Toelichten:

Bij extra belastende zithoudingen of afwijkende omstandigheden dient de arbeidsdeskundig analist een toelichting te geven. Voorbeelden hiervan zijn:

- een gedwongen werk/zithouding;
- een ongebruikelijke hoogte van de zitting;
- het ontbreken van een rugsteun;
- het ontbreken van armsteunen waar ze functioneel gewenst zijn;
- een ongebruikelijke of onjuiste positie van het werkvlak;
- een beperkte beenruimte;
- het werken met been- en/of voettaak, zoals pedaalbediening (links, rechts of beide);
- fietsen.

NB Het gebruik van een stahulp/steun wordt niet gescoord als zitten maar als staan.

Samenhang zitten/staan/lopen/

Zitten en staan zijn statische houdingen, lopen is een dynamische handeling. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt deze punten weliswaar afzonderlijk, maar houdt ook rekening met de onderlinge samenhang. Zitten, staan en lopen wisselen elkaar meestal af, en de wijze waarop dat gebeurt komt tot uitdrukking in de scores (de aaneengesloten duur en de frequentie). De totale tijdsduur van de beoordelingspunten zitten, staan en lopen moet samen inclusief knielen en hurken minimaal de totale tijdsduur van een werkdag bedragen.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft zitten aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op ≥50% van het aantal dagen per werkweek van de functie) en;
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op <50% van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op ≥50% van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op <50% van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Als de verzekeringsarts de referentiewaarde kiest, komt accepteren en signaleren voor.

In geval van een beperking komt zowel accepteren, signaleren als verwerpen voor.

Een signalering op dit punt betekent:

- Bij de score 'licht beperkt' (1) dat meer dan 1 uur tot en met 2 uur aaneengesloten gezeten moet worden en dit een bijzondere eis (A of B) of een niet dagelijks algemeen voorkomende eis (C) is.
- Bij de score 'beperkt' (2) dat:
 - meer dan 30 minuten tot en met 1 uur aaneengesloten gezeten moet worden; of
 - meer dan 1 uur aaneengesloten gezeten moet worden en dit een niet dagelijks voorkomende bijzondere eis (A) is.
- Bij de score 'sterk beperkt' (3) dat:
 - meer dan 0 minuten tot en met 15 minuten aaneengesloten gezeten moet worden; of
 - meer dan 15 minuten tot en met 30 minuten aaneengesloten gezeten moet worden en dit een bijzondere eis is (A of B); of
 - meer dan 30 minuten tot en met 1 uur aaneengesloten als dit niet een dagelijks voorkomende bijzondere eis is (A).

5.1 ZITTEN							
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie				
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Tijd in uren aaneengesloten				
			0	0 - 1/4 VI ^	1/2 VI 1/4 ^	1 1/2 - 1 ^	2 1 - 2 VI ^
0. Norm	2 uur achtereen	Niet mogelijk	A	A	A	A	A
1. Licht beperkt	1 uur achtereen	met	A	A	A	A	A→S
		zonder					B→S C→S D→V
2. Beperkt	1/2 uur achtereen	met	A	A	A	S	A→S
		zonder					B→V C→V D→V
3. Sterk beperkt	< 1/4 uur achtereen	met	A	S	A→S B→S	A→S B→V	V
		zonder			C→V D→V	C→V D→V	

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Let op: Een toelichting bij één van de waarden leidt niet altijd tot een signalering vanuit CBBS. Zie voor de gevallen waar dit wel voor geldt paragraaf 6 of de matrix.

Uit de functiebeschrijving en toelichting door de arbeidsdeskundig analist kunnen verzwarende of juist verlichtende factoren een doorslaggevende rol bij het selecteren of verwerpen van een functie spelen.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Vraag indien nodig een verduidelijking aan de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 5.2 Zitten tijdens werk

1. Definitie

In CBBS is 'zitten tijdens werk' de som van de afzonderlijke perioden op een werkdag waarin aaneengesloten gezeten wordt.

2. Interpretatiekader.

Dit beoordelingspunt gaat over de tijd gedurende een werkdag die door een cliënt in een zittende werkhouding wordt doorgebracht. De afzonderlijke perioden duren doorgaans niet langer dan aangegeven bij beoordelingspunt [5.1 Zitten](#).

Het wisselen van zithouding (verzitten, rug strekken of uitrekken) wordt niet beschouwd als een onderbreking van het zitten. De aaneengesloten duur wordt pas onderbroken als substantieel andere activiteiten worden ondernomen, waardoor recuperatie kan plaatsvinden.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt zitten tijdens werk kan een relatie hebben met:

- [5.1 Zitten](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan zo nodig gedurende vrijwel de gehele werkdag zitten
- 1** licht beperkt, kan zo nodig gedurende het grootste deel van de werkdag zitten (niet meer dan 8 uur)
- 2** beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag zitten (ongeveer 4 uur)
- 3** sterk beperkt, kan gedurende minder dan 4 uur per werkdag zitten

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer mogelijk is; een verruimende toelichting. Gebruik hierbij de matrix en wees alert op een verfijning in de matching van de duurbelasting tussen de 4 en 8 uur bij beperkt (2), inclusief een verschil in signaleren met en zonder toelichting.

Toelichten

Geef een toelichting die betrekking heeft op de duurbelasting. Geef alleen andere informatie indien deze relevant is voor de duur. Twee voorbeelden:

Vb. 1. Voor een cliënt die gedurende een werkdag langer zou kunnen zitten op een specifiek zitobject (zoals een swopper, zadelkruk etc.), en minder lang op een willekeurig type zitobject, scoort de verzekeringsarts volgens het specifieke zitobject en licht toe wat de voorwaarde is, eventueel met (duur)verruimende toelichting. De verzekeringsarts licht daarnaast toe hoe lang gedurende een werkdag gezeten kan worden op een ander soort zitobject.

Vb. 2. Voor een cliënt die met één been gestrekt moet zitten, scoort de verzekeringsarts wat in die houding gedurende een werkdag haalbaar is, licht daarbij toe dat dit met gestrekt been is, eventueel met (duur)verruimende toelichting.

Let op! Omdat een toelichting onder dit beoordelingspunt niet automatisch tot een signalering leidt, dient informatie zoals hierboven beschreven (ook) toegelicht te worden onder 5.10 – Overige beperkingen van statische houdingen. Een toelichting bij dat beoordelingspunt leidt altijd tot een signalering vanuit CBBS.

Geef indien van toepassing bij beoordelingspunt [5.9 Afwisseling van houding](#) de specifieke belasting en duur aan (bijvoorbeeld staan of lopen) waarmee het zitten tijdens het werk moet worden afgewisseld.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist kent slechts één belastingpunt voor het scoren van zitten. Op basis van de aangegeven waarden van de arbeidsdeskundig analist wordt door CBBS de belasting voor de beoordelingspunten [5.1 Zitten](#) en 5.2 Zitten tijdens werk weergegeven.

Bij het vastleggen van de belasting scoort de arbeidsdeskundig analist achtereenvolgens de tijd, de frequentie en de uren per dag.

Voor de aaneengesloten tijdsduur zijn de volgende waarden mogelijk:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤20, ≤25, ≤30, ≤35, ≤40, ≤45, ≤50, ≤55, ≤60, ≤90 en ≤120.

Voor de frequentie kan de arbeidsdeskundig analist de waarde vrij kiezen van 1 tot en met 60.

Toelichten:

Bij extra belastende zithoudingen of afwijkende omstandigheden dient de arbeidsdeskundig analist een toelichting te geven. Voorbeelden hiervan zijn:

- een gedwongen werk/zithouding;
- een ongebruikelijke hoogte van de zitting;
- het ontbreken van een rugsteun;
- het ontbreken van armsteunen waar ze functioneel gewenst zijn;
- een ongebruikelijke of onjuiste positie van het werkvlak;
- een beperkte beenruimte;
- het werken met been- en/of voettaak, zoals pedaalbediening (links, rechts of beide);
- fietsen.

NB Het gebruik van een stahulp/steun wordt niet gescoord als zitten maar als staan.

Samenhang zitten/staan/lopen/

Zitten en staan zijn statische houdingen, lopen is een dynamische handeling. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt deze punten weliswaar afzonderlijk, maar houdt ook rekening met de onderlinge samenhang. Zitten, staan en lopen wisselen elkaar meestal af, en de wijze waarop dat gebeurt komt tot uitdrukking in de scores (de aaneengesloten duur en de frequentie). De totale tijdsduur van de beoordelingspunten zitten, staan en lopen moet samen inclusief knielen en hurken minimaal de totale tijdsduur van een werkdag bedragen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Een signalering op dit punt betekent:

- Bij de score 'norm' met toelichting dat meer dan 8 uur per dag moet worden gezeten
- Bij de score 'licht beperkt' (1) dat meer dan 8 uur per dag moet worden gezeten en dit een niet dagelijks voorkomende bijzondere eis (A) of een niet dagelijks algemeen voorkomende eis (C) is.
- Bij de score 'beperkt' (2) met toelichting dat meer dan 4 tot en met 8 uur per dag moet worden gezeten.
- Bij de score 'beperkt' (2) zonder toelichting dat:
 - meer dan 4 tot en met 6 uur per dag moet worden gezeten.
 - meer dan 6 tot en met 8 uur per dag moet worden gezeten en dit een niet dagelijks voorkomende bijzonder eis (A) of een niet dagelijkse algemeen voorkomend eis (C)

- Bij de score 'sterk beperkt' (3) met toelichting dat
 - meer dan 0 uur tot en met 4 uur per dag moet worden gezeten
 - meer dan 4 uur per dag tot en met 6 uur per dag moet worden gezeten en dit een niet dagelijks voorkomende bijzondere eis (A) of een niet dagelijkse algemeen voorkomende eis (C) is
- Bij de score 'sterk beperkt' (3) zonder toelichting dat meer dan 0 uur tot en met 4 uur per dag moet worden gezeten.

5.2 ZITTEN TIJDENS HET WERK							
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie				
Belastbaar- heid	Waarde	Toelichting	Totale tijd in uren per werkdag				
			1 VI	4 VI 1 VI ^	6 VI 4 VI ^	8 VI 6 VI ^	∞ ^
0. Norm	gehele werkdag	met	A	A	A	A	S
		zonder					A
1. Licht beperkt	≤ 8 uur per werkdag	met	A	A	A	A	A→S
		zonder					B→V C→S D→V
2. Beperkt	4 uur per werkdag	met	A	A	S	S	V
		zonder				A→S	
B→V							
C→S							
D→V							
3. Sterk beperkt	< 4 uur per werkdag	met	S	S	A→S B→V C→S D→V	V	V
		zonder			V		

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Let op: Een toelichting bij één van de waarden leidt niet altijd tot een signalering vanuit CBBS. Zie voor de gevallen waar dit wel voor geldt paragraaf 6 of de matrix.

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan in onderstaande situaties als volgt worden gedaan:

- De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Vraag indien nodig een verduidelijking aan de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 5.3 Staàn

1. Definitie

In CBBS is 'staan' de lichaamshouding waarbij het lichaam aaneengesloten rust op de benen waarvan er tenminste één vrijwel is gestrekt.

2. Interpretatiekader.

Het zich verplaatsen door middel van een pas opzij, vooruit of achteruit wordt niet beschouwd als een onderbreking van het staan. Staàn wordt pas onderbroken als er sprake is van substantieel andere activiteiten, waardoor recuperatie kan plaatsvinden.

Bijvoorbeeld de automonteur die een onderdeel uit het magazijn gaat halen. Hierbij wordt het staan onderbroken door lopen.

Sommige combinaties van belasting van zowel staan als lopen, worden gegradeerd als staan. Voorbeelden zijn stofzuigen, schoffelen en tomaten plukken, evenals het staand werken van een automonteur of een leraar voor de klas. Het lopen bij dit soort werkzaamheden is beperkt tot één of enkele stappen. Deze vorm van lopen wordt daarom niet als een onderbreking van het staan beschouwd.

Uitgangspunt bij staan is een vlakke vloer met voldoende ruimte.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt staan kan een relatie hebben met:

- [5.3 Staàn tijdens het werk](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan ongeveer 1 uur achtereen staan
- 1** licht beperkt, kan ongeveer een half uur achtereen staan
- 2** beperkt, kan ongeveer een kwartier achtereen staan (afwassen)
- 3** sterk beperkt, kan minder dan ongeveer 5 minuten achtereen staan

De duur van 'staan' is afhankelijk van de lichamelijke inspanning die de persoon kan leveren in het dagelijkse leven. Beoordeel met dit punt de tijd die iemand aaneengesloten kan staan.

Beoordeel bij punt [5.4 Staàn tijdens het werk](#) de totale duur die iemand op een volledige werkdag kan staan.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer mogelijk is; een verruimende toelichting.

Toelichten

Geef een toelichting die betrekking heeft op de duurbelasting. Geef alleen andere informatie indien deze relevant is voor de duur.

Een voorbeeld: Voor een cliënt die een hulpmiddel zoals een kruk gebruikt, scoort de verzekeringsarts hoe lang achtereen de cliënt met kruk kan staan, licht daarbij toe dat dit met kruk is, eventueel met (duur)verruimende toelichting. Daarnaast, indien van toepassing, licht de verzekeringsarts toe wat er zonder kruk mogelijk is.

Let op! Omdat een toelichting onder dit beoordelingspunt niet automatisch tot een signalering leidt, dient informatie zoals hierboven beschreven ook toegelicht te worden onder 5.10 – Overige beperkingen van statische houdingen. Een toelichting bij dat beoordelingspunt leidt altijd tot een signalering vanuit CBBS.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist kent slechts één belastingpunt voor het scoren van staan. Op basis van de aangegeven waarden van de arbeidsdeskundig analist geeft CBBS de belasting voor de beoordelingspunten 5.3 Staan en [5.4 Staan tijdens werk](#) weer.

Bij het vastleggen van de belasting scoort de arbeidsdeskundig analist achtereenvolgens de tijd, de frequentie en de uren per dag.

Voor de aaneengesloten tijdsduur zijn de volgende waarden mogelijk:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤20, ≤25, ≤30, ≤35, ≤40, ≤45, ≤50, ≤55, ≤60, ≤90 en ≤120 minuten.

Voor de frequentie kan de arbeidsdeskundig analist de waarde vrij kiezen van 1 tot en met 60.

Toelichten:

Bij extra belastende stahoudingen of afwijkende omstandigheden dient de arbeidsdeskundig analist een toelichting te geven. Voorbeelden hiervan zijn:

- ongelijkvloers staan;
- een dwangstand met weinig verplaatsingsmogelijkheden en draagvlak voor de voeten, zoals het staan op een ladder, huishoudtrap, dakgoot of richel;
- een gedwongen eenzijdige beenbelasting vanwege een voet- en/of beentaak, zoals bij het bedienen van pedalen of bij spitten.

Samenhang staan/lopen/zitten

Zitten en staan zijn statische houdingen, lopen is een dynamische handeling. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt deze punten weliswaar afzonderlijk, maar houdt ook rekening met de onderlinge samenhang. Zitten, staan en lopen wisselen elkaar meestal af, en de wijze waarop dat gebeurt komt tot uitdrukking in de scores (de aaneengesloten duur en de frequentie). De totale tijdsduur van de beoordelingspunten zitten, staan en lopen moet samen inclusief knielen en hurken minimaal de totale tijdsduur van een werkdag bedragen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Een signalering op dit punt betekent:

- Bij de score '*norm*' (0) dat meer dan 60 minuten aaneengesloten gestaan wordt.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) dat:
 - meer dan 30 minuten tot en met 60 minuten aaneengesloten gestaan wordt en dit een bijzondere eis (A of B) of een niet dagelijks algemeen voorkomende eis (C) is;
 - of meer dan 60 minuten aaneengesloten gestaan wordt en dit een niet dagelijks voorkomende bijzondere eis is (A).
- Bij de score '*beperkt*' (2) dat:
 - meer dan 15 tot en met 30 minuten aaneengesloten gestaan wordt, en dit een bijzondere eis (A of B) of een niet dagelijks algemeen voorkomende eis (C) is);
 - meer dan 30 minuten tot en met 60 minuten aaneengesloten gestaan wordt en dit een niet dagelijks voorkomende bijzondere eis is. (A);
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) dat:
 - meer dan 0 uur tot en met 5 minuten gestaan wordt; of
 - meer dan 5 minuten tot en met 15 minuten gestaan wordt en dit een niet dagelijks voorkomende bijzondere eis (A) of een dagelijks voorkomende bijzondere eis (B) is; of
 - meer dan 15 minuten tot en met 30 minuten gestaan wordt en dit een niet dagelijkse voorkomende bijzondere eis is (A).

5.3 STAAN								
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie					
Belastbaar- heid	Waarde	Toelichting	Tijd in minuten achtereen					
			0	≤ 5	$5 < \leq 15$	$15 < \leq 30$	$30 < \leq 60$	> 60
0. Norm	1 uur achtereen	met	A	A	A	A	A	S
		zonder						
1. Licht beperkt	$\frac{1}{2}$ uur achtereen	met	A	A	A	A	A→S	A→S
		zonder					B→S C→S D→V	B→V C→V D→V
2. Beperkt	$\frac{1}{4}$ uur achtereen	met	A	A	A	A→S B→S C→S D→V	A→S B→V C→V D→V	V
		zonder						
3. Sterk beperkt	< 5 minuten achtereen	met	A	S	A→S B→S C→V D→V	A→S B→V C→V D→V	V	V
		zonder						

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Let op: Een toelichting bij één van de waarden leidt niet altijd tot een signalering vanuit CBBS. Zie voor de gevallen waar dit wel voor geldt paragraaf 6 of de matrix.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Vraag indien nodig een verduidelijking aan de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 5.4 Staan tijdens het werk

1. Definitie

In CBBS is 'staan tijdens het werk' de som van de afzonderlijke perioden op een werkdag waarin aaneengesloten gestaan wordt.

2. Interpretatiekader

Dit beoordelingspunt gaat over de hoeveel tijd die een cliënt gedurende een werkdag in een staande werkhouding doorbrengt. De afzonderlijke perioden duren doorgaans niet langer dan aangegeven bij beoordelingspunt [5.3 Staan](#).

Het zich verplaatsen door middel van een pas opzij, vooruit of achteruit wordt niet beschouwd als een onderbreking van het staan. Staan wordt pas onderbroken als er sprake is van substantieel andere activiteiten, waardoor recuperatie kan plaatsvinden.

Bijvoorbeeld de automonteur die een onderdeel uit het magazijn gaat halen. Hierbij wordt het staan onderbroken door lopen.

Uitgangspunt bij staan is een vlakke vloer met voldoende ruimte.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt staan tijdens het werk kan een relatie hebben met:

- [5.3 Staan](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan zo nodig gedurende het merendeel van de werkdag staan
- 1** licht beperkt, kan zo nodig gedurende de helft de werkdag staan (ongeveer 4 uur).
- 2** beperkt, kan zo nodig gedurende een beperkt deel van de werkdag staan (ongeveer 1 uur).
- 3** sterk beperkt, kan gedurende minder dan een half uur per werkdag staan.

De duur van 'staan' is afhankelijk van de lichamelijke inspanning die de persoon kan leveren over een gehele werkdag gezien. Beoordeel hier hoeveel cliënt in totaal gedurende een volledige werkdag kan staan. Geef bij punt [5.3 Staan](#) de maximale aaneengesloten duur aan.

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere score en vermeld in de toelichting wat meer mogelijk is; een verruimende toelichting. Gebruik hierbij de matrix en wees alert op een verfijning in de matching van de duurbelasting tussen de 4 en 8 uur bij licht beperkt (1), inclusief een verschil in signaleren met en zonder toelichting.

Toelichten

Geef een toelichting die betrekking heeft op de duurbelasting. Geef alleen andere informatie indien deze relevant is voor de duur.

Een voorbeeld: Voor een cliënt die een hulpmiddel zoals een kruk gebruikt, scoort de verzekeringsarts hoe lang gedurende een werkdag de cliënt met kruk kan staan en licht daarbij toe dat dit met kruk is, eventueel met (duur)verruimende toelichting. De verzekeringsarts licht daarnaast, indien van toepassing, toe wat er zonder kruk mogelijk is.

Let op! Omdat een toelichting onder dit beoordelingspunt niet automatisch tot een signalering leidt, dient informatie zoals hierboven beschreven ook toegelicht te worden onder 5.10 – Overige beperkingen van statische houdingen. Een toelichting bij dat beoordelingspunt leidt altijd tot een signalering vanuit CBBS.

Geef indien van toepassing bij beoordelingspunt [5.9 Afwisseling van houding](#) de specifieke belasting en duur aan (bijvoorbeeld zitten of lopen) waarmee het staan tijdens het werk moet worden afgewisseld.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist kent slechts één belastingpunt voor het scoren van staan. Op basis van de aangegeven waarden van de arbeidsdeskundig analist geeft CBBS de belasting voor de beoordelingspunten [5.3 Staan](#) en [5.4 Staan tijdens het werk](#) weer.

Bij het vastleggen van de belasting scoort de arbeidsdeskundig analist achtereenvolgens de tijd, de frequentie en de uren per dag.

Voor de aaneengesloten tijdsduur zijn de volgende waarden mogelijk:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤20, ≤25, ≤30, ≤35, ≤40, ≤45, ≤50, ≤55, ≤60, ≤90 en ≤120 minuten.

Voor de frequentie kan de arbeidsdeskundig analist de waarde vrij kiezen van 1 tot en met 60.

Toelichten:

Bij extra belastende stahoudingen of afwijkende omstandigheden dient de arbeidsdeskundig analist een toelichting te geven. Voorbeelden hiervan zijn:

- ongelijkvloers staan;
- een dwangstand met weinig verplaatsingsmogelijkheden en draagvlak voor de voeten, zoals het staan op een ladder, huishoudtrap, dakgoot of richel;
- een gedwongen eenzijdige beenbelasting vanwege een voet- en/of beentaak, zoals bij het bedienen van pedalen of bij spitten.

Samenhang staan/lopen/zitten

Zitten en staan zijn statische houdingen, lopen is een dynamische handeling. De arbeidsdeskundig analist beoordeelt deze punten weliswaar afzonderlijk, maar houdt ook rekening met de onderlinge samenhang. Zitten, staan en lopen wisselen elkaar meestal af, en de wijze waarop dat gebeurt komt tot uitdrukking in de scores (de aaneengesloten duur en de frequentie). De totale tijdsduur van de beoordelingspunten zitten, staan en lopen moet samen inclusief knielen en hurken minimaal de totale tijdsduur van een werkdag bedragen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Een signalering op dit punt betekent:

- Bij de score '*norm*' (0) dat meer dan 8 uur op een werkdag gestaan moet worden.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) met toelichting dat meer dan 4 uur tot en met 8 uur op een werkdag gestaan moet worden.
- Bij de score '*licht beperkt*' (1) zonder toelichting dat:
 - meer dan 4 tot en met 6 uur op een werkdag gestaan moet worden; of
 - meer dan 6 uur per dag tot en met 8 uur op een werkdag gestaan moet worden en dit een dagelijks voorkomende bijzonder eis (A) of een niet dagelijkse algemeen voorkomend eis (C) is.
- Bij de score '*beperkt*' (2) dat meer dan 1 uur tot en met 4 uur op een werkdag gestaan moet worden.
- Bij de score '*sterk beperkt*' (3) dat meer dan 0 uur tot en met 1 uur op een werkdag gestaan moet worden.

5.4 STAAN TIJDENS HET WERK									
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie						
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Totale tijd in uren per werkdag						
			0	0 - ½ ^	½ - 1 ^	1 - 4 ^	4 - 6 ^	6 - 8 ^	8 ^
0. Norm	Merendeel werkdag	met	A	A	A	A	A	A	S
		zonder							
1. Licht beperkt	4 uur per werkdag	met	A	A	A	A	S	S	V
		zonder						A→S	
								B→V	
								C→S	
D→V									
2. Beperkt	1 uur per werkdag	met	A	A	A	S	V	V	V
		zonder							
3. Sterk beperkt	< ½ uur per werkdag	met	A	S	S	V	V	V	V
		zonder							

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters voor de pijltjes in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Verantwoording

Let op: Een toelichting bij één van de waarden leidt niet altijd tot een signalering vanuit CBBS. Zie voor de gevallen waar dit wel voor geldt paragraaf 6 of de matrix.

Wel selecteren:

Verantwoording

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan slechts met de volgende standaardzin, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Overleg met de verzekeringsarts

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Vraag indien nodig een verduidelijking aan de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 5.5 Geknield of gehurkt actief zijn

1. Definitie

In CBBS is 'geknield of gehurkt actief zijn' het uitvoeren van een activiteit waarbij knieën en heupen gebogen zijn en het lichaam op één of beide knieën of voeten rust.

2. Interpretatiekader

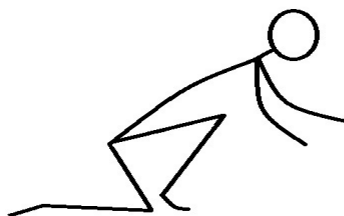
Bij dit beoordelingspunt wordt het werken in een statisch geknielde of gehurkte houding beoordeeld. Dit in tegenstelling tot het beoordelingspunt [4.20 Knielen of hurken](#), waarbij het gaat om de beweging van de knieën en heupen.

Bij een duurbelasting van minder dan één minuut aaneengesloten is er geen sprake van geknield of gehurkt actief zijn maar van knielen of hurken. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het geknield en gehurkt actief zijn.

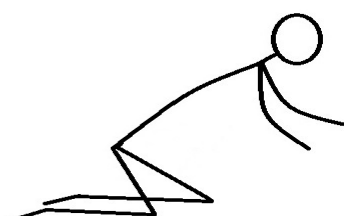
Bij geknield of gehurkt actief zijn wordt voor de verzekeringsgeneeskundige beoordeling uitgegaan van een frequentie van ongeveer twee keer per uur.

Plaatje 1 (hurken)

Plaatje 2 (knielen)

Plaatje 3 (knielen)

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt geknield of gehurkt actief zijn kan een relatie hebben met:

- [4.20 Knielen of hurken](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, ten minste 5 minuten achtereen
- 1** beperkt, minder dan 5 minuten achtereen

Uitgangspunt is dat de aangegeven tijdsduur zowel van toepassing is voor geknield actief zijn als voor gehurkt actief zijn. Er wordt immers geen onderscheid gemaakt tussen het geknield en gehurkt actief zijn. Geef een toelichting als alleen geknield actief zijn of alleen gehurkt actief zijn beperkt is. Voorbeeld: Alleen hurken beperkt bij een beperkte heupfunctie en een intact kniefunctie.

Een toelichting bij één van de waarden leidt niet automatisch tot een signalering vanuit CBBS. Beschrijf, indien van toepassing, de ruimte boven de referentiewaarde in een toelichting.

Knielen of hurken gaat altijd vooraf aan kruipen. Ook bij kruipen is er sprake van een beweging van de knieën en heupen. Is knielen of hurken beperkt, dan is er ook beperking bij kruipen. Voor kruipen is geen aparte score aan de orde.

Kies de waarde die minimaal 2 keer per uur mogelijk is.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of geknield of gehurkt actief zijn in de functie voorkomt.

Een waargenomen belasting wordt als volgt gescoord:

0 - 60 - (1 / 2 / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8 / 9 / 10 / 11 / 12 / 13 / 14 / 15 / 20 / 25 / 30 / 35 / 40 / 45 / 50 / 55 / 60) minuten aaneengesloten.

De frequentie wordt in aantal keren per uur gescoord: 1 t/m 60x per uur.

Daarnaast wordt het aantal uren per dag gescoord.

Voorbeelden van noodzakelijke toelichtingen:

- combinaties van knielen/kruipen/hurken;
- verzwarende omstandigheden zoals een gedwongen houding als gevolg van een beperkte ruimte, o.a. een getordeerde houding;

5. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- als cliënt niet beperkt is en de belasting in de functie >5 minuten aaneengesloten is;
- als cliënt niet beperkt is en de belasting in de functie >1 minuut aaneengesloten is en komt >2 keer per uur voor;
- als cliënt beperkt is en de belasting in de functie 5 minuten aaneengesloten is en niet dagelijks voorkomend bijzonder (A) en algemeen voorkomend (B) bij zowel ≤ 2 keer per uur als ook > 2 keer per uur;
- als cliënt beperkt is en de belasting in de functie is van 1 tot 5 minuten aaneengesloten bij zowel ≤ 2 keer per uur als ook > 2 keer per uur.

5.5 GEKNIELD OF GEHURKT ACTIEF ZIJN										
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie							
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	≤ 2 keer per uur				> 2 keer per uur			
			Tijd in minuten aaneen				Tijd in minuten aaneen			
			1 VI	5 1 - V ^	5	5 ^	1 VI	5 1 - V ^	5	5 ^
0. Norm	≥ 5 minuten achtereen	met	A	A	A	S	A	S	S	S
		zonder								
1. Beperkt	< 5 minuten achtereen	met	A	S	A→S B→S	V	A	S	A→S B→S	V
		zonder			C→V D→V				C→V D→V	

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 5.6 Gebogen en/of getordeerd actief zijn

1. Definitie

In CBBS is 'gebogen en/of getordeerd actief zijn' de lichaamshouding aannemen waarbij het bovenlichaam voorover gebogen is en/of zijwaarts naar achteren gedraaid, en deze houding gedurende enige tijd aanhouden.

2. Interpretatiekader

Uitgangspunt is dat het bovenlichaam gedurende beduidend meer dan enkele seconden in de gebogen of getordeerde houding blijft. De verzekeringsarts beoordeelt of de cliënt dit 5 minuten aaneen met een frequentie van 2 keer per uur kan.

Dit in tegenstelling tot het beoordelingspunt [4.11 Torderen](#) en beoordelingspunt [4.9 Buigen](#), waarbij het gaat om het torderen of buigen van het bovenlichaam gedurende korte tijd.

Uitgangspunt is dat de aangegeven tijdsduur zowel van toepassing is voor gebogen als getordeerd actief zijn. In de beoordeling wordt immers geen onderscheid gemaakt tussen gebogen of getordeerd actief zijn.

Gebogen en/of getordeerd actief zijn kan zowel staand als zittend uitgevoerd worden.

Onderbreking

De aaneengesloten duur van het gebogen en/of getordeerd actief zijn wordt pas als onderbroken beschouwd als er substantieel andere activiteiten worden ondernomen waardoor recuperatie kan plaatsvinden. Zo wordt stofzuigen in een gebogen houding en even een stap vooruit zetten, niet gezien als onderbreking.

Buigingshoek

Gebogen actief zijn wil zeggen in een gebogen houding van minimaal 15 graden actief zijn. De buigingshoek wordt geschat door een denkbeeldige lijn te trekken van de plaats van het heupgewricht naar het schoudergewricht. De hoek van deze lijn met de loodlijn is de buigingshoek.

Getordeerd actief zijn wil zeggen in een getordeerde houding van minimaal 30 graden actief zijn. De hoek tussen een denkbeeldige lijn door de heupgewrichten en een denkbeeldige lijn door de schoudergewrichten is het aantal graden bij torderen.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt gebogen en/of getordeerd actief zijn kan een relatie hebben met:

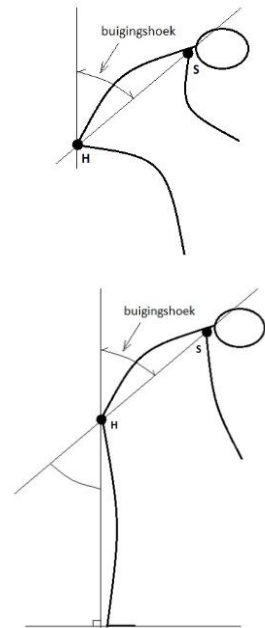
- [4.9 Buigen](#)
- [4.10 Frequent buigen tijdens het werk](#)
- [4.11 Torderen](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan 5 minuten of meer achtereen gebogen en/of getordeerd actief zijn
- 1** beperkt, kan tot 5 minuten achtereen gebogen en/of getordeerd actief zijn
- 2** sterk beperkt, kan tot 2 minuten achtereen gebogen en/of getordeerd actief zijn

Kies de waarde die minimaal 2 keer per uur mogelijk is.

Als er verschil is tussen de functionele mogelijkheid voor gebogen actief zijn en getordeerd actief zijn, scoor dan gebogen actief zijn en geef aan wat mogelijk is voor getordeerd actief zijn. De geautomatiseerde vergelijking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid wordt namelijk alleen voor gebogen actief zijn uitgevoerd. Zie ook hierna bij 'Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid'.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Gebogen actief zijn:

Een waargenomen belasting wordt als volgt gescoord: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 , ≤ 45 , ≤ 50 , ≤ 55 , ≤ 60 , ≤ 90 en ≤ 120 minuten aaneengesloten. De frequentie wordt in aantal keren per uur gescoord 1 – 60 keer en bij een aaneengesloten duur van $\leq 1,5$ en ≤ 2 uur in aantal keren per dag.

Noodzakelijke toelichtingen

Voorbeelden van noodzakelijke toelichtingen:

Verzwarende en verlichtende omstandigheden worden toegelicht. Te denken valt aan combinaties met andere (romp)belasting, zoals gebogen actief zijn gecombineerd met gelijktijdig getordeerd actief zijn en/of met tillen (beide verzwarend), of als bij observatie blijkt dat men afsteunt met bv. de onderarmen/ellebogen (verlichtend).

Verder kan de arbeidsdeskundig de activiteit vermelden als hij meent dat dit de beeldvorming ten goede komt.

Getordeerd actief zijn

Een waargenomen belasting wordt als volgt gescoord:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 , ≤ 45 , ≤ 50 , ≤ 55 , ≤ 60 , ≤ 90 en ≤ 120 minuten aaneengesloten.

De frequentie wordt in aantal keren per uur gescoord 1 – 60 keer en bij een aaneengesloten duur van $\leq 1,5$ en ≤ 2 uur in aantal keren per dag.

Noodzakelijke toelichtingen

Voorbeelden van noodzakelijke toelichtingen:

Verzwarende en verlichtende omstandigheden worden toegelicht. Te denken valt aan combinaties met andere (romp)belasting, zoals getordeerd actief zijn gecombineerd met gelijktijdig gebogen actief zijn en/of met tillen (beide verzwarend).

Verder kan de arbeidsdeskundig analist de activiteit vermelden als hij meent dat dit de beeldvorming ten goede komt.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij gebogen en/of getordeerd actief zijn aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

CBBS vergelijkt alleen de beoordeling van de verzekeringsarts met de vastgestelde waarden van gebogen actief zijn die de arbeidsdeskundig analist heeft vastgelegd

CBBS signaleert:

- Bij de score 'norm' (0) presenteert CBBS alle functies waarbij >2 minuten aaneengesloten en >2 keer per uur gebogen actief voorkomt met signalering.
- Bij de score 'beperkt' (1) presenteert CBBS alle functies met een signalering bij ≥ 5 minuten aaneengesloten bij <2 keer per uur en alle functies met ≥ 2 minuten tot >5 minuten bij >2 keer per uur.
- Bij de score 'sterk beperkt' (2) presenteert CBBS alle functies met een signalering van ≤ 2 tot <5 minuten aaneengesloten bij ≤ 2 keer per uur en alle functies met <2 minuten bij >2 keer per uur.

5.6 GEBOGEN EN/OF GETORDEERD ACTIEF ZIJN									
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie						
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	< 15 graden	≥ 15 graden					
				≤ 2 keer per uur			> 2 keer per uur		
				Tijd in minuten aaneen			Tijd in minuten aaneen		
				≤ 2	$2 - \leq 5$	≥ 5	≤ 2	$2 - \leq 5$	≥ 5
0. Norm	≥ 5 minuten achtereen	met	A	A	A	A	A	S	S
		zonder							
1. Beperkt	$\geq 2 - < 5$ min achtereen	met	A	A	A	S	A	S	V
		zonder							
2. Sterk beperkt	< 2 minuten achtereen	met	A	A	S	V	S	V	V
		zonder							

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Lange mensen en mensen met zeer korte armen zullen, indien de arbeidssituatie niet op de betreffende persoon is afgestemd, meer in een gebogen houding moeten werken dan anderen. In de automatische selectie wordt hier geen rekening gehouden. Je moet dit daarom in de beoordeling meewegen.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met een van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is géén van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Raadpleeg zo nodig de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 5.7 Boven schouderhoogte actief zijn

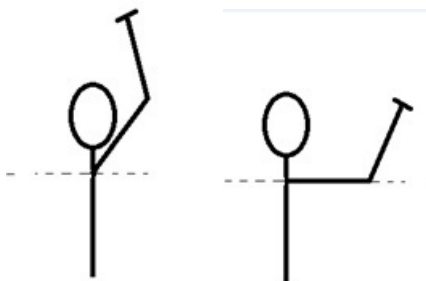
1. Definitie

In CBBS is 'boven schouderhoogte actief zijn' het verrichten van werkzaamheden op of boven schouderhoogte, ongeacht de lichaamshouding.

2. Interpretatiekader

Uitgangspunt is de bewegingsmogelijkheid van de schouder- en/of elleboog ten opzichte van de normale staande houding in rust (de 'anatomische stand'). De aaneengesloten duur van het op of boven schouderhoogte actief zijn wordt pas als onderbroken beschouwd als er substantieel andere activiteiten worden ondernomen, waardoor recuperatie kan plaatsvinden.

Er is geen afzonderlijk beoordelingspunt om reiken op of boven schouderhoogte te beoordelen. Dit wordt eveneens bij dit punt gescoord. Daarbij wordt in een toelichting vermeld dat het om een beperking van reiken gaat. De verzekeringsarts beoordeelt of de cliënt dit 2 minuten aaneen met een frequentie van 10 keer per uur kan.

Zodra de elleboog onder de schouderhoogte komt is er sprake van reiken.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt op of boven schouderhoogte actief zijn tijdens het werk kan een relatie hebben met:

- [4.7 Reiken](#)
- [4.8 Frequent reiken tijdens het werk](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** Norm; kan ten minste 2 minuten aaneen boven schouderhoogte actief zijn
- 1** Beperkt; kan ongeveer 1 minuten aaneen boven schouderhoogte actief zijn, namelijk
- 2** Sterk beperkt; kan niet of nauwelijks boven schouderhoogte komen, namelijk

Geef bij beperkt aan wat wel mogelijk is in duur.

Is één van de armen beperkt? Scoor dan beperkt met een toelichting.

Kies de waarde welke minimaal 10 keer per uur mogelijk is.

Reiken wordt eveneens beoordeeld in de rubriek dynamische handelingen met het beoordelingspunt [4.7 Reiken](#).

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het gebruik van één hand of beide handen gelijktijdig. Als de taak echter vereist dat beide handen gelijktijdig gebruikt worden, of specifiek de linker- of rechterhand, dan wordt dit in een toelichting vermeld.

Onderbreking

Korte onderbrekingen, bijvoorbeeld om opnieuw verf aan te brengen tijdens het schilderen van een plafond, worden niet als onderbreking van de aaneengesloten duur gerekend.

Houding

Ook in liggende of zittende houding met de armen boven het lichaam werken wordt als op of boven schouderhoogte actief zijn beschouwd. Zo ook werken in gebogen houdingen waarbij de elleboog op of boven schouderhoogte komen. Houdingen, afwijkend van rechtop staan, worden altijd in een toelichting vermeld.

Duur, frequentie, aantal uur per dag

Bij het vaststellen van de belasting wordt de vastgestelde waarde qua aaneengesloten duur, de frequentie (1 - 60 maal) en het aantal uur per dag dat de vastgestelde belasting voorkomt gescoord.

Een vastgestelde belasting wordt als volgt gescoord:

0 - 60 - (1 / 2 / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8 / 9 / 10 / 11 / 12 / 13 / 14 / 15 / 20 / 25 / 30 / 35 / 40 / 45 / 50 / 55 / 60). De waargenomen frequentie wordt per uur vastgesteld.

Toelichtingen

De arbeidsdeskundig analist licht de aard van de werkzaamheden toe bijvoorbeeld het pakken van een ordner, het indraaien van een gloeilamp.

Verzwarende omstandigheden worden altijd toegelicht, denk aan het vasthouden van een gereedschap, staan op een keukentrap, tillen van gewichten of het verrichten van een aanmerkelijke krachtsinspanning door duwen of trekken.

Als het bovenhands werken met beide handen gelijktijdig vereist is wordt dat toegelicht, denk aan het op een kast zetten van een grote doos. Ook als het gedwongen links of rechts is wordt dat toegelicht.

Als de score 1 minuut is (dus een aaneengesloten tijdsduur tot 1 minuut) is een nadere aanduiding wenselijk, bv. dat het kort is, of slechts enkele seconden; dit is vanwege het feit dat ook de kort cyclische uitvoeringen (bewegingen dus) bij dit punt worden beoordeeld.

Dagelijks of niet-dagelijks voorkomend

De arbeidsdeskundig analist geeft bij boven schouderhoogte actief zijn aan als:

- dagelijks voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie) en:
- niet-dagelijks voorkomend (komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie).

Algemeen voorkomend en bijzondere eis

De arbeidsdeskundig analist maakt binnen beide typen werkdagen zo nodig verder onderscheid naar:

- algemeen voorkomend (komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie),
- bijzondere eis (komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie).

6. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Een signalering op dit punt betekent:

- Bij de score 'norm' (0) waarbij ≤ 10 maal per uur > 2 minuten achtereen bovenhands moet worden gewerkt of bij een frequentie van meer dan > 10 maal per uur ongeacht de duur.
- Bij de score 'beperkt' (1) als ≤ 2 minuten achtereen bovenhands moet worden gewerkt of als gedurende > 2 minuten aaneengesloten bovenhands moet worden gewerkt tot en met ≤ 10 keer per uur en dit een bijzondere eis is (A of B). Tevens bij > 10 keer per uur bij ≤ 1 minuut achtereen of ≤ 2 minuten en dit een bijzondere eis is (A of B).
- Bij de score 'sterk beperkt' (2) als ≤ 1 minuut achtereen bovenhands moet worden gewerkt tot en met ≤ 10 keer per uur en dit een bijzondere eis is (A of B). Tevens bij > 10 keer per uur bij ≤ 1 minuut achtereen en dit een bijzondere eis is (A of B).

5.7 BOVEN SCHOUDERHOOGTE ACTIEF ZIJN									
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie						
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	≤ 10 keer per uur				> 10 keer per uur		
			Tijd in minuten aaneen				Tijd in min. aaneen		
			0	≤ 1	≤ 2	> 2	≤ 1	≤ 2	> 2
0. Norm	≤ 2 min. achtereen	met zonder	A	A	A	S	S	S	S
1. Beperkt	≤ 1 min. achtereen	verplicht	A	A	S	A→S B→S C→V D→V	S	A→S B→S C→V D→V	V
2. Sterk beperkt	kan niet of nauwelijks	verplicht	A	A→S B→S C→V D→V	V	V	A→S B→S C→V D→V	V	V

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters voor de pijltjes in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op $< 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op $< 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op $\geq 50\%$ van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Uit de functiebeschrijving en toelichting door de arbeidsdeskundig analist kunnen verzwarende of juist verlichtende factoren een doorslaggevende rol bij het selecteren of verwerpen van een functie spelen.

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- c) Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- d) Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- e) Binnen de combinatie van de factoren duur, frequentie en mate geldt, dat een geringere belasting van één of meer op deze factoren, de factor met een hogere belasting kan compenseren. Volgens de FML en de functiebelasting is er bij <beoordelingspunt> sprake van voldoende compensatie, omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste drie standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Raadpleeg zo nodig de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 5.8

Het hoofd in een bepaalde stand houden tijdens het werk

1. Definitie

In CBBS is 'het hoofd in een bepaalde stand houden tijdens het werk' het hoofd in een gebogen of gedraaide stand brengen en die houding gedurende enige tijd achtereen handhaven.

2. Interpretatiekader

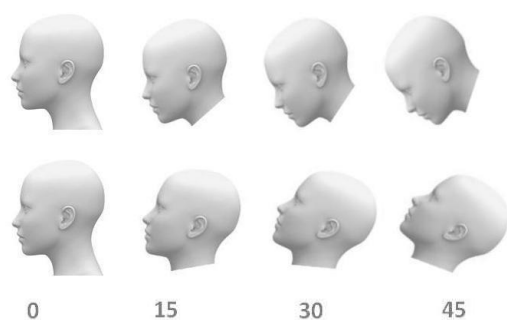
Met dit beoordelingspunt wordt beoordeeld hoeveel tijd het hoofd gedurende de werkdag in een bepaalde stand kan of moet worden gehouden.

De bewegingen van het hoofd worden onderscheiden in drie soorten bewegingen, die bovendien ieder in twee richtingen kunnen plaatsvinden. De mogelijkheid tot bewegen wordt beoordeeld bij beoordelingspunt [4.15 Hoofdbewegingen maken](#)

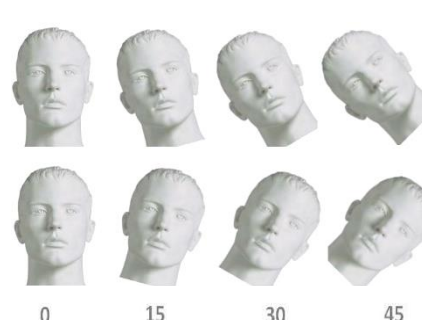
Elke beweging heeft zijn eigen maximum, te weten:

- anteflexie / retroflexie: kin op de borst (45°) / hoofd maximaal achterover (45°)
- lateroflexie: oor op schouder (45° naar links en rechts)
- rotatie: kijken over schouder (60° naar links en rechts)

ANTEFLEXIE/RETROFLEXIE

LATEROFLEXIE

Gedraaide standen van het hoofd worden pas vanaf een bepaalde ondergrens als eis in het werk beschouwd. De gekozen grenswaarden zijn voor anteflexie, retroflexie en lateroflexie 15° en voor rotatie 30° . Bij waarden die lager liggen is er dus geen sprake van het hoofd in een bepaalde stand houden tijdens het werk.

Bij dit beoordelingspunt gaat het om de duur waarin het hoofd in een stand tussen deze grenswaarde en het maximum wordt gehouden. De beoordeling gaat over de totale duur per dag.

De aaneengesloten tijd waarin het hoofd in een bepaalde stand moet worden gehouden wordt pas als onderbroken beschouwd, als er een substantiële verandering in de stand van het hoofd plaats vindt. Functies waarbij het hoofd langere tijd in een bepaalde stand moet worden gehouden, zijn bijvoorbeeld automonteur, heftruckchauffeur en laborant (bij werken met een microscoop).

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt het hoofd in een bepaalde stand houden tijdens het werk kan een relatie hebben met:

- [4.15 Hoofdbewegingen maken](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan zo nodig gedurende het merendeel van de werkdag het hoofd in een bepaalde stand houden
- 1** licht beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag het hoofd in een bepaalde stand houden (ongeveer 4 uur)
- 2** beperkt, kan zo nodig gedurende een beperkt deel van de werkdag het hoofd in een bepaalde stand houden (ongeveer 1 uur)
- 3** sterk beperkt, kan gedurende minder dan ongeveer een half uur per werkdag het hoofd in een bepaalde stand houden

Score tussen twee waarden

Kies bij een score tussen twee waarden de lagere waarde en vermeld in de toelichting wat meer kan.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Bij de analyse van de functie beoordeelt de arbeidsdeskundig analist of het hoofd in een bepaalde stand houden tijdens het werk in de functie voorkomt. Bij het vastleggen van de belasting wordt de waargenomen waarde qua aaneengesloten duur, de frequentie en het aantal uren per dag dat de waargenomen belasting voorkomt, gescoord.

Een waargenomen belasting wordt als volgt gescoord: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ≤ 20 , ≤ 25 , ≤ 30 , ≤ 35 , ≤ 40 , ≤ 45 , ≤ 50 , ≤ 55 , ≤ 60 , ≤ 90 en ≤ 120 minuten. De frequentie 1 – 60 wordt in aantal keren per uur gescoord en bij een aaneengesloten duur van $\leq 1,5$ en ≤ 2 uur in aantal keren per dag.

Gedraaide standen van het hoofd worden pas vanaf een bepaalde ondergrens als eis in het werk beschouwd. De gekozen grenswaarden zijn:

- voor anteflexie, retroflexie en lateroflexie 15° ;
- voor rotatie 30° ;

De aangesloten tijd waarin het hoofd in een bepaalde stand moet worden gehouden, wordt pas als onderbroken beschouwd als er een substantiële verandering in stand van het hoofd plaats vindt. Functies waarbij het hoofd langere tijd in een bepaalde stand moet worden gehouden zijn bijvoorbeeld automonteur, heftruckchauffeur en laborant (bij werken met microscoop).

Toelichten

Bij hoofdfixatie wordt zo mogelijk de stand van het hoofd toegelicht, dat wil zeggen de richting: ante/retroflexie, lateroflexie, rotatie of een combinatie. Behalve de richting wordt ook zo mogelijk toegelicht om welke activiteit het gaat, bijvoorbeeld het omlaag kijken naar een werkvlak bij het solderen. Als er sprake is van een gedwongen houding wordt dit ook toegelicht.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid
CBBS signaleert:

- als de cliënt niet beperkt (0) is en de belasting in de functie is >5 minuten per uur;
- als de cliënt licht beperkt (1) is en de belasting in de functie >4 uur per dag is en niet dagelijks voorkomend (A en C);
- als de cliënt licht beperkt (1) is en de belasting in de functie is ≤4 uur per dag en bij >4 uur per dag en >5 minuten per uur en niet dagelijks voorkomend (A en C);
- als de cliënt beperkt (2) is en de belasting in de functie is >1 uur en ≤ 4 uur per dag en niet dagelijks voorkomend (A en C);
- als de cliënt beperkt (2) is en de belasting in de functie is tot ≤1 uur per dag en >1 uur en ≤4 uur per dag bij >5 minuten per uur en niet dagelijks voorkomend (A en C);
- als de cliënt sterk beperkt (3) is en de belasting is van 0 tot < ½ uur per dag en bij ≥½ uur en ≤1 uur per dag bij ≤5 minuten per uur en niet dagelijks voorkomend (A en C);
- als de cliënt sterk beperkt is en de belasting is <½ uur en ≥½ uur tot ≤1 uur per dag bij >5 minuten per uur en niet dagelijks voorkomend (A en C).

5.8 HET HOOFD IN EEN BEPAALDE STAND HOUDEN TIJDENS HET WERK											
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie								
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	≤ 5 minuten per uur					> 5 minuten per uur			
			Totale tijd in uren per werkdag					Totale tijd in uren per werkdag			
			0	0 < ½	½ ≤ 1	1 < 4	4	< ½	½ ≤ 1	1 < 4	4
0. Norm	merendeel werkdag	met	A	A	A	A	A	S	S	S	S
		zonder									
1. Licht beperkt	4 uur per werkdag	met	A	A	A	A	A→S B→V C→S D→V	S	S	S	A→S B→V C→S D→V
		zonder									
2. Beperkt	1 uur per werkdag	met	A	A	A	A→S B→V C→S D→V	V	S	S	A→S B→V C→S D→V	V
		zonder									
3. Sterk beperkt	< ½ uur per werkdag	met	A	S	A→S B→V C→S D→V	V	V	S	A→S B→V C→S D→V	V	V
		zonder									

De matrix betreffende Algemeen voorkomende eis en Dagelijks voorkomend

De letters A, B, C en D corresponderen met de letters in de tabel hiervoor.

	Niet dagelijks voorkomend: komt voor op < 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie	Dagelijks voorkomend: komt voor op ≥ 50% van het aantal dagen per werkweek van de functie
Bijzondere eis: komt voor op < 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	A	B
Algemeen voorkomende eis: komt voor op ≥ 50% van het aantal uren per werkdag van de functie	C	D

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan vaak met één van de volgende standaardzinnen, zo nodig met een toelichting:

- De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.
- Bij <beoordelingspunt> is sprake van een incidentele piekbelasting ten opzichte van de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat
- Bij <beoordelingspunt> is er sprake van een structureel marginaal hogere belasting dan de door de verzekeringsarts aangegeven belastbaarheid (zowel bij de norm als bij een beperking), omdat

Vraag je bij de eerste twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is. Geef bij de laatste twee standaardzinnen altijd een nadere toelichting, want deze zinnen geven op zich niet voldoende inzicht.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Raadpleeg zo nodig de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

Beoordelingspunt 5.9 Afwisseling van houding

1. Definitie

In CBBS is 'afwisseling van houding' gedefinieerd als de specifieke opeenvolging van verschillende houdingen.

2. Interpretatiekader

Met dit beoordelingspunt geeft de verzekeringsarts aan dat het voor de cliënt noodzakelijk is in zijn werk lichaamshoudingen in een specifieke volgorde af te wisselen. Het gaat hier uitdrukkelijk niet om de *gebruikelijke* afwisseling in zitten, staan en lopen zoals die al ontstaat bij het scoren op die beoordelingspunten.

In tegenstelling tot de voorgaande beoordelingspunten van deze rubriek wordt met dit beoordelingspunt niet de mogelijkheden van de cliënt beoordeeld, maar specifieke eisen waaraan werk voor deze cliënt moet voldoen om de vereiste houdingswisselingen mogelijk te maken.

De recuperatietijd bepaalt hoe snel de cliënt belast kan worden met een andere lichaamshouding.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt is altijd gekoppeld aan andere punten in de functionele mogelijkhedenlijst, zoals zitten/staan/lopen, nekbelasting, kniebelasting etc. Het gaat om een specifieke afwisseling van houding, bijvoorbeeld bij een coxarthrose: staan of lopen moet afgewisseld worden door zitten.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke opeenvolging van verschillende houdingen vereist.
- 1** specifieke eisen aan afwisseling van houdingen, namelijk.....

Formuleer de specifieke voorwaarden in de toelichting bij dit beoordelingspunt. Het gaat hier uitdrukkelijk niet om de gebruikelijke afwisseling in zitten, staan en/of lopen zoals die al ontstaat bij het scoren op die beoordelingspunten. Gebruik dit beoordelingspunt dus niet voor die gebruikelijke afwisseling.

Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage. Een toelichting bij één van de waarden leidt tot een signalering vanuit CBBS.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Met dit beoordelingspunt correspondeert geen afzonderlijk belastingpunt in het functiebestand van CBBS. In voorkomende gevallen is de volledige informatie van de functie over de inhoud van het werk, de arbeidsmiddelen, de arbeidsomstandigheden of de arbeidsvoorwaarden beschikbaar in CBBS.

Wanneer het mogelijk is dat een functie zowel zittend als staand (of afwisselend) kan worden uitgeoefend, dan zal de arbeidsdeskundig analist dit aangeven in de functie.

6. Geautomatiseerde vergelijking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Bij dit beoordelingspunt is geen geautomatiseerde vergelijking van de functionele mogelijkheden met de belasting in een functie.

Een beperkende score en een toelichting leiden altijd tot een signalering.

5.9 AFWISSELING VAN HOUDING			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke opeenvolging	niet mogelijk	A
1. Beperkt	specifieke eisen aan afwisseling	verplicht	S

7. Beoordeling van de eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Met dit beoordelingspunt geeft de verzekeringsarts aan dat het voor de cliënt noodzakelijk is in zijn werk lichaamshoudingen in een specifieke volgorde af te wisselen. Het gaat hier uitdrukkelijk niet om de gebruikelijke afwisseling in zitten, staan en lopen, zoals die al ontstaat bij het scoren op die beoordelingspunten. Dit beoordelingspunt mag dus niet gebruikt worden voor die gebruikelijke afwisseling.

Kan de functie zowel zittend als staand (of afwisselend) worden uitgeoefend, dan zal het systeem deze functie met een signalering tonen aan de arbeidsdeskundige.

Dit beoordelingspunt is altijd gekoppeld aan andere punten in de functionele mogelijkhedenlijst, bijvoorbeeld zitten/staan/lopen, nekbelasting, kniebelasting etc.

CBBS kan bij dit beoordelingspunt slechts accepteren of signaleren. De beslissing of de functie verworpen moet worden ligt bij de arbeidsdeskundige. Bij twijfel is overleg met de verzekeringsarts zinvol.

Probeer een beeld te vormen van de functiebelasting aan de hand van de functieomschrijving en taken.

Zoek bij twijfel [contact met de arbeidsdeskundig analist](#) die de functie onderzocht heeft voor nadere beeldvorming.

Beoordelingspunt 5.10

Overige beperkingen van statische houdingen

1. Definitie

In CBBS zijn 'overige beperkingen van statische houdingen' de beperkingen in aspecten van het statisch handelen die niet of onvoldoende aan de orde zijn gekomen in de beoordelingspunten 5.1 t/m 5.9 van rubriek 5 Statische houdingen.

2. Interpretatiekader

Onder dit beoordelingspunt kan de verzekeringsarts beperkingen in statische houdingen weergeven die niet eerder genoemd zijn in deze rubriek en die niettemin van belang zijn voor de mogelijkheid van de cliënt om arbeid te verrichten.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Dit beoordelingspunt zal altijd samen met beoordelingspunten in de beoordelingspunten 5.1 t/m 5.9 van rubriek 5 Statische houdingen beoordeeld worden.

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, geen specifieke overige beperkingen van het statische houdingen.
- 1** specifieke overige beperkingen, namelijk.....

Geef altijd een korte toelichting in geval van een beperking. Onder dit beoordelingspunt kan bijvoorbeeld toegelicht worden dat een cliënt met een kruk staat, of met een gestrekt been zit, of baat heeft bij een specifiek soort stoel etc. Verwijs voor een uitgebreide toelichting zo nodig naar de verzekeringsgeneeskundige rapportage. Een toelichting bij dit beoordelingspunt leidt altijd tot een signalering vanuit CBBS.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

De arbeidsdeskundig analist onderzoekt dit beoordelingspunt niet expliciet. Hij geeft wel een algemene beschrijving van de functie, waar dit beoordelingspunt impliciet aan de orde kan komen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

- Dit beoordelingspunt wordt niet geautomatiseerd vergeleken met de belastingpunten die door de arbeidsdeskundig analist vastgelegd worden.
- Een toelichting door de verzekeringsarts leidt altijd tot een signalering.

5.10 OVERIGE BEPERKINGEN VAN STATISCHE HOUDINGEN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A
1. Beperkt	specifieke overige beperkingen	verplicht	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Wel selecteren:

Verantwoord bij een signalering waarom je de functie op dit beoordelingspunt hebt geselecteerd (zie ook [Verantwoording van de functieselectie](#)). Dit kan in onderstaande situaties als volgt worden gedaan:

- a) De cliënt kan betreffende <beoordelingspunt> functioneren volgens de norm. De verzekeringsarts heeft expliciet aangegeven dat waar de referentiewaarde is gescoord zonder toelichting, er geen beperkingen zijn als gevolg van ziekte of gebrek.
- b) De belasting betreffende <beoordelingspunt> ligt binnen de mogelijkheden, die in een nadere toelichting door de verzekeringsarts zijn beschreven.

Vraag je bij deze twee standaardzinnen af of voor een goede motivering een nadere toelichting nodig is.

Is geen van de bovengenoemde zinnen van toepassing?

→ Overleg dan altijd met de verzekeringsarts. Raadpleeg zo nodig de arbeidsdeskundig analist. Noteer in de rapportage inhoudelijk wat overlegd is.

Is het resultaat van het overleg dat een functie toch geselecteerd wordt?

→ Vermeld dan in de rapportage waarom de functie op dit beoordelingspunt mogelijk is.

Niet selecteren:

Selecteer je een functie niet en wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage daardoor hoger?

→ Geef dan in begrijpelijke termen aan waarom je de functie niet selecteert.

Speelt dit bij meer functies tegelijk? Als het kan, mag de motivering ook categoriaal.

RUBRIEK 6 WERKTIJDEN

De verzekeringsarts legt in rubriek 6 vast in welke mate de cliënt kan voldoen aan bepaalde werktijden.

De rubriek omvat 4 beoordelingspunten. De beoordelingspunten in deze rubriek worden geautomatiseerd vergeleken met de belastingpunten in arbeid, behalve het beoordelingspunt 6.4 dat geen corresponderend belastingpunt heeft.

Beoordelingspunt 6.1 Perioden van het etmaal

1. Definitie

In CBBS zijn 'perioden van het etmaal' vier dagdelen: voormiddag, namiddag, avond en nacht.

2. Interpretatiekader

De genoemde dagdelen zijn als volgt te onderscheiden:

Voormiddag: 06.00-12.00 uur

Namiddag: 12.00-18.00 uur

Avond: 18.00-24.00 uur

Nacht: 00.00-06.00 uur

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt periode van het etmaal kan een relatie hebben met:

- [6.2 Uren per dag](#)
- [6.3 Uren per week](#)
- [6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, kan zo nodig op elk uur van het etmaal werken, ook 's nachts
- 1** beperkt, kan niet elke avond werken (18.00 – 24.00 uur), namelijk
- 2** beperkt, kan 's nachts niet werken (00.00 – 06.00 uur)

In het algemeen zijn er weinig stoornissen die een absolute contra-indicatie zijn voor het alleen maar kunnen werken tijdens bepaalde perioden van het etmaal. Er zijn echter wel stoornissen waarbij het minder gewenst is dat cliënt in bepaalde perioden van het etmaal werkt.

Bij 1 *beperkt, kan niet elke avond werken* moet de verzekeringsarts een toelichting geven of incidenteel of meerdere keren tot na 18.00 uur kan worden gewerkt. Hierbij zal de verzekeringsarts ook moeten aangeven tot welke tijd het wel mogelijk is.

NB. De signalering bij 6.1.1 beperkt is nog niet gerealiseerd, maar komen bij gebruik van dit punt functies te vervallen. Geef een beperking die niet op een volledige periode van het etmaal van toepassing is aan bij [6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden](#). In dat geval vindt altijd signalering plaats.

Voorbeelden

De voorbeelden hieronder zijn slechts illustraties van stoornissen waarbij een beperking qua periode van het etmaal kan worden overwogen en medisch aanwijsbaar kan worden verklaard.

- Mensen die moeite hebben met slapen kunnen beter niet 's nachts werken en zeker niet de ene week 's nachts en de volgende week overdag of 's avonds.
- Mensen met (een moeilijk instelbare) diabetes zijn aangewezen op constant dag/nachtritme qua belasting. Dit is overigens weer afhankelijk van de vaardigheid waarmee een cliënt de eigen suikerspiegel kan monitoren en reguleren.
- Iemand met een depressieve stoornis bij wie het dag-/nachtritme al verstoord is kan beter niet 's nachts werken, in ieder geval niet zo lang hij probeert weer in een ritme te komen.

Verwerpen functies

Bij *beperkt kan 's nachts niet werken* (tussen 00.00 uur en 6.00 uur) worden alle functies verworpen waarbij nachtwerk kenmerkend is.

Stoornis

Bedenk dat het eventueel geclaimde onvermogen te verklaren moet zijn uit de stoornis. Kijk kritisch naar wat cliënt claimt en bedenk dat er ook niet-medische redenen kunnen zijn voor de claim.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

In CBBS wordt per functiebeschrijving vastgelegd tijdens welke dagdelen er wordt gewerkt. Ook als er incidenteel op een bepaald dagdeel of een beperkt deel van dat dagdeel wordt gewerkt, geeft de arbeidsdeskundig analist aan dat er op dat dagdeel wordt gewerkt. Als bijvoorbeeld eens per 14 dagen van 18.00 uur tot 20.00 uur wordt gewerkt, wordt avondwerk aangegeven.

Alleen voor nachtwerk wordt een onderscheid gemaakt tussen incidenteel nachtwerk (tot en met vier maal per jaar) en structureel nachtwerk (meer dan vier maal per jaar).

Dit verschil tussen incidenteel en structureel nachtwerk speelt een rol bij de vergelijking met het arbeidspatroon van de maatman en niet bij de vergelijking met de door de verzekeringsarts aangegeven functionele mogelijkheden (zie ook hieronder bij 6).

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert bij beperkt (1) met een toelichting. Voor cliënten die beperkt zijn voor nachtwerk wordt zowel structureel als incidenteel nachtwerk verworpen.

6.1 PERIODEN VAN HET ETMAAL				
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie	
Voorwaarden	Waarde	Toelichting	's Avonds	's Nachts
0. Norm	Elk uur van het etmaal	niet mogelijk	A	A
1. Beperkt	Kan niet elke avond werken	verplicht	S	A
2. Beperkt	Kan 's nachts niet werken	niet mogelijk	A	V

NB. De signalering bij 6.1.1 beperkt is nog niet gerealiseerd, maar komen bij gebruik van dit punt functies te vervallen. Geef een beperking die niet op een volledige periode van het etmaal van toepassing is aan bij 6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden. In dat geval vindt altijd signalering plaats.

- Naast bovengenoemde vergelijking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid vergelijkt CBBS ook geautomatiseerd het nachtwerk in de functie met het nachtwerk dat de maatman uitoefent. De arbeidsdeskundige heeft dit ingevuld op het scherm 'Cliënten'.
- De vergelijking met de functionele mogelijkheden vindt het eerst plaats, waarna in aanvulling op bovenstaande tabel de volgende vergelijkingen voorkomen:

Alleen als op de functionele mogelijkhedenlijst is aangegeven dat de cliënt 's nachts kan werken:

1. Als de maatman geen structureel nachtwerk verricht, wordt arbeid zonder nachtwerk en arbeid met incidenteel nachtwerk getoond in de eindselectie (A) en arbeid met structureel nachtwerk niet (V).
2. Als de maatman wel structureel nachtwerk verricht, wordt arbeid zonder nachtwerk, arbeid met incidenteel nachtwerk en arbeid met structureel nachtwerk getoond in de eindselectie (A).

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Gezien de wijze waarop de geautomatiseerde vergelijking in CBBS is ingericht is een nadere afweging door de arbeidsdeskundige aan de orde bij beperkt *kan niet elke avond werken*. De verzekeringsarts is hier verplicht om een toelichting te geven. De arbeidsdeskundige kan aan de hand van deze toelichting bepalen of de functie wel of niet geschikt is.

Beoordelingspunt 6.2 Uren per dag

1. Definitie

In CBBS is 'uren per dag' het aantal werkuren per dag.

2. Interpretatiekader

In CBBS worden urenklassen per werkdag onderscheiden in stappen van 2 uur. De beoordeling van de duurbelastbaarheid richt zich op het aantal uren per dag waarop iemand belastbaar is. De verzekeringsarts houdt rekening met het bioritme van inspanning, recuperatie en slaap dat een 24-uurs ritme kent. Dat betekent dat iemand die volgens de hoofdregel één dag in de week een bepaald aantal uren kan werken, dat in principe ook op de andere werkdagen moet kunnen doen, tenzij er sprake is van een uitzonderingssituatie (zie oordeelsvorming).

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt uren per dag kan een relatie hebben met:

- [6.1 Perioden van het etmaal](#)
- [6.3 Uren per week](#)
- [6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0	norm, kan gemiddeld ten minste 8 uur per dag werken
1a	enigszins beperkt, kan gemiddeld ongeveer 8 uur per dag werken, namelijk...
1b	enigszins beperkt, kan niet meer dan 8 uur per dag werken
2a	licht beperkt, kan gemiddeld ongeveer 6 uur per dag werken, namelijk ...
2b	licht beperkt, kan niet meer dan 6 uur per dag werken
3a	beperkt, kan gemiddeld ongeveer 4 uur per dag werken, namelijk ...
3b	beperkt, kan niet meer dan 4 uur per dag werken
4a	zeer beperkt, kan gemiddeld ongeveer 2 uur per dag werken, namelijk ...
4b	zeer beperkt, kan niet meer dan 2 uur per dag werken

Uitgangspunt

De verzekeringsarts stelt de beperking in de duurbelastbaarheid vast rekening houdend met de beperkingen gegeven in rubriek 1 t/m 5, volgens de [standaard Duurbelastbaarheid in arbeid](#). De verzekeringsarts geeft in zijn rapport en FML duidelijk aan hoeveel uren per dag en per week de cliënt kan werken.

De verzekeringsarts moet in zijn oordeelsvorming altijd expliciet aandacht besteden aan de duurbelastbaarheid als er aanwijzingen zijn of de cliënt van mening is dat:

- cliënt niet ten minste acht uur per dag kan werken of
 - cliënt niet ten minste het aantal uren ter grootte van de maatmanomvang kan werken.
- Dit is van toepassing bij een maatmanomvang van meer dan 8 uur per dag.

Oordeelsvorming

De verzekeringsarts kan op grond van de volgende indicatiegebieden de duurbelastbaarheid van cliënt beperken:

1. Stoornis in de energiehuishouding
2. Preventief
3. Verminderde beschikbaarheid

De grenzen tussen deze indicatiegebieden zijn niet altijd scherp te trekken. Een combinatie van indicaties is ook mogelijk.

De hoofdregel is dat de verzekeringsarts de duurbelastbaarheid van cliënt in stappen van (gemiddeld ongeveer) twee uur per dag vastlegt. Afwijken van de hoofdregel is alleen mogelijk in uitzonderingsgevallen zoals beschreven in de [standaard Duurbelastbaarheid in Arbeid](#) in hoofdstuk 5 (Oordeelsvorming).

Toelichting door de verzekeringsarts

Bij de score "norm" of een score "niet meer dan" is het niet mogelijk een toelichting te geven. De score "norm" resulteert namelijk in alles accepteren en de score "niet meer dan" (b) resulteert in het verwerpen van functies boven het aangeven aantal uren (zie ook de matrix onder punt 6). Bij een score 'gemiddeld ongeveer' (a) is een verruimende toelichting verplicht. In de toelichting maakt de verzekeringsarts het aantal uren per dag dat gewerkt kan worden concreet. De verzekeringsarts geeft bij [6.4 Overige beperkingen](#) aan als er specifieke voorwaarden zijn ten aanzien van de werktijden, zoals aangepaste aanvangstijd of als cliënt een dag of dagdeel verminderd beschikbaar is.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

In CBBS wordt per functiebeschrijving vastgelegd tijdens hoeveel uren er maximaal per dag moet worden gewerkt. Wanneer de uren per week flexibel kunnen worden verspreid over alle werkdagen, vermeldt de arbeidsdeskundig analist de minimale hoeveelheid uren per dag.

Weergegeven wordt het aantal uren.

Als er een wisselend aantal uren per dag wordt gewerkt, maakt de arbeidsdeskundig analist een onderscheid tussen dagelijks en niet-dagelijks voorkomend. Dagelijks is de helft of meer van het aantal werkdagen per werkweek. Niet dagelijks is minder dan de helft van het aantal werkdagen per werkweek. Voor beide situaties vermeldt de arbeidsdeskundig analist het maximaal voorkomende aantal uren.

De arbeidsdeskundig analist geeft een toelichting op het arbeidspatroon wanneer bijvoorbeeld "niet dagelijkse uren" worden gewerkt of wanneer de uren per week flexibel kunnen worden ingedeeld over alle werkdagen.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS vergelijkt de hoogste waarde van het maximale aantal dagelijkse en niet dagelijkse uren in de functie met de functionele mogelijkheden. Dus bijvoorbeeld bij dagelijks maximaal 4 en niet dagelijks maximaal 8 uren per dag, wordt 8 uur per dag vergeleken met de functionele mogelijkheden.

CBBS signaleert:

- Bij de score *Enigszins beperkt (1a)*, kan gemiddeld ongeveer 8 uur per dag werken: alle functies >8 uur per dag;
- Bij de score *Licht beperkt (2a)*, kan gemiddeld ongeveer 6 uur per dag werken: alle functies >6 uur per dag en ≤8 uur per dag;
- Bij de score *Beperkt (3a)*, kan gemiddeld ongeveer 4 uur per dag werken: alle functies >4 uur per dag en ≤6 uur per dag;
- Bij de score *Zeer beperkt (4a)*, kan gemiddeld ongeveer 2 uur per dag werken: alle functies >2 uur per dag en ≤4 uur per dag.

6.2 UREN PER DAG							
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie				
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Totale tijd in aantal uren per werkdag				
			≤ 2	> 2 - ≤ 4	> 4 - ≤ 6	> 6 - ≤ 8	> 8
0. Norm	> 8 uur/dag	niet mogelijk	A	A	A	A	A
1a. Enigszins beperkt	8 uur/dag	verplicht	A	A	A	A	S
1b. Enigszins beperkt	niet meer dan 8 uur/dag	niet mogelijk	A	A	A	A	V
2a. Licht beperkt	6 uur/dag	verplicht	A	A	A	S	V
2b. Licht beperkt	niet meer dan 6 uur/dag	niet mogelijk	A	A	A	V	V
3a. Beperkt	4 uur/dag	verplicht	A	A	S	V	V
3b. Beperkt	niet meer dan 4 uur/dag	niet mogelijk	A	A	V	V	V
4a. Zeer beperkt	2 uur/dag	verplicht	A	S	V	V	V
4b. Zeer beperkt	niet meer dan 2 uur/dag	niet mogelijk	A	V	V	V	V

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Je kunt het maximum aantal uren per dag terugvinden op het tabblad 'Eindselectie'. Voor meer informatie bekijk het tabblad 'Arbeidspatroon'. Beoordeel bij een signalering of de op de functionele mogelijkhedenlijst aangegeven waarde al dan niet wordt overschreden. Overleg zo nodig met de verzekeringsarts en leg het resultaat van dit overleg vast. Het is niet de bedoeling dat je functies duidt met een grotere omvang dan het aantal uren dat de verzekeringsarts aan de cliënt heeft gecommuniceerd in rapport en FML.

Als de ADA in een toelichting op het arbeidspatroon heeft aangegeven dat de uren flexibel in te delen zijn kan de arbeidsdeskundige de betreffende functie duiden met een andere indeling. De arbeidsdeskundige moet er in dit geval rekening mee houden dat de belasting in de functie dan verandert. Aanpassing van het arbeidspatroon heeft direct effect op andere beschreven beoordelingspunten. Je zult dan een nieuw beeld moeten vormen van de volledige functie en de bijbehorende dagbelasting en vervolgens beargumenteren waarom de functie passend is.

Houd er bij de eindselectie ook rekening mee dat de verzekeringsarts specifieke voorwaarden ten aanzien van werktijden beschrijft bij [6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden](#). Overleg zo nodig met de verzekeringsarts.

Beoordelingspunt 6.3 Uren per week

1. Definitie

In CBBS is 'uren per week' het aantal werkuren per week.

2. Interpretatiekader

De dagbelastbaarheid zoals vastgelegd in 6.2 Uren per dag is de basis voor het vaststellen van de weekbelastbaarheid, hierbij ga je uit van een vijfdaagse werkweek, tenzij er sprake is van een uitzonderingssituatie (zie oordeelsvorming).

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt uren per week kan een relatie hebben met:

- [6.1 Perioden van het etmaal](#)
- [6.2 Uren per dag](#)
- [6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

0	norm, kan gemiddeld ten minste 40 uur per week werken
1a	beperkt, kan gemiddeld ongeveer 40 uur per week werken, namelijk
1b	beperkt, kan niet meer dan 40 uur per week werken
2	beperkt, kan gemiddeld ongeveer 35 uur per week werken, namelijk
3a	beperkt, kan gemiddeld ongeveer 30 uur per week werken, namelijk
3b	beperkt, kan niet meer dan 30 uur per week werken
4	beperkt, kan gemiddeld ongeveer 25 uur per week werken, namelijk
5a	beperkt, kan gemiddeld ongeveer 20 uur per week werken, namelijk
5b	beperkt, kan niet meer dan 20 uur per week werken
6	beperkt, kan gemiddeld ongeveer 15 uur per week werken, namelijk
7a	beperkt, kan gemiddeld ongeveer 10 uur per week werken, namelijk
7b	beperkt, kan niet meer dan 10 uur per week werken
8	beperkt, kan minder dan 10 uur per week werken, namelijk

Uitgangspunt

De verzekeringsarts stelt de beperking in de duurbelastbaarheid vast rekening houdend met de beperkingen gegeven in rubriek 1 t/m 5, volgens de [standaard Duurbelastbaarheid in arbeid](#).

De verzekeringsarts geeft in zijn rapport en FML duidelijk aan hoeveel uren per dag en per week de cliënt kan werken.

Oordeelsvorming

"Uren per week" is de dagbelastbaarheid maal vijf werkdagen tenzij een uitzonderingssituatie aan de orde is, bijvoorbeeld bij behandeling. Als de cliënt op bepaalde uren of dagdelen niet beschikbaar is vanwege een noodzakelijke medische behandeling, kan dat aanleiding zijn een urenbeperking op weekniveau te overwegen. Terughoudendheid hierbij is geboden, omdat van cliënt verwacht mag worden dat hij de behandeling zo veel mogelijk buiten de meest gebruikelijke arbeidsuren ondergaat. Een urenbeperking (per week) die afwijkt van de hoofdregel is alleen aan de orde als het bijvoorbeeld gaat om een langdurige behandeling die (vrijwel) wekelijks een substantieel deel van de werktijd in beslag neemt.

Zie hiervoor ook de [standaard Duurbelastbaarheid in Arbeid](#) in hoofdstuk 5 (Oordeelsvorming).

Toelichting door de verzekeringsarts

Bij de score "norm" of een score "niet meer dan" is het niet mogelijk een toelichting te geven. De score "norm" resulteert namelijk in alles accepteren en een score "niet meer dan" resulteert in het verwerpen van functies boven het aangeven aantal uren (zie ook de matrix onder punt 6). Bij een score 'gemiddeld ongeveer' is een verruimende toelichting verplicht. In de toelichting maakt de verzekeringsarts het aantal uren per week dat gewerkt kan worden concreet. De verzekeringsarts geeft bij [6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden](#) aan als er specifieke voorwaarden zijn ten aanzien van de werktijden, zoals aangepaste aanvangstijd of als cliënt dagen of dagdelen verminderd beschikbaar is.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

In CBBS wordt per functiebeschrijving vastgelegd tijdens hoeveel uren per week er *gemiddeld* wordt gewerkt. Weergegeven wordt het aantal uren, afgerond op twee decimalen. De arbeidsdeskundig analist geeft een toelichting op het arbeidspatroon wanneer er een wisselend aantal uren per week wordt gewerkt. Ook vermeldt de ADA eventuele bijzonderheden, zoals het werken in ploegendiensten en flexibele indeelbaarheid van de uren per dag in de week.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

CBBS signaleert:

- Bij de score *Beperkt (1a)*, kan gemiddeld ongeveer 40 uur per week werken: alle functies van >40 tot ≤45uur per week.
- Bij de score *Beperkt (2)*, kan gemiddeld ongeveer 35 uur per week werken: alle functies van >35 tot ≤40uur per week
- Bij de score *Beperkt (3a)*, kan gemiddeld ongeveer 30 uur per week werken: alle functies van >30 tot ≤35 uur per week.
- Bij de score *Beperkt (4)*, kan gemiddeld ongeveer 25 uur per week werken: alle functies van >25 tot ≤30 uur per week
- Bij de score *Beperkt (5a)*, kan gemiddeld ongeveer 20 uur per week werken: alle functies van >20 tot ≤25 uur per week.
- Bij de score *Beperkt (6)*, kan gemiddeld ongeveer 15 uur per week werken: alle functies van >15 tot ≤20 uur per week.
- Bij de score *Beperkt (7a)*, kan gemiddeld ongeveer 10 uur per week werken: alle functies van >10 tot ≤15 uur per week.
- Bij de score *Beperkt (8)*, kan minder dan 10 uur per week werken: alle functies tot ≤10 uur per week.

6.3 UREN PER WEEK											
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie								
Belast- baarheid	Waarde	Toelichting	totale tijd in aantal uren per werkweek								
			≤ 10	> 10 - ≤ 15	> 15 - ≤ 20	> 20 - ≤ 25	> 25 - ≤ 30	> 30 - ≤ 35	> 35 - ≤ 40	> 40 - ≤ 45	> 45
0. Norm	> 40 uur/week	niet mogelijk	A	A	A	A	A	A	A	A	A
1a. Beperkt	40 uur/week	verplicht	A	A	A	A	A	A	A	S	V
1b. Beperkt	niet meer dan 40 uur/week	niet mogelijk	A	A	A	A	A	A	A	V	V
2. Beperkt	35 uur/week	verplicht	A	A	A	A	A	A	S	V	V
3a. Beperkt	30 uur/week	verplicht	A	A	A	A	A	S	V	V	V
3b. Beperkt	niet meer dan 30 uur/week	niet mogelijk	A	A	A	A	A	V	V	V	V
4. Beperkt	25 uur/week	verplicht	A	A	A	A	S	V	V	V	V
5a. Beperkt	20 uur/week	verplicht	A	A	A	S	V	V	V	V	V
5b. Beperkt	niet meer dan 20 uur/week	niet mogelijk	A	A	A	V	V	V	V	V	V
6. Beperkt	15 uur/week	verplicht	A	A	S	V	V	V	V	V	V
7a. Beperkt	10 uur/week	verplicht	A	S	V	V	V	V	V	V	V
7b. Beperkt	niet meer dan 10 uur/week	niet mogelijk	A	V	V	V	V	V	V	V	V
8. Beperkt	< 10 uur per week	verplicht	S	V	V	V	V	V	V	V	V

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Je kunt het gemiddeld aantal uren per week terugvinden op het tabblad 'Eindselectie'. Voor meer informatie bekijk het tabblad 'Arbeidspatroon'. Beoordeel bij een signalering of de op de functionele mogelijkhedenlijst aangegeven waarde al dan niet wordt overschreden. Overleg zo nodig met de verzekeringsarts en leg het resultaat van dit overleg vast. Het is niet de bedoeling dat je functies duidt met een grotere omvang dan het aantal uren dat de verzekeringsarts aan de cliënt heeft gecommuniceerd in rapport en FML.

Als de ADA in een toelichting op het arbeidspatroon heeft aangegeven dat de uren flexibel in te delen zijn kan de arbeidsdeskundige de betreffende functie duiden met een andere indeling. De arbeidsdeskundige moet er in dit geval rekening mee houden dat de belasting in de functie dan verandert. Aanpassing van het arbeidspatroon heeft direct effect op andere beschreven beoordelingspunten. Je zult dan een nieuw beeld moeten vormen van de volledige functie en de bijbehorende dagbelasting en vervolgens beargumenteren waarom de functie passend is.

Houd er bij de eindselectie ook rekening mee dat de verzekeringsarts specifieke voorwaarden ten aanzien van werktijden beschrijft bij [6.4 Overige beperkingen ten aanzien van werktijden](#). Overleg zo nodig met de verzekeringsarts.

Beoordelingspunt 6.4

Overige beperkingen ten aanzien van werktijden

1. Definitie

In CBBS zijn 'overige beperkingen ten aanzien van werktijden' beperkingen die niet of onvoldoende aan bod zijn gekomen in de voorgaande beoordelingspunten van deze rubriek.

2. Interpretatiekader

Onder dit beoordelingspunt kan de verzekeringsarts beperkingen aangeven ten aanzien van werktijden die niet eerdergenoemd zijn in deze rubriek en die niettemin van belang zijn voor de mogelijkheid van cliënt om arbeid te verrichten.

3. Relatie met andere beoordelingspunten

Het beoordelingspunt overige beperkingen ten aanzien van werktijden kan een relatie hebben met:

- [6.1 Perioden van het etmaal](#)
- [6.2 Uren per dag](#)
- [6.3 Uren per week](#)

4. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts

FML-score

- 0** norm, er zijn geen specifieke overige beperkingen ten aanzien van werktijden
- 1** specifieke overige beperkingen, namelijk.....

Bij dit beoordelingspunt geeft de verzekeringsarts aan als er specifieke voorwaarden zijn ten aanzien van de werktijden, zoals aangepaste aanvangstijd of als cliënt dagen of dagdelen verminderd beschikbaar is.

Voorbeelden

- De cliënt kan niet voor 10.00 uur 's ochtends werken.
- De cliënt is op bepaalde dagdelen van de week niet beschikbaar vanwege een noodzakelijke behandeling. Geef alleen een beperking als duidelijk is dat de behandeling onvermijdelijk op een bepaald tijdstip moet plaatsvinden.

NB. De signalering bij 6.1.1 beperkt (werken in de avond) is nog niet gerealiseerd, maar komen bij gebruik van dit punt functies te vervallen. Geef onder dit beoordelingspunt (6.4) aan als de cliënt een deel van de avond niet kan werken, bijvoorbeeld niet na 22.00 uur.

5. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist

Overige beperkingen ten aanzien van werktijden is geen geautomatiseerd vergeleken beoordelingspunt.

6. Geautomatiseerde verwerking van de functionele mogelijkheden en de eisen in arbeid

Dit beoordelingspunt wordt niet vergeleken met de belastingpunten die door de arbeidsdeskundig analist vastgelegd worden. Een toelichting bij beperkt door de verzekeringsarts leidt altijd tot een signalering.

6.4 OVERIGE BEPERKINGEN TEN AANZIEN VAN WERKTIJDEN			
Functionele mogelijkheden			Belasting van de functie
Belastbaarheid	Waarde	Toelichting	Niet beschreven
0. Norm	geen specifieke beperkingen	niet mogelijk	A
1. Beperkt	specifieke beperkingen	verplicht	S

7. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Beoordeel de overige beperkingen aan de hand van de algemene gegevens van de functies. Overleg zo nodig met de verzekeringsarts. Uit de toelichting op het arbeidspatroon van de functie kan in een aantal gevallen worden afgeleid of aan de specifieke voorwaarde wordt voldaan.

7. DE FUNCTIONELE MOGELIJKHEDENLIJST

Functionele mogelijkheden en voorwaarden voor het verrichten van arbeid

----instrument voor verzekeringsarts en arbeidsdeskundige---

UWV

Maart 2024

(voor belangstellenden is deze informatie zonder nadere voorwaarden beschikbaar; voor toepassing buiten de sociale verzekering is voorafgaande toestemming van UWV vereist)

FUNCTIONELE MOGELIJKHEDENLIJST

Deze lijst geeft een overzicht van mogelijkheden om **in het algemeen** gedurende een hele werkdag (ten minste 8 uur) te functioneren. **Beperkingen** van deze mogelijkheden ten opzichte van **de referentiewaarden** (norm) worden in aparte rubrieken weergegeven, voor zover deze naar het oordeel van de verzekeringsarts uitingen zijn van ziekten, gebreken of ongevallen. Als referentiewaarden zijn die niveaus van functioneren gekozen die het dagelijks leven regelmatig vereist. Tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, is een incidentele piekbelasting of structureel marginaal hogere belasting eveneens mogelijk boven zowel de referentiewaarde als de aangenomen beperkte functionele mogelijkheden.

Deze lijst is niet geschikt voor toepassing los van een **verzekeringsgeneeskundige rapportage** waarin de mogelijkheden en beperkingen aan de hand van een probleemanalyse in hun onderlinge samenhang beoordeeld, gemotiveerd en beschreven zijn.

Naam:

Burgerservicenummer.....**Geslacht:** m/v

Diagnosecode:.....

Conclusie:

- ☐ De cliënt beschikt over duurzaam benutbare mogelijkheden
- ☐ De cliënt beschikt niet over duurzaam benutbare mogelijkheden

Toelichting:

- ☐ De cliënt is in staat om het eigen werk volledig uit te voeren
- ☐ De cliënt is in staat tot functioneren volgens de referentiewaarde (zie rubrieken)
- ☐ De cliënt heeft beperkingen ten opzichte van functioneren volgens de referentiewaarde (zie rubrieken)
- ☐ Anders, zie rapportage verzekeringsarts

- ☐ De cliënt disfunctioneert persoonlijk en sociaal a.g.v. een ernstige psychische stoornis
- ☐ De cliënt is opgenomen in ziekenhuis of Wlz-erkende instelling

- ☐ De cliënt is bedlegerig (grootste deel van de dag en langdurig)
- ☐ De cliënt is in grote mate ADL-afhankelijk
- ☐ De cliënt heeft sterk wisselende mogelijkheden/verlies van mogelijkheden < 3 maanden - 1 jaar

Duurzaamheid arbeidsbeperkingen:

- ☐ Verwachting verbetering van de belastbaarheid is redelijk tot goed
- ☐ Verbetering van de belastbaarheid is niet of nauwelijks te verwachten
- ☐ Verbetering van de belastbaarheid is uitgesloten

Datum:..... **Verzekeringsarts:**.....

RUBRIEK 1: PERSOONLIJK FUNCTIONEREN

1. Vasthouden van de aandacht in het dagelijks functioneren

- 0. norm, kan de aandacht gedurende minstens een half uur richten op één informatiebron
- 1. beperkt, kan de aandacht niet langer dan een half uur richten op één informatiebron
- 2. sterk beperkt, kan de aandacht niet langer dan 5 minuten richten op één informatiebron

2. Verdelen van de aandacht in het dagelijks functioneren

- 0. norm, kan de aandacht alternerend richten op meerdere uiteenlopende informatiebronnen (met een vervoermiddel deelnemen aan verkeer)
- 1. beperkt, kan de aandacht alternerend richten op een beperkt aantal uiteenlopende informatiebronnen (het zelfstandig reizen per openbaar vervoer incl. overstappen)
- 2. sterk beperkt, kan niet of nauwelijks de aandacht alternerend richten op uiteenlopende informatiebronnen (kan niet zelfstandig reizen per openbaar vervoer).

3. Herinneren in het dagelijks functioneren

- 0 norm, kan zich doorgaans tijdig zonder ongebruikelijke hulpmiddelen, relevante zaken herinneren
- 1 beperkt, moet regelmatig dingen apart opschrijven als geheugensteun om de continuïteit van het handelen te waarborgen
- 2 sterk beperkt, weet zich onontbeerlijke alledaagse gegevens (tijd, plaats, persoon, onderwerp) niet te herinneren en kan dit niet compenseren met hulpmiddelen

4. Inzicht in eigen kunnen in het dagelijks functioneren

- 0 norm, schat doorgaans de eigen mogelijkheden en beperkingen realistisch in
- 1 beperkt, overschat doorgaans ernstig de eigen mogelijkheden
- 2 beperkt, overschat doorgaans ernstig de eigen beperkingen

5. Doelmatig handelen (taakuitvoering) in het dagelijks functioneren

(gecoördineerd handelen, eigen activiteiten afstemmen op het realiseren van een doel)

- 0 norm, geen specifieke beperkingen in doelmatig handelen in de routine van het dagelijks functioneren
- 1 beperkt, start niet tijdig activiteiten om het gestelde doel te bereiken
- 2 beperkt, voert de benodigde activiteiten niet in een logische volgorde uit
- 3 beperkt, controleert het verloop van de activiteiten niet
- 4 beperkt, beëindigt de activiteiten niet als het gestelde doel bereikt is, of niet bereikt kan worden
- 5 anderszins beperkt in doelmatig handelen, namelijk.....

6. Zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren

- 0 norm, geen specifieke beperkingen in het zelfstandig handelen in het dagelijks functioneren
- 1 beperkt, neemt doorgaans niet uit zichzelf het initiatief tot handelen
- 2 beperkt, stelt zichzelf doorgaans geen doelen
- 3 beperkt, bedenkt doorgaans zelf geen handelingsvarianten
- 4 beperkt, besluit doorgaans zelf niet welke aanpak de meest geëigende is
- 5 beperkt, onderkent doorgaans zelf niet wanneer de gevolgde aanpak tekortschiet
- 6 beperkt, kiest in dat geval doorgaans niet zelf voor een alternatieve aanpak of een ander doel
- 7 beperkt, gaat uit zich zelf doorgaans niet door totdat het doel bereikt is
- 8 beperkt, doet doorgaans niet zelf tijdig een beroep op hulp van anderen, wanneer de situatie dat gebiedt
- 9 anderszins beperkt in het zelfstandig handelen, namelijk

7. Handelingstempo in het dagelijks functioneren

- 0 norm, er zijn geen specifieke beperkingen in het handelingstempo in het dagelijks functioneren
- 1 beperkt, het handelingstempo is aanmerkelijk vertraagd

8. Specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid

(is het functioneren in arbeid door de genoemde beperkingen, of het daarop gerichte compensatiegedrag, afhankelijk van specifieke voorwaarden?)

- 0 nee, er gelden geen specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren in arbeid
- 1 ja, de cliënt is aangewezen op werk waarbij hij niet of nauwelijks wordt afgeleid door activiteiten van anderen, namelijk
- 2 ja, de cliënt is aangewezen op een voorspelbare werksituatie, kan niet of nauwelijks flexibel inspelen op sterk wisselende uitvoeringsomstandigheden en/of taakhoud, namelijk
- 3 ja, de cliënt is aangewezen op een werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen, namelijk
- 4 ja, de cliënt is aangewezen op werk zonder veelvuldige deadlines of productiepieken, namelijk
- 5 ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin geen hoog handelingstempo vereist is, namelijk
- 6 ja, de cliënt is aangewezen op werk zonder verhoogd persoonlijk risico, namelijk
- 7 ja, er gelden specifieke voorwaarden voor het persoonlijk functioneren namelijk

9. Mate van zelfstandigheid in arbeid

- 0 norm, geen beperkingen
- 1 beperkt, is aangewezen op vaste bekende werkwijzen
- 2 sterk beperkt, is aangewezen op volledig voorgestructureerd werk

Toelichting: zie verzekeringsgeneeskundige rapportage

RUBRIEK 2: SOCIAAL FUNCTIONEREN

1. Zien

- 0 norm, geen specifieke beperking in het dagelijks functioneren
- 1 beperkt, namelijk

2. Horen

- 0 norm, geen specifieke beperking in het dagelijks functioneren
- 1 beperkt, namelijk

3. Spreken

- 0 norm, geen specifieke beperking in het dagelijks functioneren
- 1 beperkt, namelijk

4. Schrijven

- 0 norm, geen specifieke beperking in het dagelijks functioneren
- 1 beperkt, namelijk

5. Lezen

- 0 norm, geen specifieke beperking in het dagelijks functioneren
- 1 beperkt, namelijk

6. Emotionele problemen van anderen hanteren

- 0 norm, kan zich doorgaans inleven in problemen van anderen, maar kan daarvan afstand nemen in gedrag en beleving
- 1 beperkt, trekt zich doorgaans problemen van anderen erg aan, kan desondanks wel voldoende afstand nemen in gedrag, echter niet in beleving
- 2 beperkt, trekt zich doorgaans problemen van anderen onvoldoende aan, kan zich desondanks wel enigszins inleven in anderen en hen bijstaan/ondersteunen
- 3 sterk beperkt, trekt zich doorgaans problemen van anderen erg aan en kan daarvan noch in gedrag noch in beleving afstand nemen
- 4 sterk beperkt, trekt zich doorgaans problemen van anderen onvoldoende aan, kan zich niet inleven in anderen en hen ook niet bijstaan/ondersteunen

7. Eigen gevoelens uiten

- 0 norm, kan doorgaans persoonlijke gevoelens op een voor anderen duidelijke en acceptabele manier in woord en gedrag tot uiting brengen
- 1 beperkt, is doorgaans niet in staat gevoelens te uiten (blokkeert zichzelf)
- 2 beperkt, brengt anderen in verwarring door onduidelijke, onvoorspelbare of onconventionele wijze van gevoelsuitingen
- 3 beperkt, uit gevoelens op ongecontroleerde (ongeremde) wijze

8. Omgaan met conflicten

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, kan een conflict met agressieve of onredelijke mensen uitsluitend in telefonisch of schriftelijk contact hanteren
- 2 sterk beperkt, kan doorgaans geen conflicten hanteren

9. Samenwerken

- 0 norm, kan in onderlinge afstemming met anderen een taak gezamenlijk uitvoeren (werken in teamverband)
- 1 beperkt, kan met anderen samenwerken, maar met een eigen, van tevoren afgebakende deeltaak
- 2 sterk beperkt, kan doorgaans niet met anderen samenwerken

10. Vervoer

- 0 norm, geen specifieke beperkingen, kan zelfstandig reizen; autorijden of fietsen (verkeersdeelname) of zelfstandig gebruik maken van het openbaar vervoer
- 1 beperkt, kan niet zelfstandig reizen, namelijk

11. Beroepsmatig vervoer

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, kan niet of beperkt beroepsmatig een voertuig besturen, namelijk

12. Specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid

(is het sociaal functioneren in arbeid door de genoemde beperkingen, of het daarop gerichte compensatiegedrag, afhankelijk van specifieke voorwaarden?)

- 0 nee, er gelden geen specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren in arbeid
- 1 ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin doorgaans weinig of geen rechtstreeks contact met cliënten vereist is (sommige beroepen in de dienstverlening), namelijk
- 2 ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin doorgaans weinig of geen direct contact met patiënten of hulpbehoevenden vereist is (zoals in sommige beroepen in zorg- en hulpverlening), namelijk
- 3 ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin zo nodig kan worden teruggevallen op directe collega's of leidinggevendenden (géén solitaire functie)
- 4 ja, de cliënt is aangewezen op werk waarin doorgaans geen direct contact met collega's vereist is
- 5 ja, de cliënt is aangewezen op werk dat geen leidinggevende aspecten bevat, namelijk
- 6 ja, er gelden specifieke voorwaarden voor het sociaal functioneren, namelijk

Toelichting: zie verzekeringsgeneeskundige rapportage

RUBRIEK 3: FYSIEKE OMGEVINGSEISEN

1. Temperatuur

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 hitte is beperkt
- 2 koude is beperkt

2. Tocht

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, namelijk

3. Huidcontact

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, namelijk

4. Beschermende middelen

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, namelijk

5. Stof, rook, gassen en dampen

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, namelijk

6. Geluidsbelasting

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, namelijk

7. Trillingsbelasting

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, namelijk

8. Overige beperkingen van de fysieke aanpassingsmogelijkheden

- 0 norm, geen specifieke overige beperkingen in de aanpassing aan fysieke omgevingseisen
- 1 beperkt, allergie, namelijk
- 2 beperkt, verhoogde vatbaarheid voor infecties, namelijk
- 3 beperkt, verzwakte huidbarrière, namelijk
- 4 andere beperkingen, namelijk

Toelichting: zie verzekeringsgeneeskundige rapportage

RUBRIEK 4: DYNAMISCHE HANDELINGEN

1. Dominantie

- 0 niet van toepassing
- 1 rechts
- 2 links

2. Localisatie beperkingen

- 0 niet van toepassing
- 1 rechts
- 2 links
- 3 tweezijdig

3. Hand- en vingergebruik

- 0. norm, geen specifieke beperkingen bij het gebruik van handen en vingers in het dagelijks functioneren
- 1. de bolgreep is beperkt, namelijk
- 2. de pengreep is beperkt, namelijk
- 3. de pincetgreep is beperkt, namelijk
- 4. de sleutelgreep is beperkt, namelijk
- 5. de cilindergreep is beperkt, namelijk
- 6. knijp/grijpkracht is beperkt, namelijk
- 7. fijn motorische hand/vingerbewegingen zijn beperkt, namelijk
- 8. repetitieve hand/vingerbewegingen zijn beperkt, namelijk
- 9. toetsenbord bedienen en muis hanteren is beperkt, namelijk

4. Werken met toetsenbord en muis

- 0 norm, kan zo nodig gedurende het merendeel van de werkdag met toetsenbord en/of muis werken.
- 1 licht beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag (ongeveer 4 uur) met toetsenbord en/of muis werken.
- 2 beperkt, kan zo nodig gedurende een beperkt deel van de werkdag (ongeveer 1 uur) met toetsenbord en/of muis werken.
- 3 sterk beperkt, kan gedurende minder dan een half uur per werkdag met toetsenbord en/of muis werken.

5. Tastzin

- 0 norm, geen specifieke beperkingen
- 1 beperkt, namelijk

6. Schroefbewegingen met hand en arm

- 0. norm, geen specifieke beperkingen
- 1. beperkt, namelijk

7. Reiken

- 0 norm, maximale reikafstand is 70 cm
- 1 licht beperkt, maximale reikafstand is 60 cm
- 2 beperkt, maximale reikafstand is 50 cm

8. Frequent reiken tijdens het werk

- 0 norm, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 1200 keer reiken
- 1 licht beperkt, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 600 keer reiken
- 2 sterk beperkt, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 300 keer reiken

9. Buigen

- 0 norm, kan ongeveer 90 graden buigen
- 1 beperkt, kan ongeveer 60 graden buigen
- 2 sterk beperkt, kan ongeveer 45 graden buigen

10. Frequent buigen tijdens het werk

- 0 norm, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 600 keer buigen
- 1 licht beperkt, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 300 keer buigen
- 2 beperkt, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 150 keer buigen
- 3 sterk beperkt, kan zo nodig tijdens elk uur van de werkdag ongeveer 50 keer buigen

11. Torderen

- 0 norm, kan de romp ten minste 45 graden draaien in zittende houding met gefixeerd bekken
- 1 beperkt, namelijk

12. Duwen of trekken

- 0 norm, kan ongeveer 250 N (25 kgf) duwen of trekken
- 1 beperkt, kan ongeveer 150 N (15 kgf) duwen of trekken
- 2 sterk beperkt, kan ongeveer 100 N (10 kgf) duwen of trekken

13. Tillen

- 0 norm, kan ongeveer 15 kg tillen
- 1 licht beperkt, kan ongeveer 10 kg tillen
- 2 beperkt, kan ongeveer 5 kg tillen
- 3 sterk beperkt, kan ongeveer 2 kg tillen

14. Dragen

- 0 norm, kan ongeveer 15 kg dragen
- 1 licht beperkt, kan ongeveer 10 kg dragen
- 2 beperkt, kan ongeveer 5 kg dragen
- 3 sterk beperkt, kan ongeveer 2 kg dragen

15. Hoofdbewegingen maken

- 0 norm, kan het hoofd ongehinderd bewegen
- 1 beperkt, kan het hoofd beperkt bewegen, namelijk
- 2 sterk beperkt, kan het hoofd niet of nauwelijks bewegen, namelijk

16. Lopen

- 0 norm, kan ongeveer een uur achtereen lopen.
- 1 licht beperkt, kan ongeveer een half uur achtereen lopen.
- 2 beperkt, kan ongeveer een kwartier achtereen lopen.
- 3 sterk beperkt, kan minder dan 5 minuten achtereen lopen.

17. Lopen tijdens het werk

- 0 norm, kan zo nodig gedurende het merendeel van de werkdag lopen
- 1 licht beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag (ongeveer 4 uur) lopen
- 2 beperkt, kan zo nodig gedurende een beperkt deel van de werkdag (ongeveer 1 uur) lopen
- 3 sterk beperkt, kan gedurende minder dan een half uur per werkdag lopen

18. Trappenlopen

- 0 norm, kan ten minste in één keer twee trappen op **en** af (totaal 60 treden)
- 1 licht beperkt, kan ten minste in één keer een trap op **en** af (totaal 30 treden)
- 2 beperkt, kan ten minste in één keer één trap op **of** af (totaal 15 treden)
- 3 sterk beperkt, kan in één keer slechts een bordestrapje op- **of** aflopen

19. Klimmen

- 0 norm, kan ten minste een ladder op en af (gemiddeld 5 meter)
- 1 licht beperkt, kan ten minste een huishoudtrap op en af (gemiddeld 3 meter)
- 2 beperkt, kan ten minste een opstapje op en af
- 3 sterk beperkt, kan geen opstap maken

20. Knielen of hurken

- 0 norm, kan knielend of hurkend met de handen de grond bereiken
- 1 licht beperkt, kan hooguit 5 keer per uur knielend of hurkend met de handen de grond bereiken
- 2 beperkt, kan hooguit 2 keer per uur knielend of hurkend met de handen de grond bereiken
- 3 sterk beperkt, kan niet of nauwelijks knielend of hurkend met de handen de grond bereiken

21. Overige beperkingen van het dynamisch handelen

- 0 norm, geen specifieke overige beperkingen van het dynamisch handelen
- 1 specifieke overige beperkingen, namelijk

Toelichting: *zie verzekeringsgeneeskundige rapportage*

RUBRIEK 5: STATISCHE HOUDINGEN

1. Zitten

- 0 norm, kan ongeveer 2 uur achtereen zitten
- 1 licht beperkt, kan ongeveer een uur achtereen zitten
- 2 beperkt, kan ongeveer een half uur achtereen zitten
- 3 sterk beperkt, kan minder dan een kwartier achtereen zitten

2. Zitten tijdens het werk

- 0 norm, kan zo nodig gedurende vrijwel de gehele werkdag zitten
- 1 licht beperkt, kan zo nodig gedurende het grootste deel van de werkdag zitten (niet meer dan 8 uur)
- 2 beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag zitten (ongeveer 4 uur)
- 3 sterk beperkt, kan gedurende minder dan 4 uur per werkdag zitten

3. Staan

- 0 norm, kan ongeveer 1 uur achtereen staan
- 1 licht beperkt, kan ongeveer een half uur achtereen staan
- 2 beperkt, kan ongeveer een kwartier achtereen staan
- 3 sterk beperkt, kan minder dan 5 minuten achtereen staan

4. Staan tijdens het werk

- 0 norm, kan zo nodig gedurende het merendeel van de werkdag staan
- 1 licht beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag staan (ongeveer 4 uur)
- 2 beperkt, kan zo nodig gedurende een beperkt deel van de werkdag staan (ongeveer 1 uur)
- 3 sterk beperkt, kan gedurende minder dan een half uur per werkdag staan

5. Geknield of gehurkt actief zijn

- 0 norm, kan ten minste 5 minuten achtereen geknield of gehurkt actief zijn
- 1 beperkt, kan minder dan 5 minuten achtereen geknield of gehurkt actief zijn

6. Gebogen en/of getordeerd actief zijn

- 0 norm, kan 5 minuten of meer achtereen gebogen en/of getordeerd actief zijn
- 1 beperkt, kan tot 5 minuten achtereen gebogen en/of getordeerd actief zijn
- 2 sterk beperkt, kan tot 2 minuten achtereen gebogen en/of getordeerd actief zijn

7. Boven schouderhoogte actief zijn

- 0 norm, kan ten minste 2 minuten achtereen boven schouderhoogte actief zijn
- 1 beperkt, kan ongeveer 1 minuut minuten achtereen boven schouderhoogte actief zijn
- 2 sterk beperkt, kan niet of nauwelijks boven schouderhoogte actief zijn

8. Het hoofd in een bepaalde stand houden tijdens het werk

- 0 norm, kan zo nodig gedurende het merendeel van de werkdag het hoofd in een bepaalde stand houden
- 1 licht beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag het hoofd in een bepaalde stand houden (ongeveer 4 uur)
- 2 beperkt, kan zo nodig gedurende een beperkt deel van de werkdag het hoofd in een bepaalde stand houden (ongeveer 1 uur)
- 3 sterk beperkt, kan gedurende minder dan een half uur per werkdag het hoofd in een bepaalde stand houden

9. Afwisseling van houding.

- 0 norm, geen specifieke opeenvolging van verschillende houdingen vereist
- 1 specifieke eisen aan afwisseling van houdingen, namelijk.....

10. Overige beperkingen van statische houdingen

- 0 norm, geen specifieke overige beperkingen van het statische houdingen
- 1 specifieke overige beperkingen, namelijk.....

Toelichting: *zie verzekeringsgeneeskundige rapportage*

RUBRIEK 6: WERKTIJDEN

1. Perioden van het etmaal

- 0. norm, kan zo nodig op elk uur van het etmaal werken, ook 's nachts
- 1. beperkt, kan niet elke avond werken (18.00 – 24.00 uur), namelijk
- 2. beperkt, kan 's nachts niet werken (00.00 – 06.00 uur)

2. Uren per dag

- 0. norm, kan gemiddeld ten minste 8 uur per dag werken
- 1a. enigszins beperkt, kan gemiddeld ongeveer 8 uur per dag werken, namelijk....
- 1b. enigszins beperkt, kan niet meer dan 8 uur per dag werken
- 2a. licht beperkt, kan gemiddeld ongeveer 6 uur per dag werken, namelijk
- 2b. licht beperkt, kan niet meer dan 6 uur per dag werken
- 3a. beperkt, kan gemiddeld ongeveer 4 uur per dag werken, namelijk
- 3b. beperkt, kan niet meer dan 4 uur per dag werken
- 4a. zeer beperkt, kan gemiddeld ongeveer 2 uur per dag werken, namelijk
- 4b. zeer beperkt, kan niet meer dan 2 uur per dag werken

3. Uren per week

- 0. norm, kan gemiddeld ten minste 40 uur per week werken
- 1a. beperkt, kan gemiddeld ongeveer 40 uur per week werken, namelijk
- 1b. beperkt, kan niet meer dan 40 uur per week werken
- 2. beperkt, kan gemiddeld ongeveer 35 uur per week werken, namelijk
- 3a. beperkt, kan gemiddeld ongeveer 30 uur per week werken, namelijk
- 3b. beperkt, kan niet meer dan 30 uur per week werken
- 4. beperkt, kan gemiddeld ongeveer 25 uur per week werken, namelijk
- 5a. beperkt, kan gemiddeld ongeveer 20 uur per week werken, namelijk
- 5b. beperkt, kan niet meer dan 20 uur per week werken
- 6. beperkt, kan gemiddeld ongeveer 15 uur per week werken, namelijk
- 7a. beperkt, kan gemiddeld ongeveer 10 uur per week werken, namelijk
- 7b. beperkt, kan niet meer dan 10 uur per week werken
- 8. beperkt, kan minder dan 10 uur per week werken, namelijk

4. Overige beperkingen ten aanzien van werktijden

- 0. norm, er zijn geen specifieke overige beperkingen ten aanzien van werktijden
- 1. specifieke overige beperkingen, namelijk

Toelichting: zie verzekeringsgeneeskundige rapportage

8. WIJZIGINGEN VERSIE 6.0

8.1 Wijziging in versie 6.0 t.o.v. versie 5 (1.3)

In CBBS heeft een wijziging plaatsgevonden met als doel om tot een betere functieselectie te komen. In aansluiting hierop zijn de volgende wijzigingen in de Basisinformatie CBBS verwerkt:

- Bij beoordelingspunten [6.2 Uren per dag](#), [6.3 uren per week](#) en [6.4 overige beperkingen ten aanzien van werktijden](#) zijn aanpassingen van de FML gemaakt. Bij de beoordelingspunten [6.2 uren per dag](#) en [6.3 uren per week](#) is mogelijkheid geboden voor een 'niet meer dan' optie op 2, 4, 6 en 8 uur per dag en op 10, 20, 30 en 40 uur per week. Met toevoegen van deze optie is een mogelijk om een efficiëntere matching te maken en de verzekeringsarts te ondersteunen om de cliënt van te voren duidelijkheid te geven over zijn mogelijkheden. Als gevolg van deze aanpassing zijn de tabellen gewijzigd voor wat betreft het accepteren, signaleren of verwerpen. Bij het beoordelingspunt uren per week zijn de opties 15, 25 en 35 uur per week toegevoegd. Door het toevoegen van deze tussenwaardes is het niet meer nodig in voorkomende gevallen een beperkende toelichting te geven. Hiermee is het enige punt waarbij een beperkende toelichting soms noodzakelijk was aangepast. Deze aanpassing verkleint de kans op fouten bij het duiden van functies.
Bij de beoordelingspunten zijn de teksten aangepast en verduidelijkt ten aanzien van de standaard Duurbelastbaarheid in Arbeid en de jurisprudentie hierover.

Overige wijzigingen in de basisinformatie in versie 6.0

In de basis informatie 6.0 is de lay-out van alle matrixen aangepast.

Ten aanzien van de frequentie behorende bij incidenteel of structureel nachtdiensten is duidelijk de grens van meer dan 4 nachten per jaar weergegeven.

9. HISTORIE WIJZIGINGEN

9.1 Wijzigingen versie 5 (1.3)

In CBBS heeft een wijziging plaatsgevonden met als doel om tot een betere functieselectie te komen. In aansluiting hierop zijn de volgende wijzigingen in de Basisinformatie CBBS verwerkt:

- Bij beoordelingspunten [4.17 lopen tijdens het werk](#), [5.2 zitten tijdens het werk](#) en [5.4 staan tijdens het werk](#) zijn de tabellen gewijzigd voor wat betreft het accepteren, signaleren of verwerpen. De teksten zijn verduidelijkt ter ondersteuning van de verzekeringsarts en arbeidsdeskundige.
- Bij beoordelingspunten [4.16 lopen](#), [4.21 Overige beperkingen van het dynamisch handelen](#), [5.1 zitten](#), [5.3 staan](#), en [5.10 Overige beperkingen van statische houdingen](#) zijn de teksten verduidelijkt ter ondersteuning van de verzekeringsarts en arbeidsdeskundige.
- [Paragraaf 3.3.5 Rolstoelafhankelijkheid](#) is tekstueel aangepast om aan te sluiten bij de beoordelingspunten [4.16 lopen](#), [4.17 lopen tijdens het werk](#) en [4.21 Overige beperkingen van het dynamisch handelen](#).

Overige wijzigingen in de basisinformatie in versie 1.3

- Bij beoordelingspunten [2.8 Omgaan met conflicten](#) en [4.18 Trappenlopen](#) zijn kleine tekstuele aanpassingen gedaan, waarbij aan de definities en interpretatiekaders niets gewijzigd is.
- Bij beoordelingspunten 4.7 Reiken en 4.8 Frequent reiken zijn kleine tekstuele aanpassingen gedaan. In aansluiting hierop is ook [paragraaf 3.3.4 links-rechts-verschillen](#) aangepast.
- Bij het omzetten van het basishandboek CBBS van versie 4 naar versie 5 is de tekst rond de 'Algemene toelichting op tillen en dragen' weggevalen. Deze is nu onder punt [3.2.4](#) geplaatst.
- Bij de beoordelingspunten [1.8.2 Voorspelbare werksituatie](#) en [1.8.3 Werksituatie zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen](#) is een uitgebreidere tekst opgenomen onder het arbeidsdeskundig analist-gedeelte. Hierin is opgenomen de wijze waarop de arbeidsdeskundig analist de analyse doet.

9.2 Wijzigingen versie 5 (1.2)

Bij de invoering van CBBS-5 zijn verschillende wijzigingen aangebracht, waaronder de tijden van avond- en nachtwerk bij beoordelingspunt 6.1 (perioden van het etmaal). Deze zijn t.o.v. CBBS "versie 4" gewijzigd van respectievelijk 18:00 uur tot 24:00 uur en 00:00 uur tot 6:00 uur naar 18:00 tot 22:00 uur en 22:00 uur tot 6:00 uur.

In deze versie van CBBS-5 zijn de tijden van avond- en nachtwerk gewijzigd naar de tijden zoals die ook voor de invoering van CBBS-5 (CBBS "versie 4") van toepassing waren (18:00 uur tot 24:00 uur en 00:00 uur tot 6:00 uur). Met deze wijziging wordt weer aangesloten bij hetgeen in artikel 9 aanhef en onder f van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten is bepaald betreffende de vaststelling van de in aanmerking te nemen arbeid voor cliënten die al dan niet meer dan incidenteel tussen 0:00 uur en 6:00 uur werkzaam zijn.

De functionele mogelijkhedenlijst die in versie 1.1 is toegevoegd onder hoofdstuk 7, is op dit onderdeel gewijzigd.

In CBBS-5 is avondwerk signalerend gemaakt (wordt nog gerealiseerd bij een beperking op beoordelingspunt 6.1). Voor de verzekeringsarts is het mogelijk om aan te geven tot welke tijd de cliënt in staat is om te werken. In deze versie van CBBS-5 is bij de toelichting op beoordelingspunt 6.1 nader toegelicht hoe functies met avondwerk signalerend gemaakt worden.

9.3 Wijzigingen versie 5 (1.1)

In de basisinformatie CBBS in versie 1.1 hebben de volgende wijzigingen plaatsgevonden:

- Een aantal tekstuele aanpassingen plaatsgevonden. Aan de definities en interpretatiekaders is niets gewijzigd.
- De matrices zijn aangepast. Er hebben geen wijzigingen plaatsgevonden bij het accepteren, signaleren of verwerpen, maar aan de matrices is toegevoegd de wijze van geven van een toelichting. Dit is wel of geen toelichting, verplichte toelichting of toelichting niet mogelijk.
- De 'nieuwe' functionele mogelijkhedenlijst is toegevoegd onder hoofdstuk [7](#).
- Het hoofdstuk [conceptvragen aan de arbeidsdeskundig analist](#) is op sommige punten aangepast.

9.4 Wijzigingen versie 5 (1.0) t.o.v. versie 4

Met de invoering van versie 5 van het CBBS zijn er redelijk wat punten gewijzigd. De belangrijkste zullen hieronder worden opgenomen

- Aanpassing belastingbeschrijving psychosociale eisen in werk. Door de arbeidsdeskundig analist worden de volgende punten geanalyseerd:
 - [Geen afleiding door activiteiten van anderen](#)
 - [Voorspelbare werksituatie](#)
 - [Werk zonder veelvuldige storingen en onderbrekingen](#)
- Door de arbeidsdeskundig analist wordt er een uitgebreidere omschrijving in de functiebeschrijving gegeven van de werkomgeving
- Een aantal beoordelingspunten zijn samengevoegd. Dit zijn voornamelijk de punten "Overige beperkingen in" en "Specifieke voorwaarden".
- Op de beoordelingspunten waar staat 'geen specifieke beperkingen' is door de verzekeringsarts geen toelichting meer mogelijk. Een toelichting zou een beperkende toelichting worden. Ook op een aantal beoordelingspunten waar een toelichting geen toegevoegde waarde heeft, is deze afgesloten om een toelichting te geven.
- In tegenstelling tot het voorgaande is op andere punten ingebouwd dat er een verplichte toelichting van de verzekeringsarts aan de orde is, als er een beperking wordt gegeven.
- Het oude beoordelingspunt 'Voorgestructureerd werk' en 'vaste bekende werkwijze' is onder één beoordelingspunt gebracht, namelijk ['Mate van zelfstandigheid'](#).
- Het beoordelingspunt "Aangewezen op werk dat rechtstreeks toezicht en/of onder intensieve begeleiding wordt uitgevoerd" is komen te vervallen. Dit punt gaat voornamelijk om de begeleiding van de cliënt naar werk, terwijl het CBBS juist is gebouwd voor functieduiding en het beoordelen van de claim.
- De beoordelingspunten ["Emotionele problemen van anderen"](#) en ["Eigen gevoelens uiten"](#) is aangepast met een uitbreiding van de scoringsmogelijkheden voor de verzekeringsarts.
- Bij het beoordelingspunten ["Omgaan met conflicten"](#) gaat het systeem nu ook signaleren als er een toelichting is gegeven door de verzekeringsarts bij beperkt bij "telefonisch of schriftelijk".
- Er is een nieuw beoordelingspunt toegevoegd, namelijk "Beroepsmatig vervoer".
- De beoordelingspunten "Hitte" en "Koude" zijn onder één beoordelingspunt ondergebracht, namelijk onder ["Temperatuur"](#).
- Het beoordelingspunt ["Toetsenbord bedienen en muis hanteren"](#) is verplaatst naar het beoordelingspunt "Hand en vingergebruik".
- ["Frequent reiken"](#) is aangepast. De stap 450 keer per uur is verwijderd, omdat de stap 300, 450 en 600 keer erg klein is. Daarnaast is het systeem aangepast, zodat er geen signalering komt boven de 900 keer per uur, terwijl de normaal waarde 1200 keer is.

- Bij “[buigen](#)” kwam er een signalering bij >600 keer als de verzekeringsarts licht beperkt (300 keer per uur) had aangegeven. Deze signalering was niet terecht en is komen te vervallen.
- Het onderdeel “[Torderen](#)” is aangepast. Door de verzekeringsarts werd aangegeven dat de normaalwaarde 45 graden is, terwijl het systeem ging tot 60 graden en nog hoger. Wetenschappelijk is het nagenoeg niet mogelijk om meer dan 45 graden te torderen. Het systeem is daarop aangepast en 60 graden is komen te vervallen.
- Bij “[Duwen en trekken](#)” werd nog steeds kgf aangegeven. Dit is een verouderde term. Nu wordt N (Newton) gehanteerd. Daarnaast is de kracht ook verhoogd. Volgens de literatuur is 300 N een redelijk normale trek/duwkracht. Hierbij wordt rekening gehouden met het lichaamsgewicht. De normaalwaarde 15 kgf (150 N) is opgetrokken naar 250 N.
- Tevens was bij dit punt een verschil in weergeven van de beoordeling tussen de verzekeringsarts en arbeidsdeskundig analist. De verzekeringsarts had drie scoringsmogelijkheden, terwijl de arbeidsdeskundig analist alleen maar kenmerkend of niet kenmerkend kon scoren. Voor zowel de verzekeringsarts als de arbeidsdeskundig analist is dit nu gelijk getrokken.
- “Tillen en dragen” is behoorlijk gewijzigd. Er zijn nu twee beoordelingspunten, namelijk apart “Tillen” en apart “Dragen”. Verder gaat de verzekeringsarts nu scoren op 15 kg, 10 kg, 5 kg en 2 kilo. Hieronder zijn frequenties verbonden. Voor een uitleg kan worden verwezen naar “[Tillen](#)” en “[Dragen](#)”.
- De frequentie bij “[Hoofdbewegingen](#)” is opgetrokken van 60 keer per uur naar 120 keer per uur. Daarnaast is dit beoordelingspunt terug gebracht van 4 scoringsmogelijkheden naar 3.
- De onderdelen “[Lopen tijdens het werk](#)”, “[Staan tijdens het werk](#)” en “[Zitten tijdens het werk](#)” zijn wat accepteren, signaleren en verwerpen gelijk getrokken met elkaar. Daarnaast was het verschil tussen 4 uur en 8 uur per dag erg groot en is er een tussenstap bij de selectie van 4-6 uur per dag en 6-8 uur per dag. Voor de verzekeringsarts verandert hier niets.
- Het onderdeel “[Knielen en hurken](#)” liep niet goed. De verzekeringsarts had slechts 2 mogelijkheden, namelijk normaal en beperkt. Bij beperkt verviel bij $\frac{3}{4}$ van de functies, vandaar dat de instructie was om normaal te scoren met een toelichting. Dit laatste is een beperkende toelichting, wat eigenlijk niet correct is. Er zijn nu meer mogelijkheden ingebracht om te scoren voor de verzekeringsarts.
- Bij het beoordelingspunt “[Boven schouderhoogte](#)” kwamen er voor signaleringen, omdat het ging om 2 maal 5 minuten. De score is nu gewijzigd in 10 maal 2 minuten als normaalwaarde.
- De uren per etmaal is gewijzigd. De “[Avond](#)” gewijzigd van 18.00 uur tot 00.00 uur naar 18.00 uur tot 22 uur. Hiermee is de mogelijkheid om, op grond van de verplichte toelichting van de verzekeringsarts, ook functies te duiden die tot even over 18.00 uur aan de orde zijn.
- Rubriek 7 is komen te vervallen. Het ging daarbij om de onderdelen:
 - Probleemoplossen
Dit was nog een onderdeel die viel onder de oude arbeidsongeschiktheidscriteria. Voor de huidige is dit niet meer aan de orde. De arbeidsdeskundig analisten gaan dit ook niet meer scoren.
 - Kruipen
Ook dit punt komt te vervallen. Door de arbeidsdeskundig analisten werd dat ook apart gescoord. Het valt ook onder knielen en hurken. Je kunt namelijk niet kruipen zonder eerst de knielen. Mocht het toch aan de orde zijn, dan geeft de arbeidsdeskundig analist hier een toelichting over bij knielen en hurken
 - Getordeerd actief zijn
Dit punt wordt ondergebracht bij gebogen en/of getordeerd actief zijn.
- De standaardzinnen voor de arbeidsdeskundige zijn aangepast.

- De term “normaal” en “normaalwaarde” is aangepast. De term “normaalwaarde” wordt gewijzigd in “Referentiewaarde” en de term “normaal” wordt “norm”.

Amsterdam, mei 2020

9.5 Voorwoord derde druk versie 4

De volgende onvolkomenheden zijn gecorrigeerd:

- Teksten in de Basisinformatie CBBS zijn in overeenstemming gebracht met teksten in de geautomatiseerde systeem en inconsequent taalgebruik binnen de Basisinformatie is opgeheven.
- In verband met de elektronische publicatie zijn op diverse plaatsen kopjes toegevoegd.
- De professionele eindselectie is in een apart hoofdstuk opgenomen te weten hoofdstuk 5.
- De vermelde waarden die de arbeidsdeskundig analist hanteert, zijn in overeenstemming met hun instructie gebracht.
- Op verscheidene plaatsen is bij de toelichting op hoe te handelen bij een verschillende belastbaarheid van twee extremiteiten bij het laatste pijltje het woord 'samen' toegevoegd. De oude teksten betreffende dit onderwerp die abusievelijk waren blijven staan zijn vervangen door de juiste (nieuwe) tekst.
- In het hoofdstuk Functies, paragraaf Berekening met geschikte functies is verwerkt dat er pas sprake is van een urenbeperking op verzekeringsgeneeskundige gronden als: de urenbeperking kleiner is dan de urenomvang van de maatman én de reductiefactor kleiner is dan 1.
- In het hoofdstuk Arbeidsmogelijkheden, paragraaf Functieselectie en oordeelsvorming door de arbeidsdeskundige is aangegeven dat de opleidingsrichting wordt bepaald door een opleidingseis en niet door een diploma-eis.
- Schema opleidingen is toegevoegd.
- In het hoofdstuk Beoordelingspunten, paragraaf Inleiding: Is de tekst betreffende het begrip 'incidentele piekbelasting' (onder Waarom zijn niet alle begrippen in de beoordelingspunten exact gedefinieerd) uitgebreider toegelicht; Zijn de beoordelingspunten waarbij sprake is van een 'kenmerkende belasting' of een 'bijzondere belasting' opgesomd;

Zijn de begrippen 'algemeen voorkomende eis', 'bijzondere eis', 'dagelijks voorkomend' en 'niet dagelijks voorkomend' nader toegelicht.

- Onder dit hoofdstuk is de uitleg consultvragen aan de arbeidsdeskundig analist opgenomen in de basisinformatie CBBS.
- Bij beoordelingspunt 4.3 Hand- en vingergebruik is de tabel die de geautomatiseerde verwerking van de normaalwaarde weergeeft gecorrigeerd.
- Bij beoordelingspunt 4.6 Werken met toetsenbord en muis is bij FML-score 2 aangegeven dat een beperkt deel van de werkdag ongeveer 1 uur is in plaats van 2 uur.
- Bij beoordelingspunt 4.20 Trappenlopen is aangegeven dat de verzekeringsgeneeskundige beoordeling inclusief een frequente van 4 keer per uur is (in plaats van 5 keer per uur).
- Bij rubriek 6 Werktijden is de uitleg hoe de arbeidsdeskundig analist reizen/meeruren en structureel overwerk zonder vergoeding meeneemt.

Wegens beleidswijzigingen en de vernieuwde versie van het CBBS is het volgende gewijzigd:

- Er is een verbeterde gebruikersvriendelijkheid gerealiseerd. Deze verbeterde gebruikersvriendelijkheid geeft geen verschil in de inhoudelijke werking en het inhoudelijke resultaat. De verschillen zullen met name naar voren komen bij de inhoud en lay-out van schermen en prints en bij de navigatie op en tussen schermen.
- Gebruik als ware het een datum in het verleden (TWK) is mogelijk.
- In de vernieuwbouwde situatie wordt gerekend met een niet afgeronde reductiefactor en moet de reductiefactor worden getoond als een op twee decimalen achter de komma afgeronde waarde als breuk. De resterende verdien capaciteit per maand werd in de vorige CBBS correct berekend en is dus ongewijzigd in het vernieuwbouwde CBBS.

- De handmatige berekening van de resterende verdien capaciteit bij het in staat zijn om de maatmanomvang te realiseren volgens Uitvoeringsbericht 200709-017 is in het vernieuwbouwde CBBS geautomatiseerd.
- Voor het arbeidsongeschiktheids criterium '04-'05 en de wet WIA is de ordening van de SBC-codes na de voorselectie vernieuwd. In de ordening worden de volgende stappen gehanteerd:
 - 1 SBC-codes worden geplaatst in arbeidsongeschiktheidsklassen
 - 2 SBC-codes krijgen een volgorde binnen de arbeidsongeschiktheidsklassen
 - 3 Functiebeschrijvingen krijgen een volgorde binnen de SBC-codes

Tenslotte is er aandacht geschonken aan de urenbeperking op verzekeringsgeneeskundige gronden in de paragraaf:

 - 4 Consequenties urenbeperking op verzekeringsgeneeskundige gronden.
- Er is een geautomatiseerde berekening voor jonger dan 23 jaar.
- 'M' is vervangen door de tekst: '**Signalering**'.
- Markering op het RESULTAAT FUNCTIEBEOORDELING
De sterretjes M's en G's op dit formulier zijn vervangen door:
 - K: als het desbetreffende beoordelingspunt alleen aan de cliëntkant is beschreven
 - B: als het desbetreffende beoordelingspunt aan de cliëntkant en aan de functiekant is beschreven en beide waarden geautomatiseerd zijn vergeleken
 - F: als het desbetreffende belastingpunt alleen aan de functiekant is beschreven
 - De tekst '**Geschikt omdat**' als er sprake was van een signalering
- Er is een extra module (wet) Wajong, deze is identiek aan de module '04-'05 behoudens dat de laagste arbeidsongeschiktheidsklasse <25% is in plaats van < 15%.
- Default waarde en benaming '*Structureel nacht*'.
- Een beoordeling die niet meer in behandeling is bij een verzekeringsarts kan in het vernieuwbouwde CBBS altijd worden geopend door elke arbeidsdeskundige.

Amsterdam, maart 2013

9.6 Voorwoord tweede druk versie 4

Mede door de opmerksaamheid van een aantal lezers zijn onvolkomenheden in de eerste druk gesignaleerd. Onderstaande onvolkomenheden konden worden hersteld in deze tweede druk:

- In de eerste druk waren alle 'kleiner of gelijk tekens' ($\leq$) en 'groter of gelijk tekens' ($\geq$) abusievelijk vervangen door 'gelijk tekens' (=).
- Taalfouten, ontbrekende eenheid in taal en lay-out, foutieve verwijzingen, foutieve nummering en ongewenste dubblures.
- Er zijn teksten toegevoegd ter verduidelijking.
- Daar waar mogelijk zijn delen uit de algemene hoofdstukken (1 t/m 4) ondergebracht bij de desbetreffende beoordelingspunten in hoofdstuk 5.
- De tekst van Beoordelingspunt '1.2 Verdelen van de aandacht' was al gewijzigd. Dit is nu ook in het inleidende hoofdstuk '1.2 OVER DE BASISINFORMATIE' vermeld. (N.B. Het geautomatiseerde systeem wordt nog aangepast.)
- In hoofdstuk 1.5 OUTPUT is het afwijkend gebruik van verschillende documenten bij bezwaar en beroep opgenomen.
- In hoofdstuk 4.1 FUNCTIESELECTIE EN OORDEELSVORMING DOOR DE ARBEIDSDESKUNDIGE is toegevoegd de paragraaf '2.2. Functieselectie bij cliënten met zeer geringe mogelijkheden tot functioneren'. Dit deel van de 'Werkinstructie CBBS' was nog niet opgenomen.
- Beter tot uitdrukking is gebracht dat beoordelingspunt '1.9.1 Volledig voorgestructureerd werk' een zwaardere beperking impliceert dan beoordelingspunt '1.9.2 Vaste, bekende werkwijzen'.
- Bij beoordelingspunt '4.10 Buigen' is de standaardfrequentie van 10 keer per uur weggelaten, omdat deze niet overeenkomt met de laagste frequentie die de verzekeringsarts kan aangeven bij beoordelingspunt '4.11 Frequent buigen tijdens het werk' (ongeveer 50 keer per uur).
- Bij beoordelingspunt '4.13 Duwen of trekken' is de verwijzing naar een onderzoek van de UvA verwijderd. Dit onderzoek betrof een duidelijk zwaardere container dan de container die als voorbeeld geldt bij een beperkte score op de FML. Dit veroorzaakte verwarring.
- Bij beoordelingspunt '4.14 Tillen of dragen' is de standaardfrequentie van 5 keer per uur weggelaten, omdat deze niet overeenkomt met de laagste frequentie die de verzekeringsarts kan aangeven bij beoordelingspunt '4.15 Frequent lichte voorwerpen hanteren tijdens het werk' (ongeveer 50 keer per uur).
- Bij beoordelingspunt '4.22 Knielen of hurken' is in de tabel de geautomatiseerde vergelijking weergegeven indien een dergelijke belasting niet in de functie voorkomt (kolom toegevoegd in de tabel).
- De definities van incidenteel en structureel nachtwerk zijn correct weergegeven, respectievelijk: maximaal 4 keer per jaar en meer dan 4 keer per jaar.

Amsterdam, oktober 2009

9.7 Voorwoord eerste druk versie 4

Voor u ligt de Basisinformatie CBBS. Het is een naslagwerk bedoeld voor verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen van UWV die bij de claimbeoordeling gebruik maken van het Claim Beoordelings- en Borgings Systeem, kortweg CBBS. Het is niet bedoeld voor gebruik buiten UWV.

Er waren verschillende aanleidingen voor het maken van de Basisinformatie CBBS.

Door voortschrijdend inzicht maar ook door jurisprudentie is over CBBS al veel geschreven en herschreven en zijn er veel verbeteringen en aanpassingen verricht. Daardoor zijn de inhoudelijke beschrijvingen van CBBS verouderd, fragmentarisch en onvolledig. Ze waren dus dringend toe aan revisie.

Verder hebben verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen die bij het gebruik van CBBS de *Functionele mogelijkhedenlijst* (FML) moeten invullen, lezen en/of uitleggen, behoefte aan eenduidiger criteria. Belasting en belastbaarheid zijn echter niet zonder meer te standaardiseren en te kwantificeren. Belasting in werk kan vaak vrij nauwkeurig bepaald worden, terwijl de belastbaarheid van een persoon doorgaans slechts bij benadering kan worden aangegeven.

In de praktijk is gebleken dat de beoordelingspunten van de FML nogal eens verschillend werden uitgelegd. Dat was een belangrijke aanleiding voor het opnieuw beschrijven van de definities en toelichtingen.

Een werkgroep met verzekeringsartsen, arbeidsdeskundigen en medewerkers van Opleidingen, Beleid (BPI) en Bezwaar & beroep heeft gewerkt aan dit naslagwerk.

Bepalend voor een goede arbeidsongeschiktheidsbeoordeling zijn goede communicatie en samenwerking tussen verzekeringsarts en arbeidsdeskundige. Daartoe wordt de lezer van deze basisinformatie van harte uitgenodigd.

Amsterdam, juni 2009

9.8 HISTORIE EERDERE PUBLICATIES

Wat is door de Basisinformatie CBBS vervangen en wat niet

De Basisinformatie CBBS vervangt de volgende documenten:

- De 'Gebruikershandleiding CBBS' versie juli 2001: waarin vrijwel alle inhoudelijke informatie betreffende het CBBS is vastgelegd.
- De 'Werkinstructie CBBS' deel 1 en 2 versie januari 2003 en deel 3 versie oktober 2004: een aanvulling op de 'Gebruikershandleiding CBBS' op grond van geconstateerde lacunes.
- Diverse 'kaarten' als aanvulling op het bovenstaande, waarvan de belangrijkste zijn:
 - 'Definities van items uit de FML' versie juli 2001
 - 'FUNCTIONELE MOGELIJKHEDENLIJST' versie november 2002
 - 'CBBS Normaalwaarden' versie november 2002,
 - 'CBBS vergelijking FML en Belastingpunten' versie november 2002,
 - 'Rubriek en beoordelingspunt Normaalwaarde' versie 3 oktober 2005,
 - 'Bijlage Afhandeling functies met signalering en functies met mogelijke overschrijding op niet matchend item.' versie oktober 2005 en
 - 'CBBS invulhulp', versie 1 juni 2007.
- Opleidingsmateriaal voor de basiscursus voor verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen en voor de eenmalige cursus 'CBBS = teamwork' in 2005 voor de zelfde doelgroep.

De volgende documenten worden niet door de Basisinformatie CBBS vervangen:

- De 'Technische Handleidingen CBBS' per soort functionaris: een bedieningsinstructie voor het CBBS (knoppen navigatie e.d.).
- De 'Release informatie' informatie over specifieke wijzigingen per release (er zijn wel relevante delen overgenomen).
- Uitvoeringsberichten en circulaire's betreffende het CBBS (er zijn wel relevante delen overgenomen).

Wat is er in de uitgave van **2009** opgenomen en wat niet

De belangrijkste veranderingen ten opzichte van de 'Gebruikershandleiding CBBS' versie juli 2001 zijn:

- De vigerende criteria en wetgeving zijn verwerkt (criterium 2004–2005 en wet WIA). Alle beleidskeuzes tot en met begin 2009 zijn ook opgenomen.
- Technische aanpassingen tot en met begin 2009 zijn verwerkt.
- De 'Werkinstructie CBBS' deel 1 en 2 versie januari 2003 en deel 3 versie oktober 2004 zijn opgenomen.
- De wijzigingen van de FML in het geautomatiseerde systeem van november 2002 zijn opgenomen (betreft de beoordelingspunten: [4.9 Frequent reiken tijdens het werk](#), [4.11 Frequent buigen tijdens het werk](#) en [4.15 Frequent lichte voorwerpen hanteren tijdens het werk](#)).
- Wijzigingen als gevolg van uitspraken van de CRvB zijn vermeld. Dit betreft ondermeer de M van motivering en de G van geen motivering voor de arbeidsdeskundige.
- Alle beoordelingspunten (nu dus ook 1.9.0 t/m 1.9.10 en 2.12.0 t/m 2.12.6) hebben de onderstaande paragrafen; per paragraaf de daarbij genoemde veranderingen:
 1. Definitie
De definitie is zo mogelijk verduidelijkt
 2. Interpretatiekader
Het interpretatiekader is zo mogelijk verduidelijkt
 3. Beoordeling functionele mogelijkheden door de verzekeringsarts
Deze beoordeling is zo mogelijk verduidelijkt
 4. Beoordeling eisen in arbeid door de arbeidsdeskundig analist
De beoordeling door de arbeidsdeskundig analist is uitgebreider beschreven

5. Geautomatiseerde verwerking functionele mogelijkheden en eisen in arbeid

Alle situaties waarop het systeem signaleert zijn beschreven en de volledige geautomatiseerde verwerking is in tabelvorm weergegeven

6. Beoordeling eisen in arbeid in relatie tot de functionele mogelijkheden door de arbeidsdeskundige

Apart is weergegeven hoe de arbeidsdeskundige de eisen in arbeid beoordeeld

7. Bijzonderheden

Hier staan eventuele bijzonderheden vermeld. Het gaat meestal om relaties met andere beoordelingspunten.

- De volgende cursieve teksten in de Functionele mogelijkhedenlijst zijn gewijzigd:

- Beoordelingspunt 1.1 *Vasthouden van de aandacht*:

0 *normaal, kan de aandacht gedurende minstens een half uur richten op één informatiebron*

1 *beperkt, kan de aandacht niet langer dan een half uur richten op één informatiebron*

2 *sterk beperkt, kan de aandacht niet langer dan 5 minuten richten op één informatiebron*

Dit beoordelingspunt heette '*Concentreren van de aandacht*' en het was '*concentreren op één informatiebron*' in plaats van '*richten op één informatiebron*'.

De naamgeving van dit beoordelingspunt is gewijzigd in '*Vasthouden van de aandacht*' omdat is gebleken dat het begrip concentreren van de aandacht in de praktijk niet eenduidig werd gebruikt. Zowel intern als in contacten met cliënten blijkt onder concentreren ook te worden verstaan de informatieverwerking en de geheugenfunctie. Deze elementen behoren niet tot het domein van dit beoordelingspunt. In de beschrijving werden deze elementen ook uitgesloten.

Met het begrip '*vasthouden van de aandacht*' en '*zich richten op*' komen tekst en bedoeling beter overeen.

- Beoordelingspunt 4.3 Hand- en vingergebruik:

0 *normaal, geen specifieke beperkingen bij het gebruik van handen en vingers in het dagelijks leven.*

1 *de bolgreep is beperkt*

2 *de pengreep is beperkt*

3 *de pincetgreep is beperkt*

4 *de sleutelgreep is beperkt*

5 *de cilindergreep is beperkt*

6 *knijp/grijpkracht is beperkt*

7 *fijn motorische hand/vingerbewegingen zijn beperkt*

8 *repetitieve hand/vingerbewegingen zijn beperkt*

Dit was '*kan de greep niet of nauwelijks uitvoeren*'. Het risico van het letterlijk nemen van die tekst is dat voor cliënten met een minder ernstige beperking op hand en vingergebruik '*normaal*' wordt aangegeven met als gevolg dat functies worden geselecteerd waarin hand en vingergebruik een kenmerkende belasting is, zonder dat de arbeidsdeskundige daarop wordt geattendeerd door een signalering.

In opleidingen is daarom ook altijd aangegeven, dat ook bij een geringe beperking gekozen moet worden voor de tekst '*niet of nauwelijks*', zodat goed wordt aangesloten bij de wijze waarop de functionele mogelijkheden geautomatiseerd worden vergeleken met de belasting in functies. Vanaf het moment dat de zogenaamde beperkende toelichtingen niet meer geoorloofd waren, was er ook bij een geringe beperking voor de verzekeringsarts geen andere mogelijkheid dan '*niet of nauwelijks*' aan te geven.

Door deze wijziging komt de bestaande praktijk dan ook tot uitdrukking in de teksten.

- Beoordelingspunt 4.8 Reiken:
 - 0 *normaal, kan met gestrekte arm reiken (afstand schouder-hand: ongeveer 70 cm)*
 - 1 *licht beperkt, kan met licht gebogen arm reiken (afstand schouder-hand: ongeveer 60 cm)*
 - 2 *beperkt, kan met sterk gebogen arm reiken (afstand schouder-hand niet meer dan 50 cm)*

De teksten tussen haakjes waren respectievelijk: (*kopje koffie serveren*), (*... ongeveer 50-60 cm*) en (*... schouder-hand minder dan ongeveer 50 cm*).

Nu zijn hier de waarden gebruikt waarvan wordt uitgegaan bij de geautomatiseerde vergelijking tussen de functionele mogelijkheden en de belasting. Daarmee is tevens enige uniformiteit binnen dit beoordelingspunt bewerkstelligd en ook tussen dit punt en alle overige punten. Want vrijwel nergens komen 'van-tot' waarden voor bij de functionele mogelijkheden. Deze hebben ook weinig zin: bij bijvoorbeeld 50-60 cm kan iemand dus 60 cm reiken en is dat aangeven voldoende en duidelijk.

Er is geen sprake van een inhoudelijke wijziging, maar van verduidelijking en uniformering.

- Beoordelingspunt 5.2 'Zitten tijdens het werk' teksten FML-scores:
 - 0 *normaal, kan zo nodig gedurende vrijwel de gehele werkdag zitten (assemblagewerk, kassawerk, uitvoerend administratief werk)*
 - 1 *licht beperkt, kan zo nodig gedurende het grootste deel van de werkdag zitten (niet meer dan 8 uur)*
 - 2 *beperkt, kan zo nodig gedurende de helft van de werkdag zitten (ongeveer 4 uur)*
 - 3 *sterk beperkt, kan gedurende minder dan 4 uur per werkdag zitten*

Bij 1 stond tussen haakjes (*ongeveer 6-8 uur*).

Hier is de waarde ingevoerd waarmee de geautomatiseerde vergelijking tussen de functionele mogelijkheden en de belasting plaatsvindt. Daarmee is tevens enige uniformiteit binnen dit beoordelingspunt bewerkstelligd en ook tussen dit punt en de overige punten. Want vrijwel nergens komen 'van-tot' waarden voor bij de functionele mogelijkheden. Deze hebben ook weinig zin: bij bijvoorbeeld 6-8 uur kan iemand dus 8 uur zitten en is dat aangeven voldoende en duidelijk.

Er is geen sprake van een inhoudelijke wijziging, maar van verduidelijking en uniformering.

- De benaming van rubriek 7 is gewijzigd van 'Fictief' in 'Overige belastingpunten'
- De marge van 10% die voor het aantal uren per week in het algemeen binnen de mogelijkheden van de cliënt zou vallen, is weggelaten (zie ook 'Waarom zijn niet alle begrippen in de beoordelingspunten exact weergegeven?' in 'Inleiding op de beoordelingspunten').
- Uitgebreidere aandacht dan voorheen is gegeven aan de volgende onderwerpen:
 - De opbouw van het functiebestand
 - De verzekeringsgeneeskundige en arbeidsdeskundige handelingen binnen het CBBS en oordeelsvorming met behulp van het CBBS.
 - De ordeningen van arbeid in het CBBS
 - De output van het CBBS
 - De berekeningen met de geschikt bevonden functies

Met uitzondering van bovengenoemde teksten bij de beoordelingspunten [1.1 Vasthouden van de aandacht](#), [4.3 Hand- en vingergebruik](#), [4.8 Reiken](#) en [5.2 Zitten tijdens het werk](#) is het CBBS als geautomatiseerd systeem niet aangepast. De Basisinformatie CBBS beschrijft dus het systeem zoals het is en bewerkstelligt geen wijzigingen in het systeem.